

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ
2012-2013

ΑΘΗΝΑ 2012

Επιμέλεια έκδοσης:

- Σταυρούλα ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ, Καθηγήτρια
- Χαράλαμπος ΜΠΑΜΠΟΥΝΗΣ, Αναπλ. Καθηγητής
- Εμμανουήλ ΦΥΡΙΠΠΗΣ, Αναπλ. Καθηγητής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.	
I	ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	5
	Αποστολή των Παιδαγωγικών Τμημάτων	
II	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ	
A	ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ	6
B	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ Π.Τ.Δ.Ε.	7
Γ	ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ Π.Τ.Δ.Ε.	8
III	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ Π.Τ.Δ.Ε	
A	ΜΕΛΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	9
B	ΕΙΔΙΚΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	10
Γ	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ Π.Δ. 407/1980	10
Δ	ΕΙΔΙΚΟ ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	10
E	ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ	10
ΣΤ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ Δ.Ε.Π. ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΙΣ	11
Z	ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	12
H	ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	13
Θ	ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΕΣ ΤΟΥ Π.Τ.Δ.Ε.	13
IV	ΧΩΡΟΙ ΤΟΥ Π.Τ.Δ.Ε.	14
A	ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΕΛΩΝ Δ.Ε.Π., ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ, ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ, κ.ά.	14
B	ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	15
V	ΜΑΡΑΣΛΕΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ	15
VI	ΟΙ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΟ Π.Τ.Δ.Ε	16
A	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	16
B	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΠΤΥΧΙΟΥ	22
Γ	ΤΡΟΠΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΤΟΥ ΠΤΥΧΙΟΥ	23
Δ	ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ	24
E	ΜΟΝΑΔΑ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ (ΦμεΑ)	24
VII	ΒΑΣΙΚΕΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΚΑΙ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ	26
VIII	ΕΓΓΡΑΦΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	27
IV	ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ	29
X	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	32
A	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΑ	35
	-Τομέα Επιστημών της Αγωγής	35
	-Τομέα Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	56
	-Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών	62
	-Τομέα Μαθηματικών και Πληροφορικής	72
	-Τομέα Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος	77
B	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	86
	-Τομέα Επιστημών της Αγωγής	86
	-Τομέα Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	87
	-Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών	87
	-Τομέα Μαθηματικών και Πληροφορικής	90

	-Τομέα Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος	90
Γ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	91
	-Τομέα Επιστημών της Αγωγής	91
	-Τομέα Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας	115
	-Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών	122
	-Τομέα Μαθηματικών και Πληροφορικής	147
	-Τομέα Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος	152
XI	ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (ΠΜ) ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	160
XII	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	162
XIII	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ	175
XIV	ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ (ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ)	191
XV	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΕΛΜΟΥΖΟΣ»	194
XVI	ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΕΛΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	196
XVII	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ	200
XVIII	ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ Π.Μ.Σ. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ	202

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Τα Παιδαγωγικά Τμήματα ιδρύθηκαν με το Ν. 1268/82 (άρθρο 46).

Το Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών άρχισε τη λειτουργία του από το ακαδημαϊκό έτος 1984-1985.

Αποστολή των Παιδαγωγικών Τμημάτων

Π.Δ. 320 (Φ.Ε.Κ. 116/7.9.83)

Άρθρο 2:

"Τα Παιδαγωγικά Τμήματα έχουν, στα πλαίσια του άρθρου 1 παρ. 2 του Ν. 1268/82 ειδικότερα, ως αποστολή:

α) Να καλλιεργούν και να προάγουν τις Παιδαγωγικές Επιστήμες με την ακαδημαϊκή και την εφαρμοσμένη διδασκαλία και έρευνα.

β) Να παρέχουν στους πτυχιούχους τους τα απαραίτητα εφόδια που θα εξασφαλίζουν την άρτια κατάρτισή τους για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

γ) Να συμβάλλουν στην εξύψωση του επιπέδου και στην κάλυψη των αυξανόμενων αναγκών της Εκπαίδευσης, σε ό,τι αφορά ζητήματα Παιδαγωγικής.

δ) Να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση και επίλυση παιδαγωγικών προβλημάτων εν γένει".

II. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

A. ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ

ΠΡΥΤΑΝΗΣ

Καθηγητής Θεοδόσιος ΠΕΛΕΓΡΙΝΗΣ

ΑΝΤΙΠΡΥΤΑΝΕΙΣ

Καθηγητής Αστέριος ΔΟΥΚΟΥΔΑΚΗΣ

Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Προσωπικού

Καθηγητής Θωμάς ΣΦΗΚΟΠΟΥΛΟΣ

Αντιπρύτανης Οικονομικού Προγραμματισμού και Ανάπτυξης

Καθηγητής Θεόδωρος ΛΙΑΚΑΚΟΣ

Αντιπρύτανης Φοιτητικής Μέριμνας, Πολιτισμού και Διεθνών Σχέσεων

***B. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ***

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

(μέχρι 31-12-2012)

Αθανάσιος ΝΑΚΑΣ
Καθηγητής Γλωσσολογίας
(Ναυαρίνου 13Α, 1ος όροφος, τηλ. 210 3688060)

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ

-

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Γραμματέας: Ευγενία ΓΕΩΡΓΙΟΥ - ΚΑΡΑΒΑΝΑ
Ναυαρίνου 13^Α, Ισόγειο

Τμήμα Φοιτητικών Θεμάτων: τηλ. 210 3688018,3688198,
Fax:210 3688019

Τμήμα Μεταπτυχιακών Θεμάτων: τηλ. 2103688197,
Fax: 210 3688015

Γραμματεία Εξομοίωσης: τηλ. 210 3688197,
Fax: 210 3688015

Γ. ΤΟΜΕΙΣ

(Διευθυντές Τομέων μέχρι 31-12-2012)

1. ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Διευθυντής : Ιωάννης ΒΡΕΤΤΟΣ,
Καθηγητής Παιδαγωγικής
(Ιπποκράτους 20, 2^{ος} όροφος, τηλ. 210 3688497)

2. ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

Διευθυντής: Γεώργιος ΔΡΑΚΟΣ,
Καθηγητής Ειδικής Παιδαγωγικής, Λογοπαιδείας - Λογοθεραπείας
(Ιπποκράτους 33, 1^{ος} όροφος, τηλ. 210 3688386, 3688374)

3. ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Διευθύντρια : Αναστασία ΚΑΤΣΙΚΗ-ΓΚΙΒΑΛΟΥ,
Καθηγήτρια Ελληνικής Φιλολογίας
(Ιπποκράτους 20, 3^{ος} όροφος, τηλ. 210 3688486)

4. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Διευθύντρια : Αγγελική ΒΟΥΔΟΥΡΗ-ΑΡΤΙΚΗ,
Καθηγήτρια Στατιστικής και Διοίκησης Κινδύνου στην Εκπαίδευση
(Ιπποκράτους 20, 3^{ος} όροφος, τηλ. 210 3688499)

5. ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

-

**III. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

**A. ΜΕΛΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
(Δ.Ε.Π.)**

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

1. Αγγελική ΒΟΥΔΟΥΡΗ
2. Ιωάννης ΒΡΕΤΤΟΣ
3. Θεόδωρος ΓΡΑΜΜΑΤΑΣ
4. Δημοσθένης ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ
5. Γεώργιος ΔΗΜΑΚΟΣ
6. Γεώργιος ΔΡΑΚΟΣ
7. Λουΐζα ΚΑΚΙΣΗ - ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ
8. Γεώργιος ΚΑΛΚΑΝΗΣ
9. Αναστασία ΚΑΤΣΙΚΗ-ΓΚΙΒΑΛΟΥ
10. Ηλίας ΜΑΤΣΑΓΓΟΥΡΑΣ
11. Ανδρονίκη ΜΠΟΥΦΗ
12. Αθανάσιος ΝΑΚΑΣ
13. Βασιλική ΠΑΤΣΙΟΥ
14. Σταυρούλα ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ
15. Κωνσταντίνος ΣΚΟΡΔΟΥΛΗΣ
16. Κρυσταλλία ΧΑΛΚΙΑ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

1. Ευαγγελία ΓΑΛΑΝΑΚΗ
2. Γεωργία ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ
3. Κωνσταντίνος ΜΑΛΑΦΑΝΤΗΣ
4. Χαράλαμπος ΜΠΑΜΠΟΥΝΗΣ
5. Κωνσταντίνος ΦΑΣΟΥΛΗΣ
6. Εμμανουήλ ΦΥΡΙΠΠΗΣ

ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ:

1. Ρέα ΚΑΚΑΜΠΟΥΡΑ
2. Ευγενία ΜΑΓΟΥΛΑ
3. Ευαγγελία ΜΑΥΡΙΚΑΚΗ
4. Θωμάς ΜΠΑΜΠΙΑΛΗΣ
5. Γεώργιος ΜΠΑΡΑΛΛΗΣ
6. Ηρώ ΜΥΛΩΝΑΚΟΥ – ΚΕΚΕ

7. Λαμπρινή ΣΚΟΥΡΑ

ΛΕΚΤΟΡΕΣ:

1. Αλέξανδρος-Σταμάτιος ΑΝΤΩΝΙΟΥ
2. Μαρία ΔΗΜΑΚΗ-ΖΩΡΑ

**Β. ΕΙΔΙΚΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
(Ε.Ε.ΔΙ.Π)**

1. Σταμάτης ΚΑΤΣΟΡΧΗΣ, Ε.Ε.ΔΙ.Π. ΙΙ
2. Μαρία ΜΑΡΓΑΡΙΤΟΥ, Ε.Ε.ΔΙ.Π. ΙΙ
3. Παναγιώτης ΤΖΑΜΑΡΓΙΑΣ, Ε.Ε.ΔΙ.Π. Ι

Γ. ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ Π.Δ. 407/1980

Η επιλογή γίνεται μετά τη χορήγηση των σχετικών πιστώσεων.

**Δ. ΕΙΔΙΚΟ ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ
(Ε.Τ.Ε.Π.)**

1. Αγλαΐα ΠΛΑΤΑΝΟΥ, ΑΡ (βιβλιοθηκονομίας)
2. Ελένη ΚΩΣΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΡ (βιβλιοθηκονομίας)
3. Μαρίνα ΓΕΝΙΤΣΑΡΙΔΗ - ΕΞΑΡΧΑΚΟΥ, ΑΡ (Τεχνολόγου-Μηχανικού)
4. Ειρήνη ΘΑΝΟΥ, ΑΡ (βιβλιοθηκονομίας)
5. Ελένη ΚΛΕΙΔΕΡΗ, ΜΕ
6. Λεωνίδας ΧΟΛΕΒΑΣ, ΜΕ

Ε. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

1. Ευγενία –ΓΕΩΡΓΙΟΥ - ΚΑΡΑΒΑΝΑ, Γραμματέας
2. Δέσποινα ΠΕΡΙΒΟΛΑΡΗ
3. Ευδοκία ΛΥΡΙΤΣΗ
4. Βασιλική ΝΑΣΙΩΚΑ
5. Κωνσταντίνα ΤΣΙΩΛΗ
6. Χριστίνα ΜΠΡΟΒΑ
7. Παναγιώτης ΧΟΝΔΡΟΘΑΝΑΣΗΣ
8. Μαριέττα ΣΙΩΤΟΥ
9. Κωνσταντίνα-Νεκταρία ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
10. Λεωνίδας ΕΞΑΡΧΑΚΟΣ
11. Βασιλική ΚΟΛΑΤΣΟΥ
12. Μαρίνα ΣΟΪΛΕΔΗ - ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

13. Ζωή ΜΠΑΛΤΣΙΩΤΗ

ΣΤ. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ (Δ.Ε.Π.) κατά Τομείς και κατά σειρά ένταξης στη βαθμίδα

1. Τομέας Επιστημών της Αγωγής Καθηγητές

1. Ιωάννης ΒΡΕΤΤΟΣ
2. Ηλίας ΜΑΤΣΑΓΓΟΥΡΑΣ

Αναπληρωτές Καθηγητές

3. Κωνσταντίνος ΜΑΛΛΑΦΑΝΤΗΣ
4. Εμμανουήλ ΦΥΡΙΠΠΗΣ
5. Κωνσταντίνος ΦΑΣΟΥΛΗΣ

Επίκουροι Καθηγητές

6. Ηρώ ΜΥΛΩΝΑΚΟΥ – ΚΕΚΕ
7. Λαμπρινή ΣΚΟΥΡΑ
8. Θωμάς ΜΠΑΜΠΑΛΗΣ

2. Τομέας Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας Καθηγητές

1. Γεώργιος ΔΡΑΚΟΣ
2. Σταυρούλα ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

3. Ευαγγελία ΓΑΛΑΝΑΚΗ

Λέκτορας

4. Αλέξανδρος-Σταμάτιος ΑΝΤΩΝΙΟΥ

3. Τομέας Ανθρωπιστικών Σπουδών Καθηγητές

1. Αναστασία ΚΑΤΣΙΚΗ-ΓΚΙΒΑΛΟΥ
2. Θεόδωρος ΓΡΑΜΜΑΤΑΣ
3. Αθανάσιος ΝΑΚΑΣ
4. Δημοσθένης ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ
5. Λουίζα ΚΑΚΙΣΗ – ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ
6. Βασιλική ΠΑΤΣΙΟΥ

Αναπληρωτές Καθηγητές

7. Γεωργία ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ
8. Χαράλαμπος ΜΠΑΜΠΟΥΝΗΣ

Επίκουροι Καθηγητές

9. Ρέα ΚΑΚΑΜΠΟΥΡΑ
10. Ευγενία ΜΑΓΟΥΛΑ

Λέκτορας

11. Μαρία ΔΗΜΑΚΗ-ΖΩΡΑ

4. Τομέας Μαθηματικών και Πληροφορικής

Καθηγητές

1. Αγγελική ΒΟΥΔΟΥΡΗ-ΑΡΤΙΚΗ
2. Ανδρονίκη ΜΠΟΥΦΗ
3. Γεώργιος ΔΗΜΑΚΟΣ

Επίκουρος Καθηγητής

5. Γεώργιος ΜΠΑΡΑΛΗΣ

5. Τομέας Φυσικών Επιστημών Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος

Καθηγητές

1. Γεώργιος ΚΑΛΚΑΝΗΣ
2. Κωνσταντίνος ΣΚΟΡΔΟΥΛΗΣ
3. Κρυσταλλία ΧΑΛΚΙΑ

Επίκουρη Καθηγήτρια

4. Ευαγγελία ΜΑΥΡΙΚΑΚΗ

Ζ. ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Κωνσταντίνος ΠΑΣΣΑΚΟΣ
Καθηγητής Ψυχοπαιδαγωγικής (31 Αυγούστου 1993)
2. Ανδρέας ΚΑΖΑΜΙΑΣ
Καθηγητής Συγκριτικής Παιδαγωγικής (31 Αυγούστου 1996)
3. Μιχάλης ΜΕΡΑΚΛΗΣ
Καθηγητής Λαογραφίας (31 Αυγούστου 1999)
4. Δημήτριος ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ
Καθηγητής Φυσικής (31 Αυγούστου 1999)
5. Κωνσταντίνος ΜΑΝΟΣ
Καθηγητής Παιδαγωγικής Ψυχολογίας (31 Αυγούστου 2000)
6. Γεώργιος ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ
Καθηγητής Θρησκευολογίας (31 Αυγούστου 2001)
7. Αθανάσιος ΠΑΠΑΣ
Καθηγητής Παιδαγωγικής (31 Αυγούστου 2002)
8. Παναγιώτης ΚΟΚΚΟΤΑΣ
Καθηγητής Διδακτικής Φυσικών Επιστημών (31 Αυγούστου 2003)
9. Αθανάσιος ΤΣΙΠΛΗΤΑΡΗΣ
Καθηγητής Παιδαγωγικής (31 Αυγούστου 2004)
10. Θεόδωρος ΕΞΑΡΧΑΚΟΣ
Καθηγητής Μαθηματικών (31 Αυγούστου 2004)
11. Εμμανουήλ ΚΟΛΙΑΔΗΣ
Καθηγητής Παιδαγωγικής Ψυχολογίας (31 Αυγούστου 2007)
12. Γεώργιος ΛΕΟΝΤΣΙΝΗΣ
Καθηγητής Ιστορίας (31 Αυγούστου 2008)
13. Ιωάννης ΣΑΛΒΑΡΑΣ
Καθηγητής Παιδαγωγικής (31 Αυγούστου 2008)
14. Χρίστος ΣΑΪΤΗΣ

Καθηγητής Οργάνωσης και Διοίκησης της Εκπαίδευσης (31 Αυγούστου 2009)

15. Αριστοτέλης ΡΑΠΤΗΣ

Καθηγητής Πληροφορικής (31 Αυγούστου 2009)

Η. ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

1. Π. Παπακωνσταντίνου, της Γενικής Παιδαγωγικής (1985-1996)
2. Ευ. Βαρνάβα Σκούρα, των Παιδαγωγικών (1985-1989)
3. Στέλλα Βοσνιάδου, της Ψυχολογίας (1992-1995)
4. Ολ. Φράγκου-Ψυχοπαίδη, της Αισθητικής Αγωγής (1989-1992)
5. Χρ. Χαραλαμπίκης, της Γλωσσολογίας (1993-2000)
6. Μηνάς Αλ. Αλεξιάδης, της Λαογραφίας (1993-2008)

Θ. ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΕΣ ΤΟΥ Π.Τ.Δ.Ε.

1. Hansjosef BUCHKREMER, Καθηγητής του Τμήματος Θεραπευτικής και Κοινωνικής Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου της Κολωνίας.
Τομέας - Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας [Ειδική Παιδαγωγική], 6 Οκτωβρίου 2004
2. Αναστάσιος Μ. ΤΑΜΗΣ, Καθηγητής Κοινωνιογλωσσολογίας και Ιστορίας της Ελληνικής Διασποράς – Διευθυντής του Εθνικού Κέντρου Ελληνικών Μελετών και Έρευνας του Πανεπιστημίου La Trobe Μελβούρνης Αυστραλίας
Τομέας Ανθρωπιστικών Σπουδών [Νεότερη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Ιστορία], 23 Ιουνίου 2006
3. Γεράσιμος ΡΗΓΑΤΟΣ, Άμισθος Επίκουρος Καθηγητής Ιατρικής Πανεπιστημίου Αθηνών, Διευθυντής Α΄ Παθολογικής-Ογκολογικής Κλινικής και του Τομέα Παθολογίας του Νοσοκομείου «Άγιος Σάββας» - ειδικός στην ιστορία και στον πολιτισμό της Ιατρικής Τομέας Ανθρωπιστικών Σπουδών [Λαογραφία], 25 Οκτωβρίου 2006
4. Βαγγέλης ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, Μουσικοσυνθέτης, Τομέας Επιστημών της Αγωγής, 12 Μαΐου 2008
5. Mackridge Peter, Καθηγητής Πανεπιστημίου Οξφόρδης, 26 Νοεμβρίου 2008
6. †Τάσος ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος Κυπριακής Δημοκρατίας, 15 Μαΐου 2009.
7. Wolfgang DRESSLER, Ομότιμος Καθηγητής Θεωρητικής Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου της Βιέννης, 1 Ιουλίου 2010.
8. Λάκης ΚΟΥΡΕΤΖΗΣ, Παιδαγωγός-Σκηνοθέτης-Συγγραφέας, 1 Ιουλίου 2010.
9. Κώστας ΧΑΡΗΣ, Παιδαγωγός, Επίτιμος Σύμβουλος του Π.Ι, 6 Ιουνίου 2012.

IV. ΧΩΡΟΙ ΤΟΥ Π.Τ.Δ.Ε.

Α. Γραφεία Μελών ΔΕΠ, Αίθουσες διδασκαλίας, Εργαστήρια, κ.ά.

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης στεγάζεται στα κτίρια:

1. Ιπποκράτους 33:

1ος όροφος: Γραφεία μελών Δ.Ε.Π., αίθουσα διδασκαλίας, Γραμματεία Τομέα Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας.

Ημιώροφος: Αίθουσα Συνεδριάσεων, αίθουσα Συλλόγου Μεταπτυχιακών Φοιτητών «Αλέξανδρος Δελμούζος», Βιβλιοθήκη Μεταπτυχιακών.

2. Ιπποκράτους 20:

Γραφεία μελών Δ.Ε.Π., Εργαστήριο Η/Υ, Γραμματείες Τομέων Επιστημών της Αγωγής, Ανθρωπιστικών Σπουδών, Μαθηματικών και Πληροφορικής. Εργαστήριο Πληροφορικής (Διευθύντρια: Καθηγήτρια Ανδρον. Μπούφη).

3. Τηλεμάχου 11, 2^{ος}, 3^{ος} & 5^{ος} όροφος:

Γραφεία μελών Δ.Ε.Π., Εργαστήριο Μαθηματικών, Ιστορίας, Φιλοσοφίας και Διδακτικής των Μαθηματικών (Διευθύντρια: Καθηγήτρια Αγγελική Βουδούρη), αίθουσα Τηλεματικής, Εργαστήριο “Βιοφυσικό Περιβάλλον: Νευροεπιστήμες και Μάθηση” (Διευθυντής: Αναπληρωτής Καθηγητής Κωνσταντίνος Μαλαφάντης). Εργαστήριο Ψυχολογίας. Εργαστήριο Κοινωνικών Επιστημών.

4. Χαριλάου Τρικούπη 24, 3^{ος} όροφος

Γραφεία μελών Δ.Ε.Π., Σπουδαστήριο, Βιβλιοθήκη Τμήματος (τηλ. 210-3602715).

5. Χερσώνος 8, περιοχή Λυκαβηττού:

Αίθουσα Μουσικοπαιδαγωγικών συστημάτων, Εργαστήριο Εικαστικής Αγωγής (Καθηγήτρια Λ.Κακίση-Παναγοπούλου).

6. Νέο Χημείο, Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο, 1ος όροφος, 3ος όροφος:

Νέες αίθουσες διδασκαλίας, Γραμματεία, γραφεία μελών Δ.Ε.Π., Εργαστήρια Πληροφορικής (Διευθύντρια: Καθηγήτρια Ανδρον. Μπούφη), Εργαστήριο Ψυχολογίας.

4ος όροφος: Εργαστήριο Φυσικών Επιστημών και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Διευθυντής: Καθηγητής Γ. Καλκάνης), Εργαστήριο Διδακτικής και Επιστημολογίας των Φυσικών Επιστημών και της Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας (Διευθυντής: Καθηγητής Κων/νος Σκορδούλης), Γραμματεία Τομέα Φυσικών Επιστημών Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος, γραφεία μελών Δ.Ε.Π.

7. *Ιπποκράτους 31*, Ισόγειο εργαστήριο Η/Υ, 1^{ος} και 5^{ος} όροφος: Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής (Διευθυντής: Καθηγητής Ιωάννης Βρεττός), Εργαστήριο Τέχνης και Λόγου (Διευθυντής: Καθηγητής Θόδωρος Γραμματάς). Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας και Διδακτικής της Νέας Ελληνικής Γλώσσας (Διευθυντής: Καθηγητής Θανάσης Νάκας). Γραφείο Συνάντησης Αφυπηρετούντων μελών ΔΕΠ του Τμήματος.

8. *Παλαιό Χημείο*, είσοδος από Ναυαρίνου 13Α: γραφείο, 2^{ος} όροφος.

9. *Δαμάρεως 68, Παγκράτι*, Εργαστήριο Λογοθεραπείας, (Διευθυντής: Καθηγητής Γ.Δράκος).

10. *Κλεομένους και Δεινοκράτους 27, Αθήνα*: Κέντρο Μελέτης Ψυχοφυσιολογίας και Εκπαίδευσης, (Διευθύντρια: Καθηγήτρια Σταυρούλα Πολυχρονοπούλου).

11. *Μαράσλειο Διδασκαλείο Δημοτικής Εκπαίδευσης*, Μαρασλή 4 (τηλ. 210-7212617): Μεταπτυχιακές Σπουδές, Ερευνητικά Προγράμματα Ινστιτούτου Συγκριτικής Παιδαγωγικής, Εργαστήριο Συγκριτικής Παιδαγωγικής, Διεθνούς Εκπαιδευτικής Πολιτικής και Επικοινωνίας (Διευθυντής: Αναπληρωτής Καθηγητής: Κωνσταντίνος Φασούλης).

Β. Βιβλιοθήκη, Χαριλάου Τρικούπη 24, 3^{ος} όροφος (τηλ. 210-3602715). Διευθυντής: -)

**V. ΜΑΡΑΣΛΕΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ** (Μαρασλή 4, τηλ. 210-7212617)

Πρόεδρος

Καθηγητής Ηλ. Ματσαγγούρας

Αντιπρόεδροι

Καθηγητής Αθ. Νάκας

Καθηγήτρια Στ. Πολυχρονοπούλου

VI. ΟΙ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Α. Οργάνωση και Πρόγραμμα Σπουδών

Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος καταρτίζεται από τη Γ.Σ. του Τμήματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1268/82, άρθρα 24 και 25, του Ν. 2083/92, άρθρο 9 και του Ν. 2188/94 άρθρο 1 παράγραφος 5.

Τα παραπάνω άρθρα τροποποιημένα όπως ισχύουν σήμερα και σχετική απόφαση της Συγκλήτου παρατίθενται στη συνέχεια για την πληρέστερη ενημέρωση των φοιτητών.

Ν. 1268/82

α) Άρθρο 24 "Πρόγραμμα Σπουδών"

1. Το Πρόγραμμα Σπουδών περιέχει: τους τίτλους των υποχρεωτικών, των κατ' επιλογήν υποχρεωτικών και των προαιρετικών μαθημάτων, το περιεχόμενό τους, τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας τους, στις οποίες περιλαμβάνεται το κάθε μορφής επιτελούμενο διδακτικό έργο, και τη χρονική αλληλουχία ή αλληλεξάρτηση των μαθημάτων.

2. Το Πρόγραμμα Σπουδών προσαρμόζεται στον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου, ο οποίος καθορίζεται για κάθε πτυχίο με Π.Δ. που εκδίδεται μετά από τη γνώμη του Σ.Α.Π. και των Σχολών και δεν μπορεί να είναι μικρότερος από οκτώ.

3. Κάθε εξαμηνιαίο μάθημα περιλαμβάνει έναν αριθμό διδακτικών μονάδων (δ.μ.). Η δ.μ. αντιστοιχεί σε μια εβδομαδιαία ώρα διδασκαλίας επί ένα εξάμηνο προκειμένου περί αυτοτελούς διδασκαλίας μαθήματος και σε μία μέχρι τρεις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας ή άσκησης επί ένα εξάμηνο για το υπόλοιπο εκπαιδευτικό έργο, σύμφωνα με σχετική απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος. Στο Πρόγραμμα Σπουδών περιέχεται και ο ελάχιστος αριθμός δ.μ. που απαιτείται για τη λήψη του πτυχίου.

4. Η κατανομή των εξαμηνιαίων μαθημάτων σε εξάμηνα είναι ενδεικτική και όχι υποχρεωτική για τους φοιτητές. Ανταποκρίνεται πάντως σε συνθήκες κανονικής φοίτησης, προσαρμοσμένης στον ελάχιστο δυνατό αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου και στην αλληλουχία των προαπαιτούμενων και των εξαρτώμενων από προαπαιτούμενα μαθημάτων. Με τη διαδικασία κατάρτισης του προγράμματος σπουδών ορίζονται τα προαπαιτούμενα και τα εξαρτώμενα από προαπαιτούμενα μαθήματα. Ο φοιτητής υποβάλλει τη δήλωση προτίμησης στη Γραμματεία του Τμήματος στην αρχή κάθε εξαμήνου και σε ημερομηνίες που ορίζονται από τη Γενική Συνέλευση.

5. Τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα καλύπτουν τουλάχιστον το 1/4 του Προγράμματος Σπουδών.

6. Αρμόδια για την κατάρτιση του Προγράμματος Σπουδών είναι η Γ.Σ. του Τμήματος. Το Πρόγραμμα Σπουδών αναθεωρείται κάθε Απρίλιο. Ο Πρόεδρος του Τμήματος συγκροτεί Επιτροπή Προγράμματος από μέλη της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος με ετήσια θητεία, η οποία υποβάλλει σχετική εισήγηση στη Γ.Σ. του Τμήματος, αφού προηγουμένως κωδικοποιήσει τις προτάσεις των Τομέων.

7. Η απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος για το Πρόγραμμα Σπουδών κοινοποιείται στον Κοσμήτορα και στην Ε.Α.Γ.Ε και δημοσιεύεται στον Οδηγό Σπουδών της Σχολής ή του Τμήματος.

8. Στα Προγράμματα Σπουδών ενός Τμήματος μπορούν να περιλαμβάνονται και μαθήματα που ανήκουν στο γνωστικό πεδίο Τομέα άλλων Τμημάτων της ίδιας ή άλλης Σχολής. Στην περίπτωση αυτή η ανάθεση διδακτικού έργου σε μέλη Δ.Ε.Π. του Τομέα αυτού γίνεται με απόφαση της Κοσμητείας ή του Πρυτανικού Συμβουλίου αντίστοιχα μετά από πρόταση των αντίστοιχων Τμημάτων ή Σχολών.

9. Σε περίπτωση αποτυχίας σε υποχρεωτικό μάθημα ο φοιτητής υποχρεούται να το επαναλάβει σε επόμενο εξάμηνο.

10. Για όλα τα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών καθορίζεται ο Τομέας που έχει αρμοδιότητα για τη διδασκαλία τους. Τα μαθήματα αυτά μπορούν να διδάσκονται από όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. Τμήματος.

11. Σε περίπτωση μαθήματος που διδάσκεται σε μεγάλα ακροατήρια επιδιώκεται η διαίρεση της αντίστοιχης τάξης σε τμήματα με μικρό αριθμό φοιτητών και η ανάθεση διδασκαλίας του μαθήματος για κάθε τμήμα σε ένα μέλος Δ.Ε.Π. του αντίστοιχου τομέα. Τα μέλη Δ.Ε.Π. που παίρνουν τέτοια ανάθεση, συγκροτούν την Επιτροπή του μαθήματος με συντονιστή μέλος Δ.Ε.Π. που κατέχει την ανώτατη βαθμίδα. Η Επιτροπή του μαθήματος συντονίζει την ομοιομορφία διδασκαλίας ως προς το περιεχόμενο και την έκταση τόσο της διδασκτέας ύλης όσο και των ασκήσεων και των εξετάσεων.

12. α) Με απόφαση της Συγκλήτου είναι δυνατή η οργάνωση διασχολικών προγραμμάτων που οδηγούν σε ξεχωριστό πτυχίο. Η διδασκαλία κάθε διασχολικού προγράμματος ανατίθεται με μερική απασχόληση σε μέλη Δ.Ε.Π. δύο ή περισσότερων Τμημάτων του Α.Ε.Ι. ύστερα από προτάσεις των Δ.Σ. των Τμημάτων αυτών.

β) Με απόφαση της Συγκλήτου ορίζεται πενταμελής Διοικούσα Επιτροπή από μέλη Δ.Ε.Π. που συμμετέχουν στο διασχολικό πρόγραμμα, στην οποία συμμετέχει ως Πρόεδρος ο Κοσμήτορας της Σχολής, στην οποία ανήκει το Τμήμα που έχει τη μεγαλύτερη συμμετοχή στο πρόγραμμα.

γ) Η Διοικούσα Επιτροπή έχει τις αρμοδιότητες Δ.Σ. Τμήματος, ενώ η Σύγκλητος έχει τις αρμοδιότητες της Γ.Σ. Τμήματος σε ό,τι αφορά το Πρόγραμμα Σπουδών, τη διανομή του διδακτικού έργου και την τοποθέτηση και τον καθορισμό καθηκόντων Ε.Μ.Υ.

β) Άρθρο 25: "Κανονισμός Σπουδών"

1. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου και λήγει την 31η Αυγούστου του επομένου.

2. Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται χρονικά σε δύο εξάμηνα.

3. Διακοπή του εκπαιδευτικού έργου αλλά και της εν γένει λειτουργίας ενός Α.Ε.Ι. πέρα από τα προβλεπόμενα στο νόμο αυτό είναι δυνατή με απόφαση της Συγκλήτου, και μόνο για εξαιρετικές περιπτώσεις.

4. Αν για οποιονδήποτε λόγο ο αριθμός των ωρών διδασκαλίας που πραγματοποιήθηκαν σε ένα μάθημα είναι μικρότερος από τα 4/5 του προβλεπόμενου στο Πρόγραμμα για τις εργάσιμες μέρες του αντίστοιχου εξαμήνου, το αντίστοιχο μάθημα θεωρείται ότι δεν διδάχτηκε.

5. Με τους εσωτερικούς κανονισμούς των Α.Ε.Ι. ορίζονται τα σχετικά με τη δυνατότητα οργάνωσης και λειτουργίας θερινών εξαμήνων για ταχύρυθμη διδασκαλία ή συμπλήρωσης ύλης εξαμήνου.

6. Σε περίπτωση αποτυχίας σε υποχρεωτικό μάθημα ο φοιτητής υποχρεούται να το επαναλάβει κατά το επόμενο εξάμηνο.

7. Σε περίπτωση αποτυχίας σε κατ' επιλογήν υποχρεωτικό μάθημα ο φοιτητής υποχρεούται ή να το επαναλάβει σε επόμενα εξάμηνα ή να το αντικαταστήσει με άλλο κατ' επιλογήν μάθημα.

8. Ο φοιτητής ολοκληρώνει τις σπουδές του και παίρνει πτυχίο, όταν επιτύχει στα προβλεπόμενα μαθήματα και συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό διδακτικών μονάδων.

9. Τα σχετικά με τον τύπο των προηγούμενων πτυχίων και με την κατομολόγηση των πτυχιούχων καθορίζονται στους εσωτερικούς κανονισμούς των Α.Ε.Ι.

* Ν. 2083/92

Άρθρο 9: "Ρύθμιση θεμάτων προπτυχιακών σπουδών"

5. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) πλήρεις εβδομάδες για διδασκαλία. Οι εξεταστικές περίοδοι είναι τρεις: του Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου, του Ιουνίου και του Σεπτεμβρίου. Η διάρκεια των εξετάσεων είναι τρεις (3) εβδομάδες για κάθε περίοδο.

6. Το πρώτο εξάμηνο αρχίζει το πρώτο δεκαπενθήμερο του Οκτωβρίου και το δεύτερο εξάμηνο λήγει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου. Οι ακριβείς ημερομηνίες καθορίζονται από τη Σύγκλητο. Σε εξαιρετικές όμως περιπτώσεις ο Υπουργός Παιδείας και

Θρησκευμάτων, ύστερα από πρόταση της Συγκλήτου, ρυθμίζει την έναρξη και τη λήξη των δύο εξαμήνων εκτός των ημερομηνιών αυτών, ώστε να συμπληρωθεί ο αριθμός των εβδομάδων της παρ. 5.

7. Ο φοιτητής δικαιούται να εξεταστεί κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου στα μαθήματα και των δύο (χειμερινού και εαρινού) εξαμήνων, ενώ κατά τις περιόδους Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου και Ιουνίου μόνο στα μαθήματα των αντίστοιχων εξαμήνων. Η βαθμολογία σε κάθε μάθημα καθορίζεται από το διδάσκοντα, ο οποίος υποχρεώνεται να οργανώσει κατά την κρίση του γραπτές ή και προφορικές εξετάσεις ή και να στηριχθεί σε θέματα ή εργαστηριακές ασκήσεις.

8. Αν φοιτητής αποτύχει τουλάχιστον τέσσερις (4) φορές σε εξετάσεις οποιουδήποτε μαθήματος, το Δ.Σ. Τμήματος μπορεί, ύστερα από αίτησή του και λαμβάνοντας υπόψη τυχόν πρόσθετες προϋποθέσεις, που προβλέπονται στον εσωτερικό κανονισμό του Τμήματος, να ορίζει τριμελή επιτροπή επανεξέτασης, στην οποία συμμετέχει υποχρεωτικά και ο εξεταστής.

9. Μετά την πάροδο του χρονικού διαστήματος, που προβλέπεται ως ελάχιστη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών ενός Τμήματος προσαυξανόμενου κατά δύο (2) έτη δεν χορηγούνται οι προβλεπόμενες πάσης φύσεως παροχές προς τους φοιτητές, όπως ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, υποτροφίες επίδοσης και υποτροφίες και δάνεια ενίσχυσης, δωρεάν σίτιση, στέγαση και παροχή διδακτικών βιβλίων ή άλλων βοηθημάτων, διευκόλυνση για μετακινήσεις κ.ά.

10. Καταργούνται οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 4 του άρθρου 24, των παραγράφων 3, 6, 8, 9 και 11 του άρθρου 25 και η παράγραφος 9 του άρθρου 29 του ν. 1268/1982, όπως ήδη ισχύουν.

ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Αθηνών στις συνεδριάσεις της στις 16.1.84 και 19.1.84 αποφάσισε τα εξής, τα οποία και θεωρούνται ως μέρος του Εσωτερικού Κανονισμού του Πανεπιστημίου Αθηνών.

1. α) Το Πρόγραμμα Σπουδών που καταρτίζουν οι Γενικές Συνελεύσεις των Τμημάτων είναι ενδεικτικό και όχι υποχρεωτικό για τους φοιτητές.

β) Οι φοιτητές δηλώνουν τα μαθήματα, τα οποία θα διδαχθούν με βάση προσωπικές επιλογές για την κατάρτιση του ατομικού προγράμματος που θα τους οδηγήσει στη λήψη του πτυχίου. Τα μαθήματα αυτά μπορεί να είναι διαφορετικά από αυτά του ενδεικτικού προγράμματος. Εάν ο φοιτητής δεν δηλώσει, θα θεωρηθεί ότι αποδέχεται το ενδεικτικό πρόγραμμα. Εάν υπάρχει διάζευξη στο ενδεικτικό πρόγραμμα, ο φοιτητής πρέπει να δηλώσει προτίμηση.

γ) Ο αριθμός των μαθημάτων κατά εξάμηνο που θα προσφέρει το Τμήμα με βάση το ενδεικτικό πρόγραμμα (αριθμός ν) θα είναι κατά μέγιστο όριο 4 (τέσσερα) και σε εξαιρετικές περιπτώσεις 5 (πέντε).

δ) Ανώτατος αριθμός μαθημάτων που μπορεί να επιλέγει ο φοιτητής σε κάθε εξάμηνο είναι το ανώτατο όριο του ν που παρουσιάζεται στο εκάστοτε Πρόγραμμα Σπουδών τμήματος συν 3 (τρία).

2. α) Ο ορισμός στο Πρόγραμμα Σπουδών μαθημάτων ως προαπαιτούμενων δεν είναι υποχρεωτικός, εν πάση δε περιπτώσει, δεν είναι δυνατόν να ορισθούν ως προαπαιτούμενα μαθήματα περισσότερα από το 1/5 του συνόλου των μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου. Ένα μάθημα μπορεί να οριστεί ως προαπαιτούμενο μόνο για ένα εξαρτώμενο μάθημα και αντίστροφα.

β) Τα κατ' επιλογήν μαθήματα (άρθρο 24 παρ. 25) καλύπτουν τουλάχιστον το 1/4 του αριθμού των μαθημάτων που πρέπει να διδαχθεί ο φοιτητής για να λάβει το πτυχίο του (και όχι απλώς το 1/4 του συνόλου των μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών).

γ) Κάθε Τμήμα πρέπει να προσφέρει σε κάθε εξάμηνο, κατά το δυνατό, οπωσδήποτε τα προαπαιτούμενα μαθήματα.

3. α) Μάθημα που διδάχθηκε επί 13 εβδομάδες θεωρείται ότι διδάχθηκε επαρκώς.

β) Μάθημα που διδάχθηκε σε λιγότερες από 9 εβδομάδες θεωρείται από τη Σύγκλητο ότι δεν διδάχθηκε επαρκώς (βλ. άρθρο 25. παρ. 5), οπότε με απόφαση της Συγκλήτου ή επαναλαμβάνεται το μάθημα ή παρατείνεται το εξάμηνο.

γ) Όταν το μάθημα διδάχθηκε 9 - 12 εβδομάδες, η Σύγκλητος θα κρίνει, μετά από γνώμη του αντίστοιχου Τμήματος, αν το μάθημα διδάχθηκε επαρκώς ή αν θα δοθεί παράταση εξαμήνου.

4. Η διδασκαλία είναι υποχρεωτική για τον διδάσκοντα, ανεξάρτητα από τον αριθμό των φοιτητών που θα δηλώσουν το μάθημα.

5. α) Οι τελικές εξετάσεις κάθε μαθήματος πραγματοποιούνται αμέσως μετά τη λήξη της διδασκαλίας μαθημάτων του αντίστοιχου εξαμήνου και διαρκούν 2-4 εβδομάδες. Εάν η τελική βαθμολογία του φοιτητή είναι μικρότερη του 5, τότε παρέχεται στο φοιτητή η δυνατότητα συμπληρωματικής εξέτασης μετά την ολοκλήρωση της οποίας και μόνο οριστικοποιείται η τελική βαθμολογία του και καταχωρείται στους καταλόγους της Γραμματείας.

β) Η συμπληρωματική εξέταση πρέπει να γίνεται τον Σεπτέμβριο για τα μαθήματα και των δύο εξαμήνων (χειμερινό-εαρινό) και να είναι διάρκειας 4 εβδομάδων.

Κάθε ακαδημαϊκό έτος χωρίζεται σε διδακτικές περιόδους που ονομάζονται εξάμηνα, το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο. Τα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών διακρίνονται σε υποχρεωτικά και επιλεγόμενα και κατανέμονται σε οκτώ(8) εξάμηνα. Κατά τη διάρκεια του χειμερινού εξαμήνου διδάσκονται τα μαθήματα που υπάγονται στο 1ο, 3ο, 5ο, και 7ο εξάμηνο του ενδεικτικού Προγράμματος Σπουδών. Κατά τη διάρκεια του εαρινού εξαμήνου διδάσκονται τα μαθήματα που υπάγονται στο 2ο, 4ο, 6ο, 8ο εξάμηνο του ενδεικτικού Προγράμματος Σπουδών.

Η εκπαίδευση των φοιτητών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δ.Ε. γίνεται με τις παραδόσεις των μαθημάτων, τα φροντιστήρια, τις πρακτικές ασκήσεις σε Δημοτικά Σχολεία, που ορίζονται από το Τμήμα με απόφαση του ΥΠ.Ε.Π.Θ., και με άλλες νόμιμες παιδευτικές δραστηριότητες που κρίνει αναγκαίες και θα εγκρίνει η Γ.Σ. του Τμήματος.

1. Υποχρεωτικά μαθήματα

Ως υποχρεωτικά μαθήματα χαρακτηρίζονται τα μαθήματα, των οποίων η παρακολούθηση και η επιτυχής εξέταση θεωρείται απαραίτητη για το σύνολο των φοιτητών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δ.Ε.

Η παρακολούθηση των παραδόσεων και της θεωρίας των μαθημάτων αποτελεί ακαδημαϊκή μόνον υποχρέωση του φοιτητή, δηλαδή δεν είναι υποχρεωτική και δεν τηρείται σύστημα καταχώρησης απουσιών. Παρ' όλα αυτά, η συστηματική παρακολούθηση των παραδόσεων είναι απόλυτα ενδεδειγμένη για τη σωστή θεωρητική κατάρτιση του φοιτητή. Μόνο η άμεση επαφή με τον διδάσκοντα μπορεί να οδηγήσει στην πληρέστερη γνώση του αντικειμένου κάθε μαθήματος. Η παρακολούθηση των πρακτικών ασκήσεων των φοιτητών καθώς και η εβδομαδιαία πρακτική άσκησή τους στα Δημοτικά Σχολεία είναι υποχρεωτική.

Οι εξετάσεις γίνονται από τον διδάσκοντα (ή τους διδάσκοντες) στο τέλος του εξαμήνου σε καθορισμένη ύλη. Οι εξετάσεις μπορεί να είναι γραπτές ή προφορικές. Η βαθμολογία των μαθημάτων εκφράζεται με την κλίμακα μηδέν-δέκα (0-10), με βάση επιτυχίας το πέντε(5) και χωρίς τη χρήση κλασματικού μέρους. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο φοιτητής έχει τη δυνατότητα μιας συμπληρωματικής εξέτασης. Εάν ο φοιτητής αποτύχει και στη συμπληρωματική εξέταση, τότε θα πρέπει να επανεγγραφεί στο μάθημα και να το παρακολουθήσει σε επόμενο εξάμηνο.

Ο αριθμός των διδακτικών μονάδων που προσφέρει κάθε υποχρεωτικό μάθημα καθορίζεται από τη Γ.Σ. του Τμήματος με βάση την κείμενη νομοθεσία.

Τα υποχρεωτικά μαθήματα χωρίζονται σε δύο κατηγορίες. Στα αυστηρώς υποχρεωτικά και στα κυμαινόμενα. Από τα κυμαινόμενα μαθήματα κάθε φοιτητής υποχρεούται να πάρει έναν αριθμό μαθημάτων που καθορίζεται από τη Γ.Σ. του Τμήματος. Ο φοιτητής δεν μπορεί να αντικαταστήσει τα κυμαινόμενα μαθήματα που επέλεξε.

2. Επιλεγόμενα μαθήματα

Ως επιλεγόμενα μαθήματα (ή μαθήματα επιλογής) χαρακτηρίζονται τα μαθήματα, από τα οποία ο φοιτητής πρέπει να επιλέξει ορισμένα, ώστε να συμπληρώσει τον απαραίτητο αριθμό μαθημάτων και ελάχιστο αριθμό δ.μ., που απαιτούνται για την απόκτηση του πτυχίου. Ο φοιτητής είναι ελεύθερος να επιλέξει μαθήματα αυτού του τύπου, ανάλογα με τα προσωπικά του ενδιαφέροντα.

Αναφορικά με τις εξετάσεις, τη βαθμολογία και τον αριθμό δ.μ. κάθε μαθήματος επιλογής ισχύει ό,τι και στα υποχρεωτικά μαθήματα. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο φοιτητής μπορεί να επανεγγραφεί στο μάθημα και να το παρακολουθήσει σε επόμενο εξάμηνο ή να εγγραφεί σε άλλο επιλεγόμενο μάθημα.

B. Υποχρεώσεις φοιτητών για την απόκτηση πτυχίου

Ο φοιτητής, για να αποκτήσει το πτυχίο του Παιδαγωγικού Τμήματος Δ.Ε., πρέπει να ικανοποιήσει τις παρακάτω 6 προϋποθέσεις:

1. Να εγγραφεί, να παρακολουθήσει και να εξεταστεί με επιτυχία σε όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών και να ανταποκριθεί με επιτυχία στο πρόγραμμα πρακτικών ασκήσεων (υποδειγματικές διδασκαλίες κ.ά.) σε Δημοτικά Σχολεία, όπως θα ορίσει η Γ.Σ. του Τμήματος και το αρμόδιο για τη διδασκαλία μέλος Δ.Ε.Π. Ο πλήρης κατάλογος των υποχρεωτικών μαθημάτων (με τις αντίστοιχες διδακτικές μονάδες) έχει οριστεί για όλα τα εξάμηνα από τη Γ.Σ. του Τμήματος (βλ. Πρόγραμμα Σπουδών).

2. Να εγγραφεί, να παρακολουθήσει και να εξεταστεί με επιτυχία σε έναν ορισμένο αριθμό επιλεγόμενων μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών. Ο πλήρης κατάλογος των επιλεγόμενων μαθημάτων (με τις αντίστοιχες διδακτικές μονάδες) έχει οριστεί από τη Γ.Σ. του Τμήματος (βλ. Πρόγραμμα Σπουδών).

3. Να εγγραφεί, να παρακολουθήσει και να εξεταστεί με επιτυχία σε έναν ορισμένο αριθμό κυμαινόμενων μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών. Ο πλήρης κατάλογος των κυμαινόμενων μαθημάτων (με τις αντίστοιχες διδακτικές μονάδες) έχει οριστεί από τη Γ.Σ. του Τμήματος (βλ. Πρόγραμμα Σπουδών).

4. Να διεξαγάγει αυτοδύναμη εβδομαδιαία διδασκαλία σε δημόσιο ή ιδιωτικό Δημοτικό Σχολείο.

5. Να συμπληρώσει το σύνολο των διδακτικών μονάδων, που έχει οριστεί από τη Γ.Σ. του Τμήματος.

6. Η Γ.Σ. του Τμήματος θα αποφασίσει για την εκπόνηση ή όχι διπλωματικής εργασίας.

7. Ο χρόνος σπουδών δεν μπορεί να είναι μικρότερος από 8 εξάμηνα. Κάθε φοιτητής έχει την υποχρέωση να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις εγγραφής στα μαθήματα που προτίθεται να παρακολουθήσει και να εξεταστεί σε κάθε εξάμηνο σπουδών (συμπλήρωση ειδικών εντύπων - δηλώσεων που παρέχει η Γραμματεία του Τμήματος), σύμφωνα με το πρόγραμμα του Τμήματος και μέσα στη συγκεκριμένη προθεσμία που ορίζεται από τη Γραμματεία. Σε περίπτωση που ένας φοιτητής δεν συμπληρώσει τη δήλωση μαθημάτων δεν μπορεί να προσέλθει στις εξετάσεις.

Γ. Τρόπος υπολογισμού του βαθμού πτυχίου

Ο τρόπος υπολογισμού του βαθμού πτυχίου είναι ενιαίος για όλα τα Α.Ε.Ι. της χώρας και καθορίζεται από την Υπουργική Απόφαση υπ. αριθ. Φ141/Β3/2166α/Ιούνιος 1987, όπως συμπεριλήφθηκε με τον Φ.141/Β3/2457/7-11-1998:

1. Για τον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου των φοιτητών που έχουν εισαχθεί στα Α.Ε.Ι. από το ακαδημαϊκό έτος 1983-84 και μετά, όπως επίσης και όσων φοιτητών θα εισαχθούν στο μέλλον, λαμβάνονται υπόψη οι βαθμοί όλων των μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου (άρθρο. 25 παρ. 12. Ν. 1268/1982) καθώς και βαθμός της διπλωματικής εργασίας όταν αυτή προβλέπεται από το Πρόγραμμα Σπουδών.

2. α) Για τον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου των φοιτητών που θα εισαχθούν στα Α.Ε.Ι. κατά το ακαδημαϊκό έτος 1987-88 και τα επόμενα πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος επί ένα συντελεστή, ο οποίος ονομάζεται συντελεστής βαρύτητας του μαθήματος, και το άθροισμα των επί μέρους γινομένων διαιρείται με το άθροισμα των συντελεστών βαρύτητας όλων των μαθημάτων αυτών.

β) Οι συντελεστές βαρύτητας κυμαίνονται από 1,0 έως 2,0 και υπολογίζονται ως εξής:

- Μαθήματα με 1 ή 2 διδακτικές μονάδες έχουν συντελεστή βαρύτητας 1,0.
- Μαθήματα με 3 ή 4 διδακτικές μονάδες έχουν συντελεστή βαρύτητας 1,5.
- Μαθήματα με περισσότερες από 4 διδακτικές μονάδες καθώς και η διπλωματική εργασία έχουν συντελεστή βαρύτητας 2,0.

3. Εάν ένας φοιτητής έχει βαθμολογηθεί σε περισσότερα από τον απαιτούμενο για την λήψη του πτυχίου αριθμό μαθημάτων μπορεί αυτός να μην συνυπολογίσει για την εξαγωγή του βαθμού του πτυχίου του τους βαθμούς ενός αριθμού κατ' επιλογήν υποχρεωτικών

μαθημάτων, με την προϋπόθεση ότι ο αριθμός των διδακτικών μονάδων που αντιστοιχούν στα απομένοντα μαθήματα είναι ίσος με τον απαιτούμενο ελάχιστο αριθμό διδακτικών μονάδων για την λήψη του πτυχίου. Όταν ο αριθμός των διδακτικών μονάδων είναι μεγαλύτερος του απαιτούμενου ελάχιστου αριθμού διδακτικών μονάδων για την λήψη του πτυχίου, ο αριθμός όμως των μαθημάτων στα οποία αντιστοιχούν αυτές είναι ο ελάχιστος που απαιτείται για την λήψη του πτυχίου, στην περίπτωση αυτή θα υπολογιστούν οι βαθμοί όλων των μαθημάτων ανεξάρτητα από τον αριθμό των διδακτικών μονάδων.

Δ. Δηλώσεις μαθημάτων και διδακτικά συγγράμματα

Όσοι φοιτητές έχουν κάνει δήλωση μαθημάτων θα πρέπει υποχρεωτικά να πάρουν το αντίστοιχο σύγγραμμα ανεξαρτήτως αν παρακολουθήσουν ή εξεταστούν το μάθημα διότι δεν θα δικαιούνται να πάρουν το σύγγραμμα έστω και αν ξαναδηλώσουν το μάθημα σε επόμενη περίοδο.

Ε. Μονάδα Προσβασιμότητας Φοιτητών με Αναπηρία (ΦμεΑ)

Η Μονάδα Προσβασιμότητας για Φοιτητές με Αναπηρία (ΜοΠροΦμεΑ) του Πανεπιστημίου Αθηνών επιδιώκει την ισότιμη πρόσβασης στις ακαδημαϊκές σπουδές των φοιτητών με διαφορετικές ικανότητες και απαιτήσεις, μέσω της παροχής προσαρμογών στο περιβάλλον, Υποστηρικτικών Τεχνολογιών Πληροφορικής και Υπηρεσιών Πρόσβασης.

Η Μονάδα Προσβασιμότητας προσφέρει:

- Υπηρεσία καταγραφής των συγκεκριμένων αναγκών κάθε ΦμεΑ.
- Τμήμα Προσβασιμότητας στο Δομημένο Χώρο του Πανεπιστημίου.
- Υπηρεσία Μεταφοράς των ΦμεΑ από την κατοικία τους στις Σχολές και αντιστρόφως.
- Υποστηρικτικές Τεχνολογίες Πληροφορικής.
- Δωρεάν Λογισμικό για ΦμεΑ.
- Προσβάσιμα Συγγράμματα.
- Προσβάσιμους Σταθμούς Εργασίας στις Βιβλιοθήκες.
- Υπηρεσία Διαμεταγωγής για την άμεση ζωντανή τηλεπικοινωνία των ΦμεΑ, μέσω διερμηνείας στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα, με τους συμφοιτητές, καθηγητές και υπαλλήλους του Πανεπιστημίου.
- Υπηρεσία εθελοντών συμφοιτητών υποστήριξης ΦμεΑ.

- Οδηγίες σχετικά με τους ενδεδειγμένους τρόπους εξέτασης των ΦμεΑ.
- Υπηρεσία Ψυχολογικής Συμβουλευτικής Υποστήριξης για ΦμεΑ.

Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των ΦμεΑ σε κάθε Τμήμα/Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών έχουν οριστεί:

- α) Σύμβουλος Καθηγητής ΦμεΑ και αναπληρωτής του και
- β) Αρμόδιος υπάλληλος της Γραμματείας και αναπληρωτής του για την εξυπηρέτηση ΦμεΑ

με τους οποίους οι ενδιαφερόμενοι μπορούν επιπλέον να επικοινωνούν τηλεφωνικά, με fax, με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή μέσω της Υπηρεσίας Διαμεταγωγής. Τα στοιχεία επικοινωνίας με τους αρμοδίους κάθε Τμήματος/Σχολής υπάρχουν στην ιστοσελίδα της ΜοΠροΦμεΑ.

Επικοινωνία και περισσότερες πληροφορίες:

Τηλέφωνα: 2107275130, 2107275687, 2107275183

Fax: 2107275193

Ηλ. ταχυδρομείο: access@uoa.gr

Ιστοθέση: <http://access.uoa.gr>

MSN ID: m.emmanouil@di.uoa.gr

οοVoo ID: m.emmanouil

Αποστολή SMS: 6958450861

VII. ΒΑΣΙΚΕΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΚΑΙ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

1) Χειμερινό εξάμηνο

- α) Έναρξη μαθημάτων: Τα μαθήματα θα αρχίσουν μετά το τέλος των εξετάσεων περιόδου Σεπτεμβρίου ακαδ. έτους 2011-12
- β) Περίοδος διδασκαλίας: Από Δευτέρα 1 Οκτωβρίου 2012 έως και Παρασκευή 11 Ιανουαρίου 2013
- γ) Περίοδος εξετάσεων: Από Δευτέρα 21 Ιανουαρίου 2013 έως και Παρασκευή 8 Φεβρουαρίου 2013
- δ) Επίσημες αργίες:
- Εθνική εορτή Κυριακή 28 Οκτωβρίου 2012
  - Πολυτεχνείο Σάββατο 17 Νοεμβρίου 2012
  - Διακοπές Από Δευτέρα 24 Δεκεμβρίου 2012 έως Χριστουγέννων - και Παρασκευή 4 Ιανουαρίου 2013 Νέου έτους:
  - Πανεπιστημιακή εορτή Τετάρτη 30 Ιανουαρίου 2013
  - Τριών Ιεραρχών

2) Εαρινό Εξάμηνο

- α) Περίοδος διδασκαλίας: Από Δευτέρα 11 Φεβρουαρίου 2013 έως και Παρασκευή 31 Μαΐου 2013
- β) Περίοδος εξετάσεων: Από Δευτέρα 3 Ιουνίου 2013 έως και Παρασκευή 21 Ιουνίου 2013
- γ) Επίσημες Αργίες
- Καθαρά Δευτέρα 18 Μαρτίου 2013
  - Εθνική Εορτή Δευτέρα 25 Μαρτίου 2013
  - Διακοπές Πάσχα Από Δευτέρα 29 Απριλίου 2013 έως και την Παρασκευή 10 Μαΐου 2013
  - Πρωτομαγιά 2013 Τρίτη 1 Μαΐου 2013
  - Αγίου Πνεύματος Δευτέρα 24 Ιουνίου 2013
- δ) Διακοπή μαθημάτων: Την ημέρα των φοιτητικών εκλογών και την επόμενη

- 3) **Εξεταστική περίοδος Σεπτεμβρίου:** από Δευτέρα 2 Σεπτεμβρίου 2013 έως και Παρασκευή 20 Σεπτεμβρίου 2013.

VIII. ΕΓΓΡΑΦΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο. Κάθε φοιτητής έχει την υποχρέωση να εγγράφεται στην αρχή κάθε εξαμήνου στα μαθήματα που προτίθεται να παρακολουθήσει κατά το εξάμηνο αυτό και να εξεταστεί στο τέλος του εξαμήνου. Η εγγραφή γίνεται με ειδικά έντυπα που παρέχει η Γραμματεία του Τμήματος (Ναυαρίνου 13Α) μέσα σε καθορισμένες ημερομηνίες που ανακοινώνονται από τη Γραμματεία.

Φοιτητής, ο οποίος δεν έχει εγγραφεί μέσα στις προθεσμίες σε κάποιο μάθημα δεν γίνεται δεκτός στην εξέταση (και στη συμπληρωματική εξέταση). Η εγγραφή ισχύει μόνο για το συγκεκριμένο εξάμηνο, και δεν υπάρχει αυτόματη εγγραφή ή επανεγγραφή. Φοιτητές που δεν περατώνουν με επιτυχία την εξέταση μαθήματος, στο οποίο έχουν εγγραφεί, πρέπει να επανεγγραφούν σε μεταγενέστερο εξάμηνο προκειμένου να εξεταστούν πάλι στο μάθημα αυτό. Δηλαδή, με το παρόν σύστημα σπουδών, δεν αναγνωρίζεται κανενός είδους μεταφορά μαθήματος.

Οι φοιτητές έχουν το δικαίωμα να δηλώσουν το πολύ 9 μαθήματα κατά εξάμηνο, εκτός από τους φοιτητές των Εξαμήνων Ζ και Η οι οποίοι έχουν δικαίωμα να δηλώσουν 10 μαθήματα κατά εξάμηνο και εκτός από τους φοιτητές που γράφτηκαν μέχρι το ακαδ. έτος 1990-91, οι οποίοι έχουν δικαίωμα να δηλώσουν το πολύ 8 μαθήματα κατά εξάμηνο.

Στους φοιτητές συνιστάται να εγγράφονται στα μαθήματα κατά το δυνατόν σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών κυρίως ως προς τα υποχρεωτικά μαθήματα (με την ένδειξη Υ). Φοιτητές, οι οποίοι έχουν καθυστερήσει τις σπουδές τους σχετικά με το ενδεικτικό πρόγραμμα, ενδείκνυται να επιλέγουν μαθήματα που εμφανίζονται σε προηγούμενα εξάμηνα στο ενδεικτικό πρόγραμμα. Ο καλύτερος ρυθμός σπουδών επιτυγχάνεται με την εγγραφή σε πέντε ή το πολύ έξι μαθήματα κάθε εξάμηνο. Ο φοιτητής δεν μπορεί να αντικαταστήσει τα κυμαινόμενα μαθήματα που επέλεξε.

Σημείωση 1: Στα μαθήματα στα οποία προβλέπεται και κατάθεση γραπτής εργασίας, οι φοιτητές πρέπει να καταθέτουν την εργασία τους μέσα στην προθεσμία που ορίζεται από τον υπεύθυνο διδάσκοντα. Σε αντίθετη περίπτωση δεν κατατίθεται βαθμός στη Γραμματεία και οι φοιτητές πρέπει να ξαναδηλώσουν το μάθημα σε επόμενη περίοδο.

Σημείωση 2: Οι επί πτυχίω φοιτητές έχουν τη δυνατότητα επανεξέτασης σε τρία το πολύ υποχρεωτικά ή κυμαινόμενα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου κατά την εξεταστική περίοδο Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου με την προϋπόθεση ότι με τα τρία αυτά μαθήματα ολοκληρώνουν τον προβλεπόμενο αριθμό μαθημάτων για τη χορήγηση του πτυχίου τους. Το ίδιο ισχύει για τους προαναφερθέντες φοιτητές και για την εξεταστική περίοδο Ιουνίου. Την ύπαρξη της προϋπόθεσης αυτής θα δηλώνουν υπεύθυνα οι φοιτητές στο σχετικό έντυπο, ενώ σε περίπτωση ανακριβούς δήλωσης δεν θα λαμβάνεται υπόψη η βαθμολογία των μαθημάτων αυτών.

Σημείωση 3: Οι επί πτυχίω φοιτητές που έχουν ολοκληρώσει τη φοίτηση οκτώ (8) εξαμήνων έχουν το δικαίωμα να δηλώσουν ένα επιπλέον μάθημα, δηλαδή δέκα το πολύ μαθήματα κατά εξάμηνο (και όχι απεριόριστο αριθμό μαθημάτων).

**Οι δηλώσεις των μαθημάτων θα γίνονται
μέσω WEB.**

ΙΧ. ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

- Οι φοιτητές έχουν πλήρη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, τους παρέχονται υποτροφίες, άτοκα δάνεια και οικονομικές ενισχύσεις, διευκολύνσεις στη σίτιση, μειωμένο (φοιτητικό) εισιτήριο, τα αναγκαία μέσα για την πολιτισμική τους καλλιέργεια και ψυχαγωγία και ειδική άδεια στους εργαζόμενους για τη συμμετοχή τους στις εξετάσεις. Δεν καταβάλλουν δίδακτρα (εκτός από τους αλλοδαπούς φοιτητές) και άλλα τέλη και τους χορηγούνται, επίσης δωρεάν, τα βιβλία και άλλα βοηθήματα που είναι απαραίτητα για τη συμπλήρωση του διδακτικού έργου.

- ΤΑΜΕΙΟ ΑΡΩΓΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Το Ταμείο Αρωγής Φοιτητών ιδρύθηκε με το Ν.197/75 «περί δανείων εις φοιτητάς, Ταμείου Αρωγής Φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών και μετεγγραφής φοιτητών» ως ανεξάρτητη Υπηρεσία του Πανεπιστημίου.

Τα της λειτουργίας του Ταμείου ρυθμίζονται από Εσωτερικό Κανονισμό ο οποίος εγκρίθηκε από την Πανεπιστημιακή Σύγκλητο στη συνεδρία της 31-8-1976.

Το Ταμείο Αρωγής Φοιτητών διοικείται από Επταμελή Επιτροπή, αποτελούμενη από πέντε μέλη του Διδακτικού Προσωπικού του Πανεπιστημίου Αθηνών που ορίζονται με απόφαση της Πανεπιστημιακής Συγκλήτου με τριετή θητεία και δύο εκπροσώπους των φοιτητών που υποδεικνύονται από την Ε.Φ.Ε.Ε.

Διοικούσα Επιτροπή

ΠΡΟΕΔΡΟΣ	ΝΙΚΟΣ ΧΑΤΖΗΧΡΗΣΤΙΔΗΣ Πρόεδρος του Τμήματος Χημείας
ΜΕΛΗ	ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΡΟΜΠΟΝΑΣ Καθηγητής του Τμήματος Φιλολογίας ΕΛΕΝΗ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ –ΧΡΙΣΤΙΝΑΚΗ Πρόεδρος του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΦΟΡΤΣΑΚΗΣ Αναπλ.Καθηγητής του Τμήματος Νομικής ΣΟΦΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ Αναπλ.Καθηγήτρια της Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΗΣ Ε.Φ.Ε.Ε. Δεν έχουν οριστεί ακόμη
ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ	ΔΗΜΗΤΡΑ ΠΑΠΑΖΟΥΔΗ Προϊσταμένη της Επιμελητείας της Πανεπιστημιακής Λέσχης

Σκοπός του Ταμείου είναι η ηθική και υλική σε είδος ή σε χρήμα ενίσχυση του φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών για την κάλυψη εκτάκτων αναγκών τους, που δεν μπορούν κατά την κρίση της Διοικούσας Επιτροπής, να αντιμετωπισθούν διαφορετικά, όπως:

Α) Η βοήθεια φοιτητών που πάσχουν από σοβαρές παθήσεις, καθώς και φοιτητών που βρίσκονται σε νοσοκομεία ή στο στάδιο της ανάρρωσης με την παροχή ειδικής διαίτας σε είδος ή καταβολή σε αυτούς χρηματικού βοηθήματος.

Β) Η χορήγηση οποιασδήποτε μορφής περίθαλψης πέραν απ' αυτή που προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία.

Γ) Η κάλυψη σε εξαιρετικές περιπτώσεις εν όλω ή εν μέρει εξόδων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στο εξωτερικό σε φοιτητές που πάσχουν από πολύ σοβαρό νόσημα, του οποίου η πλήρης διάγνωση ή η θεραπεία δεν μπορεί να γίνει στην Ελλάδα μετά από γνωμάτευση γι' αυτό ειδικού Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Δ) Η παροχή οικονομικού βοηθήματος εφ' άπαξ ή περιοδικά για ορισμένο χρόνο, σε απόρους φοιτητές, ιδιαίτερα σε φοιτητές που κατάγονται από επαρχία ή από την αλλοδαπή.

Ε) Η παροχή οικονομικού επιδόματος σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών των φοιτητών που βρίσκονται σε δυσχερή οικονομική θέση, έστω παροδικά, εξαιτίας οικογενειακών ή οικονομικών πληγμάτων, ιδιαίτερα εάν εξαιτίας αυτών τίθεται σε κίνδυνο η συνέχιση των σπουδών τους.

Στ) Η χορήγηση βοήθειας σε κάθε άλλη έκτακτη ανάγκη των φοιτητών πλην των περιπτώσεων που αναφέρονται παραπάνω.

Ζ) η συμπάρσταση του Πανεπιστημίου με κάθε τρόπο στους φοιτητές του που νοσηλεύονται σε Νοσοκομεία.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά για τη χορήγηση των βοηθημάτων.

Η ενίσχυση των φοιτητών και η χορήγηση σε αυτούς βοηθημάτων αφορά καταρχήν σε απόρους φοιτητές και κατά προτίμηση σε αυτούς που έχουν ανάγκη ιδιαίτερης υγειονομικής περίθαλψης, πέραν από αυτή που προβλέπεται από την ισχύουσα Νομοθεσία κατά δεύτερο δε λόγο στις λοιπές περιπτώσεις.

Για τη χορήγηση βοηθήματος απαιτείται η υποβολή αίτησης από τους ενδιαφερομένους στο Ταμείο Αρωγής Φοιτητών, στην οποία θα αναγράφεται ο βαθμός απορίας και ο λόγος για τον οποίο ζητείται το βοήθημα.

Ειδικότερα με την αίτηση πρέπει να συνοποβάλλονται τα παρακάτω δικαιολογητικά:

1. Πιστοποιητικό σπουδών αναλυτικής βαθμολογίας της οικείας Σχολής, στο οποίο να φαίνεται η επίδοση του φοιτητή στα μαθήματα.

2. Πιστοποιητικό οικονομικής αδυναμίας της Νομαρχίας της μόνιμης κατοικίας του φοιτητή.

3. Γνωμάτευση - Πιστοποιητικό Ιατρού της Πανεπιστημιακής Λέσχης ή Δημοσίου Νοσοκομείου για περιπτώσεις φοιτητών που πάσχουν από σοβαρή ασθένεια ή βρίσκονται σε Νοσοκομείο ή στο στάδιο της ανάρρωσης ή γνωμάτευση ειδικού Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών για περιπτώσεις κάλυψης εξόδων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στο εξωτερικό.

4. Υπεύθυνη Δήλωση στην οποία να αναφέρονται τα συγκεκριμένα οικογενειακά ή οικονομικά πλήγματα συνεπεία των οποίων δημιουργήθηκε η έκτακτη ανάγκη και ιδιαίτερα εκείνων που θέτουν σε κίνδυνο τη συνέχιση των σπουδών τους.

5. Πιστοποιητικά-Βεβαιώσεις και κάθε στοιχείο που μπορεί να ενισχύσει την αίτηση για χορήγηση οικονομικού βοηθήματος.

Η αίτηση υποβάλλεται στη Γραμματεία του Ταμείου, που στεγάζεται στο κτήριο της Πανεπιστημιακής Λέσχης (οδός Ιπποκράτους, αριθμ.15, 3^{ος} όροφος, Γραφείο Επιμελητείας, τηλ.: 210-3688221, 3688240 και 3688256) στην οποία μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να απευθύνονται για περισσότερες πληροφορίες.

Η χορήγηση των βοηθημάτων και άλλων παροχών γίνεται μετά από απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του Ταμείου Αρωγής Φοιτητών, κατ' ελευθέραν αυτής κρίση, λαμβανομένων πάντως υπόψη του βαθμού απορίας του αιτούντος, των αναγκών αυτού, καθώς και της επίδοσής του στα μαθήματα.

Τα χρηματικά βοηθήματα μπορούν να καταβάλλονται στους ενδιαφερομένους φοιτητές είτε εφάπαξ είτε σε δόσεις.

X. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Πρόγραμμα Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης

Το Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών στη συνεδρίαση της 3/7/2007 έχοντας υπόψη τα άρθρα 24 και 25 του Ν. 1268/82, κατάρτισε νέο Πρόγραμμα Σπουδών ως ακολούθως:

Τα υποχρεωτικά μαθήματα κατανέμονται στους Τομείς του Τμήματος ως εξής:

Α. Τομέας Επιστημών Αγωγής: 11 μαθήματα (7 υποχρεωτικά και 4 κυμαινόμενα)

Β. Τομέας Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας: 9 μαθήματα (5 υποχρεωτικά και 4 κυμαινόμενα)

Σημείωση: Από τα κυμαινόμενα μαθήματα των τομέων Α και Β οι φοιτητές επιλέγουν συνολικά 4 μαθήματα.

Γ. Τομέας Ανθρωπιστικών Σπουδών: 10 μαθήματα (9 υποχρεωτικά και 1 κυμαινόμενο)

Δ. Τομέας Μαθηματικών και Πληροφορικής: 6 μαθήματα (5 υποχρεωτικά και 1 κυμαινόμενο).

Ε. Τομέας Φυσικών Επιστημών Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος: 5 μαθήματα (4 υποχρεωτικά και 1 κυμαινόμενο).

Τα 12 μαθήματα επιλογής είναι ανεξάρτητα από τους Τομείς.

Οι φοιτητές στο τέλος του Η εξαμήνου υποχρεούνται να κάνουν διδασκαλίες για μία εβδομάδα σε σχολεία.

Οι φοιτητές, για να πάρουν πτυχίο, πρέπει να έχουν συμπληρώσει 188 διδακτικές μονάδες (δ.μ.), οι οποίες προέρχονται από τους Τομείς ως εξής:

- Από τον Τομέα Επιστημών της Αγωγής: 28
- Από τον Τομέα Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας: 20

Από τα κοινά κυμαινόμενα των δύο αυτών Τομέων: 16

- Από τον Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών: 40 δ.μ. (36 από τα υποχρεωτικά και 4 από το κυμαινόμενο μάθημα).
- Από τον Τομέα Μαθηματικών και Πληροφορικής: 24 δ.μ. (20 από τα υποχρεωτικά μαθήματα και 4 από το κυμαινόμενο μάθημα)

- Από τον Τομέα Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος: 20 δ.μ. (16 από τα υποχρεωτικά και 4 από το κυμαινόμενο μάθημα).
- Από την εβδομαδιαία διδασκαλία στα σχολεία οι φοιτητές παίρνουν 4 δ.μ.
- Από τα 12 επιλεγόμενα μαθήματα 36 δ.μ. (καθένα από τα μαθήματα επιλογής παίρνει 3 δ.μ.)

Όσοι φοιτητές έχουν εξετασθεί επιτυχώς σε μαθήματα που διαφοροποιήθηκαν στον τίτλο τους ή και έχουν ενταχθεί σε άλλη κατηγορία (π.χ. από επιλογής σε κυμαινόμενα) κατοχυρώνουν το μάθημα στην κατηγορία που αυτό ανήκε και με τον τίτλο που αυτό είχε.

Πρακτική Άσκηση Φοιτητών

Με τα μαθήματα Διδακτική Μεθοδολογία Ι και ΙΙ συνδέονται άρρηκτα και οι δυο πρώτες φάσεις της Πρακτικής Άσκησης των φοιτητών στα Δημοτικά Σχολεία, σκοπός της οποίας είναι να φέρει σε άμεση επαφή τους φοιτητές με τη διδακτική πράξη, όχι μόνο σε επίπεδο ανάλυσης διδακτικών σχημάτων και προσεγγίσεων αλλά και σε επίπεδο εφαρμογής τους.

Οι δυο πρώτες φάσεις της Πρακτικής Άσκησης των φοιτητών πραγματοποιούνται κάθε Πέμπτη 8 π.μ. - 2 μ.μ. κατά το Ε' και ΣΤ' εξάμηνο φοίτησης αντίστοιχα σε καθορισμένα Δημοτικά Σχολεία και περιλαμβάνουν:

- α) συστηματικές παρακολουθήσεις διδασκαλιών,
- β) δοκιμαστικές διδασκαλίες, και
- γ) συζήτηση επί των παρακολουθήσεων και των διδασκαλιών με ευθύνη έμπειρων αποσπασμένων δασκάλων.

Ταυτόχρονα με τη γενική θεώρηση και εφαρμογή της διδασκαλίας οι φοιτητές εκπονούν ερευνητική μελέτη σε θέμα της διδακτικής πράξης, που επιλέγουν και επεξεργάζονται ατομικά ή ανά ζεύγη ή σε ολιγομελείς ομάδες, και το οποίο διακρίνεται στο θεωρητικό (Ε' εξάμηνο) και στο ερευνητικό μέρος (ΣΤ' εξάμηνο).

Η τρίτη φάση της Πρακτικής Άσκησης των φοιτητών πραγματοποιείται κατά το Ζ' και Η' εξάμηνο με ευθύνη των καθηγητών των ειδικών γνωστικών αντικειμένων, η δε τέταρτη φάση της, η οποία συνίσταται σε αυτοδύναμη εβδομαδιαία διδασκαλία των φοιτητών στα Δημοτικά Σχολεία, διεξάγεται στο τέλος του Η' εξαμήνου με ευθύνη της Συντονιστικής Επιτροπής Πρακτικών Ασκήσεων του Τμήματος.

Τα μαθήματα Διδακτική Μεθοδολογία Ι και ΙΙ (γενική πρακτική άσκηση) πρέπει να προηγούνται και να θεωρούνται προαπαιτούμενα για τη δήλωση της Διδακτικής των επιμέρους μαθημάτων.

A. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Μαθήματα: 11

Διδακτικές Μονάδες: 44

i) Υποχρεωτικά 7, δ.μ. 28

- 1. "Θεωρίες της Αγωγής"*
- 2. "Κοινωνιολογία της Παιδείας"*
- 3. "Συγκριτική Παιδαγωγική"*
- 4. "Αναλυτικά Προγράμματα και Σχολικά Εγχειρίδια"*
- 5. "Διδακτική Μεθοδολογία και Πράξη Ι"*
- 6. "Διδακτική Μεθοδολογία και Πράξη ΙΙ"*
- 7. "Εισαγωγή στην Παιδαγωγική"*

ii) Κυμαινόμενα 4, δ.μ. 16

(κοινά με τα κυμαινόμενα του Τομέα Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας)

- 1. "Φιλοσοφία της Παιδείας"*
- 2. "Εκπαιδευτικά Προβλήματα και Εκπαιδευτική πολιτική"*
- 3. "Ιστορία του Νεοελληνικού Εκπαιδευτικού Συστήματος"*
- 4. "Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης"*
- 5. "Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας"*
- 6. "Προαγωγή της ψυχικής υγείας και της μάθησης"*
- 7. "Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία"*
- 8. "Ψυχικές διαταραχές και μαθησιακές δυσκολίες παιδιών και εφήβων"*
- 9. "Κοινωνική Ψυχολογία"*
- 10. "Νοητική υστέρηση"*
- 11. "Αίτια, διάγνωση και ψυχολογική αντιμετώπιση της δυσλεξίας"*
- 12. "Μαθησιακές δυσκολίες-Δυσλεξία: Αξιολόγηση και παιδαγωγική αντιμετώπιση"*
- 13. "Ψυχολογία προσωπικότητας, ατομικών διαφορών και αποκλίσεων - Ψυχομετρία"*

Σημείωση: Οι φοιτητές από τα παραπάνω 16 κυμαινόμενα, κοινά με του Τομέα Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας μαθήματα, επιλέγουν συνολικά 4.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

1. "Θεωρίες της Αγωγής"

Το μάθημα θα έχει ως αφετηρία τα σύγχρονα προβλήματα και θέματα και θα αναζητεί λύσεις και προτάσεις που διατυπώθηκαν κατά καιρούς. Δεν είναι δηλαδή απλώς μια απαρίθμηση και περιγραφή των θεωριών της αγωγής που διατυπώθηκαν μέχρι τώρα αλλά προσπάθεια για αντιμετώπιση σύγχρονων προβλημάτων μέσω των θεωριών αυτών.

1. Σταθμοί στην Ιστορία των Θεωριών της Αγωγής: η συμβολή παιδαγωγικών ιδεών και προτάσεων που διατυπώθηκαν κατά καιρούς στην επίλυση σύγχρονων προβλημάτων.
2. Θεωρίες της Αγωγής και μοντέλα διδασκαλίας: επιδράσεις των θεωριών της αγωγής στον προσδιορισμό των σκοπών της εκπαίδευσης.
3. Μύθοι και στερεότυπα σχετικά με τον ρόλο και την αποστολή του εκπαιδευτικού και του σχολείου: σύγχρονοι προβληματισμοί και λανθασμένες επιλογές.
4. Η διαμόρφωση θεωριών της αγωγής μέσω του επιστημονικού έργου και της καθημερινής δράσης 'μεγάλων παιδαγωγών' στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
5. Το πρόβλημα των αξιών στην ύστερη νεωτερικότητα και στην τεχνοκρατούμενη κοινωνία.
6. Αξίες και Κοινωνία της Γνώσης.
7. Το περιεχόμενο των αξιών και η διδασκαλία τους στο σχολείο.
8. Αξίες και Διαφωτισμός. Από τον Πλάτωνα στον Pestalozzi .
9. Πλάτων και Pestalozzi: πλατωνικός έρωτας για την αρετή και παιδαγωγική αγάπη.
10. Παιδαγωγικοί πειραματισμοί και πειραματικά σχολεία: το σχολείο του Pestalozzi.
11. Ο Αδαμάντιος Κοραής ανάμεσα στην Παράδοση και στον Διαφωτισμό. Το αξίωμα της «μετακένωσης». Νόμος και Παιδεία. «Δράξασθε παιδείας».
12. Ξαναδιαβάζοντας τον Αδαμάντιο Κοραή: επικαιρότητα απόψεων, αξιοποίηση από το σχολείο σήμερα.
13. Η αμφισβήτηση του σχολείου και η κρίση στην εκπαίδευση.
14. Νεωτερική και Μεταμοντέρνα Παιδαγωγική.
15. Το Ολοήμερο Σχολείο και το Νέο Σχολείο: φιλοσοφία και αποστολή- προβλήματα και προτάσεις.
16. Το σχολείο του μέλλοντος: προβλέψεις και προοπτική.

2. "Κοινωνιολογία της Παιδείας"

- Οι δραματικής έκτασης και έντασης αλλαγές που προκαλούνται, με την έναρξη του 21ου αιώνα, στην παγκόσμια σκηνή, δεν είναι δυνατόν να αφήσουν ανεπηρέαστη μια από τις βασικές λειτουργίες και θεσμούς της ανθρώπινης κοινωνίας, την Εκπαίδευση. Είναι από τη φύση της η Εκπαίδευση πεδίο στο οποίο αντανακλάται κάθε κρίση και αλλαγή του κοινωνικού γίνεσθαι. Το βασικό ερώτημα που θέτει Κοινωνιολογία της Παιδείας σήμερα είναι: «πώς πρέπει να διαμορφωθεί το Σχολείο του 21ου αιώνα και ποιός θα είναι ο ρόλος του;» Θα θέλαμε να προτείνουμε μια απάντηση σε αυτό το ερώτημα: «το σχολείο οφείλει και πρέπει να διαφυλάξει διασώζοντας και εσωτερικεύοντας στο νου του αναπτυσσόμενου ανθρώπου ό,τι πιο πολύτιμο έχει η ανθρωπότητα: την Ανθρωπιστική Παιδεία». Ταυτόχρονα, θα πρέπει να αναδιοργανώσει τη μαθητεία έτσι, ώστε να καταστήσει προσφιλή και οικείο τον ορθό Λόγο στα παιδιά (τη Λογική) και να διευρύνει τη συνείδηση του αναπτυσσόμενου παιδιού από περιβαλλοντική σε οικοσυστημική και συμπαντική συνείδηση. Με το συγκεκριμένο μάθημα προσπαθούμε να θέσουμε αυτή τη διάσταση στο ρόλο του σχολείου για λογαριασμό και προς χάριν της εκπαιδευούσης κοινωνίας. Είναι πλέον γεγονός ότι οι καιροί ου μενετοί. Το τέλος της εργασίας πιθανόν να ακολουθήσει το τέλος της Ιστορίας, προάγγελος ίσως του τέλους της ανθρωπότητας και αυτό είναι κάτι που η κοινωνία των ανθρώπων δεν πρέπει για κανένα λόγο να αφήσει να συμβεί. Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, η Παιδεία είναι το καθοριστικό ζητούμενο και η μεγάλη πρόκληση των καιρών μας.
- *Εισαγωγή στο Μάθημα "Κοινωνιολογία Παιδείας"*
- *Φύση: Ο Δημιουργός και ο μεγάλος δάσκαλος του ανθρώπου - Η δημιουργία του «Κοινωνικού ανθρώπου» : μια μάθηση με διαδικασία επανατροφοδότησης. Από την ποσοτική εξέλιξη στο ποιοτικό άλμα.*
- *Από τον άνθρωπο-κατασκευαστή στο νοήμονα άνθρωπο. – Εικονική πραγματικότητα και συμπαντική συνείδηση.*
- *Βιοφυσικό περιβάλλον: Νευροεπιστήμες και μάθηση. Ειδικά χαρακτηριστικά του ανθρώπινου εγκεφάλου, Μάθηση ή επιλογή; Απόψεις: περιβάλλον και γονίδια, Ο... «5ος άσσος», Νέες τεχνολογίες και πορίσματα Νευροεπιστημών: Συνέπειες στην Εκπαίδευση.*
- *Η σημασία του κοινωνικού περιβάλλοντος στη δημιουργία του ανθρώπου. Τα κοινωνικά πλαίσια της γνώσης. Οικογένεια: το σχολείο του συναισθήματος. Ο σχολικός θεσμός και ο σχολικός πολιτισμός.*
- *Η σημασία των Ολυμπιακών αγώνων στη διαμόρφωση του Πολιτικού Ανθρώπου (Ολυμπιακοί Αγώνες, Ιδεώδη και Εκπαίδευση,*

Προέλευση των Ολυμπιακών Αγώνων, Ηρωικό πρότυπο: Σχολείο άμιλλας και αριστείας)

- *Εκπαίδευση και κοινωνικές τάξεις*
- Βιομηχανική επανάσταση και σχολική έκρηξη. Η εκπαίδευση στην κοινωνία του «ώριμου καπιταλισμού» και στην κοινωνία της πληροφορίας.
- *Η Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση*: ένας μηχανισμός κοινωνικής επιλογής.
- *Ο ρόλος του κράτους στην υπόθεση της εκπαίδευσης*
- *Σχέσεις Παιδαγωγικής και Κοινωνιολογίας*
- *Εκπαίδευση και Οικονομία*. Διαμάχη εκπαιδευτικών – οικονομολόγων.
- *Εκπαίδευση και Ανάπτυξη*. Η σημασία της εκπαίδευσης στην ανάπτυξη, Η εκπαίδευση ως επένδυση, Κοινωνική και εκπαιδευτική «αδράνεια». Εκπαιδευτικές στρατηγικές: Πολιτικές και στρατηγικές οργάνωσης των συγχρόνων εκπαιδευτικών μονάδων. Διαμόρφωση και διαρκής επιμόρφωση του εκπαιδευτικού.
- *Εκπαίδευση και Πολιτική*. Η Εκπαίδευση είναι πολιτική πράξη. (Η εκπαίδευση μεταδίδει τα «επιθυμητά» κοινωνικά πρότυπα, Η εκπαίδευση διαμορφώνει την Προσωπικότητα, Η Εκπαίδευση μεταβιβάζει πολιτικές ιδέες, Το σχολείο ένας θεσμός κοινωνικός, προσφέρει μια εκπαίδευση με περιεχόμενο πολιτικό)
- *Προβλήματα και ιδιαιτερότητες της ελληνικής εκπαίδευσης*.
- *Οι ιδιαιτερότητες του Έλληνα δασκάλου*.
- *Προβλήματα του ελληνικού σχολείου*. (Πόσο αναπαραγωγικό είναι το ελληνικό σχολείο; Οι Εκπαιδευτικές Ανισότητες και το Ελληνικό Σχολείο, πολυπολιτισμική ή διαπολιτισμική εκπαίδευση. Ολοήμερο σχολείο: Ζήτημα χρονικής παράτασης ή ριζικής αλλαγής μαθητείας και αισθητικής.)
- *Παρουσίαση Εργασιών*.

3. "Συγκριτική Παιδαγωγική"

Σκοπός:

Το ενδιαφέρον για τα ξένα συστήματα εκπαίδευσης υπήρξε ανέκαθεν έντονο. Εκπαιδευτικοί φορείς και παραγωγοί πολιτικής ενδιαφέρθηκαν από την πρώτη στιγμή της ίδρυσης των δημόσιων συστημάτων εκπαίδευσης κατά το 19ο αιώνα να αντλήσουν χρήσιμα μαθήματα από ξένες χώρες και συχνά να αντιγράψουν πετυχημένους εκπαιδευτικούς θεσμούς. Μέσα από την άρνηση της πρακτικής αυτής, που γρήγορα ανέδειξε τις αδυναμίες της, γεννήθηκε η Συγκριτική Παιδαγωγική ως επιστημονικός κλάδος που βασικό σκοπό έχει να συμβάλει στην κατανόηση και ερμηνεία του εκπαιδευτικού γίνεσθαι σε κάθε χώρα σε συνάρτηση με τις ιστορικές καταβολές της καθεμιάς, το κοινωνικό περιβάλλον και τις διεθνείς επιρροές. Πρωταρχικός στόχος της διδασκαλίας του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι προπτυχιακοί

φοιτητές με τις γενικές αρχές της Συγκριτικής Παιδαγωγικής, τις θεμελιώδεις επιστημολογικές παραδοχές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις της και να γνωρίσουν τα κύρια ιδεολογικά και θεσμικά χαρακτηριστικά σημαντικών εκπαιδευτικών συστημάτων, ώστε να είναι σε θέση να μελετούν κριτικά και συγκριτικά θέσεις και απόψεις για σημαντικά εκπαιδευτικά προβλήματα που απασχολούν σήμερα την Ελλάδα και τον κόσμο.

Περιεχόμενο:

- Το ενδιαφέρον για τα ξένα συστήματα εκπαίδευσης. Παραξηγήσεις και παρεκβάσεις
- Το συγκριτικό επιχείρημα και η εκπαιδευτική πολιτική
- Οι σκοποί της Συγκριτικής Παιδαγωγικής
- Μεθοδολογία της συγκριτικής σπουδής της εκπαίδευσης
  - Η ιστορική προσέγγιση
  - Η «επιστημονική» προσέγγιση
  - Η αμφισβήτηση των κυρίαρχων μεθοδολογικών προσεγγίσεων
- Η σημασία και οι δυσκολίες της σύγκρισης
- Προβλήματα και προοπτικές του κλάδου
- Τα εκπαιδευτικά συστήματα στην Ευρώπη και τον κόσμο: ιδεολογικά και θεσμικά χαρακτηριστικά
  - Αγγλία
  - Γαλλία
  - Γερμανία
  - Ολλανδία
  - Δανία
  - Ιταλία
  - Σουηδία
  - Αυστραλία
  - Κίνα
  - ΗΠΑ
- Συγκριτική σπουδή θεμάτων της Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης στην εποχή της ύστερης νεωτερικότητας
  - Γέννηση και ανάπτυξη του πανεπιστημίου της νεωτερικότητας
  - Το πανεπιστήμιο απέναντι στις προκλήσεις της ύστερης νεωτερικότητας
  - Προβλήματα και προοπτικές του ελληνικού πανεπιστημίου
  - Το Αγγλικό πανεπιστήμιο στην εποχή της ύστερης νεωτερικότητας

- Αυτονομία και απόδοση λόγου στην αμερικάνικη ανώτατη εκπαίδευση: Μια επαναδιαπραγμάτευση των κεκτημένων
- Η επιβίωση των πιο ικανών: τα Ιαπωνικά πανεπιστήμια σε αποφασιστική καμπή.

4. "Αναλυτικά Προγράμματα και Σχολικά Εγχειρίδια"

- Θεσμική εξέλιξη και σύγχρονη προβληματική των Αναλυτικών Προγραμμάτων και των σχολικών εγχειριδίων.
- Σκοποί και στόχοι Αναλυτικών Προγραμμάτων και σχολικών εγχειριδίων.
- Θεωρία και έρευνα των Αναλυτικών Προγραμμάτων.
- Αναλυτικό Πρόγραμμα, εκπαιδευτική πολιτική και εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.
- Αναλυτικό Πρόγραμμα και ιδεολογία.
- Δομή και διάρθρωση των Αναλυτικών Προγραμμάτων.
- Αναλυτικό Πρόγραμμα και Curriculum.
- Πηγές σκοπών του Αναλυτικού Προγράμματος : ενδιαφέροντα και ανάγκες του μαθητή.
- Ταξινόμια στόχων διδασκαλίας και μάθησης. Η παιδαγωγική συζήτηση για τους στόχους διδασκαλίας και μάθησης.
- Αναλυτικό πρόγραμμα και το "βιβλίο για το δάσκαλο".
- Αξιολόγηση και αναμόρφωση Αναλυτικού Προγράμματος.
- Η συμμετοχή και ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη σύνταξη Αναλυτικών Προγραμμάτων.
- Νέα περιεχόμενα διδασκαλίας και Αναλυτικό Πρόγραμμα.
- Η έρευνα του Αναλυτικού Προγράμματος σε διάφορες χώρες.
- Αναλυτικό Πρόγραμμα και εκπαιδευτική τεχνολογία.
- Αναλυτικό Πρόγραμμα και σχολικό εγχειρίδιο.
- Το σχολικό εγχειρίδιο ως αντικείμενο έρευνας.
- Το σχολικό εγχειρίδιο: ιστορική εξέλιξη και επιλογές της εκπαιδευτικής πολιτικής.
- Λειτουργίες και δομικά χαρακτηριστικά του σχολικού εγχειριδίου.
- Το σχολικό εγχειρίδιο ως μέσο διδασκαλίας και μάθησης: καλλιέργεια και ανάπτυξη της κριτικής και δημιουργικής σκέψης των μαθητών.
- Διαθεματική προσέγγιση και Ευέλικτη Ζώνη.
- Εικόνα και σχολικό εγχειρίδιο.
- Αποτελεσματικότητα της εικόνας κατά τη διδασκαλία.
- Μεθοδολογική προσέγγιση της εικόνας.
- Το πρόβλημα της ανάγνωσης μιας εικόνας.
- Τα έργα τέχνης στα σχολικά εγχειρίδια.
- Αξιολόγηση των σχολικών εγχειριδίων.
- Το πολλαπλό εγχειρίδιο: εμπειρικά δεδομένα.

- Το σχολικό βιβλίο στα εκπαιδευτικά συστήματα της Ελλάδος και των άλλων χωρών.
- Σχολικό εγχειρίδιο και ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση.
- Σχολικό εγχειρίδιο και παιδαγωγική της ειρήνης.

5. "Διδακτική Μεθοδολογία και Πράξη Ι"

- Η Διδακτική Επιστήμη: Έννοια, περιεχόμενο, χαρακτηριστικά γνωρίσματα, σκοπός, διαφορά της προς την παλιά Διδακτική, σύνδεσή της με τις άλλες επιστήμες της Αγωγής. Η Διδακτική ως συνδυασμός θεωρίας και πράξης.
- Η Διδακτική Επιστήμη ανά τους αιώνες: Σταθμοί της Διδακτικής από την ελληνική αρχαιότητα μέχρι τον 20ο αιώνα. Προσωπικότητες που συνέβαλαν σημαντικά στην εξέλιξη της ως επιστήμης και επιστημολογικά παραδείγματα.
- Διδασκαλία και Μάθηση: Εννοιολογική οριοθέτηση των διαδικασιών, χαρακτηριστικά γνωρίσματά τους, σχέσεις και διαφοροποιήσεις τους, βασικές αρχές και θεωρίες της διδασκαλίας και της μάθησης.
- Σκοποθεσία και στοχοθεσία στην εκπαίδευση: Βασικοί παράγοντες διαμόρφωσης των σκοπών και των στόχων της εκπαίδευσης (πολιτισμός, παράδοση, αξίες, ατομικές και κοινωνικές ανάγκες, ιδεώδη, φιλοσοφικά ρεύματα, διακήρυξη Unesco). Σκοπός ελληνικής εκπαίδευσης (Ελληνισμός-Χριστιανισμός, τεχνική και τεχνολογία). Διδακτικοί στόχοι (διατύπωση, ταξινομίες, χρησιμότητα, επιφυλάξεις).
- Οργάνωση και διεξαγωγή της διδακτικής πράξης: Η μέθοδος διδασκαλίας και η σημασία της στην προσέγγιση των μορφωτικών αγαθών, σύγχρονες μεθοδολογικές αρχές και στρατηγικές, μορφές διδασκαλίας: επαγωγή, απαγωγή, μονόλογος και διάλογος, ερωτήσεις - απαντήσεις.
- Ο σχεδιασμός της διδασκαλίας: Σημασία και προϋποθέσεις του σχεδίου διδασκαλίας, τύποι σχεδίων διδασκαλίας, το σχέδιο διδασκαλίας της μιας διδακτικής ώρας.
- Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση: Προσδιορισμός της αξιολόγησης της επίδοσης του μαθητή και διάκρισή της από τη μέτρηση των αποτελεσμάτων της μάθησης και τη βαθμολόγηση, τα αντικειμενικά και τα υποκειμενικά τεστ, διλήμματα των εκπαιδευτικών για τη βαθμολόγηση, η σημασία της αξιολόγησης της επίδοσης του μαθητή και η αναγκαιότητά της στη διδακτική διαδικασία.

6. "Διδακτική Μεθοδολογία και Πράξη ΙΙ"

- Σύγχρονα μοντέλα διδασκαλίας (διδακτικά μοντέλα ενεργητικής, παραληπτικής, εξατομικευμένης, συνεργατικής-συμμετοχικής μάθησης, διδακτικά μοντέλα που αναπτύσσουν την κριτική και

δημιουργική σκέψη των μαθητών, τις μεταγνωστικές δεξιότητές τους και τις δημοκρατικές διαδικασίες στην τάξη).

- Ομαδοκεντρική διδασκαλία: Έννοια, χαρακτηριστικά γνωρίσματα, σημασία της διδασκαλίας με ομάδες μαθητών, κριτήρια και προϋποθέσεις ομαδοποίησης, φάσεις ομαδικού έργου, ρόλος εκπαιδευτικού-μαθητών, συνέπεια και σπουδαιότητα της συλλογικής εργασίας.
- Η καλλιέργεια της κριτικής και δημιουργικής σκέψης: Έννοια, γνωρίσματα, σχέσεις και διαφοροποιήσεις τους, διδακτικές τεχνικές, αναγκαιότητα καλλιέργειάς τους στην τάξη και επιπτώσεις από την εφαρμογή τους στα πλαίσια των διδασκομένων μαθημάτων.
- Οργάνωση και διεύθυνση της σχολικής τάξης: Το κοινωνικό και οργανωτικό περιβάλλον της τάξης, ο διδακτικός χρόνος, κανόνες εργασίας και συμπεριφοράς στην τάξη, πειθαρχία και αυτοπειθαρχία, απόψεις ψυχοπαιδαγωγικών σχολών για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της προβληματικής συμπεριφοράς των μαθητών.
- Οι διαπροσωπικές σχέσεις στη σχολική τάξη και η διδασκαλία. Παράγοντες που προάγουν ή περιορίζουν αυτές τις σχέσεις, συμβολή και σημασία των σχέσεων στη διδασκαλία-μάθηση.
- Τεχνολογία και διδακτική πράξη: Αναγκαιότητα και σημασία της τεχνολογίας στη διδακτική διαδικασία, επιλογή και χρήση εποπτικών μέσων διδασκαλίας, επιφυλάξεις.
- Η ενσωμάτωση των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στις κανονικές σχολικές τάξεις: αιτιολογία, τύποι ειδικών παιδιών, ρόλος εκπαιδευτικού, διδακτικές προσεγγίσεις, συνέπειες και σημασία ενσωμάτωσης.
- Ο σύγχρονος εκπαιδευτικός: Διδακτικός ρόλος και αποτελεσματικότητα.

7. "Εισαγωγή στην Παιδαγωγική"

- Θεωρητική θεμελίωση, ορολογία και αντικείμενο της Παιδαγωγικής
- Θεωρίες και κατευθύνσεις της Παιδαγωγικής Επιστήμης: Ερμηνευτική-Νοησιαρχική-Εμπειρική-Κριτική Παιδαγωγική
- Επιστημολογική αφετηρία της παιδαγωγικής σκέψης
- Μέθοδοι έρευνας της Παιδαγωγικής Επιστήμης
- Η σχέση εκπαιδευτικού- μαθητή στο σύγχρονο σχολείο
- Παρώθηση και κίνητρα μάθησης: τρόποι καλλιέργειας εξωτερικής και εσωτερικής παρώθησης στους μαθητές
- Αμοιβές-ποινές, άμιλλα-συνεργασία, σχολική επιτυχία-αποτυχία, έπαινος- αποδοκιμασία, αγωνία-άγχος, επίπεδο φιλοδοξίας, ενδιαφέροντα, ενθάρρυνση μαθητή
- Ελεύθερος χρόνος και αγωγή

- Η προβληματική των σκοπών της αγωγής και οι ρόλοι του δασκάλου και του σχολείου από την οπτική των διαφορετικών κατευθύνσεων της Παιδαγωγικής
- Παράγοντες της αγωγής: οικογένεια, σχολείο, κοινωνικό περιβάλλον, πολιτεία
- Σχολική ζωή και ο ρόλος του σύγχρονου σχολείου στην ανάπτυξη, στη γνώση, στην παιδεία και στο κοινωνικό γίνεσθαι
- Σχέση των θεωριών και των κατευθύνσεων της Παιδαγωγικής με την εκπαιδευτική πράξη και με τους ρόλους και τύπους δασκάλων
- Παιδαγωγική και σύγχρονα προβλήματα: οικολογική-περιβαλλοντική κρίση, ρατσισμός, ναρκωτικά
- Μέσα μαζικής επικοινωνίας και αγωγή
- Οπτικοακουστικά μέσα διδασκαλίας: Η εικόνα ως μέσον διδασκαλίας και μάθησης.

KYMAINOMENA

1. "Φιλοσοφία της Παιδείας"

Θα αναλαμβάνονται από τους φοιτητές προαιρετικώς εισηγήσεις, ενώ θα εφαρμόζονται ποικίλες εκπαιδευτικές τεχνικές για την προσέγγιση των θεμάτων του μαθήματος.

1. Η Κριτική Παιδαγωγική και η Παιδαγωγική των Μεγάλων Ψεμάτων: Peter McLaren και Donald Macedo.
2. Οι απαρχές της Κριτικής Παιδαγωγικής: Αρχαίος Ελληνικός Λόγος και Πολιτική Σκέψη. Από τους Προσωκρατικούς στον Σωκράτη.
3. Ιδεολογίες - Ιδεολογήματα για την Αγωγή και αρχαιοελληνική παράδοση.
4. Πλατωνική Φιλοσοφία και Ηθικά Διλήμματα.
5. Σοφιστική και Μετανεωτερικότητα: από το 'πάντων χρημάτων μέτρον άνθρωπος' στην αμφισβήτηση.
6. Ο μύθος του Γύγη και «το δίκαιον του δυνατού» στην 'Πολιτεία'.
7. Έρως και Διαλεκτική στους πλατωνικούς διαλόγους.
8. «Το διδακτόν της αρετής»: από τον Πλάτωνα στη σύγχρονη παιδαγωγική σκέψη.
9. Ο «μύθος του σπηλαίου» στον Πλάτωνα και η διαλεκτική μέθοδος.
10. Από τη γραφή στον υπολογιστή: οι πλατωνικές απόψεις στον «Φαίδρο» και η σύγχρονη πραγματικότητα των ΤΠΕ.
11. Η αυθεντία του παιδαγωγού: 'σωκρατική ειρωνεία' στον Πλάτωνα και 'κομπασμός' στον P. Freire.
12. Κοινωνικός μετασχηματισμός και κοινωνική μεταρρύθμιση: από τον Σωκράτη στον Paulo Freire.
13. Homo educandus- Homo est omnia et nihil: ο άνθρωπος από το τίποτα στην τελείωση;- η παιδαγωγική παράδοση και ο Comenius.
14. Το πρόβλημα της Εκπαίδευσης Ενηλίκων: η Δια Βίου Μάθηση ως επιτακτική ανάγκη: omnes omnia omnino.
15. Κληρονομικότητα και περιβάλλον: Πλάτων versus Rousseau;
16. Φύση, Κοινωνία και Αγωγή: οι απόψεις του Rousseau και η σύγχρονη παιδαγωγική σκέψη.
17. Η δύναμη της «φύσης» και η «καλά ρυθμισμένη ελευθερία».
18. Ελεύθερη βούληση και κοινωνικό συμβόλαιο.
19. Οι φυσιοκράτες οικτίζουν ή απολογούνται σήμερα;
20. Η Παιδαγωγική Σκέψη σήμερα: καταγραφή προτάσεων και απογραφή λύσεων (Henry Giroux).

2. "Εκπαιδευτικά προβλήματα και Εκπαιδευτική πολιτική"

Στο μάθημα αναλύονται οι δομές, οι λειτουργίες και οι μηχανισμοί των πολιτικών συστημάτων και διερευνώνται οι εκπαιδευτικές τους πολιτικές. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στα σύγχρονα προβλήματα της εκπαιδευτικής πολιτικής του ελληνικού και του ευρωπαϊκού χώρου. Αναλυτικότερα:

- Κράτος, κοινωνία και εκπαίδευση.
- Το πολιτικό σύστημα και η εκπαιδευτική πολιτική: Δομές, λειτουργίες, μηχανισμοί.
- Νέες ορίζουσες και ορισμοί του εκπαιδευτικού έργου στην εποχή της ύστερης νεωτερικότητας – η προβληματική της εκπαιδευτικής πολιτικής σε αναψηλάφηση.
- Αρχική κατάρτιση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών: Αξιολόγηση αναγκών και προτεραιοτήτων ατενίζοντας τον 21^ο αιώνα.
- Η διοίκηση του ελληνικού πανεπιστημίου στο κατώφλι του 21^{ου} αιώνα. Κριτική ιστορική θεώρηση.
- Προβλήματα και πολιτικές στο χώρο του Πανεπιστημίου διεθνώς.
- Προβλήματα και πολιτικές στα πανεπιστήμια 3 χωρών του ευρωπαϊκού νότου
  - Το Ελληνικό Πανεπιστήμιο απέναντι στις προκλήσεις της ύστερης νεωτερικότητας
  - Τα ισπανικά πανεπιστημιακά στην εποχή της ύστερης νεωτερικότητας
  - Ατραποί και αντιφάσεις του Πορτογαλικού Πανεπιστημίου.

3. "Ιστορία του Νεοελληνικού Εκπαιδευτικού Συστήματος"

Στο μάθημα επιχειρείται μία ιστορικοπολιτική εξέταση των Ελληνικών Εκπαιδευτικών Συστημάτων από το 1770 (περίοδος Διαφωτισμού και προετοιμασίας) μέχρι σήμερα. Η ύλη χωρίζεται σε 4 μεγάλες περιόδους και 5 ενότητες. Στην περιγραφή κατατίθενται οι ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας με τις ιδιαιτερότητές τους όπως εμφανίζονται σε κάθε ιστορική περίοδο και πραγματοποιείται γενική αξιολόγηση των πεπραγμένων στο τέλος κάθε περιόδου.

(Α' ΕΝΟΤΗΤΑ: 1η περίοδος (1800-1900) – Αφύπνιση και Προετοιμασία. Η 1η φαλκίδευση)

1. Εισαγωγή - Η φύση του Εκπαιδευτικού Συστήματος από συστάσεως του Νεοελληνικού Κράτους μέχρι σήμερα – Ο ρόλος των διαφωτιστών (οδηγίες για εργασίες και παρουσιάσεις).
2. Η Ελλάδα του Όθωνα – «Ταυτόν και Αλλοτριόμορφον» - Εκπαιδευτικά μέτρα – θεσμοί.
3. Τα Φοιτητικά κινήματα της περιόδου

(Β' ΕΝΟΤΗΤΑ: 2η περίοδος (1900-1950) – Η Μεγάλη Προσπάθεια. Το «Ταυτόν και το Αλλότριον»)

4. Η μεγάλη προσπάθεια: Το «Εκπαιδευτικό Ζήτημα» - Η αλλαγή της φύσης του Γλωσσικού προβλήματος - Προσπάθειες για το «Ταυτόν» - «Λαϊκή Παιδεία»
5. Περίοδος Μεταξά – Το σχέδιο της Π.Ε.Ε.Α. – Το «Αλλότριον» σε πλήρη δράση

(Γ' ΕΝΟΤΗΤΑ: 3η περίοδος (1950-1970) – Η Πολιτική της Εξάρτησης. Το «Αλλοτριμορφοδίαiton» του Εκπαιδευτικού Συστήματος)

6. Η Πολιτική της εξάρτησης – Εκπαιδευτικά μέτρα ως το 1957 – Η Επιτροπή Παιδείας
7. Η προσπάθεια για το «Ταυτόν» - Το κοινωνικοπολιτικό πεδίο της Γενιάς του 1-1-4 – Μεταρρύθμιση του 1964 και η μεταρρύθμιση που «παρολίγον να γίνει...»

(Δ' ΕΝΟΤΗΤΑ: 4η περίοδος 1970-2000 – Η περίοδος της Μεγάλης Σύγκρουσης)

8. Το «Ταυτόν» ή το «Αλλοτριμορφοδίαiton» - Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1976 – Η «πειθήνια συμμόρφωση»
9. Η Ελλάδα στην Εποχή της Κοινωνίας της Πληροφορίας – Η Παιδεία ως παράγων κοινωνικού μετασχηματισμού και Δημοκρατίας
10. Από τον «εξουσιαστή» στον «παιδαγωγό» - Η περίοδος Τρίτση – Προσπάθεια αντιμεταρρύθμισης και αντιδράσεις

(Ε' ΕΝΟΤΗΤΑ: από το 2000 μέχρι σήμερα)

11. Η Μεταρρύθμιση Αρσένη – Η μεταρρύθμιση που δεν μπορούσε να γίνει
12. Γενική Αξιολόγηση όλων των μεταρρυθμίσεων – Τελική ιστορικοπολιτική θεώρηση του Ελληνικού Εκπαιδευτικού Συστήματος (1770-2004)
13. Παρουσιάσεις εργασιών

4. "Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης"

- Εισαγωγή στη διοίκηση της Εκπαίδευσης (έννοια της διοίκησης, διαχρονική εξέλιξη, καθήκοντα διοικητικού στελέχους).
- Η λειτουργία του σχεδιασμού - προγραμματισμού στην εκπαίδευση.
- Λήψη αποφάσεων.
- Η λειτουργία της οργάνωσης (οργανωτική θεωρία, οργανωτικός σχεδιασμός, κ.ά.).
- Η οργάνωση στο πεδίο της εκπαίδευσης.
- Διεύθυνση και ηγεσία.
- Διαχείριση κρίσεων στο σχολείο.
- Η λειτουργία του ελέγχου (έννοια του ελέγχου, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου).
- Στελέχωση σχολικών μονάδων.

- Ο εκπαιδευτικός ως δημόσιος υπάλληλος (έννοια του δημοσίου υπαλλήλου, πρόσληψη εκπαιδευτικού προσωπικού, καθήκοντα, περιορισμοί, δικαιώματα, υπηρεσιακές μεταβολές).
- Διοικητική πρακτική μέσω case studies.

5. "Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας"

Εισαγωγή: Οι μέθοδοι αναζήτησης της επιστημονικής αλήθειας

- *Ερμηνεία βασικών εννοιών της Μεθοδολογίας Επιστημονικής Έρευνας (Μ.Ε.Ε.)*
  - *Βασικές έννοιες της Μ. Ε. Ε.*
  - Ο πληθυσμός (δειγματοληψία-δείγμα-υποκείμενα: N)
  - Οι μέθοδοι δειγματοληψίας (τυχαία, συστηματική, διαστρωματική-αναλογική)
  - Οι μεταβλητές (ανεξάρτητες, εξαρτημένες)
  - Οι υποθέσεις (πρωταρχικές, δευτερεύουσες)
  - Οι τιμές (ποσοτικές, ποιοτικές, κατηγορικές)
  - *Είδη επιστημονικών ερευνών*
  - Χαρακτηρολογία επιστημονικών ερευνών
  - Κατηγορίες φοιτητικών ερευνητικών εργασιών
  - Επιλογή θέματος εργασίας από το φοιτητή-ερευνητή
  - Πορεία ερευνητικής εργασίας (βήμα-βήμα)
- Ανασκόπηση της σχετικής με το θέμα βιβλιογραφίας*
Οι μέθοδοι επισκόπησης της σχετικής βιβλιογραφίας
Οι μέθοδοι παραπομπών στις πηγές των πληροφοριών
Δεοντολογία-Ηθική επιστημονικής έρευνας
Τα κίνητρα του ερευνητή για την επιστημονική έρευνα
- Οι Μέθοδοι Επιστημονικής Έρευνας
- Η Βιβλιογραφική Μέθοδος Έρευνας
- Παράδειγμα Βιβλιογραφικής έρευνας
  - Η Μέθοδος της Παρατήρησης
- Παράδειγμα Έρευνας με παρατήρηση
  - Η Μέθοδος του Ερωτηματολογίου
  - Η Μέθοδος της Συνέντευξης
- Παράδειγμα Έρευνας με ερωτηματολόγιο - συνέντευξη – παρατήρηση (Μεθοδολογική Τριγωνοποίηση)
  - Η Μέθοδος του Πειράματος
- Παράδειγμα Έρευνας με πείραμα
  - Η Μέθοδος του Κοινωνιογράμματος
- Παράδειγμα Έρευνας με κοινωνιόγραμμα
  - Η Μέθοδος των Τεστ (Νοημοσύνης, Γνώσεων και Δεξιοτήτων, Προσωπικότητας-Κοινωνικότητας)
- Παράδειγμα Έρευνας με τεστ γνώσεων και δεξιοτήτων
- Παράδειγμα Έρευνας με τεστ κοινωνικότητας- προσωπικότητας
  - Η Μέθοδος της Ανάλυσης Περιεχομένου

- Παράδειγμα Έρευνας με την μέθοδο της ανάλυσης περιεχομένου

- *Διεξαγωγή και Συγγραφή Επιστημονικής Εργασίας – Στάδια Πορείας*
  1. Πρόβλημα, Σκοπός και στόχοι
  2. Βιβλιογραφική ανασκόπηση
  3. Πηγές και συλλογή υλικού, άντληση πληροφοριών
  4. Ανάπτυξη κειμένου: Θεωρητικό πλαίσιο
  5. Διεξαγωγή εμπειρικής έρευνας: Εμπειρικό πλαίσιο
  6. Ευρήματα-κωδικοποίηση: πίνακες, δείκτες κεντρικής τάσης και διασποράς, συνάφεια, διαγράμματα και παραστάσεις
  7. Ανάλυση και ερμηνεία των ευρημάτων
  8. Η αποκάλυψη της έκπληξης - Το Νέο στοιχείο της έρευνας
  9. Θέσεις, συμπεράσματα και προτάσεις.
  10. Ανακοίνωση-Δημοσίευση

6. "Προαγωγή της ψυχικής υγείας και της μάθησης"

Στόχος του μαθήματος είναι να εκπαιδεύσει τους φοιτητές σε προγράμματα παρέμβασης που μπορεί ο εκπαιδευτικός να εφαρμόζει μέσα στη σχολική τάξη, για να προάγει την ψυχική υγεία και τη μάθηση των μαθητών του. Τα προγράμματα αυτά περιλαμβάνουν τις ακόλουθες θεματικές:

- Δεξιότητες επικοινωνίας
- Αναγνώριση, έκφραση και διαχείριση συναισθημάτων
- Ενίσχυση της αυτοεκτίμησης
- Αντιμετώπιση αγχογόνων καταστάσεων
- Ενίσχυση της κοινωνικής επάρκειας και των κοινωνικών δεξιοτήτων
- Επίλυση συγκρούσεων
- Αναγνώριση και σεβασμός της διαφορετικότητας
- Δεξιότητες μελέτης
- Διαχείριση κρίσεων στη σχολική κοινότητα

Παρέχεται η δυνατότητα για απαλλακτική εργασία, η οποία βασίζεται στην εφαρμογή μέρους των παραπάνω προγραμμάτων σε μία σχολική τάξη.

7. "Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία"

Στόχος του μαθήματος είναι η κατάρτιση των φοιτητών σε βασικά ζητήματα αναπτυξιακής ψυχοπαθολογίας των παιδιών και εφήβων. Περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Μοντέλα αναπτυξιακής ψυχοπαθολογίας, ταξινομήσεις.
- Κίνδυνοι για την ανάπτυξη, προστατευτικοί παράγοντες, ψυχική ανθεκτικότητα, πολιτισμική ποικιλομορφία. Ο ρόλος του σχολείου.
- Επιμέρους μορφές αναπτυξιακής ψυχοπαθολογίας: περιγραφή και γνωρίσματά τους, εξελικτική πορεία, συχνότητα, αιτιολογία, αξιολόγηση, πρόληψη, θεραπευτική αντιμετώπιση. Εξετάζονται προβλήματα στην ανάπτυξη, όπως: διαταραχές δεσμού,

διαταραχή της ταυτότητας φύλου, άγχος, φοβίες, κατάθλιψη, διαταρακτική συμπεριφορά, προβλήματα διαγωγής, αντικοινωνική συμπεριφορά, προβλήματα προσοχής και μάθησης.

- Μορφές τραύματος, όπως παραμέληση, κακοποίηση, διαζύγιο.
- Έμφαση δίνεται στην κατάρτιση για τον έγκαιρο και έγκυρο εντοπισμό από τον εκπαιδευτικό των αναπτυξιακών διαταραχών, καθώς και για την πρόληψη και αντιμετώπισή τους μέσα στο σχολικό πλαίσιο.

8. "Ψυχικές διαταραχές και μαθησιακές δυσκολίες παιδιών και εφήβων"

Στο μάθημα εξετάζονται οι ψυχικοί, κοινωνικοί και ψυχολογικοί παράγοντες

οι οποίοι επιδρούν στη διαμόρφωση της ψυχικής υγείας του παιδιού.

- Θεωρίες ανάπτυξης του ατόμου
- Κριτήρια ψυχικής υγείας
- Επιδημιολογία και Συμπτώματα Ψυχικών Διαταραχών
- Αγχώδεις Διαταραχές
- Φοβίες - Διαταραχές φοβικού άγχους
- Επεισόδια πανικού
- Μετατραυματική διαταραχή στρες
- Ιδεοληπτική καταναγκαστική διαταραχή
- Διαταραχές Διαγωγής
- Διαταραχές Διάθεσης
- Επεισόδια μανίας
- Διαταραχές κατάθλιψης
- Δυσθυμική διαταραχή
- Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής - Υπερκινητικότητα
- Νοητική υστέρηση

Παράγοντες που επηρεάζουν τη σχολική επίδοση

- Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές (ΔΑΔ)
- Αυτισμός
- Διαταραχή Rett
- Παιδική αποδιοργανωτική διαταραχή
- Διαταραχή Asperger
- ΔΑΔ μη προσδιοριζόμενη αλλιώς

- Παιδική Σχιζοφρένεια
- Διαταραχές Βασικών Σωματικών Λειτουργιών
- Διαταραχές Ύπνου
- Διαταραχές Τικ
- Ερωτική Συμπεριφορά
- Γλωσσική Λειτουργία

- Μαθησιακές Δυσκολίες
- Αναπτυξιακές Διαταραχές Μάθησης και Επικοινωνίας
- Δυσλεξία
- Μαθησιακές Δυσκολίες Παιδιών με Αισθητηριακές Μειονεξίες
- Μύθοι και Πραγματικότητα για τη Δυσλεξία
- Ομάδα Ψυχικής Υγιεινής
- Αντιμετώπιση Ψυχικών Διαταραχών

9. "Κοινωνική ψυχολογία"

Στο μάθημα εξετάζονται οι κοινωνικοί και ψυχολογικοί παράγοντες που επιδρούν στην ανθρώπινη συμπεριφορά. Πιο συγκεκριμένα αναπτύσσονται:

- Ιστορικά στοιχεία διαμόρφωσης της Κοινωνικής Ψυχολογίας
- Τομείς έρευνας και πεδία εφαρμογής των θεωριών της Κοινωνικής Ψυχολογίας
- Μεθοδολογικά ζητήματα και ερευνητική δεοντολογία
- Αναπτυξιακή κοινωνική ψυχολογία
- Προκοινωνική συμπεριφορά
- Διαπολιτισμική μεθοδολογία και εθολογικό πρότυπο ως εργαλεία της Κοινωνικής Ψυχολογίας - πολιτισμική διαφοροποίηση των αξιών
- Κοινωνική νόηση και κοινωνική σκέψη
- Θεωρίες των αιτιακών αποδόσεων και κοινωνική γνώση
- Διαμόρφωση και αλλαγή στάσεων, πειθώς
- Στερεοτυπικές αντιλήψεις για πρόσωπα και ομάδες
- Δομή ομάδας και σχέσεις μεταξύ ομάδων, εθνική και κοινωνική ταυτότητα, κουλτούρα, ατομικισμός/συλλογικότητα, πλειοψηφία, πολιτική ψυχολογία
- Θέματα δυναμικής της ομάδας: συμμόρφωση/υπακοή, κοινωνική διευκόλυνση, πόλωση, ομαδική σκέψη, προκατάληψη/ διακρίσεις, κοινωνική επιρροή, συνεργασία και ανταγωνισμός, συγκρούσεις, ηγεσία και λήψη αποφάσεων
- Στενές διαπροσωπικές σχέσεις (έλξη, δεσμός, οικειότητα, συναίσθημα, προσκόλληση, αγάπη, ρομαντικό, διατήρηση και διάλυση σχέσης)
- Επικοινωνία, διαπροσωπικές και οικείες σχέσεις (φιλική, συναδελφική, αδελφική, αμοιβαιότητα, αλτρουισμός)
- Δυαδική επικοινωνία, γλώσσα, συνομιλία και λόγος, λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία, επικοινωνία μέσω Η/Υ
- Θεωρίες επιθετικότητας και αντιμετώπιση
- Δυναμική διάρθρωση των σχέσεων αλληλεπίδρασης στην οικογένεια, στο σχολείο και στο εργασιακό περιβάλλον
- Συστημικές προσεγγίσεις των Σχολών:
  - α) του Palo Alto (G. Bateson, Don Jackson, J. Haley & J. Weakland),

β) της Σχολής της Συναλλακτικής Ανάλυσης (E. Berne) και
γ) της Σχολής του Νευρογλωσσικού Προγραμματισμού (R. Bandler & J. Grinder)

- Θεωρία πεδίου κατά Kurt Lewin
- Εφαρμογές των θεωριών της Κοινωνικής Ψυχολογίας: στους οργανισμούς, στο χώρο της υγείας, στην προστασία του περιβάλλοντος, στα ΜΜΕ, στην οικογένεια κ.ά.
- Αξιολόγηση κοινωνικοψυχολογικών παρεμβάσεων
- Επίδραση ψυχοκοινωνικών προβλημάτων (π.χ. οικονομική ένδεια, διαζύγιο, μετανάστευση, κατάχρηση διαδικτύου, παραπτωματική συμπεριφορά κ.ά.) στην ψυχική υγεία παιδιών και εφήβων
- Ψυχικά ανθεκτικά παιδιά και έφηβοι και στρατηγικές διαχείρισης στρεσογόνων καταστάσεων
- Δεξιότητες ανάγνωσης, αξιοποίησης και συγγραφής επιστημονικού δοκιμίου και ερευνητικής μελέτης

10. "Νοητική υστέρηση"

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται η θέση των νοητικά καθυστερημένων παιδιών και ενηλίκων στη σύγχρονη κοινωνία, τονίζεται η κοινωνική και ψυχολογική διάσταση του προβλήματος και δίνονται πρακτικές οδηγίες για την αντιμετώπισή τους από το δάσκαλο της Γενικής και Ειδικής Εκπαίδευσης.

Έμφαση δίνεται:

- στο σκοπό και στην οργάνωση των νοητικά καθυστερημένων μαθητών,
- στα χαρακτηριστικά και στις αρχές των προγραμμάτων, καθώς και στις βασικές προϋποθέσεις για το σχεδιασμό του Αναλυτικού Προγράμματος,
- στις μεθόδους και τεχνικές διδασκαλίας,
- στο σχεδιασμό εξατομικευμένων προγραμμάτων ανάπτυξης αναγνωστικών δεξιοτήτων,
- στην απόκτηση κοινωνικών δεξιοτήτων για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των νοητικά υστερούντων,
- στην κοινοτική - κοινωνική πολιτική για την ένταξή τους στην παραγωγική διαδικασία και
- στην ειδική επαγγελματική εκπαίδευση - κατάρτιση που αποτελεί βασικό παράγοντα για την κοινωνική και οικονομική τους ενσωμάτωση.

11. "Αίτια, διάγνωση και ψυχολογική αντιμετώπιση της δυσλεξίας"

Στόχος του μαθήματος

Οι βασικοί στόχοι του μαθήματος είναι:

- Η σωστή και σε βάθος κατανόηση της σύγχρονης έννοιας και φύσης της δυσλεξίας
- Η έγκαιρη εντόπιση και αναγνώριση του προβλήματος

- Η εκπαιδευτική αξιολόγηση και ο σχεδιασμός εξατομικευμένων ψυχοπαιδαγωγικών προγραμμάτων για την αντιμετώπιση του δυσλεξικού μαθητή

Περιεχόμενο του μαθήματος. Βασικοί άξονες

Η σύγχρονη έννοια της δυσλεξίας

- Η εικόνα που προβάλλεται σήμερα για τα παιδιά με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες και ειδικότερα με δυσλεξία
- Η ψυχολογική και κοινωνική διάσταση του προβλήματος

Φύση, εξέλιξη και βασικά χαρακτηριστικά

- Η ελληνική και διεθνής έρευνα για τη φύση και έννοια της δυσλεξίας
- Βασικά χαρακτηριστικά των δυσλεξικών παιδιών

Αιτιολογία

- Περιγραφή και αιτιολόγηση των επικρατέστερων αιτιολογικών θεωριών
- Τρόποι έγκαιρης αντιμετώπισης της δυσλεξίας
- Μέθοδοι διάγνωσης παιδιών με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες
- Αναγνώριση και εκτίμηση της δυσλεξίας: Ψυχομετρικές δοκιμασίες
- Αξιολόγηση του προβλήματος – διαγνωστικό υλικό
- Ανάπτυξη εξατομικευμένων προγραμμάτων – παραγωγή και χρήση διδακτικού υλικού (παρουσιάζονται και συζητούνται περιπτώσεις μελέτης για την αξιολόγηση και την ψυχοπαιδαγωγική αντιμετώπιση του προβλήματος

Προβλήματα συμπεριφοράς σε δυσλεξικά παιδιά

- Αναγνώριση – διάγνωση
- Ψυχοπαιδαγωγική αντιμετώπιση

Μέθοδος διδασκαλίας:

Εισηγήσεις με προβολή διαφανειών, slides και ολιγόλεπτες βιντεοκασέτες. Διαλογική συζήτηση, ομάδες εργασίας και μελέτη περιπτώσεων με εργαστηριακή μορφή.

12. "Μαθησιακές δυσκολίες-Δυσλεξία: Αξιολόγηση και παιδαγωγική αντιμετώπιση"

ΜΕΡΟΣ Α΄

- Η Ειδική Παιδαγωγική ως Επιστήμη. Θεωρητικοί Προβληματισμοί.
- Κοινωνική Ένταξη – Μια Συνεχής Πρόκληση.
- Η Αναγκαιότητα για Λειτουργικές αλλαγές σχολείου για Δυσμαθείς.
- Πιθανές αντιδράσεις από μια επικείμενη «ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ».
- Ευνοϊκοί παράγοντες ενταξιακών προσπαθειών για μια Παιδαγωγική της Συμβίωσης και της Ενσωμάτωσης με πρόταξη τον Άνθρωπο, για τον Άνθρωπο και με σεβασμό στο κοινό σπίτι «ΓΗ».

- Η Αναγκαιότητα για ένα σχεδιασμό των προγραμμάτων Ένταξης.
- Η Πρόκληση για μια νέα Παιδαγωγική Αξιολόγηση (ΠΑΙ.ΔΙ.Α.).
- Κριτική θεώρηση του Παιδαγωγικού «Παραδείγματος» των Μαθησιακών Δυσκολιών.
- Απόπειρα εννοιολογικού προσδιορισμού της Αιτιολογίας και της Φαινομενολογίας των Μαθησιακών Δυσκολιών.
- Δομή και ιστορική εξέλιξη του εννοιολογικού προσδιορισμού των Μαθησιακών Δυσκολιών.
- Νέοι προσανατολισμοί για την έρευνα στην Ειδική Παιδαγωγική και Ψυχολογία
- Χαρακτηριστικά των Μαθησιακών Δυσκολιών.
- Εξηγητικά – ερμηνευτικά Πρότυπα (Μοντέλα).
- Κριτική θεώρηση του Παιδαγωγικού Παραδείγματος των προβλημάτων – Διαταραχών της Γλωσσικής κατανόησης.
- Παράγοντες που επηρεάζουν τη Γλωσσική κατανόηση.
- Παράγοντες που επηρεάζουν τη Γλωσσική κατανόηση – το λεξιλόγιο της πρότασης (Κειμένου).
- Η Μορφο-συντακτική (Γραμματική) δομή της πρότασης κειμένου.
- Το Συναμφοότερον («Συνύπαρξη») Αναγνωστικών Δεξιοτήτων και ακουστικής κατανόησης.
- Γνώση – Γνωσιακή συγκρότηση.
- Διαγνωστική και Διαγνωστικά εργαλεία – Αναζητήσεις και κριτική της υπάρχουσας ελληνικής και διεθνούς πραγματικότητας.
- Προβληματική του εννοιολογικού προσδιορισμού των Μαθησιακών Δυσκολιών.
- Αντικείμενο της Παιδαγωγικής Διαγνωστικής Αξιολόγησης.
- Μεθοδολογία της Παιδαγωγικής Διάγνωσης.
- Μέθοδοι εντοπισμού.
- Εξονυχιστικός έλεγχος και θεραπευτική εξέταση.
- Διεξαγωγή της Αξιολογικής Διάγνωσης.
- Εξέταση Γλωσσικών και μη Γλωσσικών Λειτουργιών και Επιδόσεων (Δεξιοτήτων).
- Εξέταση ακουστικών προσληπτικών λειτουργιών.
- Έλεγχος των λειτουργιών οπτικής αντίληψης.
- Τα υπάρχοντα Διαγνωστικά εργαλεία στην ελληνική πραγματικότητα.

ΜΕΡΟΣ Β΄

- Ιστορική εξέλιξη, έννοια, ορισμός και ορολογία της δυσλεξίας.
- Γραπτός λόγος και δυσλεξία.
  - Δυσλεξία και ανάγνωση.
  - Δυσλεξία και γραφή.
- Δυσλεξία και μαθηματικά.

- Δυσλεξία και ψυχοπαιδαγωγική αντιμετώπιση-παρέμβαση στο σχολικό περιβάλλον και γενικότερα στο περιβάλλον μάθησης.

13. " Ψυχολογία προσωπικότητας, ατομικών διαφορών και αποκλίσεων - Ψυχομετρία"

- Η προσωπικότητα ως έννοια και αντικείμενο μελέτης
- Έρευνα και θεωρία στη σύγχρονη ψυχολογία της προσωπικότητας
- Οι μείζονες κλασικές θεωρίες (Freud, Adler, Jung, Murray, Allport κ.ά.)
- Σύγχρονες θεωρίες προσωπικότητας (Fromm, Sullivan, Erikson, Cattell, Eysenck, Maslow, Rogers, Skinner, Mischel, Seligman, Bandura κ.ά.)
- Κοινωνικογνωστικές, φαινομενολογικές, νεοψυχαναλυτικές και υπαρξιακές θεωρίες
- Θεωρία επεξεργασίας πληροφοριών και θεωρία των 5 μείζονων παραγόντων.
- Αξιολόγηση και κριτική των επιμέρους θεωριών

- Έννοια, χαρακτήρας και σημασία των ατομικών διαφορών
- Είδη ατομικών διαφορών (διατομικές, ενδοατομικές και διομαδικές)
- Έκταση και εύρος ατομικών διαφορών
- Προέλευση και διαμόρφωση ατομικών διαφορών (γενετικοί και άλλοι παράγοντες)
- Ενδοατομικό εύρος διαφοροποίησης κατά τα διάφορα στάδια ανάπτυξης του ανθρώπου

- Ατομικές διαφορές ως προς:
  - α) το νοητικό επίπεδο
  - β) τη δημιουργικότητα
  - γ) τα κίνητρα
  - δ) τη μάθηση
  - ε) τη σχολική επίδοση
  - στ) τις γνωστικές ικανότητες
  - ζ) το επίπεδο ηθικής
  - η) τις ηγετικές ικανότητες
  - θ) τα επαγγελματικά ενδιαφέροντα και κλίσεις
  - ι) την προσωπικότητα (χαρακτήρες, διάθεση, ενδιαφέροντα, στάσεις, συναίσθημα, διαπροσωπικές σχέσεις κ.ά.)

- Οι διαφορές μεταξύ των δύο φύλων και μεταξύ διαφορετικών ηλικιακών ομάδων
- Οι ομάδες των νοητικά υστερούντων και εξαιρετικά ευφυών ατόμων
- Διαπολιτισμικές διαφορές

- Εφαρμογές της Ψυχολογίας των Ατομικών Διαφορών στην Αγωγή:
  - α) Ατομικές διαφορές στη σχολική τάξη
  - β) Εξατομικευμένη διδασκαλία και εκπαίδευση
  - γ) Χρήση της σύγχρονης εκπαιδευτικής τεχνολογίας κ.ά.
- Επιστημονική μελέτη και εκτίμηση ατομικών διαφορών
- (κριτήρια, μέθοδοι κ.ά.)
- Ψυχοτεχνικά μέσα (τεστ, ερωτηματολόγια) για την αξιολόγηση των ατομικών διαφορών
- Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των ψυχομετρικών τεστ
- Κλίμακες και σφάλματα μέτρησης
- Αξιοπιστία και εγκυρότητα ψυχομετρικών κλιμάκων
- Στάθμιση ψυχομετρικών κλιμάκων αξιολόγησης

ΤΟΜΕΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Μαθήματα: 9

Διδακτικές μονάδες: 36

i) Υποχρεωτικά 5, δ.μ. 20

1. "Αναπτυξιακή Ψυχολογία"
2. "Παιδαγωγική Ψυχολογία"
3. "Ειδική Αγωγή"
4. "Διαταραχές του λόγου και της ομιλίας στη γλωσσική εξέλιξη του παιδιού"
5. "Νευροψυχολογία"

ii) Κυμαινόμενα 4, δ.μ. 16

(κοινά με του Τομέα Επιστημών Αγωγής)

1. "Φιλοσοφία της Παιδείας"
2. "Εκπαιδευτικά Προβλήματα και Εκπαιδευτική πολιτική"
3. "Ιστορία του Νεοελληνικού Εκπαιδευτικού Συστήματος"
4. "Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης"
5. "Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας"
6. "Προαγωγή της ψυχικής υγείας και της μάθησης"
7. "Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία"
8. "Ψυχικές διαταραχές και μαθησιακές δυσκολίες παιδιών και εφήβων"
9. "Κοινωνική Ψυχολογία"
10. "Νοητική υστέρηση"
11. "Αίτια, διάγνωση και ψυχολογική αντιμετώπιση της δυσλεξίας"
12. "Μαθησιακές δυσκολίες-Δυσλεξία: Αξιολόγηση και παιδαγωγική αντιμετώπιση"
13. "Ψυχολογία προσωπικότητας, ατομικών διαφορών και αποκλίσεων - Ψυχομετρία"

Σημείωση: Οι φοιτητές από τα παραπάνω 16 κυμαινόμενα, κοινά με του Τομέα Επιστημών Αγωγής μαθήματα, επιλέγουν συνολικά 4.

**ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ**

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

1. "Αναπτυξιακή Ψυχολογία"

Εισαγωγή στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία: αντικείμενο, ιστορική αναδρομή, γενικές αρχές της ανάπτυξης, κληρονομικότητα και περιβάλλον, ιδιοσυγκρασία, κρίσιμες περίοδοι, σημασία των πρώτων εμπειριών, ευαλωτότητα και ανθεκτικότητα, ηθολογικές προσεγγίσεις, η οικολογία της ανθρώπινης ανάπτυξης, μέθοδοι έρευνας.

Σωματική ανάπτυξη: προγεννητική ανάπτυξη, σωματική ανάπτυξη κατά τη νηπιακή και παιδική ηλικία, συνέπειες της ήβης, κίνδυνοι για τη σωματική ανάπτυξη.

Γνωστική και γλωσσική ανάπτυξη: οι πρώτες ικανότητες της βρεφικής ηλικίας, ανάπτυξη της αντίληψης, ανάπτυξη της μνήμης, μεταγνωστικές ικανότητες, μεταμνήμη, γλωσσική ανάπτυξη (στάδια εκμάθησης της γλώσσας, θεωρίες γλωσσικής ανάπτυξης, σχέση γλώσσας-σκέψης), στάδια γνωστικής ανάπτυξης-η θεωρία του Piaget, γνωστικός εγωκεντρισμός, θεωρία του Vygotsky, θεωρία του νου, επίλυση προβλημάτων, σχηματισμός νοητικών μοντέλων, εννοιολογική αλλαγή. Γνωστική ανάπτυξη μέσα σε πλαίσια (οικογένεια, σχολείο). Σχολική εκπαίδευση και ανάπτυξη (ανάγνωση, γραφή, αριθμητική). Διαπολιτισμικές διαφορές.

Ηθική ανάπτυξη: εκμάθηση κοινωνικών κανόνων, ανάπτυξη ενσυναίσθησης και αλτρουισμού. Η θεωρία του Piaget, η θεωρία του Kohlberg. Ο ρόλος του παισίου.

Κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη: προσκόλληση (δεσμός), άλλες σχέσεις μέσα στην οικογένεια, παιχνίδι, ένταξη στην ομάδα των συνομηλίκων, κοινωνική αποδοχή, φιλίες, κοινωνική επάρκεια, κοινωνική σύγκριση, κίνητρο για επίδοση, συναισθηματική ανάπτυξη στα πλαίσια των διαπροσωπικών και κοινωνικών σχέσεων, γνώση για τα συναισθήματα, συναισθηματική ρύθμιση, διαμόρφωση της έννοιας και του ρόλου του φύλου, διαμόρφωση της ταυτότητας του εγώ, έννοια του εαυτού, αυτοεκτίμηση, αντίληψη των προσώπων. Ψυχαναλυτικές ερμηνείες της κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης (π.χ. Freud, Erikson, Bowlby). Διαπολιτισμικές διαφορές.

2. "Παιδαγωγική Ψυχολογία"

Στόχος του μαθήματος είναι να καταρτίσει τους φοιτητές στις εφαρμογές της ψυχολογίας στη μελέτη της μάθησης, των κινήτρων, της διδασκαλίας, της αξιολόγησης, της διαχείρισης της τάξης και άλλων σημαντικών θεμάτων της εκπαίδευσης. Το μάθημα περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες:

- Παιδαγωγική Ψυχολογία: ορισμός, έννοιες-κλειδιά, μέθοδοι έρευνας.
- Στοιχεία γνωστικής, κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης στη νηπιακή και παιδική ηλικία.
- Θεωρίες μάθησης και πρακτικές εφαρμογές: κλασική εξαρτημένη μάθηση, συντελεστική εξαρτημένη μάθηση, κοινωνική γνωστική μάθηση.
- Γνωστική ψυχολογία και οικοδόμηση της γνώσης: βιολογική βάση της μάθησης, θεωρία σχημάτων, θεωρία επεξεργασίας πληροφοριών, ουσιαστική μάθηση, ανακαλυπτική μάθηση, κονστρουκτιβισμός. Αντίληψη, προσοχή, αναπαράσταση, μνήμη, μεταμνήμη, μεταγνώση.
- Δεξιότητες σκέψης και στρατηγικές επίλυσης προβλημάτων.
- Κίνητρα: θεωρίες κινήτρων, τρόποι ενίσχυσης κινήτρων.
- Στρατηγικές αποτελεσματικής διδασκαλίας και σχεδιασμός διδασκαλίας.
- Αξιολόγηση της μάθησης.
- Διαχείριση της σχολικής τάξης, διαμόρφωση αποτελεσματικού μαθησιακού περιβάλλοντος

3. "Ειδική Αγωγή"

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των φοιτητών πάνω στα σύγχρονα θέματα και προβλήματα της Ειδικής Αγωγής και ειδικότερα, η παρουσίαση της σύγχρονης γνώσης και έρευνας για την παροχή ειδικών υποστηρικτικών υπηρεσιών και την αντιμετώπιση παιδιών με ειδικές ανάγκες μέσα στο σχολείο της Γενικής ή της Ειδικής Εκπαίδευσης.

Η σπουδαιότητα του ρόλου του δασκάλου στη διάγνωση και εκπαίδευση παιδιών με ειδικές ανάγκες και δυνατότητες, τονίζεται ιδιαίτερα σ' αυτό το μάθημα, μέσα στα πλαίσια της ανάλυσης του θεσμού της σχολικής και κοινωνικής ένταξης.

Στο πρώτο μέρος του μαθήματος έμφαση δίνεται στα εξής θέματα:

- Ειδική Αγωγή : Φιλοσοφία, σκοπός και επιδιώξεις - ιστορικό - κοινωνική εξέλιξη.
- Έκταση και κατηγοριοποίηση των ειδικών αναγκών, διαγνωστική έρευνα, προγράμματα πρόληψης και έγκαιρης παρέμβασης.
- Σύγχρονες τάσεις εκπαίδευσης, σχολική ενσωμάτωση.
- Η κατάσταση της Ειδικής Αγωγής στην Ελλάδα.

Στο δεύτερο και μεγαλύτερο μέρος του μαθήματος συζητούνται οι παρακάτω κατηγορίες ειδικών αναγκών με ιδιαίτερη έμφαση στο πρόβλημα της νοητικής καθυστέρησης.

- Νοητική καθυστέρηση:
  - Η πολύπλοκη έννοια της νοημοσύνης
  - Τα μειονεκτήματα των κριτηρίων μέτρησης της νοημοσύνης

- Φύση και έννοια της νοητικής καθυστέρησης
- Αιτιολογία και ταξινόμηση
  - Χαρακτηριστικά παιδιών με Ν. Κ., έγκαιρη εντόπιση και αναγνώριση
  - Η κοινωνική διάσταση του προβλήματος
  - Η σχέση μεταξύ νοητικής καθυστέρησης και κοινωνικοπολιτισμικών παραγόντων
  - Σχολική ενσωμάτωση παιδιών με Ν. Κ.
    - Σωματικές αναπηρίες
    - Προβλήματα μάθησης και συμπεριφοράς

Συζητούνται τα μαθησιακά και ψυχολογικά χαρακτηριστικά παιδιών με τις παραπάνω δυσκολίες και δυνατότητες, οι επιπτώσεις τους στο σχολικό πρόγραμμα και οι αρχές της ψυχοπαιδαγωγικής προσέγγισης και αντιμετώπισής τους από το δάσκαλο της Γενικής Εκπαίδευσης και της Ειδικής Αγωγής.

Πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές επισκέψεις σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής του νομού Αττικής.

4. "Διαταραχές του λόγου και της ομιλίας στη γλωσσική εξέλιξη του παιδιού"

ΜΕΡΟΣ Α΄

- Συνοπτική παρουσίαση της εξέλιξης της γλώσσας.
- Παιδοψυχολογικές προσεγγίσεις και προωθητικά μέτρα και μέσα παρέμβασης στη γλωσσική εξέλιξη.
- Γλωσσική ανάπτυξη - Γλωσσική εξέλιξη.
- Προσδιορισμός των γλωσσικών προβλημάτων - δυσλειτουργιών - διαταραχών.
- Στόχοι-Περιεχόμενο της Θεραπευτικής Παιδαγωγικής και διαταραχών του λόγου και της ομιλίας.
- Η διεπιστημονική προσέγγιση των προβλημάτων - δυσλειτουργιών - διαταραχών του λόγου και της ομιλίας.
- Επιβράδυνση της γλωσσικής εξέλιξης.
- Αντίληψη και γλώσσα.
- Η Παιδαγωγική των διαταραχών του Λόγου και της Ομιλίας κάτω από το πρίσμα των θεωριών της Μάθησης.
- Η μάθηση ως θεμελιώδης παράγοντας της Λογοπαιδαγωγικής και της Λογοθεραπευτικής προσέγγισης.
- Μεθοδολογικές προϋποθέσεις για το σχεδιασμό διδακτικής προσέγγισης των προβλημάτων - δυσλειτουργιών του Λόγου και της Ομιλίας.
- Μέτρα Μεθοδολογίας και Διδακτικής.
- Διδακτικά και Μεθοδολογικά μέτρα για την αποκατάσταση των παιδιών με προβλήματα Λόγου και Ομιλίας, κατά τον Werner Orthmann.
- Κατευθυντήριες γραμμές για το δάσκαλο: Η αγωγή των παιδιών με προβλήματα Λόγου και Ομιλίας, κατά την Lynn S. Bliss.

- Η προσφορά της Μαρίας Μοντεσσόρι στη Θεραπευτική Παιδαγωγική και η αξιοποίηση των παιδαγωγικών της αρχών από την Παιδαγωγική των διαταραχών του Λόγου και της Ομιλίας.
- Διαγνωστική Εργασία και Θεραπεία.

ΜΕΡΟΣ Β΄

- Δυσλαλία.
- Δυσγραμματισμός.
- Τραυλισμός.
- Ταχυλαλία.
- Γλωσσικός Αρνητισμός.
- Ακουστική Αλαλία - Ακουστική Αγνωσία - Λεκτική Απραξία.
- Δυσαρθρία.
- Δυσγλωσσίες.
- Δυσφωνίες.
- Αφασίες.
- Ψυχοκινητική και συμπεριφορά του παιδιού.
- Η ικανότητα της αντίληψης – διαταραχές / παρέμβαση.
- Η Ψυχοκινητική διάγνωση με στόχο την ανάπτυξη και εκπαίδευση των μαθητών.
- Η Ψυχοκινητική Αγωγή ως παιδαγωγικό και θεραπευτικό μέσο αποκατάστασης των προβλημάτων λόγου και ομιλίας.

5. "Νευροψυχολογία"

Εξετάζονται οι βασικές αρχές λειτουργίας του νευρικού συστήματος και του εγκεφάλου καθώς και οι μηχανισμοί μνήμης και συμπεριφοράς. Επίσης, μελετάται η ψυχοφυσιολογία του συναισθήματος, οι επιδράσεις των κινήτρων και των ψυχολογικών αναγκών, καθώς επίσης και τα ψυχοφυσιολογικά αίτια των μαθησιακών δυσκολιών.

- Εισαγωγικές έννοιες Ψυχοφυσιολογίας
- Βασικές αρχές λειτουργίας του Νευρικού συστήματος
- Νευροφυσιολογική βάση της συμπεριφοράς
- Ψυχοφυσιολογική λειτουργία της όρασης και ακοής
- Εξέλιξη και εγκέφαλος – Εγκεφαλικοί μηχανισμοί μνήμης και συμπεριφοράς
- Το Νευρικό σύστημα και η λειτουργία του
- Επικοινωνία και επεξεργασία μηνυμάτων
- Αισθητικότητα – Κινητικότητα – Βιολογικοί ρυθμοί εγρήγορης και ύπνου
- Ψυχοφυσιολογικοί μηχανισμοί μάθησης
- Συνείδηση και συμπεριφορά – Κίνητρα ανθρώπινης συμπεριφοράς
- Ψυχολογικές ανάγκες – Κοινωνικές δυνάμεις ενεργοποίησης
- Γλωσσική Λειτουργία

- Μαθησιακές δυσκολίες – Ψυχοφυσιολογικά αίτια μαθησιακών δυσκολιών
- Δυσλεξία

Παράλληλα διεξάγονται δίωρες εβδομαδιαίες εργαστηριακές ασκήσεις υποχρεωτικού χαρακτήρα.

KYMAINOMENA

Τα κυμαινόμενα μαθήματα του τομέα *Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας* είναι όμοια με του τομέα *Επιστημών της Αγωγής*. Για τα περιεχόμενά τους βλέπε σελ. 44-55.

▪ ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Μαθήματα: 10

Διδακτικές μονάδες: 40

i) Υποχρεωτικά 9 μαθ., δ.μ. 36

1. "Διδακτική γλώσσας: Διδασκαλία πρώτης ανάγνωσης και γραφής"
2. "Νεοελληνική Λογοτεχνία: Ποίηση και Πεζογραφία (19^{ος} -20^{ος} αι.)"
3. "Λογοτεχνία για παιδιά και νέους"
4. "Θεατρική Παιδεία"
5. "Νεοελληνική Γλώσσα. Το λεξιλόγιο"
6. "Νεότερη Ελληνική Ιστορία (10^{ος} αι. – 1830)"
7. "Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία"
8. "Πολιτική Κοινωνικοποίηση και Εκπαιδευτικό Περιβάλλον"
9. "Εικαστική Αγωγή "

ii) Κυμαινόμενα 1 μάθ., δ.μ. 4

1. "Διδακτική της Λογοτεχνίας"
2. "Νεότερη Ελληνική Ιστορία (19^{ος} – 21^{ος} αι.)"
3. "Εισαγωγή στη Θρησκευολογία και Ιστορία των Θρησκευμάτων"
4. "Θέατρο για παιδιά και νέους. Από το κείμενο στην παράσταση"
5. "Σύγχρονες γλωσσολογικές έννοιες και διδακτικές εφαρμογές"
6. "Νεοελληνική Γλώσσα. Γραμματική και Σύνταξη"
7. "Λαϊκός πολιτισμός και εκπαίδευση"

Σημείωση: Οι φοιτητές από τα παραπάνω 7 κυμαινόμενα μαθήματα, επιλέγουν 1.

**ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

1. "Διδακτική γλώσσας. Διδασκαλία πρώτης ανάγνωσης και γραφής"

Αναλύονται και συζητούνται διάφορες μέθοδοι διδασκαλίας της προφορικής και γραπτής έκφρασης. Παρουσιάζονται τα νέα αναλυτικά προγράμματα για το μάθημα της «γλώσσας» στο Δημοτικό Σχολείο, στο πλαίσιο των οποίων εντάσσεται η διδακτική προσέγγιση των διαφόρων επιπέδων ανάλυσης της γλώσσας:.

Το μάθημα αυτό στοχεύει στην απόκτηση απαραίτητων γνώσεων για τη διδασκαλία γλωσσικών φαινομένων σε όλες τις τάξεις του Δημοτικού σχολείου και, ειδικότερα, για τη διδασκαλία της ανάγνωσης και της γραφής στις πρώτες τάξεις με βάση τις νεότερες επιστημονικές αντιλήψεις και τα νέα αναλυτικά προγράμματα σπουδών.

Συγκεκριμένα, διδάσκονται τα παρακάτω θέματα: –Αναδυόμενος γραμματισμός. –Δομικά στοιχεία προφορικού και γραπτού λόγου της ελληνικής γλώσσας. Στοιχεία Φωνητικής και Φωνολογίας. Προφορά και τονισμός. Επιτονισμός. Συλλαβισμός και διδακτική αξιοποίηση της ρίμας. Γραφικό σύστημα και γραφοφωνηματικές αντιστοιχίσεις της ελληνικής. –Διδακτική προσέγγιση του λεξιλογίου. –Η φωνολογική επίγνωση και ο ρόλος της στην κατάκτηση των δεξιοτήτων της ανάγνωσης και της γραφής. –Σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας ανάγνωσης και γραφής.

Παράλληλα, γίνεται εφαρμογή στα βιβλία του Δημοτικού και πρακτικές ασκήσεις σε Δημοτικά σχολεία.

2. "Νεοελληνική Λογοτεχνία:Ποίηση και Πεζογραφία(19^{ος} – 20^{ος} αι.)"

A. Ποίηση

Εισαγωγή στη Νεοελληνική Λογοτεχνία. Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας: Όροι, ορισμοί, περίοδοι. Γενιά του 1880. Ρομαντισμός. Παρνασσισμός. Συμβολισμός. Παλαμάς. Νεοτερική ποίηση. Μοντερνισμός και υπερρεαλισμός στην Ευρώπη και την Ελλάδα. Η γενιά του Μεσοπολέμου. Μελέτη του έργου των Κ. Παλαμά, Οδ. Ελύτη, Γ. Ρίτσου και Ν. Βρεττάκου. Ερμηνευτικές προσεγγίσεις ποιημάτων. Ο ρόλος της ποίησης στη σύγχρονη εποχή και ειδικότερα στην εκπαίδευση.

B. Πεζογραφία

Τα μαθήματα που αφορούν στην πεζογραφία στοχεύουν στην εξοικείωση με το περιεχόμενο και το χαρακτήρα της λογοτεχνικής γραφής, καθώς και στη γνωριμία βασικών περιόδων της νεοελληνικής λογοτεχνίας, όπως έχουν διαγραφεί από τους σημαντικότερους ιστορικούς της. Η ενότητα αυτή παρακολουθεί μια συνθετική πορεία

που ολοκληρώνεται με την παρουσία συγγραφέων της λεγόμενης «γενιάς του 1930» (όπως οι Η. Βενέζης, Κ. Πολίτης, Γ. Θεοτοκάς, Μ. Αξιότι κ.α.) και την ανάλυση χαρακτηριστικών έργων τους που συντέλεσαν στην ανανέωση του πεζού λόγου.

3. "Λογοτεχνία για παιδιά και νέους"

- Εισαγωγή στην ελληνική και ξένη παιδική λογοτεχνία (19ος-20ός αι.).
- Ιστορικά και κοινωνικά πλαίσια μέσα στα οποία δημιουργήθηκε η ελληνική παιδική λογοτεχνία. Κύρια χαρακτηριστικά και θεματογραφία της ελληνικής παιδικής πεζογραφίας των αρχών του 20ού αι.
- Ανάλυση αντιπροσωπευτικών κειμένων της παιδικής πεζογραφίας και ποίησης.
- Εξέλιξη της παιδικής λογοτεχνίας. Παράγοντες ιστορικοί, κοινωνικοί, παιδαγωγικοί, τεχνολογικοί, οικονομικοί, που συντέλεσαν στην παιδική λογοτεχνία.
- Ανάλυση αντιπροσωπευτικών κειμένων της παιδικής πεζογραφίας ελλήνων και ξένων πεζογράφων.
- Αναφορά στους κυριότερους ξένους συγγραφείς και στα έργα τους.

4. "Θεατρική Παιδεία"

- Εισαγωγή στην έννοια του Θεάτρου
- Θεωρίες για το Θέατρο
- Γενετική του Θεάτρου
- Από το κείμενο στην παράσταση
- Κοινωνιολογία του Θεάτρου
- Είδη και μορφές θεάτρου και θεάματος (Λαϊκό - Έντεχνο Θέατρο, Θέατρο για Παιδιά, Θέατρο Σκιών, Κουκλοθέατρο)
- Αρχαιοελληνικό - νεοελληνικό θέατρο
- Ελληνικό και Παγκόσμιο Θέατρο
- Πολιτισμικά πρότυπα και θεατρική δημιουργία

5. "Νεοελληνική Γλώσσα. Το λεξιλόγιο."

Γενικές αρχές σημασιολογίας. Διαχρονική σημασιολογία. Συγχρονική σημασιολογική περιγραφή της νέας ελληνικής: λεξιλογικά πεδία, σημασιολογικές σχέσεις (πολυσημία, συνωνυμία, αντίθεση, υπωνυμία, υπερωνυμία, κτλ.). Πραγματολογία. Ποικιλίες της γλώσσας, επίπεδα ύφους. Δομή και χρήση του λεξιλογίου της ελληνικής: Ζεύγη λόγιων και λαϊκών λέξεων. Παραθετικά σύνθετα και δημοσιογραφικός λόγος. Δανεισμός. Διδακτικές εφαρμογές. Παρουσίαση ασκήσεων λεξιλογίου από τα βιβλία γλωσσικής διδασκαλίας του Δημοτικού Σχολείου.

6. "Νεότερη Ελληνική Ιστορία (10^{ος} αι. – 1830)"

Γενικοί χαρακτήρες της ελληνικής ιστορίας

Η γένεση του Νέου Ελληνισμού

Ιστοριογραφία του Νέου Ελληνισμού

- A. Δυτικές ευρωπαϊκές κυριαρχίες στον ελληνικό χώρο (1204-1864).
- Η άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Δυτικούς. Λατινική διείσδυση και κατάκτηση της Ανατολής.
  - Κοινωνική και οικονομική ιστορία των υπό Δυτικές ευρωπαϊκές κυριαρχίες ελληνικών περιοχών (1204-1797). Θέματα της Επτανήσου κατά την περίοδο 1700-1864 περίπου.
- B. Από την Οθωμανική περίοδο στην Ελληνική Επανάσταση.
- Η οικονομία και η κοινωνία. Διοίκηση και θεσμοί. Η εκπαίδευση και η παιδεία, Τοπική Αυτοδιοίκηση και ελληνικές κοινότητες. Δομές και λειτουργία του εκκλησιαστικού καθεστώτος.
  - Το κίνημα του νεοελληνικού Διαφωτισμού, οι φορείς και η ταυτότητά του.
  - Εξεγέρσεις και επαναστατικά κινήματα στον ελληνικό χώρο. Ιδεολογία και επαναστατικό φαινόμενο. Η προετοιμασία, η δυναμική και η εξέλιξη του Αγώνα της Ελληνικής Ανεξαρτησίας. Πόλεμος, Πολιτική και Διπλωματία. Πολιτειακή οργάνωση και τα Συντάγματα του Αγώνα. Η «Ελληνική Πολιτεία».
- Γ. Η Ελληνική Διασπορά και η ιστορική της πορεία.

7. "Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία"

Το μάθημα καλύπτει τις ενότητες: Κοινωνιολογία: έννοια, σκοπός, διακρίσεις και κλάδοι, αξία και προβλήματα στη σύγχρονη εποχή, οι άλλες κοινωνικές επιστήμες. Η κοινωνιολογική μέθοδος. Κοινωνία και Κοινωνικό σύστημα. Κοινωνική δομή και κοινωνικοί θεσμοί. Κοινωνικές σχέσεις, κοινωνικός ρόλος και κοινωνική θέση. Κοινωνικοποίηση και προσωπικότητα: ορισμοί, φορείς, θεωρητικές προσεγγίσεις. Ο ρόλος των μέσων ενημέρωσης. Κοινωνικοί τύποι. Κοινότητα και κοινωνία, τάξη και κοινωνικές ομαδοποιήσεις, Κοινωνία και κουλτούρα. Τα σύμβολα και η γλώσσα. Όψεις του πολιτισμού. Πολιτιστική διαφοροποίηση, καθολικές πολιτισμικές έννοιες, υποκουλτούρες. Νέοι και υποκουλτούρα. Εκβιομηχάνιση και κοινωνία: οργάνωση εργασίας, κοινωνία και ο ρόλος της τεχνολογίας. Βιομηχανικές, τεχνολογικές και οργανωτικές επαναστάσεις. Νέα τεχνολογία, εργασία και κοινωνία. Σύγχρονες τάσεις: το μεταβιομηχανικό πλαίσιο και οι πολιτισμικές αντιφάσεις. Η σύγκρουση ως κοινωνική διαδικασία, έννοια και είδη αυτής. Έννοια, θεωρίες και παράγοντες της κοινωνικής αλλαγής. Κοινωνική διαστρωμάτωση, σύγκρουση και τεχνολογία στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης. Παγκοσμιοποίηση, καταμερισμός εργασίας και κοινωνικές ανισότητες. Η φτώχεια στο σύγχρονο κόσμο.

Το μάθημα πέραν των παραδόσεων περιλαμβάνει: α) εργαστήρια, ασκήσεις και μία εργασία (πριμοδοτική/ενισχύει τον βαθμό κατά την αξιολόγηση), τα οποία είναι υποχρεωτικά. β) επικουρική/βοηθητική διδασκαλία (φροντιστήρια), που είναι προαιρετική.

8. "Πολιτική Κοινωνικοποίηση και Εκπαιδευτικό Περιβάλλον"

Το μάθημα καλύπτει τις ενότητες: Η πολιτική κοινωνικοποίηση στο πεδίο της εκπαίδευσης και ιδιαίτερα σε εκείνο της πρωτοβάθμιας αποκτά μια κρίσιμη διάσταση και αφορά κατεξοχήν στους φορείς του εκπαιδευτικού συστήματος, στους ίδιους τους εκπαιδευτικούς που αναλαμβάνουν τον ιδιαίτερο σημαντικό ρόλο να εισαγάγουν το μαθητή και τη μαθήτριά, το νέο άνθρωπο, στο λειτουργικό και Αιακό «σχήμα» των δημοκρατικών θεσμών. Το πρόβλημα της μετάδοσης της γνώσης για το «πολιτικό» συναρτάται ευθέως με το μεθοδολογικό πρόβλημα, δηλαδή με την κατανόηση και εξήγηση των διαδικασιών που συντελούνται τόσο στο κοινωνιολογικό «κύτταρο» της σχολικής τάξης όσο και στο ευρύτερο κοινωνιολογικό «πεδίο» του σχολικού συστήματος. Το ζήτημα της μεθόδου προσεγγίζεται στο συγκεκριμένο μάθημα μέσα από δυο παράπλευρες «οπτικές». Ερευνάται κατά αρχήν η χρήση μακρο- και μικρο-κοινωνιολογικών «σχημάτων» στην ανάλυση των μακροδομών αφενός και της σχολικής τάξης αφετέρου. Στη συνέχεια εξετάζεται η δυνατότητα «συνδυασμού» των διαφορετικού τύπου προσεγγίσεων των «σχημάτων» αυτών ώστε να κατανοηθούν πληρέστερα οι διαδικασίες κοινωνικοποίησης τόσο μέσα από την οπτική των κυρίαρχων μακροδομικών στοιχείων όσο και από την πλευρά των επιμέρους δράσεων και συμπεριφορών που λαμβάνουν χώρα στο μικρο-πεδίο της σχολικής τάξης. Η δεύτερη, μεθοδολογικού τύπου, «οπτική» της ανάλυσης αφορά στην «εμπλοκή» και συσχέτιση των κοινωνιολογικού τύπου αναλύσεων με τα θεωρητικά πρότυπα της Πολιτικής Επιστήμης και της Πολιτικής Φιλοσοφίας. Τα πρότυπα αυτά αναφέρονται τόσο σε μακρο- όσο και σε μικρο-επίπεδο ώστε να διαμορφώνεται μια συνεκτική σχέση μεταξύ «πολιτικού» και «κοινωνικού» τόσο στο θεσμικο-λειτουργικό επίπεδο όσο, κυρίως, στο πεδίο των αξιακών-κανονιστικών περιεχομένων που συγκροτούν το θεμέλιο των δημοκρατικών θεσμών. Μέσα από τη συνδυαστική και συγκριτική αυτή «οπτική» η πολιτική κοινωνικοποίηση των μαθητών/τριών αναγνωρίζεται ως μια ιδιαίτερη «περιοχή» της συνολικής κοινωνικοποιητικής διαδικασίας, ώστε τελικά να διατηρεί την αυτονομία της χωρίς όμως να αποδεσμεύεται από τις συνολικές κοινωνικοποιητικές διαδικασίες που συντελούνται στη σχολική τάξη και στο ευρύτερο σχολικό «σύστημα».

Το μάθημα πέραν των παραδόσεων περιλαμβάνει: α) εργαστήρια, ασκήσεις και μία εργασία (πριμοδοτική/ενισχύει τον βαθμό κατά την αξιολόγηση), τα οποία είναι υποχρεωτικά. β) επικουρική/βοηθητική διδασκαλία (φροντιστήρια), που είναι προαιρετική.

9. "Εικαστική Αγωγή Ι "

- Με το μάθημα αυτό, όπως και με τα μαθήματα «Εικαστική Αγωγή ΙΙ» και «Αισθητική Αγωγή: Εικαστικές Τέχνες και σύνδεσή τους με την τέχνη του σήμερα», οι φοιτητές /τριες εισάγονται στο νόημα της Αισθητικής Αγωγής και στα Εικαστικά. Επιδιώκεται η σύνδεση της

θεωρίας της Ζωγραφικής, Γλυπτικής, Χαρακτικής κλπ. με την πράξη. Οι φοιτητές /τριες εκφράζονται δημιουργώντας με ποικίλα υλικά και τεχνικές. Εκπαιδεύονται ώστε να μπορούν να εφαρμόσουν την εικαστική αγωγή στη διδακτική πράξη, με στόχο την καλλιέργεια της δημιουργικής σκέψης και έκφρασης των παιδιών.

Το μάθημα αποτελείται από δύο μέρη : θεωρητικό και πρακτικό.

1. Θεωρητικό :

Τί είναι Τέχνη, Αισθητική Αγωγή, Εισαγωγή στις Εικαστικές Τέχνες, Εισαγωγή στην Εικαστική Αγωγή, Υλικά και οργάνωση εργαστηρίου στο Δημοτικό Σχολείο, Παιδική Ζωγραφική-Εικαστικά στάδια του παιδιού, Το χρώμα στη ζωγραφική των παιδιών, Η ζωγραφική και τα στοιχεία της : Σχέδιο, τόνος, χρώμα, συμβολισμοί χρωμάτων, σημείο, γραμμή, σχήμα, επίπεδο, σύνθεση κ.ά., Μάσκες και θέατρο μασκέ.

3. Πρακτικό :

Διερεύνηση πολλαπλών υλικών και μέσων και η αξιοποίησή τους στις Εικαστικές Τέχνες. Υλικά και Τεχνικές: Μαρκαδόροι, Παστέλ, Δακτυλομπογιές, Ζωγραφική με πινέλα, Κολάζ, Κατασκευή μάσκας, Χριστουγεννιάτικες διακοσμήσεις.

KYMAINOMENA

1. "Διδακτική της Λογοτεχνίας"

A. α) Η έννοια της λογοτεχνίας. Η απόλαυση της ανάγνωσης. Λογοτεχνία και Φιλαναγνωσία. Η παρουσία της λογοτεχνίας στα Α.Π. και στα σχολικά βιβλία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Παρουσίαση βιβλιοπαιχνιδιών και δραστηριοτήτων για την καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας.

β) Προϋποθέσεις και χαρακτηριστικά της ανάγνωσης του λογοτεχνικού κειμένου. Λογοτεχνία και δημιουργική έκφραση. Παιγνιώδεις δραστηριότητες δημιουργικής γραφής.

B. Η έννοια του αναγνώστη στη σύγχρονη θεωρία της λογοτεχνίας. Συνοπτική παρουσίαση θεωριών "αναγνωστικής ανταπόκρισης". Ο μαθητής ως αναγνώστης. Η τάξη ως "ερμηνευτική κοινότητα".

Γ. Πεζογραφία (μυθιστόρημα και σύντομος αφηγηματικός λόγος) και ποίηση (παραδοσιακή και νεότερη). Τα βασικά τους χαρακτηριστικά και η διδασκαλία τους στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Διδακτικές προσεγγίσεις κειμένων νεοελληνικής και παιδικής λογοτεχνίας. Η αξιοποίηση των Τεχνών (Ζωγραφικής - Μουσικής) στη διδασκαλία του λογοτεχνικού κειμένου. Διδακτική αξιοποίηση του εικονογραφημένου βιβλίου.

2. "Νεότερη Ελληνική Ιστορία (19^{ος} – 21^{ος} αι.)"

-Η έννοια του λαού στη νεοελληνική ιστοριογραφία. Διάρκειες και τομές.

- Η ίδρυση του ελληνικού κράτους και η πορεία του προς την εθνική ολοκλήρωση. Οι προσδοκίες των Ελλήνων και το ζήτημα των συνόρων. Το πολίτευμα.

-Η επικράτηση του κινήματος της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843 και το Σύνταγμα του 1844. Το ζήτημα των αυτοχθόνων και ετεροχθόνων.

- Το ελληνικό κράτος ως εθνικό κέντρο. Το ιδεολόγημα της Μεγάλης Ιδέας.

-Πολιτικές δυνάμεις και συνταγματικοί θεσμοί.

- Ελληνική εξωτερική πολιτική και απελευθερωτικές προσπάθειες. Το Κρητικό Ζήτημα, η ένωση της Επτανήσου, το Σύνταγμα του 1864, η κρίση του 1875-1878, η αρχή της δεδηλωμένης, η προσάρτηση της Θεσσαλίας και οι κοινωνικοοικονομικές της συνέπειες. Ο ρόλος του κράτους.

- Η άνοδος των νέων πολιτικών δυνάμεων, νέοι προσανατολισμοί και αντιθέσεις: τα γεγονότα του 1897, το κίνημα του 1909, η άφιξη και η πολιτική του Βενιζέλου, οι βαλκανικοί πόλεμοι, ο Α' Παγκόσμιος πόλεμος, ο Εθνικός Διχασμός.

- Η Μεγάλη Ελλάδα: η χάρτα των ελληνικών διεκδικήσεων, οι Έλληνες στη Μικρά Ασία και η συνθήκη των Σεβρών.

- Μικρασιατικός πόλεμος: οι διεθνείς ανταγωνισμοί, το τουρκικό απελευθερωτικό κίνημα, η Μικρασιατική Καταστροφή και η συνθήκη της Λωζάννης.
- Μεσοπόλεμος: η Ελλάδα του μεσοπολέμου και η διεθνής πραγματικότητα, το ομοιογενές κράτος και η πολιτική κρίση. Η εγκαθίδρυση της Αβασίλευτης Δημοκρατίας και η «εκ των έδων» υπονόμησή της. Η ελληνική εθνική ιδεολογία – όψεις διαμόρφωσης στη δίνη της διεθνούς κρίσης (1933-1939).
- Από την Εθνική Αντίσταση στον Εμφύλιο Πόλεμο: Η νέα βαλκανική πραγματικότητα.
- Τα μεταπολεμικά προβλήματα του ελληνισμού.
- Ελληνική Διασπορά και σύγχρονες πληθυσμιακές μετακινήσεις.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Θέματα της περιόδου της οθωμανικής κυριαρχίας στα Βαλκάνια και οι ελληνοτουρκικές σχέσεις κατά τους 19^ο και 20^ο αι.

Βασικοί άξονες:

- Από την Βυζαντινή κοινοπολιτεία των Βαλκανίων στην οθωμανική κυριαρχία (επισκόπηση βαλκανικής ιστορίας 14^ος -αρχές 20ού αι.)
- Επισκόπηση της ιστορίας της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (αρχές 19ου -αρχές 20ού αιώνα) και η πορεία προς την ελληνική αυτονομία και ανεξαρτησία.Ελληνοτουρκικές σχέσεις (19ος και 20ός αι).

3. "Εισαγωγή στη Θρησκευολογία και Ιστορία Θρησκευμάτων"

- Εισαγωγή στη Θρησκευολογία. Η Θρησκευολογία ως επιστήμη. Ιστορική εξέλιξη και σχέσεις της προς άλλες επιστήμες.
- Θρησκεία: Προσπάθειες ορισμού και ετυμολογήσεως του όρου. Θεωρίες για την προέλευση της Θρησκείας.
- Θρησκειακή Φαινομενολογία: Το Θεϊόν, Πανδυναμισμός, Ανιμισμός, Ταμπούισμός, Τοτεμισμός, Φετιχισμός, Συγκρητισμός, Μαγεία, Μαντεία, Λατρεία (Προσευχή, θυσία, εορτές, θρησκευτικοί χοροί). Εσχατολογία. Ο θρησκευτικός χαρακτήρας της πρωτογόνου μυθολογίας.
- Η πρέπουσα στάση των χριστιανών σήμερα έναντι των άλλων θρησκευμάτων και το πρόβλημα της Ιεραποστολής. *Ιστορία Θρησκευμάτων*: Ιουδαϊσμός, Χριστιανισμός (με εκτεταμένη αναφορά στην Ορθόδοξο Καθολική Εκκλησία), Ισλάμ.

4. "Θέατρο για παιδιά και νέους. Από το κείμενο στην παράσταση"

- Ιδιαιτερότητα του είδους
- Κατηγορίες θεάτρου και θεάματος για κοινό ανηλίκων θεατών
- Θέατρο για παιδιά Θέατρο για ενήλικες
- Δραματουργική ανάλυση κειμένων
- Παραστασιολογική ανάλυση
- Κοινωνιολογική προσέγγιση
- Παιδαγωγικές σκοπιμότητες

▪ Εργαστήριο εφαρμογής

5. "Σύγχρονες γλωσσολογικές έννοιες και διδακτικές εφαρμογές"

Στο μάθημα αυτό γίνεται εισαγωγή στη σύγχρονη γλωσσολογία και αναλύονται βασικές γλωσσολογικές έννοιες και όροι που απαντούν στις νεότερες επιστημονικές και σχολικές γραμματικές, τα σχολικά εγχειρίδια, τις γλωσσικές περιγραφές.

Συστηματικότερα εξετάζονται τα παρακάτω θέματα:

Μορφολογικό επίπεδο: Ανάλυση των λέξεων σε δομικά νοηματικά/λειτουργικά στοιχεία (μορφήματα). Κλίση, παραγωγή και σύνθεση λέξεων.

Φωνολογικό επίπεδο: Φθόγγοι και φωνήματα, προφορά και γραφή, τόνος και επιτονισμός. Συλλαβή. Βασικά φωνολογικά φαινόμενα.

Λεξιλογικό επίπεδο: Λέξεις, σημασίες και έννοιες. Σημασιολογικές σχέσεις. Ομοηχία.

Η θεωρητική παρουσίαση ακολουθείται από τις παρακάτω διδακτικές – παιδαγωγικές εφαρμογές:

Νέες μέθοδοι για τη διδασκαλία της γραμματικής, της ορθογραφίας και για την καλλιέργεια του λεξιλογίου.

Σχεδιασμός Πρωτότυπου Υλικού για τη διδασκαλία της γλώσσας.

Δραστηριότητες Φωνολογική και Μορφολογικής Επίγνωσης.

6. "Νεοελληνική Γλώσσα. Γραμματική και Σύνταξη"

Βασικές έννοιες της σύγχρονης Γλωσσολογίας. Η γλώσσα ως σύστημα επικοινωνίας. Γραμματική δομή της νέας ελληνικής γλώσσας και μονάδες ανάλυσης. Μορφολογία (μορφήματα-λέξεις), Σύνταξη (λεξικές και φραστικές κατηγορίες, λειτουργίες). Η επανάληψη στη γλώσσα, σχήματα λεξικής και φραστικής επανάληψης. Εφαρμογή των νέων γλωσσολογικών θεωριών στη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας. Τα σχολικά βιβλία για τη γλώσσα. Παραδοσιακή γραμματική και σύγχρονες τάσεις στη διδασκαλία της νεοελληνικής γραμματικής. Συνδυασμός της δομολειτουργικής και επικοινωνιακής προσέγγισης στη διδασκαλία της γλώσσας. Δραστηριότητες. Ασκήσεις.

7. "Λαϊκός πολιτισμός και εκπαίδευση"

- Η έννοια του λαϊκού πολιτισμού. Παράδοση και νεωτερικότητα στο λαϊκό πολιτισμό. Ορισμός και περιεχόμενο της Λαογραφίας. Σύντομη αναδρομή στην ιστορία της Λαογραφίας.
- Λαογραφία και δάσκαλος: Η συγκρότηση των λαογραφικών αρχείων και η ερευνητική συμβολή των εκπαιδευτικών.
- Θεματική διάρθρωση και ανάλυση όψεων του λαϊκού πολιτισμού: Α) Κοινωνική συγκρότηση. Β) Ήθη και έθιμα. Γ) Λαϊκή τέχνη.
- Η παρουσία του λαϊκού πολιτισμού στα σχολικά εγχειρίδια του δημοτικού σχολείου.
- Πρόγραμμα διδασκαλίας του Λαϊκού Πολιτισμού στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.
- Ο λαϊκός πολιτισμός ως πεδίο διαπολιτισμικής εκπαίδευσης.

- Λαϊκός πολιτισμός και θεατρική αγωγή.
- Λαϊκός πολιτισμός και σχολικές γιορτές.
- Η αξιοποίηση του παραμυθιού στη σχολική εκπαίδευση.
- Εκπαιδευτικά προγράμματα λαογραφικών μουσείων και σχολείο.
Λαϊκή παράδοση και σχολικό μουσείο.
- **Φροντιστηριακό σεμινάριο** (με προαιρετική εργασία): Σχέδια διδασκαλίας του λαϊκού πολιτισμού στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Μαθήματα: 6

Διδακτικές μονάδες: 24

Υποχρεωτικά: 5 μαθ., δ.μ. 20

1. "Μαθηματικά Ι"

2. "Μαθηματικά ΙΙ"

3. "Διδακτική των Μαθηματικών Ι"

4. "Διδακτική των Μαθηματικών ΙΙ"

5. "Οι τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση"

Κυμαινόμενα: 1 μάθ., δ.μ. 4

1. "Εξέλιξη της Μαθηματικής Επιστήμης" (Ιστορικές ρίζες των στοιχειωδών Μαθηματικών Ι)

2. "Εξέλιξη της Μαθηματικής Επιστήμης" (Ιστορικές ρίζες των στοιχειωδών Μαθηματικών ΙΙ)

3. "Θεωρία Αριθμών"

4. "Δημιουργικές εφαρμογές των Νέων Τεχνολογιών στην Εκπαίδευση"

Σημείωση: Οι φοιτητές από τα παραπάνω 4 κυμαινόμενα μαθήματα, επιλέγουν 1.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

1. "Μαθηματικά Ι"

Η έννοια του ποσού ή του μεγέθους. Πράξεις ποσών με μέτρα φυσικούς αριθμούς. Σχεδιάγραμμα μεθοδολογίας για τη λύση προβλημάτων. Διαιρετότητα. Ρητοί – Άρρητοι αριθμοί. Αναλογίες. Ποσά ανάλογα. Ποσά αντιστρόφως ανάλογα. Μέθοδοι λύσης προβλημάτων. Ποσοστά. Αξιοματική Θεμελίωση μιας Μαθηματικής Θεωρίας. Στοιχεία λογικής. Μέθοδοι απόδειξης. Στοιχεία Θεωρίας συνόλων. Πράξεις συνόλων. Συστήματα αρίθμησης θέσης.

2. "Μαθηματικά ΙΙ"

Βασικά στοιχεία απεικονίσεων. Πράξεις σε σύνολα (εσωτερική και εξωτερική) και ιδιότητες των πράξεων. Αλγεβρικές δομές (ομάδες, δακτύλιοι, σώματα). Άλγεβρα Bool.

Βασικές έννοιες από τη Γεωμετρία : αξιωματικά συστήματα της Γεωμετρίας, στοιχεία Τριγώνου, Πολύγωνα, Τετράπλευρα, Γεωμετρικές Κατασκευές, Μετασχηματισμοί, Εμβαδά, Όγκοι και Πολύεδρα.

Θέματα διδακτικής της Γεωμετρίας.

3. "Διδακτική των Μαθηματικών Ι"

- Εκπαίδευση και Μαθηματικά.
- Η Μαθηματική εκπαίδευση και η οργάνωσή της.
- Διδασκαλία και μάθηση των Μαθηματικών.
- Λύση προβλημάτων.
- Μέθοδοι διδασκαλίας και διδακτικοί στόχοι.
- Αναλυτικά προγράμματα και διδακτικά βιβλία.
- Αξιολόγηση.
- Πρακτικές ασκήσεις.

4. "Διδακτική των Μαθηματικών ΙΙ"

Το μάθημα χωρίζεται στις εξής ενότητες:

- Φυσικοί αριθμοί.
- Κλάσματα και δεκαδικοί αριθμοί.
- Στοιχεία Γεωμετρίας.
- Πιθανότητες και Στατιστική.

Σε κάθε ενότητα παρουσιάζονται:

- α) Ιστορικά στοιχεία σχετικά με τη γένεση και ανάπτυξη των μαθηματικών εννοιών που περιέχει.
- β) Ερευνητικά δεδομένα που αναφέρονται στη μάθηση των σχετικών εννοιών.
- γ) Προσεγγίσεις διδασκαλίας.

Παράλληλα γίνονται πρακτικές ασκήσεις σε Δημοτικά Σχολεία.

5. "Οι τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση"

Στο μάθημα αυτό διδάσκονται:

- Η Μετα-βιομηχανική εποχή και η συμβολή των Νέων Τεχνολογιών στις σύγχρονες εξελίξεις. Πολιτιστικές προεκτάσεις και το κοινωνικό νόημα της Νέας Τεχνολογίας.
- Οι ιδιαιτερότητες του υπολογιστή ως νέας επαναστατικής μηχανής και οι εκπαιδευτικές του λειτουργίες. Σύγκριση του υπολογιστή με άλλα μέσα της εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Ο υπολογιστής ως γνωστικό εργαλείο- Παραδείγματα αξιοποίησης λογισμικού για τη γνωστική ανάπτυξη των μαθητών στη γλώσσα και τα μαθηματικά.
- Βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις της μάθησης και διδασκαλίας και αξιοποίηση των εκπαιδευτικών δυνατοτήτων των Νέων Τεχνολογιών: Αντικειμενισμός, Δομητισμός και, Κριτική Προσέγγιση σε ένα σύγχρονο διδακτικό πλαίσιο. Επιθυμητές αλλαγές στο ρόλο του σχολείου, του δασκάλου και του μαθητή.
- Λογισμικό επεξεργασίας κειμένου, διαχείρισης δεδομένων, μικρόκοσμοι, προσομοιώσεις, μοντελοποίηση, γλώσσες προγραμματισμού για μαθητές, ηλεκτρονικά παιχνίδια, δίκτυα, υπερ-μέσα, πολυ-μέσα, εικονική πραγματικότητα κτλ στην Εκπαίδευση: Ένα νέο, ευνοϊκό για την υλοποίηση σημαντικών παιδαγωγικών αρχών, περιβάλλον. Ιδιαίτερα παιδαγωγικά οφέλη από τη χρήση του Διαδικτύου (Internet). Αλληλεπιδραστική, διαθεματική, συνεργατική, «οικουμενική», αυτόνομη, διερευνητική και βιωματική μάθηση και δια βίου εκπαίδευση με την παιδαγωγική αξιοποίηση και ανάπτυξη κατάλληλου εκπαιδευτικού λογισμικού. Οπτική εκπαίδευση και αισθητική αγωγή. Μαθησιακές δυσκολίες και νέες προοπτικές με τη συμβολή των Ν.Τ.
- Παιδαγωγικά κριτήρια κατηγοριοποίησης, αξιολόγησης και επιλογής του εκπαιδευτικού λογισμικού.
- Η ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα και το ζήτημα της κατάλληλης εισαγωγής των Ν.Τ. στην Εκπαίδευση, ιδιαίτερα στην Πρωτοβάθμια. Προτεραιότητες και σχετικές προτάσεις. Δυνατότητες ανάληψης εποικοδομητικής δράσης και πρωτοβουλιών για τη δημιουργική ανάπτυξη της νεοελληνικής ταυτότητας στο σύγχρονο ευρωπαϊκό και οικουμενικό περιβάλλον.

KYMAINOMENA

1. "Εξέλιξη της Μαθηματικής Επιστήμης. (Ιστορικές ρίζες των στοιχειωδών Μαθηματικών Ι)"

- Τα Μαθηματικά στην Προελληνική περίοδο (Αιγύπτιοι-Βαβυλώνιοι.)
- Η ανάπτυξη των Μαθηματικών από 600 π.Χ. μέχρι 250 μ.Χ. - Ελληνική περίοδος.
- Τα Μαθηματικά στο Μεσαίωνα.
- Ανάπτυξη των Μαθηματικών από την Αναγέννηση μέχρι το τέλος του 18ου αιώνα.
- Αφηρημένα Μαθηματικά - Σύγχρονη εποχή.
- Η εξέλιξη των βασικών Μαθηματικών εννοιών Άλγεβρας και Γεωμετρίας στις παραπάνω περιόδους.

2. "Εξέλιξη της Μαθηματικής Επιστήμης. (Ιστορικές ρίζες των στοιχειωδών Μαθηματικών ΙΙ)"

- Τα Μαθηματικά των Ινδών και των Κινέζων.
- Η εξέλιξη των βασικών Μαθηματικών εννοιών Άλγεβρας και Γεωμετρίας.

3. "Θεωρία Αριθμών"

- Γραμμικές Διοφαντικές Εξισώσεις.
- Γραμμικές Ισοτιμίες.
- Μαθηματικός Υπολογισμός Ορθόδοξου Πάσχα.
- Άλγεβρικά Συστήματα Γραμμικών Εξισώσεων.
- Θεωρία Πινάκων.

4. "Δημιουργικές εφαρμογές των Νέων Τεχνολογιών στην Εκπαίδευση"

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις νέες τεχνολογίες και κυρίως με τις δημιουργικές τους εφαρμογές στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ιδιαίτερη σημασία δίνεται αρχικά στην αναζήτηση, τη μελέτη και την αξιολόγηση αυτών των εφαρμογών και στη συνέχεια στην ενεργοποίηση των ίδιων των φοιτητών για την παραγωγή και την υλοποίηση ιδεών σχετικών με τη δημιουργική αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση.

A. Θεωρητικό μέρος

- Η διαχείριση της γνώσης (knowledge management) σε συνθήκες πολυπλοκότητας ασάφειας και αβεβαιότητας.
- Ολική προσέγγιση στη διαχείριση της γνώσης με έμφαση στα πρόσωπα, στις διαδικασίες και στην τεχνολογία.
- Διαδικασίες για την ανακάλυψη, τη δημιουργία, την οργάνωση και τη συνεργατική ανάπτυξη της γνώσης.

- Από την πληροφορία στη γνώση. Η Σωκρατική μέθοδος και η σημασία της για τη διαχείριση της γνώσης.
- Η κοινωνία της γνώσης και τα προβλήματα που ανακύπτουν στο σύγχρονο τεχνολογικό περιβάλλον. Η αναγκαιότητα για δημιουργικές προσεγγίσεις.
- Πληροφοριακά συστήματα στη διαχείριση της γνώσης.
- Δημιουργικότητα και νέες τεχνολογίες
- Η παιδαγωγική αξιοποίηση του διαδικτύου.
- Κριτήρια αξιολόγησης των πηγών στο διαδίκτυο.
- Δημιουργικές εφαρμογές στο διαδίκτυο
- Προς μια δημιουργική «συμβιωτική» σχέση ανθρώπου – υπολογιστή.

B. Πρακτικό μέρος

- Σύγχρονες πρακτικές και μέθοδοι για την αποτελεσματική διαχείριση της γνώσης.
- Δημιουργική διαχείριση της γνώσης και εκπαιδευτική πράξη.
- Μοντέλα που σχετίζονται με τη διαχείριση της γνώσης στην εκπαίδευση και τις δημιουργικές της εφαρμογές
- Μέθοδοι και τεχνικές αναζήτησης αναζήτησης πληροφοριών στο διαδίκτυο για εκπαιδευτικές εφαρμογές.
- Παραδείγματα αξιοποίησης του διαδικτύου για εκπαιδευτικούς σκοπούς.
- Παραδείγματα δημιουργικών εκπαιδευτικών λογισμικών
- Παιδαγωγική αξιοποίηση των δημιουργικών εφαρμογών των νέων τεχνολογιών
- Μεθοδολογία για το σχεδιασμό, την οργάνωση και τη δημιουργία εργασιών σε «υβριδικά» περιβάλλοντα μάθησης.
- Δημιουργικές παρουσιάσεις με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών
- Δυνατότητες δημιουργίας ευρηματικών εκπαιδευτικών λογισμικών

Η μέθοδος διδασκαλίας

- Εισηγήσεις με τη χρήση πολυμέσων.
- Άσκηση στο εργαστήριο (σε μικρές ομάδες)
- Εργασία σε συνεργατικές ερευνητικές ομάδες για το σχεδιασμό και την παραγωγή δημιουργικού εκπαιδευτικού υλικού.
- Χρήση του διαδικτύου.

**ΤΟΜΕΑΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Μαθήματα : 5

Διδακτικές μονάδες : 20

Υποχρεωτικά: 4 μαθ., δ.μ. 16.

1. "Φυσική Ι"
2. "Φυσική ΙΙ"
3. "Επιστημολογία των Φυσικών Επιστημών. Βασικές Έννοιες και θεωρίες της Φυσικής Επιστήμης"
4. "Διδακτική των Φυσικών Επιστημών"

Κυμαινόμενα: 1 μάθ., δ.μ. 4.

1. "Εκπαιδευτική Τεχνολογία στις Φυσικές Επιστήμες"
2. "Ο Κόσμος μας: Η Διδασκαλία βασικών εννοιών Αστρονομίας και Επιστημών Γης"
3. "Βιολογία"

Σημείωση: Οι φοιτητές από τα παραπάνω 3 κυμαινόμενα μαθήματα, επιλέγουν 1.

**ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

1. "Φυσική Ι"

Οι Φυσικές Επιστήμες, η Φυσική, η Επιστημονική Μεθοδολογία, η Επιστημονική Έρευνα, οι Επιστημονικές Θεωρίες – Η Εκπαίδευση – Ο Φυσικός Κόσμος, η Ενέργεια Μάζα / η Δημιουργία, οι Κλίμακες του Αβιου Κόσμου, ο Έμβιος Κόσμος, το Τέλος (;) – Τα Φυσικά Μεγέθη, οι Μετρήσεις – Οι Φυσικές Θεωρίες, η Ειδική Θεωρία Σχετικότητας, η Κβαντική Θεωρία, τα Πρότυπα των Κινήσεων και των Πεδίων Δυνάμεων, τα Πυρηνικά Πεδία / το Καθιερωμένο Πρότυπο, το ΗλεκτροΜαγνητικό Πεδίο / η ΗλεκτροΜαγνητική Θεωρία, το Βαρυτικό Πεδίο / οι Θεωρίες Βαρύτητας, τα Πρότυπα των Κυμάτων, τα Θερμοδυναμικά Πρότυπα, οι Θεωρίες / Υποθέσεις Ενοποίησης.

Εργαστηριακές Ασκήσεις – Εφαρμογές των Εκπαιδευτικών Τεχνολογιών.

2. "Φυσική ΙΙ"

Τα Φυσικά Φαινόμενα, οι Ενεργειακές Μετατροπές – Τα Πυρηνικά Φαινόμενα – Τα ΗλεκτροΜαγνητικά Επαγωγικά Φαινόμενα, τα ΗλεκτροΜαγνητικά Κυματικά Φαινόμενα / τα Οπτικά Φαινόμενα – Τα Θερμικά / Θερμοδυναμικά Φαινόμενα – Τα Φυσικο-Χημικά Φαινόμενα – Τα Μηχανικά Ιδιοφαινόμενα / οι Ιδιότητες των Σωμάτων, τα Μηχανικά Κυματικά Φαινόμενα / τα Ηχητικά Φαινόμενα – Τα Δυναμικά και Κινητικά Φαινόμενα των Σωμάτων – Τα Βαρυτικά / τα Γεωβαρυτικά Φαινόμενα, τα Γεωφυσικά και Ατμοσφαιρικά Φαινόμενα, τα Βιο-Φυσικά Φαινόμενα, τα Κοσμικά Φαινόμενα.

Εργαστηριακές Ασκήσεις – Εφαρμογές των Εκπαιδευτικών Τεχνολογιών.

Τα μαθήματα ΦΥΣΙΚΗ Ι και ΦΥΣΙΚΗ ΙΙ συνεπικουρούνται από φροντιστήρια, τα οποία έχουν ως σκοπό να εμπεδώνουν οι φοιτητές τη θεωρία, καθώς επίσης και να αποκτούν την ικανότητα να λύνουν προβλήματα. Επίσης στα μαθήματα ΦΥΣΙΚΗ Ι και ΦΥΣΙΚΗ ΙΙ ανήκουν τα ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΦΥΣΙΚΗΣ (ένα δίωρο ανά εβδομάδα στη διάρκεια δύο εξαμήνων). Αυτά έχουν σκοπό να εξοικειώσουν τους φοιτητές / φοιτήτριες με το πείραμα και να τους κάνουν ικανούς να χρησιμοποιούν τα όργανα και τις συσκευές της Φυσικής.

3. "Επιστημολογία των Φυσικών Επιστημών. Βασικές Έννοιες και θεωρίες της Φυσικής Επιστήμης"

1. Επιστημολογία: Ορισμός. Το Οντολογικό και το Επιστημολογικό ερώτημα. Τάσεις και Ρεύματα. Η «Φύση της Επιστήμης».

2. Η Συμβολή της Ιστορίας και της Φιλοσοφίας των Επιστημών στη Διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών.
3. Η επιστημονική Μέθοδος: Επαγωγική και Παραγωγική Λογική.
4. Ο Κύκλος της Βιέννης. Ο Λογικός Εμπειρισμός. Η Φιλοσοφία της Επιστήμης του Λογικού Εμπειρισμού. Η Επιστημονική Αντίληψη του Κόσμου.
5. Η κριτική του Κ. Popper στην Επαγωγή. Διαψευσιοκρατία. P. Feyerabend: Ενάντια στη Μέθοδο
6. Η Επιστημονική Μέθοδος στην Ιστορία: Από το γεωκεντρικό μοντέλο του πλανητικού συστήματος στον νόμο της παγκόσμιας έλξης.
7. Η Φιλοσοφία του Πειράματος. Η Εξάρτηση της Παρατήρησης από τη Θεωρία.
8. Η Αλλαγή των Επιστημονικών Θεωριών. Οι Επιστημονικές Επαναστάσεις / T. Kuhn. Η Μεθοδολογία των Προγραμμάτων Επιστημονικής Έρευνας / I. Lakatos. Επιστημονικές Επαναστάσεις στη Φυσική.
9. Οι Επιστημονικές Διαμάχες. Ταξινόμηση – Κατηγοριοποίηση. Παραδείγματα: Η Διαμάχη Newton – Leibnitz για τη φύση του χώρου και του χρόνου. Η διαμάχη για την ερμηνεία της Κβαντομηχανικής. Η διαμάχη για τη διδασκαλία των Θεωριών της Εξέλιξης και του Ευφυούς Σχεδιασμού.
10. Το κοινωνικό πλαίσιο της Επιστημονικής Γνώσης: Το Ισχυρό Πρόγραμμα της Σχολής του Εδιμβούργου. Η Επιστημολογία του Κοινωνικού Κονστρουκτιβισμού. Η Κριτική στον Κοινωνικό Κονστρουκτιβισμό.
11. Κριτικές και Πολιτισμικές Προσεγγίσεις της Επιστημονικής Γνώσης. Φεμινιστικές προσεγγίσεις της επιστήμης.
12. Οι αντιλήψεις των μαθητών και των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για τη «φύση της επιστήμης» και την επιστημονική γνώση.
13. Η «Φύση της Επιστήμης» στα Προγράμματα Σπουδών.
14. Πως διδάσκουμε για την «Επιστημονική Μέθοδο». Παραδείγματα. Δραστηριότητες.

4. "Διδακτική των Φυσικών Επιστημών"

A) Διδακτικές ενότητες:

1. Επιστημονικός γραμματισμός (Τι σημαίνει ο όρος επιστημονικός γραμματισμός; Από ποιους παράγοντες επηρεάζεται το περιεχόμενό του; Γιατί είναι βασικό και ουσιαστικό στοιχείο της εκπαίδευσης των πολιτών; Ποιες είναι οι διαστάσεις που μπορεί να έχει; Ποια είναι τα επίπεδά του και πότε ένας πολίτης μπορεί να θεωρηθεί επιστημονικά εγγράμματος;)
2. Θεωρίες μάθησης στις φυσικές επιστήμες (Ποιες είναι οι βασικές θεωρίες μάθησης στις φυσικές επιστήμες; Ποιες είναι οι ομοιότητες και ποιες οι διαφορές τους; Ποιες είναι οι βασικές

σχολές σκέψης από τις οποίες περισσότερο επηρεάζονται;). Συγκεκριμένα αναπτύσσονται:

- α. Οι γνωσιακές προσεγγίσεις – Η εννοιολογική αλλαγή στο μάθημα των φυσικών επιστημών (Τι σημαίνει ο όρος; Ποια είναι τα θεωρητικά της θεμέλια; Ποιοι παράγοντες την προκαλούν; Ποιες συνθήκες την ευνοούν; Ποιο είναι το διδακτικό μοντέλο της εννοιολογικής αλλαγής που βασίζεται στον ατομικό κονστρουκτιβισμό; Ποια είναι τα δυνατά και ποια τα αδύνατα σημεία της;)
- β. Οι κοινωνικο-πολιτισμικές προσεγγίσεις στο μάθημα των φυσικών επιστημών (Τι σημαίνει ο όρος; Ποια είναι τα θεωρητικά τους θεμέλια; Ποια είναι τα χαρακτηριστικά τους; Ποιες διδακτικές στρατηγικές προτείνουν; Ποια είναι τα δυνατά και ποια τα αδύνατα σημεία τους;)
- γ. Ο κοινωνικός κονστρουκτιβισμός (Τι σημαίνει ο όρος; Ποια είναι τα θεωρητικά του θεμέλια; Πώς μετασχηματίζεται σε διδακτική πρόταση στο μάθημα των φυσικών επιστημών;)
3. Οι ιδέες μαθητών για έννοιες και φαινόμενα του φυσικού κόσμου (Γιατί είναι σημαντικό να γνωρίζουμε τις ιδέες των μαθητών για έννοιες και φαινόμενα του φυσικού κόσμου; Γιατί οι μαθητές έχουν εναλλακτικές ιδέες; Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά των εναλλακτικών ιδεών; Πώς επιτυγχάνεται ο μετασχηματισμός των εναλλακτικών ιδεών των μαθητών σε ιδέες συμβατές με την επιστημονική γνώση σύμφωνα με το μοντέλο της εννοιολογικής αλλαγής; Τι πρέπει να γνωρίζει ο εκπαιδευτικός σε σχέση με τις εναλλακτικές ιδέες των μαθητών του ώστε να μπορεί να τις αντιμετωπίσει;)
4. Τα μοντέλα διδασκαλίας στα μαθήματα των φυσικών επιστημών: α) Το παραδοσιακό μοντέλο μεταφοράς της γνώσης, β) Το μοντέλο της ανακαλυπτικής μάθησης, και γ) το μοντέλο της κονστρουκτιβιστικής μάθησης (Ποιες είναι οι θεωρητικές αρχές που τα διέπουν και ποιες οι φάσεις διδασκαλίας τους;).
5. Η διερευνητική μάθηση – Η μάθηση μέσω μικρών ερευνών στο μάθημα των φυσικών επιστημών: Οι επιστημονικές διαδικασίες (Πώς επιτυγχάνεται η άσκηση των μαθητών στην παρατήρηση, στην ταξινόμηση, στην επιλογή ερωτήματος προς διερεύνηση, στον προσδιορισμό των μεταβλητών, στον έλεγχο των μεταβλητών, στις προβλέψεις, στην επιλογή του κατάλληλου εξοπλισμού, στην συλλογή των δεδομένων, στην καταγραφή των δεδομένων, στην «ανάγνωση» και ερμηνεία των δεδομένων, στην εξαγωγή συμπερασμάτων και στην αξιολόγηση;)
6. Τα διδακτικά εργαλεία στο μάθημα των φυσικών επιστημών (Τι είναι και πώς χρησιμοποιούνται οι αναλογίες, οι μεταφορές και οι εννοιολογικοί χάρτες στο μάθημα των φυσικών επιστημών;)

7. Άτυπες πηγές μάθησης στις φυσικές επιστήμες (Τι είναι οι άτυπες και τι οι μη τυπικές πηγές μάθησης; Ποια είναι τα μέσα και οι μορφές στις οποίες απαντώνται; Πώς μπορούμε να τις ταξινομήσουμε ανάλογα είτε με το χώρο και τις συνθήκες στις οποίες υλοποιείται η μάθηση, είτε με τον τρόπο σύνταξης του «κειμένου» τους; Με ποιον τρόπο μπορούν να αξιοποιηθούν οι άτυπες πηγές μάθησης από την τυπική εκπαίδευση; Πώς μπορούν οι εκπαιδευτικοί να σχεδιάσουν εκπαιδευτικό υλικό που να ενσωματώνει άτυπες πηγές μάθησης;)
8. Σχέδια μαθήματος: Οδηγός κατάστρωσης σχεδίου μαθήματος στο πλαίσιο του μαθήματος φυσικών επιστημών (Πώς μπορεί να σχεδιασθεί και να καταστρωθεί ένα σχέδιο μαθήματος; Τι πρέπει να περιλαμβάνει;)
9. Μηχανική (Κίνηση και δύναμη): α) Αναφορά στις σχετικές έννοιες, β) Ιστορική αναδρομή, γ) Ιδέες των μαθητών/τριών για τη δύναμη και την κίνηση, δ) Προτάσεις για τη διδασκαλία ορισμένων βασικών εννοιών (για τον 1^ο Νόμο του Νεύτωνα και την Ελεύθερη πτώση των σωμάτων).
10. Θερμότητα : α) Αναφορά στις σχετικές έννοιες, β) Ιστορική αναδρομή, γ) Ιδέες των μαθητών/τριών για τη θερμότητα, τη θερμοκρασία και τους καλούς και κακούς αγωγούς των σωμάτων, δ) Προτάσεις για τη διδασκαλία ορισμένων βασικών εννοιών (για τη Θερμική αγωγιμότητα και τη Μετάδοση της θερμότητας με αγωγή).
11. Ηλεκτρισμός (Το συνεχές ηλεκτρικό ρεύμα σε ένα ηλεκτρικό κύκλωμα): α) Αναφορά στις σχετικές έννοιες, β) Ιστορική αναδρομή, γ) Ιδέες των μαθητών/τριών για το ηλεκτρικό ρεύμα και το ηλεκτρικό κύκλωμα (σε σειρά και σε παράλληλο κύκλωμα), δ) Προτάσεις για τη διδασκαλία ορισμένων βασικών εννοιών (για το απλό ηλεκτρικό κύκλωμα συνεχούς ρεύματος και για το ηλεκτρικό ρεύμα σε ένα ηλεκτρικό κύκλωμα).
12. Οπτική (Φύση του φωτός, Διάδοση του φωτός, Όραση): α) Αναφορά στις σχετικές έννοιες, β) Ιστορική αναδρομή, γ) Ιδέες των μαθητών/τριών για το φως και το πώς βλέπουμε τα αντικείμενα, για τη φύση του φωτός και για τον τρόπο που καθίστανται ορατά τα αντικείμενα, δ) Προτάσεις για τη διδασκαλία ορισμένων βασικών εννοιών (για το πώς γίνονται ορατά τα αντικείμενα: Η πορεία των φωτεινών ακτίνων μεταξύ φωτεινής πηγής, αντικειμένου και ματιού).
13. Βιολογία (Φωτοσύνθεση): α) Αναφορά στις σχετικές έννοιες, β) Ιστορική αναδρομή, γ) Ιδέες των μαθητών/τριών για την έννοια του φυτού και για την «τροφή» των φυτών, δ) Προτάσεις για τη διδασκαλία ορισμένων βασικών εννοιών (για το πώς εξασφαλίζουν τα φυτά την «τροφή» τους (το άμυλο), για το ποιοι παράγοντες επηρεάζουν τη σύνθεση της «τροφής» των φυτών και για το ποιες

είναι οι «πρώτες ύλες» για τη σύνθεση του αμύλου (τη διαδικασία της φωτοσύνθεσης) και πού τις βρίσκει το φυτό).

B) Κατανομή ωρών στο μάθημα

Το μάθημα της «Διδακτικής Φυσικών Επιστημών» έχει διάρκεια 7 ώρες την εβδομάδα. Οι ώρες αυτές κατανέμονται ως εξής: α. τρεις (3) ώρες η εισήγηση (παρουσίαση και συζήτηση των παραπάνω θεματικών εννοιτήτων), β. δύο (2) ώρες το Εργαστήριο (υποχρεωτικό), στο οποίο οι φοιτητές πραγματοποιούν μικροδιδασκαλίες (προσομοιώσεις διδακτικής πρακτικής) σε συγκεκριμένα θέματα φυσικών επιστημών από το αναλυτικό πρόγραμμα του σχολείου σύμφωνα με τα διδακτικά μοντέλα που παρουσιάζονται στο μάθημα, και γ. μία (1) ώρα η πρακτική άσκηση στα σχολεία (υποχρεωτική).

Σημείωση:

1. Το μάθημα «Η Διδακτική των Φυσικών Επιστημών» προσφέρεται τόσο στο Χειμερινό όσο και στο Εαρινό εξάμηνο σπουδών. Σε κάθε ένα από τα εξάμηνα αυτά, το μάθημα δηλώνουν οι μισοί φοιτητές/τριες του τετάρτου (4ου) έτους σπουδών. Δικαίωμα δήλωσης του μαθήματος στο Χειμερινό εξάμηνο έχουν μόνο εκείνοι οι τεταρτοετείς φοιτητές/τριες των οποίων το τελευταίο γράμμα του αριθμού μητρώου τους θα έχει εκλεγεί με τυχαίο τρόπο. Οι συγκεκριμένοι φοιτητές/τριες θα εγγράφονται στα εργαστήρια και στις πρακτικές ασκήσεις. Οι υπόλοιποι τεταρτοετείς φοιτητές/τριες δηλώνουν το μάθημα το Εαρινό εξάμηνο και εγγράφονται αντίστοιχα στα εργαστήρια και τις πρακτικές ασκήσεις του μαθήματος.

2. Βασική προϋπόθεση για την εγγραφή στα εργαστήρια και τις πρακτικές ασκήσεις του μαθήματος Διδακτική Φυσικών Επιστημών, καθώς και για τη δήλωση του αντιστοίχου μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να έχουν ολοκληρώσει τις πρακτικές ασκήσεις στα σχολεία που υλοποιούνται στα πλαίσια των μαθημάτων: «Διδακτική Μεθοδολογία Ι» και «Διδακτική Μεθοδολογία ΙΙ».

3. Όσοι από τους φοιτητές/τριες δηλώνουν το μάθημα (για πρώτη φορά) στο χειμερινό εξάμηνο σπουδών και αποτυγχάνουν στην αντίστοιχη εξεταστική περίοδο έχουν το δικαίωμα να επανεξεταστούν σε αυτό κατά την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου. Εξαιρέση αποτελούν οι επί πτυχίω φοιτητές.

4. Τα εργαστήρια και οι Πρακτικές Ασκήσεις στα Σχολεία είναι υποχρεωτικά για όλους τους φοιτητές/τριες.

KYMAINOMENA

1. "Εκπαιδευτική Τεχνολογία στις Φυσικές Επιστήμες "

Το μάθημα είναι εργαστηριακό και διδάσκεται με τη μέθοδο Project. Οι Φοιτητές παρακολουθούν μια σειρά 2 τρίωρων εισαγωγικών μαθημάτων που αφορούν: Εισαγωγή στις μετρήσεις Βασικά φυσικά μεγέθη και μονάδες. Μετρήσεις με αναλογικά όργανα. Μετρήσεις με όργανα ψηφιακής συλλογής δεδομένων και αισθητήρες. Σφάλματα μετρήσεων. Καταγραφή και επεξεργασία δεδομένων. Εξοικείωση με γραφικές παραστάσεις.

Κατόπιν οι φοιτητές χωρίζονται σε ομάδες και αναλαμβάνουν να εκπονήσουν εργασία με τη μέθοδο project από τις εξής περιοχές:

1. Περιβαλλοντικές Επιστήμες: Ανάπτυξη διδακτικών ακολουθιών με χρήση πειραμάτων hands-on και λογισμικού στις ενότητες: Ατμοσφαιρική Ρύπανση, Μετεωρολογία, Ρύπανση Υδάτων, Φωτοσύνθεση – Οικοσυστήματα, Φαινόμενο του θερμοκηπίου, Μείωση στρατοσφαιρικού όζοντος, Όξινη βροχή.

2. Πηγές Ενέργειας: Ηλιακή, αιολική, υδραυλική, γεωθερμική ενέργεια και βιομάζα. Μέτρηση τάσης και έντασης του παραγόμενου ηλεκτρικού ρεύματος από φωτοβολταϊκά στοιχεία σε διάφορες συνθήκες λειτουργίας. Ηλεκτρόλυση και παραγωγή ενέργειας με τη βοήθεια κυψελίδας καυσίμου. Αυτοκίνητο υδρογόνου (λειτουργία, οφέλη και δυσκολίες). Παθητικά και ενεργητικά ηλιακά συστήματα. Μεταφορά ενέργειας και λειτουργία θερμοκηπίων. Μέτρηση του συντελεστή θερμικής αγωγιμότητας διαφόρων υλικών. Επίδραση του υλικού κατασκευής και

του χρώματος στην εκπομπή και απορρόφηση ακτινοβολίας. Θερμομονωτικά υλικά. Τρόποι εξοικονόμησης ενέργειας στο σπίτι.

3. Διδασκαλία της Τεχνολογίας.

Οι φοιτητές ασκούνται και αναπτύσσουν μια σειρά από δραστηριότητες για τη διδασκαλία των αρχών της τεχνολογίας σε μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Οι φοιτητές στο τέλος παρουσιάζουν τις εργασίες τους και βαθμολογούνται με βάση αυτές.

2. "Ο Κόσμος μας: Η Διδασκαλία βασικών εννοιών Αστρονομίας και Επιστημών Γης"

Διδακτικές ενότητες:

1.1 Οι ιδέες μαθητών/τριών για το μέγακοσμο – Αιτίες σχηματισμού εναλλακτικών ιδεών για τον μέγακοσμο.

1.2 Ιστορική αναδρομή: Η Συμβολή της Ιστορίας της Επιστήμης στη διδασκαλία εννοιών της Αστρονομίας

- Ερωτήσεις και απαντήσεις,
- Προτεινόμενες δραστηριότητες

2.1 Το σχήμα της Γης

- Ερωτήσεις και απαντήσεις σχετικά με το σχήμα της Γης
  - Οι ιδέες των μαθητών/τριών για το σχήμα της Γης
  - Προτεινόμενες δραστηριότητες
- 2.2 Το ηλιακό σύστημα:
- Ερωτήσεις και απαντήσεις για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με το ηλιακό σύστημα,
  - Οι ιδέες των μαθητών/τριών για έννοιες και φαινόμενα του ηλιακού συστήματος,
  - Προτεινόμενες δραστηριότητες
3. Ο Ήλιος
- Ερωτήσεις και απαντήσεις για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με τον Ήλιο,
  - Οι ιδέες των μαθητών/τριών έννοιες και φαινόμενα σχετικά με τον Ήλιο,
  - Προτεινόμενες δραστηριότητες
- 4.1 Οι πλανήτες
- Ερωτήσεις και απαντήσεις για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με τους πλανήτες,
  - Οι ιδέες των μαθητών/τριών για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με τους πλανήτες,
  - Προτεινόμενες δραστηριότητες
- 4.2 Τα άλλα σώματα του ηλιακού συστήματος (κομήτες, αστεροειδείς, μετεωρίτες)
- Ερωτήσεις και απαντήσεις για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με τους κομήτες, αστεροειδείς, μετεωρίτες,
  - Οι ιδέες των μαθητών/τριών για τους κομήτες, αστεροειδείς, μετεωρίτες,
  - Προτεινόμενες δραστηριότητες
5. Η Σελήνη
- Ερωτήσεις και απαντήσεις για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με τη Σελήνη,
  - Οι ιδέες των μαθητών/τριών για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με τη Σελήνη,
  - Προτεινόμενες δραστηριότητες
6. Οι εκλείψεις του Ηλίου και της Σελήνης
- Ερωτήσεις και απαντήσεις σχετικά με τις εκλείψεις του Ηλίου και της Σελήνης,
  - Οι ιδέες των μαθητών για τις εκλείψεις του Ηλίου και της Σελήνης,
  - Προτεινόμενες δραστηριότητες
7. Οι επιδράσεις του Ήλιου στη Γη (Τα φαινόμενα της μέρας – νύχτας, των εποχών, κλπ.)
- Ερωτήσεις και απαντήσεις για το φαινόμενο της μέρας-νύχτας, των εποχών, και άλλων φαινομένων που έχουν να κάνουν με τις επιδράσεις του Ήλιου στη Γη,

- Οι ιδέες των μαθητών/τριών για το φαινόμενο της μέρας-νύχτας, των εποχών, κ.λπ.
  - Προτεινόμενες δραστηριότητες
8. Το σύμπαν: η δημιουργία και η εξέλιξη των άστρων (κόκκινοι γίγαντες, λευκοί νάνοι, άστρα νετρονίων, μαύρες τρύπες), οι γαλαξίες, τα νεφελώματα, ο σχηματισμός του σύμπαντος, κλπ.
- Ερωτήσεις και απαντήσεις για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με το Σύμπαν,
  - Οι ιδέες των μαθητών/τριών για έννοιες και φαινόμενα σχετικά με το Σύμπαν
  - Προτεινόμενες δραστηριότητες
- 9.1 Η ηλικία της Γης: Με ποιες μεθόδους προσδιορίζεται
- 9.2 Ο σχηματισμός της γήινης ατμόσφαιρας: Από ποιες φάσεις πέρασε και πώς τροποποιήθηκε η γήινη ατμόσφαιρα από τότε που σχηματίστηκε ο πλανήτης μας έως σήμερα.
10. Η δομή της Γης: Με ποιες μεθόδους μελετάμε το εσωτερικό της Γης, Ποια είναι τα βασικά τμήματα στα οποία δομείται το εσωτερικό της Γης και ποια είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους.
11. Η μετατόπιση των ηπείρων – Η τεκτονική των πλακών: Ιστορικά πώς εξελίχθηκε η γνώση μας για τη δυναμική της Γης, Η θεωρία του Wegener για τη μετατόπιση των ηπείρων και τη δημιουργία του αναγλύφου της Γης, Η θεωρία της τεκτονικής των πλακών, Οι κινήσεις των λιθοσφαιρικών πλακών.
12. Οι σεισμοί: Τι είναι σεισμός, Τι είναι ρήγμα, Πού συμβαίνουν οι σεισμοί, Πώς καταγράφονται και εντοπίζεται το επίκεντρό τους, Πώς μετράμε το μέγεθος ενός σεισμού (κλίμακες μέτρησης).
13. Τα ηφαίστεια: Τι είναι τα ηφαίστεια, Ποιος είναι ο μηχανισμός λειτουργίας τους, Ποια είναι τα χαρακτηριστικά τους, Τα είδη των ηφαιστείων, Ποιες περιοχές του πλανήτη έχουν ηφαιστειακή δράση.

3. "Βιολογία"

- Ιδιότητες της ζωής και χημική της βάση – Εξέλιξη
- Κυτταρική δομή και λειτουργία
- Μεταβολισμός
- Βιοσύνθεση DNA, RNA και πρωτεϊνών
- Βασικές έννοιες γενετικής
- Φυτικό βασίλειο: ιδιαίτερα γνωρίσματα και λειτουργίες των φυτικών οργανισμών και χαρακτηριστικοί αντιπρόσωποι.
- Ζωικό βασίλειο: ιδιαίτερα γνωρίσματα και λειτουργίες των ζωικών οργανισμών και χαρακτηριστικοί αντιπρόσωποι.

B. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (12 ΜΑΘ., 36 Δ.Μ.)

ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

1. *"Εκπαίδευση και περιφερειακή ανάπτυξη: Ευρωπαϊκές πολιτικές και η ελληνική εμπειρία"*
2. *"Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση"*
3. *"Σχολική Παιδαγωγική: Ψυχοκοινωνιολογικές θεωρίες και έρευνες"*
4. *"Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών: Μικροδιδασκαλία"*
5. *"Διαπολιτισμική Παιδαγωγική - Διδακτική (Θεωρία και Πράξη)"*
6. *"Ευρωπαϊκή και διεθνής διάσταση στην εκπαίδευση με έμφαση στο δημοτικό σχολείο"*
7. *"Ιστορία της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών(1828-1933)"*
8. *" Ιστορία της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών (1934-έως σήμερα)"*
9. *"Οργάνωση και λειτουργία των σχολικών μονάδων"*
10. *"Πολιτική Ιστορία της Ευρωπαϊκής Εκπαίδευσης"*
11. *"Παιδαγωγική της Λογοτεχνίας"*
12. *"Η Παιδαγωγική του Νεοελληνικού Διαφωτισμού"*
13. *"Τα βιβλία πρώτης ανάγνωσης (Αλφαβητάρια) και τα Αναγνωστικά: Παιδαγωγική διάσταση"*
14. *"Το παραμύθι και ο μύθος στην εκπαίδευση"*
15. *"Ανάπτυξη και Διοίκηση του ανθρωπίνου δυναμικού της εκπαίδευσης"*
16. *"Το παιδικό σχέδιο και η παιδαγωγική του αξιοποίηση"*
17. *"Κοινωνική Παιδαγωγική"*
18. *"Επικοινωνία Σχολείου, Οικογένειας και Κοινότητας"*
19. *"Η μετεκπαίδευση και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (1880-έως σήμερα)"*
20. *"Η Γυναικεία Εκπαίδευση στην Ελλάδα (19ος-20ος αιώνας)"*
21. *"Ψυχοκοινωνιολογία της Σχολικής Τάξης"*
22. *"Εκπαίδευση ενηλίκων από απόσταση με τη χρήση τεχνικών τηλεεκπαίδευσης"*
23. *"Ανθρώπινη Οντολογία και Κοινωνική Τελεολογία"*
24. *"Σχεδιασμός, Εφαρμογή και Αξιολόγηση Σεναρίων Διδασκαλίας με την Αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ)"*

ΤΟΜΕΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

1. "Γνωστική και γλωσσική ανάπτυξη"
2. "Κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη"
3. "Ψυχανάλυση και Παιδαγωγική"
4. "Σχέση μαθητή-δασκάλου"
5. "Ναρκωτικές ουσίες στην παιδική και εφηβική ηλικία"
6. "Αγωγή του λόγου και της ομιλίας"
7. "Προγράμματα αντιμετώπισης παιδιών με αισθητηριακά προβλήματα"
8. "Οργανωσιακή ψυχολογία και συμπεριφορά στην εκπαίδευση"
9. "Ειδική Παιδαγωγική για χαρισματικά παιδιά"
10. "Ψυχολογία ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες"

ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. "Ψυχολογία της Θρησκείας"
2. "Δημοκρατία - Παγκοσμιοποίηση - Κράτος / Έθνος"
3. "Κοινωνικοί θεσμοί, σύγχρονες κοινωνικές πολιτικές"
4. "Νεότερα φιλοσοφικά ρεύματα"
5. "Η Γλώσσα στα Κείμενα (Κειμενογλωσσία – Υφολογία – Ρητορική)"
6. "Λογοτεχνία και Εκπαίδευση"
7. "Λαογραφία: Κοινωνική Συγκρότηση"
8. "Λαογραφία: Ήθη και Έθιμα"
9. "Φιλολογική Λαογραφία"
10. "Ιστορία του Νεοελληνικού Θεάτρου (16^{ος}-19^{ος} αι.)"
11. "Σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας με την αξιοποίηση του δράματος και του θεάτρου"
12. "Εικαστική Αγωγή II"
13. "Κοινωνικές ανισότητες και κοινωνική αλλαγή"
14. "Μουσική Παιδεία I"
15. "Μουσική Παιδεία II"
16. "Φυσική Αγωγή"
17. "Αρχαία Ελληνική Μυθολογία, Ιστορία και Φιλοσοφία"
18. "Η Ιστορία και η διδακτική της"
19. "Μεσαιωνική Ελληνική Ιστορία: Βυζάντιο, Ευρώπη, σλαβικός και ανατολικός κόσμος"
20. "Ιστορία της τοπικής αυτοδιοίκησης στο ελληνικό κράτος"
21. "Γενική-τοπική ιστορία, οι πηγές και η μελέτη τους"
22. "Η Παιδεία ομογενών εξωτερικού"
23. "Εισαγωγή στην Ψυχογλωσσολογία: Προεκτάσεις για τη Διδακτική της Γλώσσας"

24. "Η διδασκαλία της Ελληνικής ως ξένης ή ως δεύτερης γλώσσας"
25. "Το βιβλίο στην Εκπαίδευση"
26. "Παράδοση και νεωτερικότητα στην ποίηση"
27. "Σύγχρονη πεζογραφία"
28. "Ρεαλισμός και Μυθοπλασία"
29. "Ιστορία της ελληνικής γλώσσας και προεκτάσεις στη διδασκαλία της νέας ελληνικής"
30. "Εργασιακές Σχέσεις"
31. "Λαϊκή ποίηση και Νεωτερισμός"
32. "Προφορικότητα και Γραμματοσύνη"
33. "Παιδαγωγικά της Λαογραφίας"
34. "Αστική Λαογραφία"
35. "Αισθητική Αγωγή·Εικαστικές Τέχνες και σύνδεσή τους με την Τέχνη του σήμερα"
36. "Η νεοελληνική πεζογραφία στον 20^ο αιώνα. Η νοσταλγία της Εφηβείας"
37. "Ηθική Φιλοσοφία"
38. "Εισαγωγή στην έμφυλη διάσταση των επιστημών του ανθρώπου και του πολιτισμού με έμφαση στην ανθρωπολογία των φύλων"
39. "Έμφυλες αναπαραστάσεις στην παιδική λογοτεχνία"
40. "Έθνος, Εθνικισμός, ταυτότητα και φύλο"
41. "Θέατρο και Πολιτισμός"
42. "Εισαγωγή στους κώδικες του θεάτρου. Θεωρία και Πράξη"
43. "Διδακτική και Παιδαγωγική του Θεάτρου"
44. "Νεοελληνικό Θέατρο και Κοινωνία"
45. "Εργασία, Ανεργία και Νέα Τεχνολογία"
46. "Νέες Τεχνολογίες και νέες μορφές μεταμοντέρνας επικοινωνίας και εργασίας"
47. "Κοινωνικές Διακρίσεις, Προστασία της Παιδικής Ηλικίας και η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού"
48. "Η έμφυλη διάσταση των εκπαιδευτικών θεσμών στη νεότερη Ελλάδα"
49. "Φωνητική και φωνολογία της ελληνικής γλώσσας: θεωρία και ασκήσεις"
50. "Φιλοσοφία και πολιτισμός της κλασικής αρχαιότητας"
51. "Σχολική Θρησκευτική Αγωγή"
52. "Συγκριτική Θεατρολογία, Νεοελληνική και Παγκόσμια Δραματοουργία"
53. "Μουσικοπαιδαγωγικά συστήματα"
54. "Αφηγήσεις ζωής, Λαογραφία και Εκπαίδευση"
55. "Αισθητική Αγωγή: Εικαστικές τέχνες και οι σχέσεις τους με τις άλλες τέχνες"
56. "Κειμενικός γραμματισμός. Δομή και είδη λόγου στα νέα σχολικά εγχειρίδια της γλώσσας"

57. *"Πολυπολιτισμικότητα και Θρησκευτικό Φαινόμενο: Εκπαιδευτικές προσεγγίσεις"*
58. *"Πολιτισμός, Θρησκεία και Εκπαίδευση στην Εποχή της Παγκοσμιοποίησης"*

ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

1. *"Η παιδαγωγική αξιοποίηση του Διαδικτύου ως μαθησιακού εργαλείου και εκπαίδευσης από απόσταση"*
2. *"Μαθηματικά ΙΙΙ"*
3. *"Περιγραφική Στατιστική Ι"*
4. *"Περιγραφική Στατιστική ΙΙ"*
5. *"Μαθηματικός Προγραμματισμός"*
6. *"Ειδικά θέματα Διδακτικής Μαθηματικών Ι"*
7. *"Ειδικά θέματα Διδακτικής Μαθηματικών ΙΙ"*
8. *"Διοίκηση κινδύνου στην εκπαίδευση Ι"*
9. *"Διοίκηση κινδύνου στην εκπαίδευση ΙΙ"*
10. *"Σχεδιασμός-Ανάπτυξη και αξιολόγηση εκπαιδευτικού Λογισμικού"*
11. *"Οικονομικά της Εκπαίδευσης"*
12. *"Οικονομική Μεγέθυνση και Κοινωνική Ευημερία"*
13. *"Μαθηματικά Θέματα"*
14. *"Στατιστική και θεωρία πιθανοτήτων"*
15. *"Μουσείο των Μαθηματικών"*
16. *"Βασικές έννοιες της Γεωμετρίας"*

ΤΟΜΕΑΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

1. *"Ειδικά Θέματα Βιολογίας. Ανατομία και Φυσιολογία Ανθρώπου"*
2. *"Αγωγή Υγείας Ι"*
3. *"Σύγχρονη Φυσική και Εκπαιδευτικό Πείραμα Ι,ΙΙ"*
4. *"Εκπαιδευτική Τεχνολογία-Οπτικοακουστικά Μέσα: Αρχές Λειτουργίας και Εφαρμογές στη διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών Ι"*
5. *"Εκπαιδευτική Τεχνολογία-Οπτικοακουστικά Μέσα: Αρχές Λειτουργίας και Εφαρμογές στη διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών ΙΙ"*
6. *"Ειδικά Θέματα Χημείας"*
7. *"Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες"*
8. *"Το μουσείο ως χώρος εκπαίδευσης στις Φυσικές Επιστήμες"*
9. *"Περιβαλλοντική εκπαίδευση"*
10. *"Αγωγή Υγείας ΙΙ"*
11. *"Διδασκαλία Φυσικών Επιστημών με Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών"*
12. *Συγκριτική Θεώρηση της Διδασκαλίας Φυσικών Επιστημών- Εκπαιδευτική Τεχνολογία*
13. *Εισαγωγή στις θεωρίες της Φυσικής του 20^{ου} αιώνα*
14. *Ιστορία των Φυσικών Επιστημών. Αρχαία και Μεσαιωνική Επιστήμη*

**Γ. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΤΟΜΕΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ**

1. "Εκπαίδευση και περιφερειακή ανάπτυξη: Ευρωπαϊκές πολιτικές και η ελληνική εμπειρία "

- Ο πολυδιάστατος χαρακτήρας της περιφερειακής ανάπτυξης: οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική διάσταση.
- Η εκπαίδευση στην υπηρεσία της ανάπτυξης της περιφέρειας. Η Ευρωπαϊκή εμπειρία.
- Ο Έλληνας δάσκαλος στις μικρές επαρχιακές κοινωνίες. Μια ιστορική αναδρομή στο ρόλο και τη συμβολή του στην περιφερειακή ανάπτυξη.
- Ευρωπαϊκές πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης.
- Ο αναπτυξιακός ρόλος του σχολείου και του εκπαιδευτικού στην ελληνική περιφέρεια. Οι προτεραιότητες της επιχειρηματικότητας, της διαμόρφωσης πολιτών και της διατήρησης/ανανέωσης της τοπικής πολιτιστικής ταυτότητας.

2. "Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση"

Εκπαιδευτική αξιολόγηση: φιλοσοφικό υπόβαθρο, σύγχρονες τάσεις. Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού συστήματος. Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου. Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού. Αξιολόγηση και εμπειρική έρευνα. Αξιολόγηση και βαθμολογία. Αξιολόγηση και εξετάσεις. Η αξιολόγηση του μαθητή κατά τη διαδικασία της διδασκαλίας και μάθησης.

Βαθμολογία και ιδεολογία. Οι εξετάσεις ως μορφή κοινωνικού ελέγχου. Το πρόβλημα του πληθωρισμού των βαθμών. Επιδόσεις και βαθμοί.

Άγχος και εξετάσεις: ερευνητικά δεδομένα.

Ο ρόλος των εξετάσεων: επανατροφοδότηση - κίνητρα μάθησης- μηχανισμός κοινωνικής επιλογής. Ο βαθμός ως κίνητρο μάθησης. Αδυναμίες της βαθμολογίας. Πλάνες και σφάλματα του εκπαιδευτικού.

Μέθοδοι αξιολόγησης των επιδόσεων: γραπτές και προφορικές εξετάσεις - εξετάσεις με ανοιχτά και κλειστά βιβλία, εξετάσεις με ανοιχτά βιβλία στο σπίτι.

Μορφές και τύποι των τεστ: σταθμισμένο τεστ, τεστ με χαρτί και μολύβι. Χαρακτηριστικά ενός τεστ: αντικειμενικότητα, εγκυρότητα, αξιοπιστία.

Ερωτήσεις ενός τεστ: ερωτήσεις ελεύθερης απάντησης, ορθού λάθους, συμπλήρωσης, σύζευξης, πολλαπλής επιλογής.

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα ενός τεστ.

Ομαδοποίηση των μαθητών και ομοιογένεια της τάξης: εξέταση της σχολικής ωριμότητας, απόρριψη και στασιμότητα του μαθητή, διπλή προαγωγή, streaming, setting.

“Προαγωγή” του μαθητή. Επανάληψη της τάξης. Αρνητικές επιδράσεις της απόρριψης και της στασιμότητας. Αρνητικοί ενισχυτές και βιώματα αποτυχίας.

Αριθμητική βαθμολογία στο Δημοτικό Σχολείο. Πρότυποι βαθμοί. Κλίμακες βαθμολογίας: αριθμητική κλίμακα βαθμολογίας, τρίβαθμη κλίμακα με γράμματα Α,Β,Γ.

Αξιοπιστία της βαθμολογίας: ολιγόβαθμες και πολύβαθμες κλίμακες. Η πρόταση για κατάργηση της βαθμολογίας: μηχανική απομνημόνευση και βαθμοθηρική νοοτροπία.

Ανακεφαλαιωτικές εξετάσεις. Ενισχυτική διδασκαλία.

Περιγραφική αξιολόγηση - “Έλεγχος προόδου του μαθητή”. Τα νέα μέτρα για την αξιολόγηση.

3. "Σχολική Παιδαγωγική: Ψυχοκοινωνιολογικές θεωρίες και έρευνες"

Κοινωνικοποίηση του παιδιού: Μια ψυχοκοινωνιολογική προσέγγιση προσχολικής και σχολικής κοινωνικοποίησης

- Εισαγωγικές έννοιες και απόψεις
- Η επικαιρότητα του προβλήματος
- Φορείς και φάσεις της κοινωνικοποίησης

1. Προσχολική Κοινωνικοποίηση του παιδιού

- Οικογένεια - Μορφές: Σύθεση και συνθήκες οικογενειακής ζωής
- Οι σχέσεις μάνας - παιδιού κατά την πρώιμη παιδική ηλικία (0-2 ετών): Μια γενική θεώρηση
- Η μητρική αποστέρηση – Ο Ίδρυματισμός
- Δυαδικές σχέσεις μάνας-παιδιού: Οι πρώτες έρευνες
- Ο δεσμός μάνας-παιδιού: Νεότερες έρευνες
- Μητρική αποστέρηση - αυτονόμηση του παιδιού
- Η κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού ηλικίας 3-6 ετών
- Οι βασικές κρίσεις του παιδιού: το πείσμα του τρίτου έτους και το οιδιπόδειο σύμπλεγμα
- Οι σχέσεις μεταξύ των μικρών παιδιών (νηπίων) και η κοινωνικοποίηση τους (3-6 ετών)

2. Kibbutz και China: Δυο ιδιαίτερα κοινωνικά μοντέλα κοινωνικοποίησης του παιδιού

- Η προ - και σχολική κοινωνικοποίηση του παιδιού στο Kibbutz
- Η προ - και σχολική κοινωνικοποίηση του παιδιού στην China
- Ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των μοντέλων κοινωνικοποίησης στο Kibbutz και την China

3. Κοινωνικοποίηση του παιδιού στην Ελλάδα

- Η κοινωνικοποίηση του παιδιού στην αρχαία Ελλάδα

- Η κοινωνικοποίηση του παιδιού στη νεότερη Ελλάδα
- Η κοινωνικοποίηση του παιδιού στη σύγχρονη Ελλάδα
- Το κοινωνικό στρώμα των γονιών, βασικός παράγοντας κοινωνικοποίησης του παιδιού

4. Σχολική Κοινωνικοποίηση του παιδιού

α) Ψυχολογικές θεωρίες κοινωνικοποίησης

- Οι θεωρίες της συμπεριφοράς
- Οι θεωρίες της ψυχανάλυσης
- Οι θεωρίες της ανάπτυξης του ατόμου
- Οι θεωρίες της ψυχο-οικολογίας

β) Κοινωνιολογικές θεωρίες κοινωνικοποίησης

- Η θεωρία της συμβολικής αλληλεπίδρασης κοινωνικοποίησης του ατόμου
- Η συστημική θεωρία κοινωνικοποίησης
- Η κοινωνικο-δομική θεωρία κοινωνικοποίησης

γ) Μοντέλα Σχολικής Κοινωνικοποίησης

- Το συστημικό μοντέλο κοινωνικοποίησης
- Το κοινωνικό μοντέλο κοινωνικοποίησης
- Το ψυχαναλυτικό μοντέλο κοινωνικοποίησης
- Το συνθετικό μοντέλο κοινωνικοποίησης

5. Κοινωνικοποίηση και Υγεία του παιδιού

- Παράγοντες που επηρεάζουν την κοινωνικοποίηση και υγεία του παιδιού
- Ασθένειες που επηρεάζουν την κοινωνικοποίηση και υγεία του παιδιού
- Η κοινωνική συμπεριφορά και η ψυχοσωματική υγεία του παιδιού
- Βασικές πηγές επικινδυνότητας της υγείας και κοινωνικοποίησης του παιδιού

6. Η Συμβουλευτική της Οικογένειας και του Σχολείου

α) Η Συμβουλευτική της Οικογένειας

Οι λειτουργίες της οικογένειας και η αναγκαιότητα της συμβουλευτικής

β) Η Συμβουλευτική του Σχολείου

Διάγνωση και θεραπεία μιας μαθησιακής ή κοινωνικής αδυναμίας – απόκλισης του μαθητή.

4. "Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών - Μικροδιδασκαλία"

Σκοπός του μαθήματος είναι η ενημέρωση των υποψήφιων εκπαιδευτικών σχετικά με συγκεκριμένες μορφές συμπεριφοράς κατά τη διδασκαλία και η άσκηση διδακτικών δεξιοτήτων, οι οποίες θεωρούνται σημαντικές για την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας (η σχετική άσκηση στηρίζεται στη βιντεολήψη - βιντεοσκόπηση της διδασκαλίας)

I. Θεωρητικό μέρος

- Ο εκπαιδευτικός και το έργο του από τη σκοπιά της σύγχρονης Παιδαγωγικής.
- Ο εκπαιδευτικός ως βασικός παράγοντας της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

- Μύθοι και στερεότυπα σχετικά με την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών: Ο προικισμένος δάσκαλος.
- Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες.
- Ο αποτελεσματικός εκπαιδευτικός: Ερευνητικά δεδομένα.
- Προσωπικότητα του εκπαιδευτικού και εκπαίδευση των εκπαιδευτικών.
- Η επίδραση της προσωπικότητας του εκπαιδευτικού στην επαγγελματική του αποτελεσματικότητα.
- Παρατήρηση και ανάλυση της συμπεριφοράς του εκπαιδευτικού.
- Τεχνικές άσκησης των υποψήφιων εκπαιδευτικών: μοντέλα.
- Εκπαίδευση εκπαιδευτικών και εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.
- Μοντέλα μικροδιδασκαλίας. Σχεδιασμός και οργάνωση της μικροδιδασκαλίας.
- Αποτελεσματικότητα της μικροδιδασκαλίας: Ερευνητικά δεδομένα.

II. Πρακτικό μέρος

Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών ως πεδίο έρευνας: ερευνητική προσέγγιση θεμάτων και προβλημάτων της εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών. Παρατήρηση διδασκαλίας με Φύλλα Παρατήρησης και Αξιολόγησης.

Διδακτικές δεξιότητες :

- “Μη λεκτική συμπεριφορά : Η γλώσσα του σώματος του εκπαιδευτικού”.
- “Θέση ερωτήσεων”,
- “Ενίσχυση του μαθητή”,
- “Πρόκληση του ενδιαφέροντος και της προσοχής του μαθητή”,
- “Αντιμετώπιση προβλημάτων πειθαρχίας” κ.λπ.

5. "Διαπολιτισμική Παιδαγωγική - Διδακτική (Θεωρία και Πράξη)"

Σκοπός του μαθήματος είναι η *πληροφόρηση, η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση* των αυριανών, όπως επίσης και των εν ενεργεία, εκπαιδευτικών για τις ραγδαίες αλλαγές των κοινωνιών -και της ελληνικής- σε πολυπολιτισμικές, τα νέα καθήκοντα που επωμίζεται το σχολείο -ως ζων οργανισμός- και ο εκπαιδευτικός στη σημερινή κοινωνική πραγματικότητα.

Η μετανάστευση - παλιννόστηση, η ομαλή ένταξη των παιδιών αυτών στην ελληνική κοινωνία, η εξασφάλιση ίσων ευκαιριών, είναι μερικές από τις θεματικές που διαπραγματεύεται το μάθημα της “Διαπολιτισμικής Παιδαγωγικής-Διδακτικής”.

A. Θεωρητικό Μέρος

1. Αποσαφήνιση Παιδαγωγικών όρων.
2. Οι φυλετικές διακρίσεις στην ευρύτερη τους διάσταση.
3. Το φαινόμενο του ρατσισμού στην ευρύτερή του διάσταση.
4. Ρατσισμός και σεξισμός.

5. Ρατσισμός και ξενοφοβία.
6. Αντιρατσισμός - Πλουραλισμός - Ανθρώπινες αξίες.
7. Μετανάστες - Απόδημοι - Παλινοστούντες και επαναπατριζόμενοι.
8. Επανεξέταση και εκπαίδευση μαθητών παλινοστούντων Ελλήνων - προβλήματα.
9. Διεθνής Αμνηστία και εθνικές μειονότητες.
10. Προσφυγές Πολιτικοί-Οικονομικοί και το πρόβλημα της ενσωμάτωσης παιδιών προσφύγων.
11. Ομοιογένεια και Ξενηλασία.
12. Πολυπολιτισμική πολυφωνία.
13. Συνέπειες που απορρέουν από τα αξιώματα της Διαπολιτισμικής Αγωγής.
14. Τα Αναλυτικά προγράμματα και η Διαπολιτισμική διδακτική.
15. Επικοινωνία πολυφυλετικών ομάδων και πολιτισμός.
16. Το ελληνικό Πολυπολιτισμικό Αλφαβητάριο.
17. Τα Δικαιώματα του ανθρώπου.
18. Το Δίγλωσσο παιδί. Μέθοδοι επικοινωνιακής προσέγγισης στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας από Ελληνοπόντιους, Βορειοηπειρώτες, αλλοδαπούς μαθητές.
19. Μαθήματα πολιτισμού σε Ελληνοπόντιους, Βορειοηπειρώτες, αλλοδαπούς μαθητές.
20. Σχολιοποίηση και γλωσσική διδασκαλία για τα παιδιά των Τσιγγάνων.
21. Η διδασκαλία της μητρικής γλώσσας σε ξενόγλωσσο περιβάλλον.
22. Παιδαγωγικό και διδακτικό υλικό: Κατασκευή - συγγραφή - λειτουργική διάσταση στη χρήση του.
23. Διεπιστημονική θεώρηση και συνεργασία σε θέματα Παιδαγωγικής και διδακτικής έρευνας με Πανεπιστήμια εσωτερικού και εξωτερικού.
24. Το Δημογραφικό πρόβλημα.
25. Κοινωνικός αποκλεισμός - ανεργία.
26. Έρευνες Διαπολιτισμικής Παιδαγωγικής και Διδακτικής.

B. Παιδαγωγική και διδακτική άσκηση στο Εργαστήριο

Πειραματικής Παιδαγωγικής, (3) ώρες την εβδομάδα.

Η πρακτική και λειτουργική Παιδαγωγική και Διδακτική διάσταση στο Εργαστήριο Πειραματικής Παιδαγωγικής περιλαμβάνει:

- Παραγωγή διδακτικού υλικού Πρώτης Ανάγνωσης και Γραφής για παιδιά παλινοστούντων, οικονομικών προσφύγων, αλλοδαπών και ειδικών ομάδων.
- Συγκέντρωση και παραγωγή διδακτικού υλικού για το πολυπολιτισμικό αλφαβητάριο.
- Διεξαγωγή μικροδιδασκαλιών και αξιοποίηση αυτών για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας.

- Χρήση σύγχρονων Ο/Α μέσων στη διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος σε παιδιά από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα.

B1. Η παιδαγωγική και διδακτική άσκηση στο Εργαστήριο ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ (3) ώρες την εβδομάδα δε λειτουργήσει, ούτε θα λειτουργήσει, μέχρις ότου εξοπλιστεί πλήρως το εργαστήριο.

6. "Ευρωπαϊκή και διεθνής διάσταση στην εκπαίδευση με έμφαση στο δημοτικό σχολείο"

Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές την ιστορία, τους θεσμούς και τις βασικές εκπαιδευτικές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδιαίτερα στον τομέα της ευρωπαϊκής διάστασης της εκπαίδευσης. Παράλληλα, να εξοικειωθούν με ζητήματα που έχουν σχέση με πολιτικές και πρακτικές εφαρμογές της ευρωπαϊκής διάστασης, ιδιαίτερα στο χώρο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στο μάθημα διδάσκονται:

A. Ευρωπαϊκή Ένωση:

- Η δυναμική της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και οι ιδεολογικο - πολιτικές της διαστάσεις.
- Θεσμοί, όργανα και λειτουργίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Προβλήματα και προοπτικές.

B. Ευρωπαϊκή Ένωση και πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης.

- Από τη συνθήκη της Ρώμης στο Μάαστριχ και από τη Διακυβερνητική στον 21^ο αιώνα

Γ. Ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές εκπαίδευσης σ' ένα μεταβαλλόμενο διεθνές περιβάλλον.

- Η περίπτωση των πανεπιστημίων.

Δ. Ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση:

- Εννοιολογικές διασαφηνίσεις, ιδεολογικοί προσανατολισμοί, εκπαιδευτικές προσεγγίσεις.

E. Ευρωπαϊκή διάσταση και σχολικό πρόγραμμα:

- Ζητήματα στόχων, αξιών, επιλογής και διάρθρωσης του περιεχομένου.

ΣΤ'. Θέματα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών

Ζ'. Διδάσκοντας την ευρωπαϊκή και διεθνή διάσταση στο πρωτοβάθμιο σχολείο:

- Η διεθνής εμπειρία και η ελληνική προοπτική.

7. "Ιστορία της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών (1828 – 1933)"

Στο πλαίσιο του μαθήματος επιχειρείται μια ιστορικο-κοινωνικοπολιτική εξέταση της κατάρτισης των εκπαιδευτικών και ιδιαίτερα των ελλήνων δασκάλων από τα χρόνια του Αγώνα μέχρι την ίδρυση των Παιδαγωγικών Ακαδημιών. Ειδικότερα εξετάζονται:

Ο ρόλος και η προσωπικότητα του δασκάλου κατά την προεπαναστατική περίοδο και ιδιαίτερα κατά την περίοδο του Νεοελληνικού Διαφωτισμού. Οι πρώτες προσπάθειες για την οργάνωση δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος και κατάρτιση των δασκάλων σε θεσμοθετημένα ιδρύματα. Ο νόμος του 1834 «Περί δημοτικών σχολείων». Ο νόμος του 1836 «Περί κανονισμού των ελληνικών σχολείων και γυμνασίων». Η κατάρτιση των δασκάλων κατά την Καποδιστριακή και Οθωνική περίοδο. Η συμβολή του Ιωάννη Κοκκώνη στη θεμελίωση και τα πρώτα βήματα της δημοτικής εκπαίδευσης καθώς και στην οργάνωση και τη λειτουργία του πρώτου Διδασκαλείου της χώρας. Η εξέλιξη του θεσμού των Διδασκαλείων. Οι κυριότεροι χρονικοί σταθμοί. Ο θεσμός των Υποδιδασκαλείων και Ιεροδιδασκαλείων. Η κατάρτιση των δασκάλων στον υπόδουλο Ελληνισμό. Η κατάρτιση των Νηπιαγωγών (1895-1933). Η παιδαγωγική κατάρτιση των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, η ίδρυση του Διδασκαλείου Μέσης Εκπαίδευσης και η εξέλιξη του.

Η εκπαιδευτική κατάσταση της χώρας μετά την «Οκτωβριανή» επανάσταση του 1862, οι πρώτες προσπάθειες για την ανόρθωσή της, η περίοδος των εκπαιδευτικών νομοσχεδίων (1870-1911) και οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις του 1895, 1913, 1917 και 1929. Η ίδρυση του «Εκπαιδευτικού Ομίλου» και η δράση των πρωτεργατών του (Δελμούζου-Γληνού-Τριανταφυλλίδη) για την εδραίωση του εκπαιδευτικού δημοτικισμού. Το Μαράσλειο Διδασκαλείο, ο Αλέξανδρος Δελμούζος και η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών. Η Παιδαγωγική Ακαδημία: Το τελευταίο προπύργιο για την επίτευξη της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης και η τελευταία συνεργασία Δελμούζου-Γληνού.

Η κατάρτιση των διδασκαλισσών, το πρώτο δημόσιο Διδασκαλείο Θηλέων (Θεσσαλονίκης) και ο Μίλτος Κουντουράς. Τα Αθεικά (1911), τα Μαρασλεικά (1926), Τα Διδασκαλειακά (1928). Η πολυτυπία των Διδασκαλείων, το γλωσσικό ζήτημα και η εκπαίδευση των δασκάλων κατά τις δεκαετίες του 1920 και του 1930. Προβληματισμοί και προτάσεις για βελτίωση της κατάρτισης των δασκάλων.

8. "Ιστορία της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών (1934 – έως σήμερα)"

Στο πλαίσιο του παραπάνω μαθήματος επιχειρείται μια ιστορική-κοινωνικοπολιτική προσέγγιση της κατάρτισης των εκπαιδευτικών και ιδιαίτερα των ελλήνων δασκάλων από την ίδρυση των Παιδαγωγικών Ακαδημιών μέχρι σήμερα. Ειδικότερα εξετάζονται:

Η εξέλιξη του ιδεολογικού προσανατολισμού σχετικά με το ρόλο και την προσωπικότητα του Έλληνα δασκάλου, οι ιδεολογικές συγκρούσεις και η γερμανική επίδραση κατά την περίοδο της μετάβασης από τα Διδασκαλεία στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες. Η περίοδος της πρώτης

λειτουργίας των Παιδαγωγικών Ακαδημιών, οι θεσμικές παρεμβάσεις του καθεστώτος Μεταξά (1937), το σχέδιο μιας «Λαϊκής Παιδείας» (1944), τα Παιδαγωγικά Φροντιστήρια (Ρόζα Ιμβριώτη, Μιχ. Παπαμαύρος, Κ. Σωτηρίου), τα πορίσματα της Επιτροπής Παιδείας του 1957, η μεταρρυθμιστική εκσυγχρονιστική προσπάθεια του 1964, η περίοδος της επταετίας (1967-1974), η ανατροπή και οι διώξεις.

Ακολουθεί η μεταπολιτευτική περίοδος και η ανάδειξη των προσπαθειών για την πανεπιστημιακή μόρφωση των δασκάλων και των νηπιαγωγών (θέσεις και αντιθέσεις, νομοσχέδια και προτάσεις), η θεσμοθέτηση και η έναρξη λειτουργίας των Πανεπιστημιακών Παιδαγωγικών Τμημάτων, οι προβληματισμοί σχετικά με την οργάνωση, την επιστημονική ταυτότητα και την αποστολή τους, οι πρώτες αποτιμήσεις του έργου και της πορείας τους.

Τέλος, μετά από μια σύντομη ιστορική προσέγγιση στην κατάρτιση των νηπιαγωγών και των εκπαιδευτικών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κατά την εξεταζόμενη περίοδο, εξετάζονται οι σύγχρονες τάσεις και προκλήσεις, οι νέοι προβληματισμοί και προοπτικές στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών.

9. "Οργάνωση και λειτουργία των σχολικών μονάδων"

- Εισαγωγικές έννοιες (οργάνωση, διοίκηση, σχολείο).
- Μελέτη του εκπαιδευτικού μας συστήματος (δομή, διοικητική διάρθρωση).
- Τα διοικητικά όργανα του σχολείου και το έργο τους (διευθυντής, υποδιευθυντής και σύλλογος διδασκόντων).
- Οι εκπαιδευτικοί και το έργο τους.
- Οργάνωση των σχολικών μονάδων (ίδρυση, κατάργηση κ.λπ. σχολικών μονάδων, οργάνωση του χρόνου εργασίας στα σχολεία, οργάνωση της σχολικής ζωής, οργάνωση του διδακτικού έργου).
- Η λειτουργία των σχολικών μονάδων (εγγραφές και μετεγγραφές μαθητών, αξιολόγηση των μαθητών, ασφάλεια μαθητών, λειτουργία συστεγαζόμενων σχολείων, σχολικό αρχείο και σχολική βιβλιοθήκη κ.ά.).
- Η σχολική μονάδα και το εξωτερικό περιβάλλον (συνεργασία σχολείου - οικογένειας κ.ά.).
- Στοιχεία διοίκησης του διδακτικού προσωπικού (καθήκοντα, δικαιώματα των δασκάλων).
- Διαχείριση των υλικών πόρων του σχολείου (Σχολική Επιτροπή, εξοπλισμός κ.ά. του σχολείου, σχολική περιουσία, υγιεινή και ασφάλεια στο σχολείο κ.ά.).
- Μελέτη περιπτώσεων (case studies).

10. "Πολιτική Ιστορία της Ευρωπαϊκής Εκπαίδευσης"

Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές την ιστορία της δημόσιας εκπαίδευσης στον ευρωπαϊκό χώρο καθώς και τους παράγοντες (πολιτικούς, πολιτειακούς, οικονομικούς, κοινωνικούς κ.ά) που την επηρέασαν. Στο μάθημα δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στις επιδράσεις των ιδεολογικών ρευμάτων στη διαμόρφωση εκπαιδευτικών θεσμών – συστημάτων σε χώρες της Ευρώπης. Αναλυτικότερα:

Τα δημόσια εκπαιδευτικά συστήματα στην Ευρώπη θεσμοθετήθηκαν τον 19^ο αιώνα και εξελίχθηκαν στη συνέχεια κατά τον 20^ο αιώνα. Μέχρι τον 19^ο αιώνα στα περισσότερα ευρωπαϊκά κράτη η εκπαίδευση ήταν αποκλειστικότητα της Εκκλησίας, αλλά και της ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα άρχισε σιγά-σιγά η ανάμειξη του κράτους στην εκπαίδευση και έτσι είχαμε και τα πρώτα θεσμοθετημένα δημόσια εκπαιδευτικά συστήματα (Πρωσία – Βαυαρία – Γαλλία – Ελλάδα κ.α.).

Σε κάθε οργανωμένο κράτος, αναπτυγμένο ή αναπτυσσόμενο, η εκπαιδευτική του πολιτική χαράζεται και υιοθετείται από τους φορείς που ασκούν εξουσία και νομοθετούν. Σ' αυτούς περιλαμβάνονται βεβαίως τα θεσμοθετημένα όργανα της κρατικής εξουσίας χωρίς εντούτοις να παραγνωρίζεται η πολύ σημαντική όσο και πολύπλευρη επιρροή που μπορούν να ασκήσουν ισχυρές κοινωνικές ομάδες που προασπίζονται η κάθε μία ιδιαίτερα συμφέροντα και επιδιώξεις. Ως εκ τούτου, τα εκπαιδευτικά συστήματα των κρατών επηρεάζονται από τις εκάστοτε πολιτικές, πολιτειακές, οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις, δεδομένου ότι ο τομέας της εκπαίδευσης είναι άμεσα συνδεδεμένος με την πολιτική στοχοθεσία της εκάστοτε εξουσίας και την ιδεολογία της. Επίσης, μεγάλα πολιτικά, ιστορικά και κοινωνικά γεγονότα είναι φυσικό να επηρεάζουν καταστάσεις και να διαμορφώνουν πολιτικές, τόσο στα πλαίσια των συνόρων μιας εθνικής συλλογικότητας, όσο και στα πλαίσια της διεθνούς και της παγκόσμιας κοινωνίας.

Στο μάθημα αναλύονται ειδικότερα:

- Τα ιστορικά γεγονότα της Γαλλικής και Βιομηχανικής επανάστασης και οι επιδράσεις τους στην εξελικτική πορεία της πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής ζωής των κρατών της Ευρώπης.
- Τα σημαντικότερα ιδεολογικά ρεύματα στον ευρωπαϊκό χώρο κατά τον 19^ο και 20^ο αιώνα (Συντηρητισμός – Φιλελευθερισμός – Μαρξισμός – Σοσιαλισμός).
- Τα κυριότερα εκπαιδευτικά συστήματα της Ευρώπης κατά τον 18^ο, 19^ο και 20^ο αιώνα (Ομόσπονδων κρατιδίων Γερμανίας – Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας Γερμανίας – Λαϊκής Δημοκρατίας Γερμανίας – Αγγλίας – Γαλλίας – Ελλάδας).
- Οι επιδράσεις των ιδεολογικών ρευμάτων στη διαμόρφωση εκπαιδευτικών θεσμών – συστημάτων.

Επίσης αναπτύσσονται:

- Η ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση (έννοια – αρχές κ.α.) και
- Οι νέες προοπτικές της.

11. "Παιδαγωγική της λογοτεχνίας"

- A. 1. Σχέση Παιδαγωγικής και Λογοτεχνίας.
2. Οι δύο εκδοχές περί Τέχνης:
α. Η Τέχνη για την Τέχνη.
β. Ο κοινωνικός προορισμός της Τέχνης.
3. Η λογοτεχνική μορφή ως έκφραση πνευματικής και ηθικής πειθαρχίας.
- B. 1. Αρχαϊκή Ποίηση, Δημοτική Ποίηση (η συλλογικότητα της δημιουργίας, εξωκαλλιτεχνική λειτουργικότητά τους: λατρεία, κοινωνική ζωή).
2. Η διδακτική Ποίηση (ο Αισώπειος Μύθος, ο Μύθος γενικά, έντεχνες μορφές του Μύθου κτλ.).
3. Η στρατευμένη λογοτεχνία (εκκλησιαστική, κοινωνική, πολιτική κτλ.).
4. Η παιδική και η άλλη λογοτεχνία.
α. Γενικά.
β. Τα πρόσωπα και τα πράγματα.

12. "Η Παιδαγωγική του Νεοελληνικού Διαφωτισμού"

Το αντικείμενο και η γραμματεία του Διαφωτισμού

- α. Ο Νεοελληνικός Διαφωτισμός.
- β. Η δράση του Κοραή και του κύκλου του.
- γ. Διασταύρωση της αρχαίας κληρονομιάς και των νεωτερικών ιδεών της Δύσης.
- δ. Η αισθητική του «ωφέλιμου».
- ε. Τα λογοτεχνικά είδη («χρηστοθήθειες», επαναστατική φιλολογία και «Ανώνυμοι», μυθιστόρημα κλπ. Μεταφράσεις).
- στ. Το γλωσσικό ζήτημα κατά το Νεοελληνικό Διαφωτισμό.
- ζ. Ο Διαφωτισμός και το παιδί.

13. "Τα βιβλία πρώτης ανάγνωσης (Αλφαβητάρια) και τα Αναγνωστικά: παιδαγωγική διάσταση"

1. Αλφαβητάρια και Αναγνωστικά: η ονομασία τους, το περιεχόμενό τους και η χρήση τους
2. Ιστορική επισκόπηση:
  - α. Χρόνια της Τουρκοκρατίας
  - β. Η περίοδος 1830-1880
  - γ. Η περίοδος 1880-1917
  - δ. Τα σχολικά εγχειρίδια της μεταρρύθμισης του 1917
  - ε. "Τα Ψηλά Βουνά" του Ζαχ. Παπαντωνίου.
  - στ. Το "Αλφαβητάριο με τον ήλιο"

- ζ. Από τη μικρασιατική καταστροφή ως τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο
  - η. Στα χρόνια της Κατοχής
  - θ. Η μεταπολεμική περίοδος ως το 1981
  - ι. 1982: Τα βιβλία “ Η γλώσσα μου”
3. Ο ρόλος του κράτους στη συγγραφή των αναγνωστικών
  4. Οι περιπέτειες των αναγνωστικών βιβλίων στη Νεότερη Ελλάδα
  5. Ανάλυση περιεχομένου (θεματική) των αναγνωστικών

14. "Το παραμύθι και ο μύθος στην εκπαίδευση"

A' Το λαϊκό παραμύθι και η μελέτη του

- α. Ορισμός του λαϊκού παραμυθιού
- β. Γνωρίσματα του λαϊκού παραμυθιού
- γ. Η καταγωγή του παραμυθιού
- δ. Η ταξινόμηση του παραμυθιού
- ε. Μέθοδοι ανάλυσης του παραμυθιού
- στ. Η διάδοση του παραμυθιού
- ζ. Η ελληνική προφορική παράδοση και το λαϊκό παραμύθι

B' Το παραμύθι και ο μύθος στη σύγχρονη εποχή

- α. Το παραμύθι και η σύγχρονη εποχή
- β. Η τέχνη της αφήγησης του λαϊκού παραμυθιού
- γ. Λαϊκό και λόγιο παραμύθι
- δ. Το έντεχνο παραμύθι και η παιδική λογοτεχνία
- ε. Διαφορές μεταξύ προφορικής και γραπτής λογοτεχνίας

Γ' Το παραμύθι και ο μύθος στην εκπαίδευση

- α. Η Παιδαγωγική και το παραμύθι στο Σχολείο (19ος-21ος αιώνας)
- β. Το παραμύθι στο Δ.Ε.Π.Π.Σ. και τα νέα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών της Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης
- γ. Το παραμύθι στο Δ.Ε.Π.Π.Σ. και τα νέα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών του Δημοτικού Σχολείου

Δ' Η ψυχοπαιδαγωγική διάσταση και αξιοποίηση του παραμυθιού και του μύθου

1. Το παραμύθι από την πλευρά της Ψυχολογίας και της Ψυχανάλυσης
  - α. Η «μαγική στάση» και το παραμύθι
  - β. Ο φανταστικός κόσμος και η φυγή από την πραγματικότητα
  - γ. Οι ψυχικές ανάγκες του παιδιού και το παραμύθι
  - δ. Απόψεις της Ψυχολογίας και της Ψυχανάλυσης για το παραμύθι
  - ε. Οι απόψεις του Sigmund Freud για το παραμύθι
  - στ. Οι απόψεις του Bruno M. Bettelheim για το παραμύθι
  - ζ. Το Εγώ ενάντια στο Εκείνο μέσα από το παραμύθι
  - η. Η προτίμηση του μικρού παιδιού στο παραμύθι
  - θ. Οιδιπόδειες συγκρούσεις και λύσεις στο παραμύθι
  - ι. Ανάγκη για ανεξαρτητοποίηση και επιβεβαίωση του Εγώ στο παραμύθι
    - ια. Το «οικογενειακό μυθιστόρημα»
    - ιβ. Η φαντασίωση της μοχθηρής μητριάς

ιγ. Η μετάβαση στην παιδική ηλικία με τη βοήθεια του παραμυθιού
ιδ. Ακραίες θέσεις της Ψυχολογίας και της Ψυχανάλυσης για το παραμύθι

2. Η παιδαγωγική σημασία και η διδασκαλία του παραμυθιού

α. Το παραμύθι ως μέσο αγωγής

β. Η διδασκαλία του παραμυθιού

γ. Μέθοδος και μορφή διδασκαλίας του παραμυθιού

δ. Παιδαγωγική και διδακτική αξιοποίηση του παραμυθιού

ε. Η εκλογή των διδακτικά και παιδαγωγικά κατάλληλων παραμυθιών

στ. Κριτήρια επιλογής παραμυθιών

ζ. Σχέση του παραμυθιού με τα σχολικά μαθήματα

η. Εποπτικά μέσα προσφοράς και διδασκαλίας του παραμυθιού

θ. Τέχνη και τεχνική της αφήγησης στο Σχολείο

ι. Το παραμύθι σε Προγράμματα Δημιουργικής Απασχόλησης

Το μάθημα συμπεριλαμβάνει παρουσιάσεις γνωστών συγγραφέων έντεχνου παραμυθιού, οι οποίοι θα πραγματοποιήσουν εισηγήσεις σχετικές με το σύγχρονο παραμύθι, καθώς και παρουσιάσεις σύγχρονων αφηγητών λαϊκών παραμυθιών (παραμυθιάδων), οι οποίοι θα διδάξουν στους φοιτητές την τέχνη και την τεχνική της αφήγησης.

15. "Ανάπτυξη και Διοίκηση του ανθρωπίνου δυναμικού της εκπαίδευσης"

- Η σπουδαιότητα της ανάπτυξης και διαχείρισης του ανθρωπίνου δυναμικού της εκπαίδευσης (εκπαιδευτικό και υποστηρικτικό προσωπικό, μαθητικό δυναμικό, γονείς).

- Οι λειτουργίες που συνθέτουν τη διαχείριση του ανθρωπίνου δυναμικού στους εκπαιδευτικούς οργανισμούς και η ανάπτυξη του τρόπου εφαρμογής των λειτουργιών αυτών.

- Συστήματα πρόσληψης του εκπαιδευτικού προσωπικού και διαδικασίες στελέχωσης των σχολικών μονάδων.

- Ζητήματα υπηρεσιακής κατάστασης των εκπαιδευτικών.

- Μηχανισμοί στήριξης του εκπαιδευτικού δυναμικού κατά το στάδιο της υποδοχής και ένταξης στην σχολική μονάδα. Η ελληνική πραγματικότητα.

- Διαδικασίες ανάπτυξης και διαχείρισης των ομάδων.

- Ανάπτυξη και αποτελεσματική διαχείριση του σχολικού κλίματος. Ο ρόλος των εκπαιδευτικών στελεχών.
- Συμβουλευτική υποστήριξη και παρακίνηση του εκπαιδευτικού προσωπικού.
- Οι συγκρούσεις και η αποτελεσματική διαχείρισή τους στις σχολικές μονάδες.
- Η σημασία, τα είδη και οι τρόποι της επικοινωνίας στον εκπαιδευτικό οργανισμό.
- Η βελτίωση της διαπροσωπικής επικοινωνίας και η ανάπτυξη των ανθρώπινων σχέσεων στον εκπαιδευτικό οργανισμό. Η βελτίωση της οργανωτικής επικοινωνίας και του επικοινωνιακού κλίματος.
- Διοίκηση ποιότητας, υγείας και σχολικής ασφάλειας.

16. "Το παιδικό σχέδιο και η παιδαγωγική του αξιοποίηση"

Το μάθημα αυτό στοχεύει στην ανάδειξη α) της πολλαπλής αξιοποίησης των σχεδίων των παιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, β) του παιδικού σχεδίου ως προνομιακού επικοινωνιακού μέσου στο χώρο του σχολείου και στο πεδίο των σχέσεων σχολείου και οικογένειας.

Θεωρητικό Μέρος

- Η εξέλιξη της σχεδιαστικής διαδικασίας – Θεωρήσεις διαφορετικών μελετητών.
- Η σχεδιαστική ανάπτυξη των παιδιών από την προνηπιακή έως την εφηβική ηλικία
- Χαρακτηριστικά του παιδικού σχεδίου
- Έρευνες για τα παιδικά σχέδια: ιστορικο-κριτική προσέγγιση – Μελέτες περιπτώσεων
- Βασικά θέματα στα σχέδια των παιδιών, μέσα από σχετικές έρευνες. Μελέτες περιπτώσεων
- Η έρευνα στην Ελλάδα για διαφορετικές προσεγγίσεις των παιδικών σχεδίων (Μελέτες περιπτώσεων)
- Η οικογένεια στα σχέδια των παιδιών – Τυπολογία και ιστορικο-κριτική προσέγγιση
- Το «δυναμικό» σχέδιο της οικογένειας
- Συγκριτικές έρευνες στην Ελλάδα για διαφορετικές θεωρήσεις του παιδικού σχεδίου της οικογένειας
- Το παιδικό σχέδιο ως επικοινωνιακό μέσο
- Η αξιοποίηση του παιδικού σχεδίου στα πλαίσια της επικοινωνίας σχολείου και οικογένειας
- Η μεθοδολογία μιας επιστημονικής εργασίας σχετικής με τα παιδικά σχέδια

Ερμηνευτικές προσεγγίσεις

- Οι προσπάθειες για ερμηνεία των παιδικών σχεδίων μέσα από διαφορετικές «σχολές» σκέψης - Δυνατότητες και περιορισμοί
- Παιδικό σχέδιο και κοινωνικο- πολιτισμικές διαφορές
- Δυνατότητες ερμηνείας των παιδικών σχεδίων, μέσα από την ποιοτική και την ποσοτική προσέγγιση
- Οι διαφορετικές προσεγγίσεις στα σχέδια της οικογένειας
- Η οικογενειακή δυναμική μέσα από το «δυναμικό» σχέδιο της οικογένειας
- Παιδικό σχέδιο και παιδική συμπεριφορά: θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις

Παιδαγωγική αξιοποίηση

- Το παιδικό σχέδιο ως μέσο επικοινωνίας παιδιών και ενηλίκων
- Η πολλαπλή παιδαγωγική αξιοποίηση των παιδικών σχεδίων από τον εκπαιδευτικό: Δυνατότητες και προοπτικές, επιφυλάξεις και περιορισμοί
- Μέθοδοι ενεργοποίησης και ενίσχυσης της δημιουργικότητας των μαθητών, με την αξιοποίηση των παιδικών σχεδίων
- Το παιδικό σχέδιο ως υποστηρικτικό μέσο συγκεκριμένων διδακτικών τεχνικών
- Παιδικό σχέδιο, παιχνίδι και δημιουργικές δραστηριότητες
- Η δημιουργική αξιοποίηση των σκέψεων των παιδιών για τα σχέδια τα δικά τους και των άλλων
- Η «τέχνη» των παιδιών ως έμπνευση για την Τέχνη των «μεγάλων» - Συσχετισμοί και παιδαγωγικές – επικοινωνιακές προεκτάσεις
- Συσχέτιση του σχεδίου του παιδιού με τη συμπεριφορά του στο σχολικό χώρο
- Η εφαρμογή, η αξιοποίηση, οι δυνατότητες, οι περιορισμοί και οι προοπτικές του «δυναμικού» σχεδίου της οικογένειας από τον εκπαιδευτικό, στα πλαίσια μιας επικοινωνιακής διαδικασίας με την οικογένεια του παιδιού
- Ο ρόλος του παιδικού σχεδίου στη δημιουργική διασύνδεση και την αποτελεσματική επικοινωνία του σχολείου και της οικογένειας
- Εκπόνηση ερευνητικής-επιστημονικής εργασίας σχετικής με την παιδαγωγική αξιοποίηση του παιδικού σχεδίου.

17. "Κοινωνική Παιδαγωγική"

Το μάθημα αυτό στοχεύει στην παρουσίαση, στην επεξεργασία και στη συνέχεια στη βιωματική κατανόηση των βασικών αρχών και των σύγχρονων αντιλήψεων της Κοινωνικής Παιδαγωγικής.

Θεωρητικό Μέρος

- A)** Η Κοινωνική Παιδαγωγική και η ανάγκη για «επιβιωτική» μάθηση
- B)** Ιστορική προέλευση και η εξέλιξη της Κοινωνικής Παιδαγωγικής σε διαφορετικά κοινωνικά, οικονομικά και πολιτισμικά πλαίσια
- Γ)** Η Κοινωνική Παιδαγωγική ως διεπιστημονικό πεδίο
Παλαιά και νέα πεδία εφαρμογής της Κοινωνικής Παιδαγωγικής
Η Κοινωνική Παιδαγωγική στην πορεία της ζωής (Παιδαγωγική, «Ανδραγωγική», «Γερονταγωγική»).
- Η συμπληρωματικότητα της τυπικής, μη τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης, στα πλαίσια της Κοινωνικής Παιδαγωγικής
- Κοινωνικά δίκτυα αλληλεπίδρασης
- Κοινότητες μάθησης
- Κοινωνική Παιδαγωγική και «ευπαθείς» κοινωνικά ομάδες
- Η εμπλοκή και οι δυνατότητες του σχολείου και της οικογένειας στις παρεμβάσεις της Κοινωνικής Παιδαγωγικής
- Οι λειτουργίες των κοινωνικοπαιδαγωγικών «ιδρυμάτων»
- Εθελοντισμός στα πλαίσια της κοινωνικοπαιδαγωγικής δράσης
- Κοινωνική Παιδαγωγική και Πολιτισμική Αγωγή
- Η αξιοποίηση της Σωκρατικής μεθόδου στη διαχείριση κοινωνικοπαιδαγωγικών ζητημάτων
- Σωκρατικός διάλογος και επιστημονική μέθοδος: Δυνατότητες αξιοποίησής τους στο χώρο της Κοινωνικής Παιδαγωγικής
- Δ)** Προσανατολισμοί της σύγχρονης Κοινωνικής Παιδαγωγικής
- Η Κοινωνική Παιδαγωγική σε μία πολύπλοκη και διαρκώς μεταβαλλόμενη (κοινωνικά, πολιτιστικά, πολιτικά, οικονομικά κ.λπ.) εποχή
  - Κοινωνικοπαιδαγωγικά ζητήματα και ψηφιακή εκπαίδευση
  - Ψηφιακές κοινότητες και ψηφιακός κοινοτισμός
  - Ο ρόλος της Κοινωνικής Παιδαγωγικής στην παραγωγή κοινωνικής και εκπαιδευτικής πολιτικής
  - Η αξιοποίηση της Τέχνης από την Κοινωνική Παιδαγωγική

Πρακτικό Μέρος

Παραδείγματα εφαρμοσμένης Κοινωνικής Παιδαγωγικής – Πρακτικές ασκήσεις

Ο παρεμβατικός ρόλος της Κοινωνικής Παιδαγωγικής

- Σχεδιασμός, οργάνωση, υλοποίηση και αξιολόγηση κοινωνικο-παιδαγωγικών παρεμβάσεων τόσο σε σχολικά (τυπικά) και όσο και εξωσχολικά (άτυπα) εκπαιδευτικά συστήματα
- Ανάπτυξη γνωστικών, συναισθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων στο σχολικό χώρο, στα πλαίσια των παρεμβάσεων της Κοινωνικής Παιδαγωγικής. Μελέτη περιπτώσεων και βιωματικά σεμινάρια (σε συνεργασία με φορείς)
- Μελέτη κρίσιμων περιστατικών σχετικών με την παιδική/νεανική παραβατικότητα (π.χ. βία στο περιβάλλον του σχολείου και της κοινότητας κ.λπ.). Βιωματικά σεμινάρια (σε συνεργασία με φορείς). Δυνατότητες κοινωνικοπαιδαγωγικής παρέμβασης
- Συμμετοχή των φοιτητών σε βιωματικό πρόγραμμα με στόχο την ανάδειξη της αξίας και του σεβασμού των πολλών μορφών της ετερότητας και της μοναδικότητας κάθε ανθρώπου, και την αξιοποίησή της, μέσα από την ενότητα

Εκπόνηση επιστημονικής εργασίας σε ζητήματα κοινωνικοπαιδαγωγικού προβληματισμού

Επισκέψεις εργασίας σε διάφορους φορείς που αναπτύσσουν «λειτουργική» κοινωνικοπαιδαγωγική δράση

- Επισκέψεις εργασίας σε φορείς που παρέχουν σχολική στήριξη και ψυχοκοινωνική υποστήριξη σε παιδιά με ετερότητα κοινωνική, πολιτισμική, γλωσσική κ.λπ.
- Επισκέψεις εργασίας σε φορείς που παρέχουν υποστήριξη σε παιδιά - θύματα (παραμέλησης, κακοποίησης, οικονομικής εκμετάλλευσης, παράνομης διακίνησης κ.λπ.) και στις οικογένειές τους
- Επισκέψεις εργασίας σε φορείς που παρέχουν πρόληψη και παρέμβαση σε διάφορες αρνητικές καταστάσεις
- Επισκέψεις εργασίας σε χώρους πολιτισμικής αναφοράς με ιδιαίτερη κοινωνικοπαιδαγωγική δράση
- Επισκέψεις εργασίας σε φορείς που υποστηρίζουν διάφορες «ευπαθείς» κοινωνικά ομάδες.

18. "Επικοινωνία Σχολείου, Οικογένειας και Κοινότητας"

Το μάθημα αυτό στοχεύει αρχικά στη μελέτη των σύγχρονων θεωρητικών και μεθοδολογικών προσεγγίσεων που συγκροτούν την ευρύτερη προβληματική των σχέσεων ανάμεσα στο σχολείο, την οικογένεια και την κοινότητα και στη συνέχεια στη μελέτη πρακτικών εφαρμογών, μέσα από σχετικές έρευνες και εφαρμοσμένα προγράμματα. Επιπλέον, επιδιώκει ακόμη περισσότερο τη σύνδεση της θεωρίας με την πράξη, μέσα από το σχεδιασμό – προγραμματισμό και την υλοποίηση προτάσεων που θα ενισχύουν το ρόλο του σχολείου,

της οικογένειας και της κοινότητας και κυρίως θα προωθούν τη δημιουργική διασύνδεσή τους και τη συνεργασία τους.

Θεωρητικό Μέρος

- Εισαγωγή στην επικοινωνία
- Μοντέλα επικοινωνίας: θεωρητικές προσεγγίσεις
- Εκπαίδευση και Κοινωνία
- Η ανάπτυξη του παιδιού στο πλαίσιο της οικογένειας
- Ο ρόλος του σχολείου
- Ο ρόλος της κοινότητας
- Μορφές και δυναμική της οικογένειας
- Τυπολογία γονεϊκής συμπεριφοράς
- Η κοινωνικοποίηση του παιδιού στο σχολείο και στην οικογένεια
- Η ανάγκη για την επικοινωνία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας
- Επικοινωνία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας: Βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις και σύγχρονα μοντέλα
- Οικοσυστημική αντιμετώπιση των σχέσεων ανάμεσα στο σχολείο την οικογένεια και την κοινότητα
- Τυπολογία οικογενειών σε σχέση με την επικοινωνία με το σχολείο
- Λειτουργίες της οικογενειακής ζωής που επηρεάζουν τη σχολική ζωή
- Συμμετοχή των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία
- Το σχολικό σύστημα και ο ρόλος της οικογένειας σ' αυτό. Τυπολογία σχολείων σε σχέση με την επικοινωνία τους με την οικογένεια και την κοινότητα
- Σχέσεις εκπαιδευτικών – μαθητών – γονέων: Προβλήματα, δυνατότητες και προοπτικές
- Η αλληλεπίδραση σχολείου, οικογένειας και κοινότητας για την αντιμετώπιση του φαινομένου της σχολικής διαρροής και της παιδικής / νεανικής παραβατικότητας
- Ο ρόλος του κοινωνικού κεφαλαίου στην ενίσχυση της αλληλεπιδραστικής σχέσης σχολείου, οικογένειας και κοινότητας
- Ο ρόλος και η λειτουργικότητα των Σχολών Γονέων σε σχέση με την αποτελεσματική επικοινωνία σχολείου και οικογένειας
- Συνεργασία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας: Δυνατότητες και προοπτικές - Συστημική προσέγγιση
- Συνεκπαίδευση μαθητών, γονέων, εκπαιδευτικών, προσώπων από την κοινότητα: Θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο

- Η αξιοποίηση της Σωκρατικής μεθόδου σε συνεκπαιδευτικά προγράμματα
- Θεωρητικά ζητήματα σχετικά με την εκπόνηση μιας επιστημονικής εργασίας σε θέματα επικοινωνίας σχολείου, οικογένειας και κοινότητας.
- Η αξιοποίηση της συσχέτισης του Σωκρατικού διαλόγου και της επιστημονικής μεθόδου στη διαχείριση προβλημάτων επικοινωνίας σχολείου, οικογένειας και κοινότητας
- Η αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) στην επικοινωνία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας

Πρακτικό Μέρος

- Μοντέλα επικοινωνίας: πρακτικές εφαρμογές
- Μορφές και δυνατότητες επικοινωνίας σχολείου, οικογένειας και κοινότητας
- Συνεργασία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας: Παραδείγματα εφαρμογών Έρευνες / Προγράμματα
- Μέθοδοι, τακτικές και τεχνικές για τη βελτίωση της επικοινωνίας σχολείου, οικογένειας και κοινότητας
- Προβλήματα και περιορισμοί στην επικοινωνία σχολείου, οικογένειας και κοινότητας και δυνατότητες αντιμετώπισής τους
- Σχεδιασμός – προγραμματισμός δράσεων για τη δημιουργική διασύνδεση του σχολείου με την οικογένεια και την κοινότητα, μέσα από διαφορετικά υποθετικά σενάρια
- Προβλήματα που σχετίζονται με την ανύπαρκτη ή ελλιπή επικοινωνία μεταξύ σχολείου, οικογένειας και κοινότητας
- Οργάνωση και λειτουργία δυναμικών κοινοτήτων μάθησης
- Συνεργατικές ομάδες δράσης (παιδιών, γονέων, εκπαιδευτικών, ατόμων υπεύθυνων και την παραγωγή πολιτικής)
- Παραδείγματα συνεκπαιδευτικών προγραμμάτων με τη συμμετοχή μαθητών, γονέων, εκπαιδευτικών και προσώπων από την κοινότητα
- Πρακτικά ζητήματα σχετικά με την εκπόνηση μιας επιστημονικής εργασίας σε θέματα επικοινωνίας σχολείου, οικογένειας και κοινότητας, με την αξιοποίηση του Σωκρατικού διαλόγου
- Επισκέψεις εργασίας σε φορείς που παρέχουν υποστήριξη σε παιδιά και τις οικογένειές τους

19. " Επιμόρφωση και Μετεκπαίδευση των Εκπαιδευτικών (1880 – έως σήμερα)"

-Εννοιολογική προσέγγιση των όρων επιμόρφωση, μετεκπαίδευση, επανεκπαίδευση, Διά βίου επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών

-Ιστορική προσέγγιση της επιμόρφωσης και μετεκπαίδευσης των εκπαιδευτικών από το 1880, που προβλέπεται η πρώτη οργανωμένη μορφή επιμόρφωσης των δασκάλων-διδασκαλισσών στο νεοελληνικό κράτος, μέχρι σήμερα

-Πολιτικές επιμόρφωσης-μετεκπαίδευσης στην Ελλάδα κατά το 19^ο και 20^ο αιώνα: ιδεολογικές παραδοχές, προτεραιότητες, θεσμοί.

-Προβληματισμοί και προοπτικές για την επιμόρφωση, τη μετεκπαίδευση και επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών στον 21^ο αιώνα.

20. "Η Γυναικεία Εκπαίδευση στην Ελλάδα (19^{ος} – 20^{ος} αιώνας)"

A. Ελληνικοί Προβληματισμοί σχετικά με την εκπαίδευση και την αγωγή των κοριτσιών (19ος αιώνας)

-Τα πρώτα αλληλοδιδασκτικά σχολεία για μαθήτριες στα χρόνια του Αγώνα και την εποχή του Καποδίστρια. Η φιλεκπαιδευτική Εταιρεία. Τα Ιδιωτικά Παρθεναγωγεία κ. ά.

-Τα γυναικεία περιοδικά του 19^{ου} αιώνα (Κυψέλη, Θάλεια, Ευρυδίκη, Εφημερίς των Κυριών, κ. ά.) και η συμβολή τους στην εκπαίδευση του γυναικείου φύλου

-Οι πρώτες λόγιες γυναίκες και παιδαγωγοί: Ευανθία Καΐρη (1799-1866), Σαπφώ Λεοντιάς (1832-1900), Καλλιόπη Κεχαγιά (1839-1905), Αικατερίνη Λασκαρίδου (1842-1916), Καλλιρρόη Παρέν (1861-1940), κ.ά.

B. Η γυναικεία εκπαίδευση στην καμπή του 19^{ου} και τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα

-Το αίτημα για ισότιμη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αγοριών και κοριτσιών. Γνώμες διανοούμενων, θέσεις παιδαγωγών. Μεταρρυθμιστικές απόπειρες, Α. Αυγερινού (1880), Γ. Θεοτόκη (1889), Ευταξία (1899), Σ. Στάη (1908)

-Θέσεις και προβληματισμοί για τη «γυναικεία αγωγή» στο Πρώτο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Συνέδριο (1904)

-Το Ανώτερο Παρθεναγωγείο του Βόλου(1908-1911)

-Το Υπόμνημα του Εκπαιδευτικού Ομίλου προς το Κεντρικό Εποπτικό Συμβούλιο Δημοτικής Εκπαιδύσεως για τη «γυναικεία παιδεία» (1912)

-Ιστορική εξέλιξη και προβληματική του θεσμού της συνεκπαίδευσης των δύο φύλων στα ελληνικά σχολεία (1834-1985).

Γ. Το αίτημα για ανώτατη εκπαίδευση των κοριτσιών και οι πρώτες φοιτήτριες στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας

-Επαγγελματικές προσδοκίες και προοπτικές των πρώτων πτυχιούχων γυναικών και η παρουσία τους στην πνευματική και κοινωνική ζωή του τόπου

-Σεβαστή Καλλισπέρη, Η πρώτη «ελληνίς διδάκτωρ» και Επιθεωρήτρια των Δημοτικών Σχολείων

-Η εξέλιξη της ανώτατης εκπαίδευσης των γυναικών στην Ελλάδα

- Δ. Η εκπαίδευση των γυναικών στις ελληνικές κοινότητες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα, που γίνονται οι πρώτες προσπάθειες για μετάβαση από την κατ' οίκον εκπαίδευση στη συγκρότηση σχολείων θηλέων, μέχρι το 1922 που διαφοροποιείται το καθεστώς λειτουργίας των παραπάνω σχολείων. Ιδιαίτερα σκιαγραφείται η φυσιογνωμία των Ανώτερων Παρθεναγωγείων στον εν λόγω χώρο ενώ εξετάζονται διεξοδικά η παιδαγωγική, ηθική, κοινωνική και εθνική διάσταση της γυναικείας εκπαίδευσης, κατά την προαναφερθείσα περίοδο.

21. "Ψυχοκοινωνιολογία της Σχολικής Τάξης"

Εισαγωγή

I. Ψυχοκοινωνιολογία:

Ερμηνεία και προσδιορισμός των βασικών εννοιών, έργο και σκοπός

II. Ψυχοκοινωνιολογία της Σχολικής Τάξης:

- Ερμηνεία βασικών εννοιών.
- Το Πρόβλημα και ο στόχος: Οι εκπαιδευτικές διαδικασίες μάθησης και κοινωνικοποίησης του παιδιού στη σχολική τάξη, ως κοινωνικού όντος, κάτω από το φως της ψυχοκοινωνιολογικής θεωρίας και έρευνας.
- 1. *Κοινωνική επικοινωνία και αλληλεπίδραση:* Το φαινόμενο της κοινωνικής επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης, τα συστήματα, τα είδη και οι μορφές.
- 2. *Ομάδα:* Η σχολική τάξη ως ομάδα, η διάρθρωσή της, τα δίκτυα επικοινωνίας των μελών της ομάδας - φόρμες επικοινωνίας και η δυναμική των αλληλεπιδράσεων της.
- Το απλό και ακτινικό κοινωνιόγραμμα της σχολικής τάξης: Εμπειρικό παράδειγμα
- Τα μοντέλα των ακτινικών κοινωνιογραμμάτων στην πρακτική των αλληλεπιδράσεων μιας διδακτικής ώρας (45') : Εμπειρικό παράδειγμα.
- Τα περιεχόμενα των αλληλεπιδράσεων στη σχολική τάξη
- Βασικές λειτουργίες της σχολικής τάξης ως ομάδας
- Ανάπτυξη κινήτρων μάθησης και επίδοσης
- Ο σχηματισμός της αυτό-εικόνας του μαθητή
- Τα πειράματα Asch und Milgram: Η "κρίση" του ατόμου κάτω από την πίεση της ομάδας και η υποταγή του στην "αυθεντία"
- 3. *Δάσκαλοι και μαθητές face to face -πρόσωπο με πρόσωπο:*
- Οι ρόλοι και η λειτουργία τους στη σχολική τάξη
- Παράγοντες που επηρεάζουν την αλληλεπίδραση δασκάλου –μαθητή
- Προσδοκίες και ανταποκρίσεις μεταξύ δασκάλου –μαθητών
- Η αλληλοαντίληψη και αλληλοκατανόηση μεταξύ μαθητών και μαθητών-δασκάλου, αδυναμίες και προβλήματα
- Ο σχηματισμός των πρώτων εντυπώσεων και η παιδαγωγική τους σημασία

- Το φαινόμενο έλξης-απόθησης (κριτήρια επιλογής φίλων)
  - Οι στερεότυπες αντιλήψεις (ο ρατσισμός)
  - Η θεωρία της νοημοσύνης και η επιρροή της στην αλληλεπίδραση
  - Ο δάσκαλος και οι μαθητές σε αλληλεπίδραση ή σε αντιπαράθεση μέσα στη σχολική τάξη ;
  - Ο δάσκαλος στην ηγεσία της σχολικής τάξης
  - Αλληλεπίδραση συμμαθητών, περιθωριοποιημένος μαθητής μέσα στη σχολική τάξη
  - Αλληλεπίδραση μεταξύ δασκάλων και Δασκάλων Προϊσταμένων
  - Σημασία κοινωνικής επικοινωνίας του ατόμου με άλλα άτομα και το περιβάλλον
4. *Συμπεριφορά του δασκάλου στη σχολική τάξη, η επιρροή της στους μαθητές και οι δυνατότητες αλληλεπίδρασης :*
- Μια πρωτοποριακή ψυχοκοινωνιολογική έρευνα, τα παιδαγωγικά της συμπεράσματα και η συνέχεια της.
- Η κατάσταση στην Ελλάδα. Το εκπαιδευτικό στυλ του Έλληνα δασκάλου
  - Δυνατότητες πραγματοποίησης του δημοκρατικού στυλ διδασκαλίας
  - Αυτο-επιμόρφωση και αυτο-καλυτέρευση του δασκάλου.
5. *Συμπεριφορά του μαθητή στη σχολική τάξη και η κοινωνική πρόκληση στην απόκλιση της και την εγκληματικότητα.*
- Επίλυση συγκρούσεων, αγχογόνων καταστάσεων στη σχολική τάξη.

22. "Εκπαίδευση ενηλίκων από απόσταση με τη χρήση τεχνικών τηλεεκπαίδευσης"

Η εκπαίδευση ενηλίκων αποτελεί σημαντική προτεραιότητα σε μια εποχή έντονων ανακατατάξεων και συνεχών μεταβολών. Η άποψη ότι κάθε άτομο πρέπει να είναι σε θέση να μαθαίνει σε όλη τη διάρκεια της ζωής του και ότι η ζωντανή εμπειρία πρέπει να διοχετεύεται στην εκπαίδευση και κατάρτιση με την αναδιοργάνωση της διδασκαλίας ως προς το χρόνο και το χώρο αποτελεί έναν από τους βασικούς πυλώνες της Κοινωνίας της Γνώσης. Οι νέες Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες στην εκπαίδευση ενηλίκων καθώς δημιουργούν νέες ευκαιρίες πρόσβασης στην εκπαίδευση για μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού, μειώνουν το οικονομικό κόστος οργάνωσης και λειτουργίας προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων και άρουν τα εμπόδια που δημιουργούν παράγοντες όπως είναι οι γεωγραφικές αποστάσεις και ο περιορισμένος χρόνος που διαθέτουν οι ενήλικες προκειμένου να συμμετέχουν σε μαθησιακές δραστηριότητες.

Η αξιοποίηση τεχνολογιών σύγχρονης και ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης εντάσσεται στην προσπάθεια ανάπτυξης εικονικών περιβαλλόντων μάθησης υπό το πρίσμα των σύγχρονων θεωρήσεων για τη διδασκαλία και τη μάθηση οι οποίες δίνουν έμφαση στην ευελιξία της εκπαιδευτικής διαδικασίας ως προς το χώρο και το χρόνο, τη

συνεργασία, την επικοινωνία, την αντιμετώπιση των ιδιαιτεροτήτων κάθε εκπαιδευόμενου, την εμπλοκή του σε πειραματικές καταστάσεις και την ανάληψη δραστηριοτήτων.

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα αναπτυχθούν οι ακόλουθες θεματικές ενότητες:

- Θεωρητικό υπόβαθρο και μεθοδολογία της εκπαίδευσης ενηλίκων, χαρακτηριστικά ενηλίκων εκπαιδευομένων και διδακτικές προσεγγίσεις στην εκπαίδευση ενηλίκων.
- Σύγχρονες τάσεις στην εκπαίδευση ενηλίκων, η εκπαίδευση ενηλίκων στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης, η κατάσταση στην Ελλάδα, η Ευρωπαϊκή και η διεθνής εμπειρία.
- Θεωρητικές αρχές και μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, εφαρμογές εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην εκπαίδευση ενηλίκων.
- Τεχνολογικές υποδομές για την ανάπτυξη συστημάτων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ενηλίκων, χαρακτηριστικά τεχνολογιών, πλεονεκτήματα – μειονεκτήματα.
- Παιδαγωγικά μοντέλα ανάπτυξης εικονικών περιβαλλόντων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης μέσω τεχνολογιών σύγχρονης και ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης.
- Ανάπτυξη συνεργατικών δραστηριοτήτων στο πλαίσιο ολοκληρωμένων διαδικτυακών περιβαλλόντων μάθησης. Εκπαιδευτικός σχεδιασμός, διδακτικές προσεγγίσεις, μεθοδολογία ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού, σχεδιασμός συνεργατικών δραστηριοτήτων.
- Δημιουργία και συντονισμός κοινοτήτων μάθησης στο διαδίκτυο. Παιδαγωγικές προσεγγίσεις για την ανάπτυξη αποτελεσματικών μαθησιακών διαδικασιών.
- Αξιοποίηση συστημάτων σύγχρονης τηλεδιάσκεψης με εικόνα και ήχο στο πλαίσιο συνεργατικών μαθησιακών διαδικασιών. Παιδαγωγικός σχεδιασμός και ανάπτυξη εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων επικοινωνίας και συνεργασίας από απόσταση.
- Πρακτικές εφαρμογές με τη χρήση τεχνικών τηλεδιάσκεψης.

23. "Ανθρώπινη Οντολογία και Κοινωνική Τελεολογία"

Προετοιμασία του μελλοντικού παιδαγωγού, όχι μόνον να βιώνει τις σύγχρονες εξελίξεις, αλλά να τις θεάται και να τις αντιμετωπίζει με επίγνωση και κριτική σκέψη.

1. Μοναδικότητα - πολλαπλότητα πραγμάτων και τρόπων του 'είναι' (φύση, έμβιο ον, ψυχή, κοινωνία). Το σχέδιο και ο σκοπός. Αιτία και Λόγος. Το επίτευγμα.
2. Αναζήτηση καθολικών μορφών – Αρχέτυπα, πρότυπα, συλλογικές αναπαραστάσεις. Επιστημολογικές προσεγγίσεις
3. Ο Νους - Γενική Μορφολογία. Από τους προσωκρατικούς στον Αριστοτέλη. Από την Αναγέννηση στους νεότερους συστημικούς.
4. Οντολογική διερεύνηση. Διαμόρφωση του όντος.

5. Λειτουργίες και λειτουργικές αρχές. Οι ηνιοχητικοί μηχανισμοί.
6. Ex nihilo & in nihilo δημιουργία. Η αναζήτηση της ταυτότητας.
7. Ιδιόκοσμοι. Το φύσει και θέσει. Διαμόρφωση του φιλοσοφικού και του πολιτικού.
8. Η Ελληνική και δυτική φιλοσοφική παράδοση του αναγωγιστικού τρόπου σκέπτεσθαι – Η ανατολική προσέγγιση. Ο διαυγαστικός τρόπος του σκέπτεσθαι – ποιείν.
9. Ανάπτυξη λογικής – οντολογίας (παρουσίαση των σημαντικότερων σχολών).
10. Η συνολιστική - ταυτιστική οντολογία. Η μαγματική λογική – οντολογία. Το ιστορικό 'είναι' ως δημιουργία μη αναγώγιμων κοινωνικών μορφών (θεσμοί και κοινωνικές φαντασιακές σημασίες).
11. Πηγές ατομικής και κοινωνικής αυτονομίας ή ετερονομίας. Το δόγμα. Το ηγείσθαι και το δεσπόζειν. Εικονική πραγματικότητα και νέο δυναμικό περιβάλλον. Δυνατότητες και κίνδυνοι.
12. Τοπική δράση – ολική αλλαγή στο κοινωνικό γίνεσθαι. Σύγχρονες θεωρήσεις για τον κόσμο. Το οντικό και το οντολογικό στον κυβερνοχώρο.

24. "Σχεδιασμός, Εφαρμογή και Αξιολόγηση Σεναρίων Διδασκαλίας με την Αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ)"

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει τους φοιτητές στην έννοια του διαδικτύου και των εκπαιδευτικών λογισμικών και να τους καταστήσει ικανούς να σχεδιάζουν, να εφαρμόζουν και να αξιολογούν σενάρια διδασκαλίας μαθημάτων του Δημοτικού Σχολείου με την αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ).

Θεωρητικό Μέρος

1. Το σενάριο διδασκαλίας στη διδακτική πράξη: Εννοιολογική αποσαφήνιση- Σχέση με ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ.
2. Δομή σεναρίου διδασκαλίας.
3. Διδακτικές και Παιδαγωγικές αρχές συγγραφής σεναρίων διδασκαλίας.
4. Μεθοδολογία ένταξης του σεναρίου διδασκαλίας στη διδακτική πράξη.
5. Σχεδιασμός, Εφαρμογή και Αξιολόγηση σεναρίου διδασκαλίας στη σχολική τάξη

Πρακτικό Μέρος

Το Πρακτικό Μέρος περιλαμβάνει την εφαρμογή στο Εργαστήριο Πληροφορικής όσων επεξεργάστηκαν οι φοιτητές σε θεωρητικό επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές σε ομάδες με κατάλληλη καθοδήγηση ασκούνται στη δημιουργία σεναρίων διδασκαλίας.

Ειδικότερα, το πρακτικό μέρος του μαθήματος περιλαμβάνει:

1. Επίδειξη επιλεγμένων σεναρίων διδασκαλίας από μαθήματα του Δημοτικού Σχολείου.

2. Κριτική επιλεγμένων σεναρίων με σχολιασμό και συζήτηση σε ομάδες.
3. Επιλογή μαθήματος και διδακτικής ενότητας για τη δημιουργία σεναρίου διδασκαλίας.
4. Επιλογή κατάλληλου υλικού από το διαδίκτυο αλλά και από τα εκπαιδευτικά λογισμικά του Π.Ι. για τις δραστηριότητες του κάθε σεναρίου διδασκαλίας (τεχνικές αναζήτησης, κριτήρια επιλογής).
5. Αντιστοίχιση και συσχέτιση του εν λόγω υλικού με τα περιεχόμενα του μαθήματος που πρόκειται να διεξαχθεί με την αξιοποίηση των ΤΠΕ.
6. Συγγραφή σεναρίου διδασκαλίας διδακτικής ενότητας αντίστοιχης με το σχολικό βιβλίο.
7. Συγγραφή σεναρίου διδασκαλίας ευρύτερης διδακτικής ενότητας (κεφαλαίου) αντίστοιχης με το σχολικό βιβλίο.
8. Συγγραφή σεναρίου διδασκαλίας Σχεδίου Εργασίας διαθεματικής προσέγγισης στα πλαίσια της Ευέλικτης Ζώνης.

1. "Γνωστική και γλωσσική ανάπτυξη"

- Νοημοσύνη και γνωστική ανάπτυξη. Κληρονομικότητα και περιβάλλον.
- Η γνωστική-αναπτυξιακή θεωρία του Jean Piaget.
- Η θεωρία του κοινωνικού δομισμού του Lev Vygotsky.
- Η θεωρία της αναπαράστασης του Jerome Bruner.
- Συγκρίσεις των θεωριών των Piaget, Vygotsky και Bruner.
- Η θεωρία της επεξεργασίας των πληροφοριών.
- Άλλα θέματα γνωστικής ανάπτυξης: παιχνίδι και ηθική ανάπτυξη, ηθικότητα και γνωστική ανάπτυξη, σκέψη για τα πράγματα-σκέψη για τα πρόσωπα, ο ρόλος του πλαισίου, μεταγνωστική ανάπτυξη, η «θεωρία του νου» του παιδιού.
- Γλωσσική ανάπτυξη: στάδια εκμάθησης της γλώσσας, ερμηνείες της γλωσσικής ανάπτυξης.
- Εφαρμογές των θεωριών γνωστικής και γλωσσικής ανάπτυξης στο σχολείο.

2. "Κοινωνική και Συναισθηματική Ανάπτυξη"

Το μάθημα πραγματεύεται ορισμένα βασικά θέματα της κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης του παιδιού, με έμφαση στη σχολική ηλικία. Τα θέματα αυτά είναι τα ακόλουθα:

- Κλασικές θεωρίες και πρόσφατες προσεγγίσεις της κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης.
- Ανάπτυξη της έννοιας του εαυτού και της έννοιας του άλλου.
- Ανάπτυξη των συναισθημάτων.
- Ανάπτυξη του δεσμού στην οικογένεια. Σχέσεις με τα αδέρφια.
- Σχέσεις με τους συνομηλίκους: αποδοχή από την ομάδα, φιλία.
- Παιχνίδι.
- Διαμόρφωση της έννοιας και του ρόλου του φύλου.
- Ηθική ανάπτυξη, εκμάθηση κοινωνικών κανόνων, ανάπτυξη ενσυναίσθησης και αλτρουισμού.
- Τα πλαίσια της κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης.
- Ατομικές και διαπολιτισμικές διαφορές στην κοινωνική και συναισθηματική ανάπτυξη.
- Παράγοντες κινδύνου, προστατευτικοί παράγοντες, στρες, ευαλωτότητα και ανθεκτικότητα του παιδιού.

Παρέχεται η δυνατότητα για προαιρετική εργασία (ενισχυτική της βαθμολογίας του γραπτού).

3. "Ψυχανάλυση και Παιδαγωγική"

Στόχος του μαθήματος είναι να ευαισθητοποιήσει τους φοιτητές στην ψυχαναλυτική θεώρηση και ερμηνεία της παιδαγωγικής διαδικασίας και των συμμετεχόντων σε αυτή. Η ψυχανάλυση, ως μια ιδιαίτερη θεώρηση του ανθρώπου και των σχέσεών του, προερχόμενη από το χώρο της ψυχολογίας και της ψυχιατρικής, συναντάται με την

παιδαγωγική επιστήμη, για να προσφέρει κατανόηση και ερμηνεία των βαθύτερων, ασυνείδητων διεργασιών που λαμβάνουν χώρα κατά την εκπαίδευση του παιδιού. Είναι μια «άλλη» θεώρηση, «κάτω από την επιφάνεια των πραγμάτων» και μακριά από «εύκολες» ερμηνείες. Το περιεχόμενο του μαθήματος διαρθρώνεται σε δύο ενότητες:

Ενότητα Α

Παρέχεται στους φοιτητές συστηματική πληροφόρηση για το πώς οι κλασικές και οι νεότερες ψυχαναλυτικές θεωρίες (π.χ. S. Freud, A. Freud, D. W. Winnicott, M. Klein, E. Erikson, J. Bowlby, J. Lacan κ.ά.) ερμηνεύουν τα ακόλουθα:

- την ψυχική ανάπτυξη του παιδιού (π.χ. αντικειμενότητες σχέσεις, μηχανισμοί άμυνας, φαντασιώσεις)
- τη σχέση του μαθητή με τη γνώση (π.χ. κίνητρο, ιδεώδη)
- τη σχέση του σχολείου με τη δημιουργία
- τη σχέση εκπαιδευτικού-μαθητή (π.χ. μεταβίβαση-αντιμεταβίβαση, ταύτιση, αυθεντία, προσδοκίες, εξιδανίκευση, διαχείριση της τάξης)
- τη σχέση μεταξύ των μαθητών (π.χ. παιχνίδι, φιλία, ομάδες, ανταγωνισμός)
- τις εκπαιδευτικές διαδικασίες (π.χ. εξετάσεις)
- τις δυσκολίες μάθησης και τη σχολική αποτυχία
- τα προβλήματα συμπεριφοράς
- το ρόλο του εκπαιδευτικού στην εκδήλωση των δυσκολιών και των προβλημάτων
- την ειδική αγωγή
- τη διαφορετικότητα
- τη σχέση σχολείου-οικογένειας.

Ενότητα Β

Πάλι με βάση τις κλασικές και τις νεότερες ψυχαναλυτικές θεωρίες και μέσω της συζήτησης και των βιωματικών ασκήσεων, ευαισθητοποιούνται οι φοιτητές σε θέματα αυτογνωσίας και προσωπικής τους ανάπτυξης, όπως τα ακόλουθα:

- οι λόγοι επιλογής του επαγγέλματος αυτού (ασυνείδητο, επιθυμία, σεξουαλικότητα, ναρκισσισμός)
- το εκπαιδευτικό παρελθόν του μελλοντικού εκπαιδευτικού
- η στάση του μελλοντικού εκπαιδευτικού απέναντι στο επάγγελμα αυτό
- οι προσωπικές δυσκολίες του μελλοντικού εκπαιδευτικού κατά την άσκηση του ρόλου του (π.χ. άγχος)
- οι μηχανισμοί άμυνας του μελλοντικού εκπαιδευτικού.

Παρέχεται η δυνατότητα για απαλλακτική εργασία.

4. "Σχέση μαθητή-δασκάλου"

Στόχος του μαθήματος είναι να καταρτίσει τους φοιτητές στις σύγχρονες θεωρητικές και ερευνητικές εξελίξεις που αφορούν τη θεώρηση της σχέσης μαθητή-δασκάλου υπό το πρίσμα της αναπτυξιακής ψυχολογίας (προσεγγίσεις των Pianta, Howes, Battistich, Birch & Ladd, Wentzel κ.ά.). Αναλυτικότερα, συζητούνται τα ακόλουθα θέματα:

- Η σχέση μαθητή-δασκάλου ως βασική μονάδα ανάλυσης, στο πλαίσιο της αναπτυξιακής συστημικής θεωρίας (π.χ. Bronfenbrenner, Morris, Lerner, Magnusson, Sameroff, Pianta).
- Η σχέση μαθητή-δασκάλου ως βασική συναισθηματική σχέση. Σύνδεση με τη θεωρία του δεσμού (Bowlby, Ainsworth, Main).
- Τα χαρακτηριστικά του μαθητή και τα χαρακτηριστικά του δασκάλου ως μελών της σχέσης.
- Η σχέση μαθητή-δασκάλου α) από την οπτική γωνία του μαθητή και β) από την οπτική γωνία του δασκάλου, και οι αντίστοιχες ψυχομετρικές μέθοδοι αξιολόγησης της σχέσης.
- Οι διαστάσεις, η τυπολογία και οι αναπτυξιακές αλλαγές στη σχέση μαθητή-δασκάλου.
- Οι παράγοντες που συνδέονται με τη σχέση μαθητή-δασκάλου.
- Η προαγωγή της σχέσης μαθητή-δασκάλου: πρόληψη, παρέμβαση. Υψηλός κίνδυνος, ευαλωτότητα, ανθεκτικότητα. Η πολιτική του σχολείου.

Παρέχεται η δυνατότητα για απαλλακτική εργασία.

5. "Ναρκωτικές ουσίες στην παιδική και εφηβική ηλικία"

- Ιστορικά στοιχεία χρήσης ευφορικών ουσιών.
- Επιδημιολογικά δεδομένα χρήσης στον ελληνικό και διεθνή χώρο.
- Χημικές ιδιότητες ουσιών εξάρτησης.
- Ουσίες (χασίς - Μαριχουάνα - Μορφίνη - Ηρωίνη - Βαρβιτουρικά - Υπνωτικά - Ηρεμιστικά - Αγχολυτικά - Οινόπνευμα - Αμφεταμίνες - Κοκαΐνη - Κρακ - Παραισθησιογόνα - L. S. D.)
- Κατηγορίες τοξικομανών.
- Αιτίες χρήσης ευφορικών ουσιών στην παιδική και εφηβική ηλικία.
- Σημασία οικογενειακού, κοινωνικού και σχολικού περιβάλλοντος στη χρήση ουσιών.
- Επίδραση των M.M.E. στη χρήση ουσιών.
- Σχέσεις μάθησης και ευφορικών ουσιών.
- Τι πρέπει να γνωρίζει ο εκπαιδευτικός.
- Προγράμματα πρόληψης ναρκωτικών ουσιών στο σχολείο.
- Νομοθεσία (Διεθνής - Ελληνική)

6. "Αγωγή του λόγου και της ομιλίας"

ΜΕΡΟΣ Α΄

- Η Παιδαγωγική (Αγωγή) του λόγου και της ομιλίας ως επιστήμη.
- Η Ειδική Παιδαγωγική (Αγωγή) του λόγου και της ομιλίας και οι σχέσεις με άλλους επιστημονικούς κλάδους (Ψυχολογία Γλώσσας-Γλωσσολογία-Παθολογία του Λόγου-Ψυχανάλυση κτλ.).
- Γενετικοί και ψυχοκοινωνιολογικοί παράγοντες της γλωσσικής επικοινωνίας.
- Οι λειτουργίες της γλώσσας
- Διαδικασία εξέλιξης της γλώσσας.
- Η κατάκτηση ορισμένου γλωσσικού επιπέδου μέσα από την αντίληψη και την κίνηση (προϋποθέσεις για τη μαθησιακή διαδικασία).
- Το παιδί κέντρο κάθε παιδαγωγικής ενασχόλησης. Η έννοια της αλληλεπίδρασης στην πορεία της αγωγής, διδασκαλίας και άσκησης.
- Βασικές παιδαγωγικές αρχές και μεθοδολογικά και διδακτικά μέτρα και μέσα για την παιδαγωγική διαδικασία (Αγωγή - Διδασκαλία - Άσκηση).
- Η γλωσσική εξέλιξη ως παιδαγωγικό πρόβλημα.
- Ενδεικτικές παιδαγωγικές στρατηγικές παρέμβασης για την αγωγή του λόγου και της ομιλίας.
- Ενδεικτικές ασκήσεις ενίσχυσης της γλωσσικής επικοινωνίας.

ΜΕΡΟΣ Β΄

- Η διαδικασία μάθησης στη γλωσσική διδασκαλία.
- Γραφή και ανάγνωση με τη χρήση του γραπτού λόγου.
- Οικοδόμηση του γραπτού λόγου.
- Μορφές παραγωγής γραπτού λόγου.
- Μεθοδολογία παραγωγής γραπτού λόγου.
- Διδακτικές δεξιότητες παραγωγής γραπτού λόγου.

7. "Προγράμματα αντιμετώπισης παιδιών με αισθητηριακά προβλήματα"

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των φοιτητών σε θέματα που αφορούν:

- Στη φύση, έννοια, αιτιολογία και πρόληψη των αισθητηριακών προβλημάτων.
- Στα χαρακτηριστικά, τα προβλήματα και τις δυνατότητες των κωφών, βαρήκοων, τυφλών και μερικώς βλεπόντων παιδιών.
- Στην έγκαιρη εντόπιση και αναγνώριση των προβλημάτων όρασης και ακοής.
- Στα συστήματα επικοινωνίας στην εκπαίδευση των κωφών και των τυφλών παιδιών και

- στην ελληνική και διεθνή έρευνα για την εκπαιδευτική και ψυχολογική αντιμετώπιση παιδιών με αισθητηριακά προβλήματα.

8. "Οργανωσιακή Ψυχολογία και Συμπεριφορά στην Εκπαίδευση"

- Εργασιακή υγεία και ευημερία: εργασιακό στρες και επαγγελματική εξουθένωση/ οργανωσιακή εμπλοκή
- Διαχείριση συναισθημάτων στο εκπαιδευτικό περιβάλλον
- Οργανωσιακή κουλτούρα και κλίμα, δημιουργικότητα και καινοτομίες
- Επικοινωνία και συγκρούσεις στα πλαίσια των επαγγελματικών ομάδων στο χώρο της εκπαίδευσης
- Αποτελεσματικό έργο σε ομάδες και δυναμική των ομάδων
- Σχεδιασμός εργασιακού περιβάλλοντος και ανάλυση εργασίας
- Προσαρμογή εκπαιδευτικού προσωπικού στις νέες τεχνολογίες
- Αξιολόγηση απόδοσης και ανάπτυξη σταδιοδρομίας
- Προβλήματα επαγγελματικών μειονοτικών ομάδων
- Ηλεκτρονική καθοδήγηση και παρακολούθηση
- Επαγγελματική ικανοποίηση/δυσaréσκεια και οργανωσιακή δέσμευση
- Ο διαρκώς μεταβαλλόμενος χαρακτήρας του σύγχρονου εργασιακού περιβάλλοντος
- Ο ρόλος των ατομικών διαφορών και της προσωπικότητας στην προσαρμογή στο εκπαιδευτικό περιβάλλον
- Οι διαστάσεις της οργανωσιακής ηθικής και δικαιοσύνης-εταιρική κοινωνική ευθύνη
- Τύποι ηγεσίας και διοίκησης, εκπαιδευτική ηγεσία, ζητήματα επιρροής και ισχύος
- Ηγετικές φυσιολογίες και συναισθηματική νοημοσύνη
- Οργανωσιακή διαχείριση διαπολιτισμικότητας και διαφορετικότητας στο εκπαιδευτικό περιβάλλον
- Εκπαίδευση προσωπικού και οργανωσιακή μάθηση
- Εργασιακή βία, ηθική παρενόχληση, εκφοβισμός και παρενόχληση στο χώρο εργασίας
- Ζητήματα υγιεινής και ασφάλειας στο εκπαιδευτικό περιβάλλον
- Διαδικασίες λήψης αποφάσεων και εργασιακά κίνητρα
- Θέματα επιλογής και αξιολόγησης προσωπικού
- Οργανωσιακή ανάπτυξη και αλλαγή

9."Ειδική Παιδαγωγική για χαρισματικά παιδιά"

Η εκπαίδευση των χαρισματικών μαθητών υψηλών ικανοτήτων εντάσσεται στο πεδίο της Ειδικής Αγωγής. Το γνωστικό αντικείμενο αφορά στην εκπαίδευση, διδακτική και ψυχοπαιδαγωγική ανάπτυξη των χαρισματικών μαθητών, όπως προκύπτει από τη μελέτη των διαδικασιών μάθησής τους. Επικεντρώνεται στην εκπαίδευση των χαρισματικών μαθητών ως ιδιαίτερης ομάδας που χρήζει ειδικής εκπαιδευτικής μεταχείρισης, καθώς αυτοί διαφέρουν στους τρόπους που μαθαίνουν. Πιο συγκεκριμένα, το γνωστικό αντικείμενο εξετάζει

ένα καίριο σημείο της μαθησιακής διαδικασίας, που είναι αυτό της κατάλληλης χρήσης των γνωστικών στρατηγικών και γενικά της στρατηγικής ικανότητας.

Η ανάπτυξη των ικανοτήτων τους σε υψηλό επίπεδο μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω της κατάλληλης τους εκπαίδευσης, η οποία βασίζεται στους τρόπους γνωστικής τους ανάπτυξης. Η ωφέλεια αυτού του γνωστικού αντικειμένου προκύπτει από τα αποτελέσματα της διαφοροποιημένης εκπαίδευσης στους χαρισματικούς μαθητές.

10. "Ψυχολογία ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες"

- Ψυχολογική, φιλοσοφική και κοινωνιολογική προσέγγιση των ενταξιακών

  - διαδικασιών των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

- Δυσλεξία (κλινική εικόνα, αιτιολογία, αντιμετώπιση)

- Διαταραχές ομιλίας-λόγου

- Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής - Υπερκινητικότητα (διαγνωστικά κριτήρια,

  - σχολική μάθηση, κοινωνικές δεξιότητες, συννοσηρότητα κ.ά.)

- Νοητική υστέρηση (επιδημιολογία, αιτιολογία, αξιολόγηση, παρέμβαση)

- Αυτισμός (διαταραχή Asperger και Rett)

- Παιδικές νευρώσεις, κοινωνική και σχολική φοβία, κρίση πανικού, ψυχογενής

  - ανορεξία και βουλιμία

- Παιδικές ψυχώσεις (αποδιοργανωτική ψύχωση, σχιζοφρένεια, ψυχώσεις

  - οφειλόμενες σε εγκεφαλική βλάβη κ.ά.)

- Παραπρωματική συμπεριφορά, επιθετικότητα, εκφοβισμός

- Χρόνιες ασθένειες (νευρολογικές παθήσεις, επιληψία, δρεπανοκυτταρική

  - αναιμία, κυστική ίνωση, βρογχικό άσθμα κ.ά.)

- Κινητικές αναπηρίες και πολλαπλές αναπηρίες

- Αισθητηριακές ανεπάρκειες όρασης και ακοής

- Μαθησιακές Δυσκολίες

  - Στάδια τυπικής κατάκτησης ανάγνωσης και γραφής

  - Προγράμματα παρέμβασης για τις δυσκολίες ανάγνωσης (αποκωδικοποίηση και ευχέρεια) -Κατανόηση και γραφή (ορθογραφία και γραπτός λόγος)

  - Φωνολογική επίγνωση, γνωστικές και μεταγνωστικές δεξιότητες

  - Αξιολόγηση μέσω σταθμισμένων τεστ και μέσω Η/Υ

  - Αξιολόγηση γνωστικών λειτουργιών, στρατηγικών μάθησης, δεξιοτήτων μελέτης και κοινωνικών δεξιοτήτων

- Ιδιαίτερες νοητικές ικανότητες και ταλέντα

  - Θεωρίες χαρισματικότητας

  - Γνωρίσματα και προβλήματα χαρισματικών παιδιών

- Αξιολόγηση/μέτρηση χαρισματικότητας
- Διαφοροποιημένη εκπαίδευση και υποστήριξη χαρισματικών παιδιών
- Ψυχοπαιδαγωγική και γνωστική ανάπτυξη (γνωστικές στρατηγικές)
  - Θέματα δεοντολογίας για την εκπαίδευση και κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. "Ψυχολογία της Θρησκείας"

Εισαγωγή, ιστορική εξέλιξη του μαθήματος. Το Θρησκευτικό βίωμα. Αναλυτική Ψυχολογία της Θρησκείας. Συνθετική Ψυχολογία της Θρησκείας. Γενετική Ψυχολογία της Θρησκείας. Θρησκευτική ατομική Ψυχολογία. Θρησκευτική Ψυχοπαθολογία.

2. "Δημοκρατία - Παγκοσμιοποίηση - Κράτος / Έθνος"

Αναλύεται η σημασία του αξιολογικού στοιχείου στην ιστορική διαμόρφωση της πολιτικής θεωρίας της αστικής κοινωνίας και εξετάζονται οι καθοριστικοί "σταθμοί" της συγκρότησής της. (Κυριαρχία και πολιτικό στοιχείο στον T. Hobbes, Κοινοβουλευτισμός και σχέση εξουσιών στον J. Locke, κοινωνικό συμβόλαιο στον Rousseau, Ιδέα της Δημοκρατίας στον Kant, ο τύπος της Αμερικανικής δημοκρατίας στον Tocqueville).

Προσεγγίζεται ακόμα η κρίση του κλασικού φιλελεύθερου συστήματος και η εξέλιξη προς το σύγχρονο Κράτος και αναλύονται νεότερες θεωρίες περί δημοκρατίας.

Αναλύονται τα προβλήματα της δημοκρατίας στο σύγχρονο κόσμο, οι επιπτώσεις που προκύπτουν απ' τη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης, για το Κράτος - Έθνος και την οργάνωση των σύγχρονων κοινωνιών.

3. "Κοινωνικοί Θεσμοί, σύγχρονες κοινωνικές πολιτικές"

Αναλύονται οι θεωρίες για το ρόλο του σύγχρονου Κράτους, τη σχέση του με την Οικονομία και την Κοινωνία και διευρύνονται τα προβλήματα νομιμοποίησης των κρατικών πολιτικών.

Στη συνέχεια αναλύονται οι σύγχρονες απόψεις για το ρόλο του κοινωνικού κράτους σε συνθήκες δημοσιονομικής κρίσης και αναπτύσσεται ο ρόλος των κοινωνικών θεσμών.

Ιδιαίτερα εξετάζονται οι κύριες λειτουργίες των κοινωνικών θεσμών στα πεδία της Εκπαίδευσης, της Υγείας, της Περιφερειακής Αποκέντρωσης και Ανάπτυξης, της προστασίας του Περιβάλλοντος, της αγοράς Εργασίας και της Απασχόλησης. Στις θεματικές αυτές τονίζεται το πρόβλημα των σύγχρονων κοινωνικών δικαιωμάτων που ζητούν κατοχύρωση.

Στη θεματική αυτή δίδεται έμφαση στην ανάπτυξη των ιδιαίτερων θεωρητικών γνώσεων που συνδέονται με το περιεχόμενο του αντίστοιχου διδακτικού βιβλίου της Ε' και ΣΤ' Δημοτικού.

4. "Νεότερα φιλοσοφικά ρεύματα"

Θέματα απ' το φιλοσοφικό κίνημα του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού: Ορθολογισμός. Κριτική φιλοσοφία. Υλισμός. Αλογοκρατία. Φιλοσοφία

των επαναστάσεων (Φιλοσοφία και επανάσταση του 1789). Πολιτική και κοινωνική φιλοσοφία: Montesquieu, Rousseau, Diderot, Υλιστές Hobbes, Locke (αγγλικός εμπειρισμός και διαφωτισμός). Σχολή Φυσικού Δικαίου. Kant, Hegel, Marx, Nietzsche. Θετικισμός και ιστορισμός. Υπαρξισμός. Επιστημολογία.

5. "Η Γλώσσα στα Κείμενα (Κειμενογλωσσία – Υφολογία – Ρητορική)"

Λειτουργίες της γλώσσας. Ποιητική γραμματική. Νεολογισμοί. Σχήματα λόγου. Υφολογία. Ανάλυση του ύφους νεοελληνικών λογοτεχνικών έργων (ποίησης, πεζογραφίας, δοκιμίου κ.λπ.). Γλωσσούφολογικές παρατηρήσεις σε κείμενα μη λογοτεχνικά (διαφήμιση, τύπος κ.λπ.). Μεταφρασεολογία (διαγλωσσική και ενδογλωσσική μετάφραση).

6. "Λογοτεχνία και Εκπαίδευση"

- Λογοτεχνία και Εκπαίδευση. Η παρουσία της λογοτεχνίας στα σχολικά βιβλία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού ως διαμεσολαβητή ανάμεσα στο μαθητή και το λογοτεχνικό βιβλίο.
- Η διδασκαλία της λογοτεχνίας σε συνδυασμό με τις Άλλες Τέχνες και τη Μουσική.
- Τα νέα Ανθολόγια λογοτεχνικών κειμένων για όλες τις τάξεις του Δημοτικού (Α΄-ΣΤ΄). Διδακτικές προσεγγίσεις – Δραστηριότητες.

7. "Λαογραφία: Κοινωνική Συγκρότηση"

- Εισαγωγή στην Κοινωνική Λαογραφία.
- Νεοελληνικός παραδοσιακός πολιτισμός και σύγχρονος λαϊκός πολιτισμός.
- Η ιδιότυπη αστικοποίηση της νεοελληνικής κοινωνίας. Αθήνα: Η διχασμένη πολιτεία
- Παραδοσιακές και νεότερες κοινωνικές δομές: Οργάνωση του χώρου. Κοινότητα. Συγγένεια. Οικογένεια. Σχέσεις παραγωγής. Η διατροφή. Οι γιορτές.
- Βιβλιογραφικός οδηγός.
- *Φροντιστηριακό σεμινάριο* (με προαιρετική εργασία): Ερμηνευτική και αναστοχαστική ανάλυση αφηγήσεων ζωής με βάση το δίπολο παράδοση vs νεωτερικότητα. Σχέσεις ατομικής και συλλογικής μνήμης (Βιογραφικά αφηγηματικά κείμενα από το *Αρχείο Αφηγήσεων Ζωής* του Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών του Π.Τ.Δ.Ε.)

8. "Λαογραφία: Ήθη και Έθιμα"

- Ήθη και έθιμα: εννοιολογική προσέγγιση. Επιβίωση και αναβίωση εθίμων. Αίτια της σύγχρονης απουσίας εθίμων. Φολκλορισμός και Ρετρό την εποχή της παγκοσμιοποίησης. Μυθοποίηση του

παρελθόντος και σύγχρονες νοηματοδοτήσεις του. Η επινόηση της παράδοσης.

- Ο κύκλος της ζωής. Διαβατήρια έθιμα: γέννηση – (ενηλικίωση) - γάμος – θάνατος.
- Ελληνικές γιορτές και έθιμα της λαϊκής λατρείας. Πολιτισμικές συνέχειες και μετασχηματισμοί λαϊκών πρακτικών του αγροτικού χώρου. Τα ευετηριακά δρώμενα. Οι γιορτές του χρόνου στην νεοελληνική παραδοσιακή και τη σύγχρονη κοινωνία με έμφαση στη περίοδο του Δωδεκαημέρου, της Αποκριάς και του Πάσχα. Αγροτικά έθιμα: Α΄ του θερισμού. Β΄ του αλωνισμού. Γ΄ του τρυγητού
- Βιβλιογραφικός οδηγός.
- *Φροντιστηριακό σεμινάριο* (με προαιρετική εργασία): Ερμηνευτική και αναστοχαστική ανάλυση αφηγήσεων ζωής με βάση το δίπολο παράδοση – νεωτερικότητα και έμφαση στα ήθη (νοοτροπίες, αντιλήψεις, συμπεριφορές, πρακτικές) και τα έθιμα (τελετουργίες) (συνεντεύξεις από το *Αρχείο Αφηγήσεων Ζωής* του Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών του Π.Τ.Δ.Ε.)

9. "Φιλολογική Λαογραφία"

A. Εισαγωγή στη Φιλολογική Λαογραφία. Λαϊκή λογοτεχνία. Νεωτερική Λαογραφία: Ορολογία, θεωρητικές προσεγγίσεις.

Γραπτός και προφορικός λόγος στη λαϊκή παράδοση.

Ερευνητική μεθοδολογία (δομολογικές και σημειολογικές προσεγγίσεις).

B. Εξέταση θεμάτων παραδοσιακής και Νεωτερικής Φιλολογικής Λαογραφίας:

1. Δημοτικό τραγούδι, παροιμία, αίνιγμα, ευχές και κατάρες, επωδή, λαϊκό θέατρο, ρεμπέτικο τραγούδι, λαϊκοί ποιητάρηδες, έντυπη λαϊκή ποίηση, έμμετρη επιστολογραφία, πολιτικά ανέκδοτα, επιγραφές αυτοκινήτων, γελοιογραφία, στιχουργήματα του στρατού, εορταστικές κάρτες, κ.ά.

2. Λαϊκή αφηγηματολογία. Έννοια και ορισμός.

i. Παραμύθι, ευτράπελες διηγήσεις, μύθος, παραδόσεις, λαϊκές αυτοβιογραφίες, κόμικς. Παραλογοτεχνία, φυλλάδα και λαϊκό βιβλίο.

ii. Το παραμύθι ως αντικείμενο λαογραφικής και φιλολογικής έρευνας.

Γ. Βιβλιογραφικός οδηγός

10. Ιστορία του Νεοελληνικού Θεάτρου (16^{ος} -19^{ος} αιώνας)

-Το Νεοελληνικό Θέατρο στη διασταύρωση των πολιτισμών (Βορράς-Νότος, Ανατολή-Δύση)

-Θεατρική διάδραση και κοινωνική πραγματικότητα στην Κρήτη και τα Εφτάνησα (16ος -18ος αιώνας Θεατρικά είδη και Θεατρική δραστηριότητα, Συγγραφείς και έργα)

- Το Ελληνικό Θέατρο της Αναγέννησης και του Μπαρόκ(Θεατρικές και Λογοτεχνικές επιδράσεις της Ευρώπης στην Κρήτη και τα Εφτάνησα, Πρότυπα και πρωτοτυπία)

-Το Θέατρο του Νεοελληνικού Διαφωτισμού (Η πρόσληψη του Ευρωπαϊκού θεάτρου, Μολιέρος-Γκολντόνι- Μεταστάσιο, η «Μετακένωση» του Ευρωπαϊκού Πνεύματος, Γλώσσα, Ιδεολογία, Θεατρική δραστηριότητα)

-Θέατρο – Λογοτεχνία - Κοινωνία στον 19ο αιώνα (θέατρο της Καθαρεύουσας, κωμωδία, κωμειδύλλιο, επιθεώρηση, κλασικισμός και ρομαντισμός της Α΄ Αθηναϊκής Σχολής, Δημοτικισμός και θέατρο, Ηθογραφία και ηθογραφισμός στο θέατρο).

11. "Σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας με την αξιοποίηση του δράματος και του θεάτρου"

- Ο ρόλος του Θεάτρου στην Εκπαίδευση
- Αισθητική και παιδαγωγική ανάλυση
- Όψεις και μορφές του Θεάτρου στην Εκπαίδευση (θεατρικό παιχνίδι, δραματοποίηση, θεατρικό δρώμενο, σκετς, παράσταση)
- Ειδικές μορφές και κατηγορίες (Θέατρο Σκιών, Κουκλοθέατρο, Μαριονέτες)
- Διαδικασίες Σχολικής Παράστασης
- Θέατρο και Αισθητική Αγωγή στο σχολείο
- Διδακτική του Θεάτρου
- Προβλήματα μεθόδου και αξιολόγησης
- Σχολικό Θέατρο και Κοινωνία
- Το Θέατρο ως διδακτική μεθοδολογία
- Θέατρο και πολιτιστικές εκδηλώσεις στο σχολείο.
- Εργαστήρια εφαρμογής.

12. "Εικαστική Αγωγή II"

Το μάθημα αποτελείται από δύο μέρη : θεωρητικό και πρακτικό.

1. Θεωρητικό :

Η γλώσσα της εικόνας και τα χαρακτηριστικά της. Στοιχεία Ιστορίας της Τέχνης : α. Αρχαίοι πολιτισμοί και η ζωγραφική τους, β. Σύγχρονη Τέχνη : Κινήματα του 20ου αιώνα, Στοιχεία Αισθητικής και Φιλοσοφίας της Τέχνης, Γλυπτική, Πλαστική, Κεραμική, Πηλός, Χαρακτική, Ο Gaudí και η Αρχιτεκτονική, Το διακοσμητικό σχέδιο, Ελληνικά λαϊκά μοτίβα, Τα παιχνίδια και οι κούκλες, Χαρτοπολτός, Διδακτική της Τέχνης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

2. Πρακτικό :

Πηλοπλαστική, Χάραγμα-Τύπωμα με απλά υλικά, Κατασκευή παιχνιδιών και κούκλας με απλά υλικά, Χαλκοπλαστική, Πασχαλιάτικες και άλλες διακοσμήσεις, Διακοσμητικά σχέδια, Ζωγραφική – Μεικτή τεχνική, Χαρτοπολτός, Κούκλες κουκλοθέατρου, Μάσκες κ.ά.

13. "Κοινωνικές ανισότητες και κοινωνική αλλαγή"

Σκοπός του μαθήματος είναι η προσέγγιση των φαινομένων της κοινωνικής σύγκρουσης, της κοινωνικής ανισότητας και της κοινωνικής αλλαγής τόσο από θεωρητική άποψη όσο και των μορφών εκδήλωσής τους στο σύγχρονο κόσμο. Ειδικότερα το μάθημα καλύπτει τις εξής ενότητες:

α) Κοινωνική σύγκρουση και κοινωνική αλλαγή: Κοινωνική σύγκρουση, έννοια και είδη αυτής. Η σύγκρουση ως κοινωνική διαδικασία. Κοινωνική αλλαγή: έννοια και παράγοντες αυτής (βιολογικός, γεωγραφικός, δημογραφικός, τεχνολογικός). Το πρόβλημα και οι θεωρίες της κοινωνικής αλλαγής: γραμμικές θεωρίες, η λειτουργιστική οπτική.

β) Κοινωνική ανισότητα. Κοινωνική διαστρωμάτωση: ορισμός, διαφοροποιήσεις στον τρόπο κοινωνικής διαστρωμάτωσης (κάστα και ταξικά συστήματα), οι λειτουργίες της κοινωνικής διαστρωμάτωσης, κοινωνική διαστρωμάτωση και σύγκρουσης, κοινωνική διαστρωμάτωση και τεχνολογία στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης. Κοινωνικές ανισότητες στο σύγχρονο κόσμο: γενική επισκόπηση παγκόσμιος καταμερισμός εργασίας και ανισότητες: παγκόσμιος πλούτος και φτώχεια. Γήρανση πληθυσμού, βιολογικές και πολιτισμικές παράμετροι, προβλήματα από την γήρανση του πληθυσμού, θεωρητικές προσεγγίσεις και εμπειρικά δεδομένα.

γ) Γένος και φύλο: βιολογικές και πολιτισμικές διακρίσεις, κοινωνικοποίηση του φύλου φύλο και κοινωνική διαστρωμάτωση, θεωρητικές προσεγγίσεις.

δ) Έθνος και φυλή: η κοινωνική τους έννοια, στερεότυπα και προκαταλήψεις, διακρίσεις, γενική επισκόπηση και προοπτικές.

ε) Κοινωνική απόκλιση: ορισμός, δομική, λειτουργική, κριτική ανάλυση, απόκλιση και κοινωνική διαφοροποίηση, έγκλημα και το σύστημα απονομής δικαιοσύνης.

στ) Δημογραφικά προβλήματα, πληθυσμός και αστικοποίηση: ιστορία και θεωρία, μετανάστευση, ο αστισμός ως μορφή σύγχρονης ζωής. Περιβάλλον και κοινωνία: ιστορικές και σύγχρονες διαστάσεις, διεθνής και τοπικές παράμετροι, πολιτισμικές διαστάσεις, θεωρητικές προσεγγίσεις, προοπτικές.

ζ) Συλλογικές συμπεριφορές και κοινωνικά κινήματα: γενική επισκόπηση, μαζική συμπεριφορά

η) Κοινωνική αλλαγή και μεταμοντέρνα κοινωνία.

14. "Μουσική Παιδεία Ι"

Στόχοι

- Να αναγνωρίσουν οι φοιτητές τη Μουσική Τέχνη και τη σχέση της με τον πολιτισμό και να αναπτύξουν τις προσωπικές ικανότητες και δεξιότητες τους στην αισθητική έκφραση και τη διαμόρφωση

στάσεων απέναντι στην πολιτισμική διεύρυνση του σύγχρονου κόσμου.

- Να προσεγγίσουν κριτικά και στοχαστικά τους διάφορους τομείς της Μουσικής και της Τέχνης συνειδητοποιώντας τις ιδιαιτερότητές τους αλλά και τη βαθύτερη διαπλοκή και αλληλεξάρτησή τους στην παραγωγή του αισθητικού αποτελέσματος, που είναι και ο τελικός στόχος μας.
- Να αναζητούν, να εκφράζονται και να συνθέτουν την καλλιτεχνική δημιουργία με την κατάλληλη χρήση μουσικών μέσων και υλικών, τα οποία προέρχονται από πολλές και διαφορετικές αισθητικές πηγές και με ποικίλες ενέργειες.
- Με τη χρήση των μέσων και υλικών της Μουσικής και Καλλιτεχνικής Παιδείας να γίνεται η σύνδεση θεωρίας και πράξης μέσω δημιουργικών και πρακτικών δραστηριοτήτων που θα αντανακλούν όλο το φάσμα της διδακτικής μεθοδολογίας των Αισθητικών Επιστημών.
- Να κατανοήσουν τις σύγχρονες έννοιες, μέσα και τεχνικές εφαρμογές στους χώρους της Μουσικής και της Τέχνης και να γνωρίσουν τις νέες τεχνολογίες παράλληλα με τις σύγχρονες απαιτήσεις της καλλιτεχνικής έκφρασης και την ανάπτυξη του πολιτισμού.
- Να γνωρίσουν την ιστορία των ιδεών και των ρευμάτων στο χώρο της Μουσικής που συνέβαλαν σταδιακά στην οικοδόμηση και την εξέλιξη του πολιτισμού των ευρωπαϊκών κοινωνιών και να κατανοήσουν την αξία της πολυ-πολιτισμικής διάστασης ως βασικού χαρακτηριστικού της συνείδησης του ευρωπαϊκού πολίτη.
- Να απελευθερωθούν, να εκφραστούν μέσα από τις δημιουργικές εργασίες. Να μάθουν να βλέπουν την ομορφιά, να την αναζητούν να τη βιώνουν, μέσα από το όργανο με την αυτοπαίδευση και την αυτοέκφραση. Μέσα από τις μουσικές ακροάσεις, μέσα από τις δημιουργικές εργασίες όπου κυριαρχεί η παιδική φαντασία και τα ανεξάντλητα, πλούσια, ρυθμικά σχήματα που κρύβουν μέσα τους, και όχι να βασανίζονται και να χάνονται μέσα στην αποστήθιση των άψυχων - ψυχρών μουσικών κανόνων, ονομάτων και ημερομηνιών. Τα αυτοσχέδια παιδικά δρώμενα να έχουν σημαντική σχέση την ώρα της μουσικής, όπως ήχος-αυτοσχεδιασμός - κίνηση - έκφραση - ρυθμός - λόγος, να σμίγουν με τη φαντασία για να φθάσουν στο αποτέλεσμα. Και ο φοιτητής, αυριανός δάσκαλος, να βοηθήσει τα παιδιά να βιώνουν την ομορφιά. Να ζουν με την ομορφιά. Να αναζητούν την ομορφιά.

15. "Μουσική Παιδεία II"

- Οι ίδιοι στόχοι σε πιο ψηλά επίπεδα.

- Μεγαλύτερη λεπτομέρεια στα μουσικοπαιδαγωγικά συστήματα, στις σύγχρονες μεθόδους και τους τρόπους εφαρμογής των.
- Εφαρμογή των μεθόδων στο τμήμα και δειγματικές διδασκαλίες από το καθηγητή και τους φοιτητές στα σχολεία.

16. "Φυσική Αγωγή"

- Η έννοια της φυσικής αγωγής.
- Η σπουδαιότητα της φυσικής αγωγής και η συμβολή της στην ομαλή ανάπτυξη του παιδιού.
- Σκοποί της Φυσικής Αγωγής.
- Προγραμματισμός της Φυσικής Αγωγής στο Δημ. Σχολείο - Εγκαταστάσεις.
- Η παιδική δράση: προβληματισμός, αυτενέργεια, ενδιαφέρον, ελευθερία στην παιδική δράση.
- Παιχνίδια, αθλοπαιδιές, χορογράφηση.
- Διδασκαλία ελληνικών χορών, ομαδικών παιχνιδιών και αθλοπαιδιών.
- Μέθοδος καλλιέργειας υγιούς αθλητικού πνεύματος.
- Ανατομία του σκελετού - παραμορφώσεις - οργανικά συστήματα.
- Πρώτες βοήθειες.

17. "Αρχαία Ελληνική Μυθολογία, Ιστορία και Φιλοσοφία"

- Διδακτική της αρχαίας ελληνικής μυθολογίας.
- Μύθος και ιστορική πραγματικότητα.
- Μυθική ιστορία και μυθική φιλοσοφία.
- Σχέσεις μυθολογίας, ιστορίας, φιλοσοφίας, και λογοτεχνίας. Η διεπιστημονικότητα του γνωστικού αντικειμένου της αρχαίας ελληνικής μυθολογίας.
- Σχέσεις ηθικής και πολιτικής φιλοσοφίας στη ρητορική και την ποιητική της αρχαιότητας.
- Μύθος και ηθική. Η έννοια της φιλίας στην αρχαία ελληνική τραγωδία.
- Μύθος και πολιτική. Η πολιτική τέχνη της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας.
- Χρήσεις του μύθου στο φιλοσοφικό και τον ιστορικό λόγο.
- Σύγχρονες οικειοποιήσεις της αρχαίας ελληνικής μυθολογίας (λογοτεχνία, θέατρο, κινηματογράφος).

18. "Η Ιστορία και η Διδακτική της"

- Η ιδιαιτερότητα της ιστορίας ως κοινωνικής επιστήμης, ως μέσου παιδείας και αντικειμένου διδασκαλίας.
- Τα Προγράμματα Σπουδών στην ιστορία και η κριτική τους παρουσίαση.
- Η ανάπτυξη της σκέψης και η κατανόηση της ιστορίας.

- Κριτική θεώρηση των διδακτικών τρόπων και μεθόδων της διδασκαλίας της ιστορίας.
- Μέσα προσφοράς της διδακτέας ιστορικής ύλης και διδακτική αξιοποίηση της εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Η «Νέα Ιστορία».
- Ενσυναίσθηση και διδασκαλία της ιστορίας.
- Γλώσσα, λογοτεχνία και διδασκαλία της ιστορίας.
- Ιστορία και τέχνη.
- Ιστορία και περιβαλλοντική εκπαίδευση. Η έρευνα και η διδασκαλία της ιστορίας μέσω της σπουδής του περιβάλλοντος.
- Διδακτική της τοπικής ιστορίας. Μεθοδολογία του project.
- Ταυτότητες και διδακτική της γενικής και της τοπικής ιστορίας.
- Πολυπολιτισμικότητα, Ελληνική Διασπορά και Διδακτική της Ιστορίας.
- Διδασκαλία του μαθήματος της ιστορίας και αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου.
- Διδακτική προσέγγιση ενοτήτων γενικής και τοπικής ιστορίας.

19. "Μεσαιωνική ελληνική ιστορία: Βυζάντιο, Ευρώπη, σλαβικός και ανατολικός κόσμος"

- Πηγές και βιβλιογραφία της βυζαντινής ιστορίας.
- Γενικά χαρακτηριστικά . Ελληνισμός και Βυζάντιο.
- Από τη Ρώμη στη «Νέα Ρώμη» (284 – 518). Η χριστιανική αυτοκρατορία της Ανατολής και τα Γερμανικά κράτη της Δύσεως. Η γέννηση των βυζαντινών ιδεολογιών.
- Η οικουμενικότητα της «Της Ρώμης» (518 – 610). Κράτος και κοινωνία.
- Η διαμόρφωση της μεσαιωνικής Ελληνικής Αυτοκρατορίας και η ανασύσταση του οικουμενικού χριστιανικού κράτους (717 - 1025). Το ηθικό και νομικό πλαίσιο της αυτοκρατορικής εξουσίας. Παράγοντες λειτουργίας του πολιτεύματος.
- Ο Αραβικός και ο Ευρωπαϊκός κόσμος.
- Σταυροφορίες. Η πρώτη άλωση της Κωνσταντινούπολης (1204).
- Ο διαμελισμός της Βυζαντινής αυτοκρατορίας. Το Βυζάντιο της διασποράς και η ανακατάληψη της Κωνσταντινούπολης (1261).
- Η επέκταση των Οθωμανών στη Μικρά Ασία και στην Ευρώπη ως την άλωση της Κωνσταντινούπολης (1453).
- Η παγίωση της οθωμανικής κυριαρχίας στον ελλαδικό χώρο και τα πρώτα συμπτώματα της Οθωμανικής παρακμής.
- Βυζάντιο και Δύση. Βυζάντιο και Ανατολή, Βυζάντιο και σλαβοβαλκανικός κόσμος.
- Βυζαντινός πολιτισμός (οι βασικές αρχές της πολιτικής σκέψης, δίκαιο, οικονομία, κοινωνία, διοίκηση, διπλωματία, εκκλησία και δόγμα, πνευματικός βίος, τέχνη καθημερινή ζωή).

20. "Ιστορία της τοπικής αυτοδιοίκησης στο ελληνικό κράτος"

- Θεμελιώδεις έννοιες. Συγκεντρωτικό και αποκεντρωτικό σύστημα.
- Το ιστορικό υπόβαθρο και πλαίσιο του θεσμού. Συνιστώσες συγκρότησης των ελληνικών κοινοτήτων κατά την Οθωμανική κυριαρχία. Εξουσία - Εκκλησία και κοινοτική αυτοδιοίκηση, η συγκυρία. Διοικητική οργάνωση και εκπαιδευτική πραγματικότητα. Οι ελληνικές κοινότητες της Διασποράς.
- Η μορφή των τοπικών διοικητικών αρχών κατά την περίοδο της Επανάστασης του 1821. Καταστατικές προβλέψεις στα Τοπικά και Γενικά πολιτεύματα του Αγώνα.
- Η δομή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης κατά την καποδιστριακή και οθωνική περίοδο: Διοίκηση και Αυτοδιοίκηση, περιφερειακή οργάνωση, πρόσωπα και θέματα, δικαιοδοσίες, οι χρηματοοικονομικές δυνατότητες και η κοινωνική πραγματικότητα. Τοπική Αυτοδιοίκηση και λειτουργία της εκπαίδευσης.
- Η διαμόρφωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο σκεπτικό της πολιτικής του Χ. Τρικούπη και του Θ. Δηλιγιάννη. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση και το ζήτημα της διοικητικής χειραφέτησης.
- Η θέση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον 20^ο αι.: συνταγματικές και νομοθετικές ρυθμίσεις, τα οργανωτικά σχήματα και η ιστορική τους εξέλιξη. Οι σχέσεις Κεντρικής Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αναπτυξιακά, πολιτιστικά και εκπαιδευτικά ζητήματα.
- Ο θεσμός της περιφέρειας (ν. 2503/1997). Ο νόμος 2539/97 για τη «Συγκρότηση της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης» - νόμος «Καποδίστριας». Το «Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ν. 3852/2010).

21. "Γενική – Τοπική ιστορία, οι πηγές και η μελέτη τους"

- Επιστημολογικά ζητήματα και γενικές έννοιες της ιστορίας.
- Οι ιστορικές Σχολές. Εννοιολογικά και μεθοδολογικά εργαλεία.
- Το «γεγονός» και η ανασυγκρότηση του παρελθόντος, αφήγηση και ερμηνεία. Το πρόβλημα της αντικειμενικότητας και αλήθειας στην ιστορία.
- Τα όρια και τα είδη των ιστορικών πηγών, το περιεχόμενό τους. Προφορική ιστορία.
- Η μέθοδος προσέγγισης και η κριτική των πηγών. Παραδοσιακές μέθοδοι καταγραφής και διάσωσης τους, σύγχρονες δυνατότητες και προοπτικές.
- Η ιστορική έρευνα και η βιβλιογραφία.
- Η διεπιστημονική προσέγγιση - προαπαιτούμενο της ιστορικής έρευνας.

- Η συγκέντρωση, επιλογή και οργάνωση του ιστορικού υλικού, η τεκμηρίωση των θέσεων και απόψεων. Σχεδιασμός της ερευνητικής ιστορικής εργασίας.
- Μεθοδολογία της σχολικής ιστορικής έρευνας. Δειγματική εκπόνηση εργασίας.

22. "Η Παιδεία ομογενών εξωτερικού"

23."Εισαγωγή στην Ψυχογλωσσολογία: Προεκτάσεις για τη Διδακτική της Γλώσσας"

- Η αμφίδρομη σχέση Ψυχολογίας και Γλωσσολογίας με βάση τις νεότερες θεωρίες της Γνωσιακής Γλωσσολογίας, οι οποίες μας αποκαλύπτουν τις διεργασίες που προηγούνται / έπονται της παραγωγής / πρόσληψης του λόγου κατά την γλωσσική επικοινωνία.
- Οι βασικές αρχές της Γλωσσικής Κατάκτησης και Ανάλυσης Παιδικού Λόγου, καθώς και η σπουδαιότητα των ευρημάτων προς επίρρωση / αναίρεση των επικρατουσών στους δύο αυτούς κλάδους γλωσσολογικών θεωριών.
- Η αναλυτική παρουσίαση της έρευνας στον κλάδο της Γλωσσικής Κατάκτησης (L1), με αναφορά σε όλες τις νεότερες σημαντικές εξελίξεις, καθώς και τις πρακτικές που εφαρμόζονται τόσο στην πειραματική (experimental) όσο και στη μακροχρόνια (longitudinal) μέθοδο συλλογής υλικού. Ειδικό βάρος θα δοθεί στην πρόοδο που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια σε ό,τι αφορά την κατάκτηση της Ελληνικής, με συγκεκριμένες αναφορές στη φωνολογία, τη μορφολογία, τη σύνταξη, το λεξιλόγιο κλπ. Επιπλέον, θα εξαχθούν συμπεράσματα για τη διδακτική πρακτική, όπως για παράδειγμα η κατηγοριοποίηση / διδασκαλία της κλίσης των ουσιαστικών κατά γένη. Στο ίδιο πλαίσιο, θα γίνουν και κάποιες ασκήσεις μεταγραφής και κωδικοποίησης μαγνητοφωνημένου παιδικού λόγου προς εξοικείωση των φοιτητών.
- Τέλος, θα γίνει αναφορά και στην Κατάκτηση της Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας (L2) προκειμένου να αναδειχθούν οι εν πολλοίς κοινές αρχές που διέπουν τους δύο υπο-κλάδους (L1 και L2) της Γλωσσικής Κατάκτησης.

24. "Η διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης ή ως δεύτερης γλώσσας"

- Οι μέθοδοι διδασκαλίας της ξένης γλώσσας (η παραδοσιακή, η δομιστική, η επικοινωνιακή)
- Η διδασκαλία της γλωσσικής ποικιλίας της ελληνικής (διαλεκτικά στοιχεία, κοινωνιόλεκτοι, διάκριση προφορικού-γραφτού λόγου, υφολογικές ιδιαιτερότητες)
- Τα πρώτα μαθήματα σε αρχάριους

- Η προφορά: βασικοί κανόνες προφοράς και διόρθωση της λανθασμένης προφοράς
- Η διδασκαλία του λεξιλογίου (συνώνυμα, αντώνυμα, υπώνυμα) και τρόποι εμπλουτισμού του
- Το ουσιαστικό: το γένος, ο αριθμός, η κλίση, παραγωγή, σύνθεση, φραστικά ουσιαστικά
- Το ρήμα: διάκριση χρόνου-ρηματικής όψης (ποιού ενεργείας). Ο χρόνος ως δεικτική κατηγορία. Η μετοχή. Τα απρόσωπα ρήματα και η σύνταξή τους. Η παθητική φωνή.
- Οι γλωσσικές πράξεις, ο ρόλος τους στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας
- Ο εξαρτημένος λόγος: πλάγιος λόγος, δευτερεύουσες προτάσεις (με έμφαση στους υποθετικούς λόγους και στις αναφορικές προτάσεις). Η χρήση των ότι / πως, να, που
- Οριστικό, αόριστο, μηδενικό άρθρο
- Επίθετο-επίρρημα
- Τρόποι διδασκαλίας: η χρήση οπτικο-ακουστικού υλικού, η ορθογραφία, η διδασκαλία λογοτεχνικού κειμένου στους ξένους

25. "Το Βιβλίο στην Εκπαίδευση"

- Λόγος και Εικόνα στη διδακτική πράξη. Κώδικες, τεχνικές και αισθητικά ρεύματα στην εικονογράφηση του παιδικού βιβλίου. Το εικονογραφημένο βιβλίο και η αξιοποίησή του στο Σχολείο. Διδακτικές προσεγγίσεις.
- Η καλλιέργεια της Φιλαναγνωσίας στο Σχολείο. Παιγνιώδεις δραστηριότητες φιλαναγνωσίας.
- Η αμφίδρομη σχέση λογοτεχνίας και γνωστικών αντικειμένων. Διαθεματικές διδακτικές προσεγγίσεις του λογοτεχνικού βιβλίου και του βιβλίου γνώσεων για παιδιά.

26. "Παράδοση και νεωτερικότητα στην ποίηση"

Στόχος του μαθήματος είναι η προσέγγιση της ποίησης των Δ. Σολωμού, Κ. Καβάφη, Κ. Καρυωτάκη και Γ. Σεφέρη. Με άξονα τους τέσσερις αυτούς ποιητές μελετώνται η Επτανησιακή Σχολή, ο νεοσυμβολισμός, ο νεορομαντισμός, ο μοντερνισμός και η νέα ποίηση. Η γνωριμία του ποιητικού έργου θα γίνεται με χρήση θεωριών της λογοτεχνίας και με διδακτικές εφαρμογές.

27. "Σύγχρονη πεζογραφία"

- α) Εισαγωγή στη μεταπολεμική πεζογραφία. Κοινωνικές και αισθητικές συνιστώσες. Μεθοδολογία ερμηνείας του νεοελληνικού πεζογραφήματος.
- β) Γνωριμία με το έργο σύγχρονων νεοελλήνων πεζογράφων: Στ. Τσίρκα, Δ. Χατζή, Γ. Ιωάννου, Μ. Χάκκα, Α. Κοτζιά, Μ. Δούκα, Μ. Βαμβουνάκη.
- γ) Προσέγγιση αντιπροσωπευτικών κειμένων.

28. "Ρεαλισμός και Μυθοπλασία"

Τα μαθήματα επιδιώκουν μια συστηματική προσέγγιση της «αναφορικότητας» της λογοτεχνίας και παρακολουθούν μέσα από την αναίρεση της ανθεκτικής νεοελληνικής ηθογραφίας την οργάνωση ενός αφηγηματικού λόγου περισσότερο κριτικού, παρά περιγραφικού. Με αφορμή το έργο των βασικών εκπροσώπων του ρεαλισμού στην πεζογραφία ανιχνεύεται η χρήση της ιστορίας, οι διαμεσολαβημένες απεικονίσεις του πραγματικού, η παρουσία του χρόνου και του δραματοποιημένου χώρου, καθώς και τα στοιχεία της γραφής που πιστοποιούν την ιδιαιτερότητα του λογοτεχνικού αυτού ρεύματος ή φαινομένου.

29. "Ιστορία της ελληνικής γλώσσας και προεκτάσεις στη διδασκαλία της νέας ελληνικής"

Συγχρονία και διαχρονία στη γλώσσα. Η εξέλιξη της ελληνικής γλώσσας μέσα από τα κείμενα κάθε εποχής, από την αρχαία ελληνική στην ελληνιστική κοινή, στη δημώδη γλώσσα, στη σύγχρονη κοινή με έμφαση στην εξέλιξη της προφοράς και της γραφής από τα αρχαία ως τα νέα ελληνικά. Επίσης εξετάζονται σημαντικές μεταβολές στη γραμματική, τη σύνταξη και το λεξιλόγιο. Τέλος, εξετάζουμε τη διδασκαλία της ιστορικής ορθογραφίας, των κλίσεων και του λεξιλογίου μέσα από την ιστορική τους διάσταση.

30. "Νέα Τεχνολογία, Εργασία και Εκπαίδευση"

Ιστορική εξέλιξη, οριοθέτηση του γνωστικού αντικειμένου και θεωρητικές καταβολές της κοινωνιολογίας της εργασίας. Τρόποι παραγωγής και μορφές οργάνωσης της εργασίας. Τηλορισμός, φορντισμός, θεωρία των ανθρωπίνων σχέσεων. Τάσεις της βιομηχανικής κοινωνιολογίας μετά τον β' παγκόσμιο πόλεμο: οι προσεγγίσεις των βιομηχανικών σχέσεων, η νέα σχολή των ανθρωπίνων σχέσεων και η οργανωτική θεωρία. Η νέα τεχνολογική επανάσταση. Εφαρμογές των νέων τεχνολογιών, οργάνωση της εργασίας και της παραγωγής, θεωρητικές προσεγγίσεις της τεχνολογίας. Κοινωνικές επιπτώσεις των νέων τεχνολογιών: έκταση και ποιότητα της απασχόλησης, επαγγελματικά προσόντα, ειδικότητες, περιεχόμενο, έλεγχος και συνθήκες της εργασίας, σύνθεση του εργατικού δυναμικού, φύση της εργασίας, των τάξεων και της βιομηχανικής κοινωνίας. Νεότερες θεωρίες για την εργασιακή διαδικασία. Νέες τεχνολογίες και εναλλακτικές μορφές οργάνωσης της εργασίας. Μαζική παραγωγή, πλήρης απασχόληση και κοινωνικό κράτος. Η κρίση του φορντισμού και η μετάβαση στο μεταφορντισμό. Ευέλικτη βιομηχανική παραγωγή, ευέλικτη αυτοματοποίηση, ευέλικτα συστήματα μαζικής και διαφοροποιημένης παραγωγής. Η μεταβιομηχανική κοινωνία και το μέλλον της εργασίας. Από την γραφειοκρατική στην

μεταγραφειοκρατική οργάνωση. Δυνητική οργάνωση: έννοια, μορφές και χαρακτηριστικά. Νέα τεχνολογία και δυνητικοποίηση των οργανώσεων. Η διάσταση του χώρου και του χρόνου. Ο ρόλος της επικοινωνίας και της εμπιστοσύνης. Ο ρόλος της κουλτούρας. Δυνητική οργάνωση και παγκοσμιοποίηση. Δυνητική οργάνωση, οργανωτική θεωρία και εφαρμογές Η δυνητικοποίηση της εργασίας και της εκπαίδευσης. Τηλεεργασία: έννοια, χαρακτηριστικά, εφαρμογές και επιπτώσεις. Νέες τεχνολογίες και εκπαίδευση: εφαρμογές και επιπτώσεις.

31. "Εργασιακές Σχέσεις"

Το μάθημα καλύπτει τις ενότητες:

Οι Εργασιακές ή Βιομηχανικές Σχέσεις - Διευκρινίσεις Ορολογίας και Μεθοδολογίας -Προσδιοριστικοί Παράγοντες και Τάσεις της Έρευνας Ιστορικά - Η Συστημική Θεωρία του Dunlop - Ο Εργατικός και ο Εργοδοτικός Συνδικαλισμός μέσα στο Σύγχρονο Μεταβαλλόμενο Περιβάλλον - Οι Σύγχρονες Συνδικαλιστικές Οργανώσεις -Οι Προκλήσεις του Σύγχρονου Περιβάλλοντος: Νέα Τεχνολογία, Παγκοσμιοποίηση, Ευρωπαϊκή Διάσταση και Αλλαγές στη Δομή της Αγοράς Εργασίας. Εξουσία, Σύγκρουση και Συνεργασία στις Βιομηχανικές Σχέσεις - Σύγκρουση και Εξουσία - Βιομηχανική Δημοκρατία και Εργατική Συμμετοχή-Εκδημοκρατισμός, Εξανθρωπισμός και Έλεγχος της Εργασίας-Ο Η. Braverman και η Κριτική όσον Αφορά τον Έλεγχο και την Υποβάθμιση της Σύγχρονης Εργασιακής Διαδικασίας. Κράτος και Βιομηχανικές Σχέσεις - Κρατικός Παρεμβατισμός: Θεωρητικό, Ιστορικό Πλαίσιο και Προοπτικές - Μορφές Κρατικής Παρέμβασης στις Εργασιακές Σχέσεις – Τύποι των Εθνικών Συστημάτων-Μηχανισμοί Διαμόρφωσης Συναινέσεων-Το Κορπορατίστικο Μοντέλο Συνεργασίας-Η Ανάπτυξη του Κοινωνικού Διαλόγου στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Οι Συλλογικές Διαπραγματεύσεις-Έννοια και Φύση των Συλλογικών Διαπραγματεύσεων-Η Ευρωπαϊκή Εμπειρία και η Ελληνική Εμπειρία - Οι Συλλογικές Διαπραγματεύσεις μετά το Μνημόνιο με την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Οι Μηχανισμοί Επίλυσης και Ρύθμισης των Συλλογικών Διαφορών Εργασίας στην Ελλάδα. Η Ευελιξία στις Εργασιακές Σχέσεις - Εργασιακή Ευελιξία: Έννοια και Μορφές-Εσωτερική και Εξωτερική Ποσοτική Εργασιακή Ευελιξία - Βασικοί Τύποι-Η Μερική Απασχόληση- Ευελιξία με Ασφάλεια στην Απασχόληση (flexicurity) - Μέτρα για την Ευελιξία στην Αγορά Εργασίας και την Απασχόληση μετά το Μνημόνιο με την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Νέες Μορφές Απασχόλησης και Κοινωνική Συνοχή- Παγκοσμιοποίηση και Εργασιακή Ευελιξία-Εργασία και Ταυτότητα (ατομική και κοινωνική/ταξική) στις συνθήκες της σημερινής κρίσης.

Εργασία Υποχρεωτική (απαλλακτική)

32. "Λαϊκή ποίηση και Νεωτερισμός"

33. "Προφορικότητα και Γραμματοσύνη"

34. "Παιδαγωγικά της Λαογραφίας"

- Παιδαγωγική Λαογραφία: Ορισμός και περιεχόμενο της έννοιας.
- Λαϊκός πολιτισμός και λαϊκή παράδοση: έννοια και λειτουργία. Η λειτουργικότητα της λαϊκής παράδοσης στη σύγχρονη εποχή.
- Παράδοση και νεωτερικότητα στο λαϊκό πολιτισμό: Κοινωνικοϊστορική ανάλυση.
- Θεωρίες για την παιδική ηλικία.
- Λαογραφία και δάσκαλος: Η συγκρότηση των λαογραφικών αρχείων και η ερευνητική συμβολή των εκπαιδευτικών.
- Λαϊκή παράδοση και παιδί: α) η προγεννητική αγωγή στο λαϊκό πολιτισμό, β) παραδοσιακές αντιλήψεις και πρακτικές διαπαιδαγώγησης, γ) το παιχνίδι.
- Η διδασκαλία του λαϊκού πολιτισμού στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
- Αναλυτικά προγράμματα - διδακτικά βιβλία και ο λαϊκός πολιτισμός.
- Η συμβολή της λαογραφίας στην εξέταση γλωσσικών και λογοτεχνικών κειμένων του δημοτικού σχολείου.
- Λαϊκός πολιτισμός και θεατρική αγωγή.
- Η αξιοποίηση του παραμυθιού σε Προγράμματα Δημιουργικής Απασχόλησης. Μέθοδος και παιδαγωγικά οφέλη του Προγράμματος «Μια φορά και έναν καιρό ... αλλά μπορεί να γίνει και τώρα. Η εκπαίδευση ως χώρος διαμόρφωσης παραμυθιάδων».
- Εκπαιδευτικά προγράμματα λαογραφικών μουσείων και σχολείο. Λαϊκή παράδοση και σχολικό μουσείο.
- Λαϊκός πολιτισμός και διαπολιτισμική εκπαίδευση.
- Σχέδια διδασκαλίας του λαϊκού πολιτισμού στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.
- Βιβλιογραφικός οδηγός.
- Φροντιστηριακό σεμινάριο (με προαιρετική εργασία): Θεματοποίηση, ερμηνευτική και αναστοχαστική ανάλυση αφηγήσεων ζωής με έμφαση στην παιδική ηλικία με βάση το δίπολο παράδοση vs νεωτερικότητα. Σχέσεις ατομικής και συλλογικής μνήμης (Λαογραφική ανάλυση βιογραφικών αφηγηματικών κειμένων από το *Αρχείο Αφηγήσεων Ζωής* του Τομέα Ανθρωπιστικών Σπουδών του Π.Τ.Δ.Ε.).

35. "Αστική Λαογραφία"

- Αστική Λαογραφία: Ορισμός και περιεχόμενο της έννοιας.
- Αστικός χώρος και κοινωνικές επιστήμες (Λαογραφία, κοινωνιολογία, κοινωνική ανθρωπολογία, ιστορία).

- Μετακινήσεις πληθυσμών και αστικοποίηση στην Ευρώπη. Το ελληνικό φαινόμενο: η “νόθα” αστικοποίηση: αίτια και συνέπειες.
- Ο άνθρωπος της πόλης και το θέμα της παρακμής.
- Φολκλορισμός και ρετρό: κοινά στοιχεία και διαφορές τους.
- Πολιτιστικοί σύλλογοι: στοιχεία της ταυτότητάς τους. Τοπικοί σύλλογοι και τοπική ταυτότητα στην εποχή της παγκοσμιοποίησης.
- Λαογραφικά της Αθήνας: Περίοδοι. Πόλη μετοίκων. Τάξεις και στρώματα. Αποτύπωση στο χώρο των κοινωνικών διαδικασιών. Χώροι κοινωνικών συναθροίσεων
- Λαϊκός πολιτισμός και περιθωριακές ομάδες: α) Η περίπτωση του ελληνικού ρεμπέτικου, β) οι τσιγγάνοι στην πόλη
- Αστικός χώρος και θέατρο σκιών
- Αναπαραστάσεις κοινωνικών μετασχηματισμών της μεταπολεμικής ελληνικής κοινωνίας μέσα από τον παλαιό ελληνικό κινηματογράφο.
- Βιβλιογραφικός οδηγός.
- *Φροντιστηριακό σεμινάριο* (με προαιρετική εργασία): Μεθοδολογία επιτόπιας έρευνας εστιασμένη στη μελέτη των τοπικών συλλόγων

36. "Αισθητική Αγωγή: Εικαστικές Τέχνες και σύνδεσή τους με την τέχνη του σήμερα"

Το μάθημα αποτελείται από δύο μέρη : θεωρητικό και πρακτικό.

1. Θεωρητικό :

- Ανάγνωση και ερμηνεία του έργου Τέχνης: Η Τέχνη στο σύγχρονο κόσμο.
- Οι Εικαστικές Τέχνες μέσα από εκθέσεις σύγχρονων καλλιτεχνών.
- Επισκέψεις σε εκθέσεις Τέχνης, συνάντηση με τους καλλιτέχνες, ανάλυση έργων, συζήτηση.
- Οργάνωση καλλιτεχνικών εκθέσεων με έργα μαθητών στο σχολείο.
- Το ανάγλυφο. Τρισδιάστατες κατασκευές. Χαρακτική και τύπωμα με λινόλεουμ.

2. Πρακτικό :

- Καλλιέργεια αισθήσεων και δεξιοτήτων.
- Έκφραση ιδεών, εμπειριών και συναισθημάτων μέσα από την ελεύθερη καλλιτεχνική δημιουργία με ποικίλα υλικά και τεχνικές.
- Το ανάγλυφο. Τρισδιάστατες απεικονίσεις. Χαρακτική και τύπωμα με λινόλεουμ.

37. "Η νεοελληνική πεζογραφία στον 20^ο αιώνα. Η νοσταλγία της Εφηβείας"

Το μάθημα αναφέρεται συνοπτικά στις τάσεις της νεοελληνικής πεζογραφίας των αρχών του 20^{ου} αιώνα. Ειδικότερα επισημαίνεται η παρουσία των εφήβων ως αφηγηματικών προσώπων, η σχέση τους με την πλοκή, τα θεματικά μοτίβα και τους χωρο – χρονικούς προσδιορισμούς της δράσης και αναλύονται παραδείγματα από το χώρο

της λογοτεχνίας και της λογοτεχνίας για εφήβους (Κ. Πολίτης – *Eroica*, Γ. Θεοτοκάς – *Λεωνής*, Α. Ζέη – *Η μωβ ομπρέλα*, Ζ. Σαρή – *Νινέτ*).

38. "Ηθική Φιλοσοφία"

- Η ηθική ως κλάδος της φιλοσοφίας.
- Σχέσεις ηθικής και πολιτικής φιλοσοφίας. Σχέσεις ηθικής φιλοσοφίας και θεολογίας.
- Κλάδοι της ηθικής φιλοσοφίας: Κανονιστική ηθική, μεταηθική, εφαρμοσμένη ηθική.
- Θεωρίες της κανονιστικής ηθικής: τελολογικές, δεοντολογικές, αρετολογικές.
- Η θεωρία του ωφελιμισμού (ωφελιμισμός της πράξης και ωφελιμισμός των κανόνων). Ο ωφελιμισμός του J. S. Mill. Σύγχρονες ωφελιμιστικές θεωρίες.
- Η θεωρία της ηθικής αξίας του Immanuel Kant. Η θεωρία της κατηγορικής προσταγής. Σύγχρονες δεοντολογικές θεωρίες.
- Αριστοτελική ηθική και πολιτική φιλοσοφία. Σύγχρονες ηθικές θεωρίες της αρετής.
- Θέματα της εφαρμοσμένης ηθικής φιλοσοφίας, όπως *ζωή και θάνατος, εκούσιος και ακούσιος φόνος, αυτοκτονία, ευθανασία, προσωπικές σχέσεις, βοήθεια στον Τρίτο Κόσμο, βοήθεια σε φιλανθρωπικά ιδρύματα, πόλεμος και ειρήνη, θεωρία του «δίκαιου πολέμου», πόλεμος και τρομοκρατία, άνθρωποι και άλλα ζώα, δικαιώματα των ζώων*.

39. "Εισαγωγή στην έμφυλη διάσταση των επιστημών του ανθρώπου και του πολιτισμού με έμφαση στην ανθρωπολογία των φύλων"

- Φεμινιστικές επαναδιατυπώσεις: Η αποκατάσταση των γυναικών ως υποκειμένων των επιστημών του ανθρώπου και του πολιτισμού
- Ανθρωπιστικές επιστήμες – σεξισμός του κοινωνικού σώματος. Ανδροκεντρικός – σεξιστικός επιστημονικός λόγος
- Η νομιμοποιητική επίκληση της Φύσης. Συστήματα σκέψης και ιδεολογικών αναπαραστάσεων για τον πολιτισμικό προσδιορισμό του «αρσενικού και του θηλυκού». Η κατασκευή των έμφυλων ταυτοτήτων.
- Η Ιστορία, η Φιλοσοφία, η Ανθρωπολογία και η Πολιτική Επιστήμη: Σιωπές – κενά – παραλήψεις. Η αυστηρή φεμινιστική κριτική.
- Η εισαγωγή του Κοινωνικού Φύλου (gender) ως αναλυτική κατηγορία των επιστημών του ανθρώπου.
- Η προσφορά της φεμινιστικής σκέψης και επιστήμης στις επιστήμες του ανθρώπου και του πολιτισμού. Ένα ενδιαφέρον εγχείρημα: Ο διάλογος φεμινισμού και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας.

40. "Έμφυλες αναπαραστάσεις στην παιδική λογοτεχνία"

- Κοινωνικές – οικονομικές – πολιτιστικές συνθήκες στο νεοσύστατο βασίλειο. Μια πρώτη προσέγγιση της κοινωνικής θέσης των Ελληνίδων γυναικών.
- Οι αντιλήψεις για τα παιδιά και τους εφήβους και οι αποτυπώσεις τους στον αφηγηματικό λόγο της παιδικής λογοτεχνίας: ο δημόσιος και ο ιδιωτικός χώρος. Το ζωηρό – διεκδικητικό αγόρι, το υποταγμένο – σεμνό – συμμορφωμένο κορίτσι. Το έμφυλο όριο. Η εκπαίδευση των κοριτσιών εις τα του «οίκου». Η αξία του «ανδρικού» και η απαξία του «γυναικείου». Ο πατέρας – αφέντης και ο «οικογενειακός» φόβος. Τα εθνικά ιδεώδη και τα ιδεώδη της Μεγάλης Ιδέας: Έμφυλος καταμερισμός. Η «εσωτερίκευση» ενός ανδρικού κόσμου και των αξιών του από γυναίκες συγγραφείς: η περίπτωση της Πηνελόπης Δέλτα.
- Η αντίφαση της αριστερής ιδεολογίας και της αναπαραγωγής των κυρίαρχων έμφυλων προτύπων στο «Μεγάλο περίπατο του Πέτρου» της Άλκης Ζέη.
- Μια συνείδηση που αλλάζει: ρωγμές στα έμφυλα πρότυπα της παιδικής λογοτεχνίας μετά το 1970.

41. "Έθνος, Εθνικισμός, ταυτότητα και φύλο"

- Έθνος, εθνικισμός, κοινωνικό φύλο: εννοιολογικές αποσαφηνίσεις και ιστορικές – κοινωνικές οριοθετήσεις.
- Η διαπλοκή του εθνικισμού με το σεξισμό: τα πρότυπα του «άνδρα – πολεμιστή» και της «γυναίκας – μάνας του άνδρα πολεμιστή» - Παράδειγμα: Η τραυματική εμπειρία των συγκρούσεων στην πρώην Γιουγκοσλαβία.
- Οι γυναίκες στο πλαίσιο του εθνικισμού: οι «δικές μας» και οι «άλλες». Η έμφυλη βία. Ο δημόσιος εθνικιστικός λόγος. Εθνική ταυτότητα / έμφυλη συνείδηση.
- Εθνικισμός – ρατσισμός – σεξισμός: μορφές και όψεις της διαπλοκής τους.
- Ευρωπαϊκοί εθνικισμοί και φεμινισμός: λεπτές ισορροπίες.
- Η καταναγκαστική πορνεία των «άλλων» γυναικών. Οι μετανάστριες οικιακοί βοηθοί.

42. "Θέατρο και Πολιτισμός"

Το μάθημα έχει ταυτόχρονα ένα ιστορικό και ένα θεωρητικό χαρακτήρα, αφού προσεγγίζει την έννοια "θέατρο" μέσα στην πολυπλοκότητά της, όπως έχει εμφανισθεί και εξελιχθεί στην Ιστορία του ανθρώπινου πολιτισμού, από τα πρωτόγονα δρώμενα και το αρχαίο δράμα, μέχρι σήμερα (κείμενο και παράσταση, καλλιτεχνικό προϊόν και πολιτισμικό φαινόμενο, γεγονός και μορφο-παιδευτικό αγαθό).

Παράλληλα όμως με τους σταθμούς και τις βασικές όψεις που έχει το θέατρο σε διάφορες περιόδους του ανθρώπινου πολιτισμού (Αναγέννηση, Διαφωτισμός, Αστικός κόσμος, Σύγχρονη εποχή), εξετάζονται και οι σχέσεις του με άλλες μορφές τέχνης, αισθητικής και ιδεολογίας, που καθόρισαν την εξέλιξη της ανθρωπότητας (κλασικισμός, θρησκεία, μαρξισμός, ουμανισμός, διαφωτισμός, αστισμός, ρεαλισμός, παράλογο). Τέλος εξετάζεται η σχέση του θεάτρου με άλλες μορφές και τρόπους έκφρασης και επικοινωνίας του ανθρώπου τόσο πάνω στην επίσημη σκηνή, όσο και στην καθημερινή ζωή (λαϊκό θέατρο, πολιτική). Οι παραδόσεις πλαισιώνονται και από προβολές οπτικοακουστικού υλικού.

43. "Εισαγωγή στους κώδικες του Θεάτρου. Θεωρία και Πράξη"

- Θεατρική παράσταση και θεατρική επικοινωνία
- Πρωτογενείς και δευτερογενείς κώδικες της παράστασης
- Σημειολογία της παράστασης και του θεάτρου
- Ο ηθοποιός και η υποκριτική του
- Ο ρόλος του σκηνοθέτη
- Διαδικασίες πρόσληψης του σκηνικού θεάματος
- Ο «ρόλος» του δασκάλου στη σχολική τάξη
- Εργαστήριο υποκριτικής (ορθοφωνία, κινησιολογία)
- Η ορθοφωνία στην εκπαίδευση

44. "Διδακτική και Παιδαγωγική του Θεάτρου"

Το μάθημα προσεγγίζει και αναλύει το Θέατρο ως καλλιτεχνικό αλλά και πολιτιστικό αγαθό, ως αισθητικό προϊόν αλλά και μέσο αγωγής και παιδείας. Αναπτύσσονται τρόποι διδασκαλίας του στην εκπαίδευση (ως ειδική διδακτική) και επισημαίνεται η συμβολή του στη διαπαιδαγώγηση των μαθητών μέσα και έξω από την αίθουσα διδασκαλίας.

Παρουσιάζονται οι πολλαπλές όψεις με τις οποίες μπορεί να υπάρχει το Θέατρο στην εκπαίδευση (θεατρικό παιχνίδι, δραματοποίηση, αναλόγιο, χάπενινγκ, θέατρο σκιών, κουκλοθέατρο, θεατρική παράσταση, πολυθέαμα) και η άμεση διασύνδεση του με τις άλλες μορφές Τέχνης, στη δημιουργία μιας ολικής αντιμετώπισης του Πολιτισμού στο Σχολείο. Στοχεύει ακόμα, μέσα από προτάσεις εφαρμογής, να δώσει παραδείγματα αξιοποίησης του Θεάτρου στις ποικίλες (εθνικές, θρησκευτικές, κοινωνικές) σχολικές γιορτές και εκδηλώσεις.

Οι παραδόσεις πλαισιώνονται από υποδειγματικές διδασκαλίες.

45. "Νεοελληνικό Θέατρο και Κοινωνία"

Ο χαρακτήρας του μαθήματος είναι ιστορικός. Μέσα από την ανάπτυξη της δραματοουργίας αλλά και της σκηνικής πράξης, από την εποχή της Κρητικής Αναγέννησης (16ος αι.) μέχρι σήμερα, επισημαίνεται η εξέλιξη της ελληνικής κοινωνίας. Παρουσιάζονται βασικοί σταθμοί

στην πορεία του Θεάτρου, της Λογοτεχνίας και του Πολιτισμού και επισημαίνεται η άρρηκτη σχέση μεταξύ Θεάτρου και Κοινωνίας στη νεότερη Ελλάδα.

46. "Εργασία, Ανεργία και Νέα Τεχνολογία"

1. Η φύση της νέας τεχνολογίας και η σχέση της με την εργασία και την κοινωνία, εισαγωγικά: Η νέα κοινωνία της πληροφορίας. Η δημιουργία των Μικροϋπολογιστών. Η πληροφοριακή τεχνολογία είναι απλά μια άλλη τεχνολογία; Οι κοινωνικές επιπτώσεις των τηλεπικοινωνιών και των υπολογιστών. Εξάγοντας συμπεράσματα από το παρελθόν. Ποιός ευνοείται από την νέα τεχνολογία; Η αύξηση της συγκεντροποίησης της ισχύος στην οργάνωση της εργασίας.

2. Οι επιπτώσεις της νέας τεχνολογίας στην επιχείρηση: Οι αλλαγές στο οικονομικό κλίμα. Η μικροηλεκτρονική στον τομέα των υπηρεσιών και στον τομέα της μεταποίησης. Η τάση για εργασία στο σπίτι. Η νέα τεχνολογία και η σύγχρονη δομή της διοίκησης. Η μεταποίηση προς το ιαπωνικό μοντέλο επιχείρησης.

3. Το αυτοματοποιημένο γραφείο: Η ανάπτυξη της τεχνολογίας γραφείου. Πόσο γρήγορα εισάγεται η τεχνολογία γραφείου. Οι επιπτώσεις των νέων τεχνολογιών γραφείου στα επαγγελματικά προσόντα, στο περιεχόμενο της εργασίας, στην οργάνωση και τη φύση της εργασίας, στην ποιότητα της εργασιακής ζωής. Νέες τεχνολογίες γραφείου και μείωση θέσεων απασχόλησης. Νέες τεχνολογίες γραφείου και η επίδρασή τους σε θέματα γυναικείας απασχόλησης και σε θέματα γενικότερα εργασιακών σχέσεων.

4. Η αυτοματοποίηση στην μεταποίηση: Ο F.W.Taylor και η Επιστημονική Διοίκηση. Ο H.Ford και η Αλυσίδα / Γραμμή Παραγωγής. Ο επανασχεδιασμός της παραγωγής και της εργασίας. Η αυτοματοποίηση. Η ποιότητα της εργασιακής ζωής. Η τεχνολογία ομάδων και οι κύκλοι ποιότητας. Τα ανθρωποκεντρικά συστήματα παραγωγής. Η χρήση των ρομπότ στο εργοστάσιο. Οι εφαρμογές μικροηλεκτρονικής στην μεταποίηση. Προς την κατεύθυνση της δημιουργίας ενός αυτοματοποιημένου εργοστασίου.

5. Ο κίνδυνος της ανεργίας: Ποιες εργασίες και ειδικότητες αντιμετωπίζουν μεγαλύτερο ρίσκο. Νέα τεχνολογία, ανάπτυξη και ανεργία. Ορισμένες προβλέψεις πιθανών θετικών επιπτώσεων στην απασχόληση. Νέες θέσεις εργασίας στον τομέα των υπηρεσιών. Νέες θέσεις εργασίας και νέες ειδικότητες στις εργασίες γραφείου. Νέες θέσεις και εργασίες γραφείου εκτός του τομέα των υπηρεσιών. Υπηρεσίες παραγωγών, πωλήσεων και διανομών. Ο τομέας της πληροφορικής τεχνολογίας. Τραπεζικές, ασφαλιστικές και άλλες εξειδικευμένες επαγγελματικές υπηρεσίες. Επικοινωνίες και τηλεπικοινωνίες, λιανικό εμπόριο, βιομηχανία ελεύθερου χρόνου, απασχόληση στο κράτος και στον δημόσιο τομέα.

6. Η ανταπόκριση των συνδικάτων: Η νέα τεχνολογία και το νέο οικονομικό περιβάλλον. Η δημιουργία των συμφωνιών/ συμβάσεων νέας τεχνολογίας. Επισκόπηση των συμφωνιών/ συμβάσεων νέας τεχνολογίας στην πράξη. Η εμπειρία των συνδικάτων στις ευρωπαϊκές χώρες.

7. Εναλλακτικές προσεγγίσεις στην νέα τεχνολογία: η περίπτωση της Σκανδιναβίας. Η Νορβηγική και η Σουηδική Σύμβαση Δεδομένων. Η νομοθεσία για την νέα τεχνολογία στη Νορβηγία, στη Σουηδία, στην Δανία. Εξελιξείς προς ένα Σουηδικό Μοντέλο Κοινωνίας της Πληροφορίας. Η εργασία του Σουηδικού Κέντρου για την Εργασιακή Ζωή και τα χαρακτηριστικότερα προγράμματα αυτού του Κέντρου.

8. Η νέα τεχνολογία και το μέλλον της εργασίας: Η κατάρρευση του τομέα της μεταποίησης. Οι αλλαγές στον χρόνο εργασίας. Σύγχρονες τάσεις στις μορφές εργασίας. Μελλοντικές μορφές εργασίας. Η εργασιακή ηθική. Οι αυξανόμενες δημόσιες δαπάνες. Η μείωση του χρόνου εργασίας. Η αναδιανομή της υπάρχουσας εργασίας. Μείωση ή αύξηση του εργασιακού βίου; Η ιδέα της «Τράπεζας Χρόνου» Εργασίας. Ευρύτερες κοινωνικές επιπτώσεις των διαρθρωτικών αυτών μεταβολών.

47. "Νέες Τεχνολογίες και νέες μορφές μεταμοντέρνας επικοινωνίας και εργασίας "

Επικοινωνία: έννοια και μύθος, χρήσεις και λειτουργίες, σημεία και σύμβολα, επίπεδα και μορφές. Χαρακτηριστικά της σύγχρονης τεχνολογίας. Πληροφορική, μηχανιστική σκέψη, μαζικά πολιτιστικά πρότυπα και διαφημίσεις. Μαζικά μέσα ενημέρωσης, κινηματογράφος, τηλεόραση και η επιρροή τους. Μαζικά μέσα ενημέρωσης, νέοι και παιδική ηλικία: τηλεόραση και παιδί, τηλεοπτική επιθετικότητα, βία, διαφήμιση, τηλεοπτικά μηνύματα.

Το επικοινωνιακό τοπίο του διαδικτύου. Το διαδίκτυο ως κοινωνικό μέσο, ως μέσο επικοινωνίας, ως πλανητικό υπερκατάστημα. Γλώσσα και επικοινωνία στο διαδίκτυο. Δυνητικές κοινότητες και οργανώσεις. Διαπροσωπικές σχέσεις στο διαδίκτυο. Νέες μορφές on line επικοινωνίας με έναν ανύπαρκτο 'άλλο'. Το ζήτημα της δυνητικής κοινωνικότητας. Ο κοινωνικός έλεγχος μέσω του e-mail.

Τηλεεργασία: Έννοια, μορφές, πεδίο εφαρμογής, πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα, προβλήματα. Η εργασία σε δυνητικές οργανώσεις: θεωρία και πράξη. Πολιτισμικές πλευρές. Νέες μορφές και τύποι οργάνωσης της εργασίας και συμπεριφοράς των εργαζομένων. Τι μας επιφυλάσσει το μέλλον. Οι ασυνέχειες και οι συνέχειες: ένας νέος τρόπος κατανόησης της δυνητικής εργασίας. Οι ανθρώπινες σχέσεις στις δυνητικές οργανώσεις. Επιπτώσεις στα επαγγελματικά προσόντα. Το κοινωνικό-κυβερνητικό παράδοξο των δικτυομένων επιχειρήσεων. Συγκριτική προσέγγιση της υλικής και δυνητικής εργασίας. Το δισυπόστατο της εργασίας. Σχέσεις μεταξύ υλικής και δυνητικής

εργασίας σε ομάδες και σε οργανώσεις. Εργασιακός τόπος και χρόνος της δυνητικής εργασίας. Δυνητικά εργασιακά καθήκοντα. Μορφές χρήσης της τεχνολογίας. Δυνητικότητα, εμπιστοσύνη, επικοινωνία, ατομική και ομαδική παραγωγικότητα.

Επιστημονική εργασία και επικοινωνία διαμεσολαβημένη μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή. Θέματα διαχείρισης της γνώσης για τις on line οργανώσεις. Κίνητρα και εμπόδια συμμετοχής στην πράξη σε δυνητικές κοινότητες επιμερισμού γνώσης.

48. "Κοινωνικές Διακρίσεις, Προστασία της Παιδικής Ηλικίας και η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού"

Η παιδική ηλικία και η κοινωνιολογία της παιδικής ηλικίας. Η παιδική ηλικία ως μέσο αποκλεισμού. Ιστορικές και θεωρητικές προσεγγίσεις. Η εξέλιξη της παιδικής ηλικίας στην ελληνική κοινωνία. Παιδική ηλικία και κοινωνικός έλεγχος. Τα «παιδιά του δρόμου» στην Ελλάδα της σύγκλισης. Η δημιουργία της εθνικής πολιτισμικής ταυτότητας. Απομόνωση και αφομοίωση των μειονοτήτων. Ιδεολογικοί μηχανισμοί και πολιτικές αντιμετώπισης. Ιστορική εξέλιξη της παιδικής εργασίας από την βιομηχανική επανάσταση μέχρι σήμερα.

Έννοια και μορφές κοινωνικών διακρίσεων. Διαστάσεις του προβλήματος στην παιδική ηλικία. Μορφές ανισότητας. Οι κοινωνικές μειονότητες. Εμπειρικές έρευνες. Σύγχρονες ευρωπαϊκές πολιτικές σχετικές με την ανισότητα των μειονοτήτων και την ανισότητα των φύλων. Κοινωνικός αποκλεισμός: κοινωνιολογική θεώρηση της έννοιας, κυρίαρχη κουλτούρα και υποκουλτούρες. Δημιουργία κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων: θεωρητικές προσεγγίσεις. Το πρόβλημα της φτώχειας και οι διαστάσεις του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα. Χαρακτηριστικά των ειδικών πληθυσμιακών ομάδων των κοινωνικά αποκλεισμένων. Η οικονομική μετανάστευση και το πρόβλημα του κοινωνικού αποκλεισμού στην παιδική ηλικία. Στάσεις και συμπεριφορές απέναντι στους κοινωνικά αποκλεισμένους, προοπτικές. Η παιδική εργασία σήμερα: εικόνα του προβλήματος στην Ελλάδα και διεθνώς, έκταση, μορφές, τομείς απασχόλησης. Βαθύτερη κατανόηση του προβλήματος. Ο ρόλος της στο πλαίσιο των τοπικών, εθνικών και διεθνών αγορών και των αγορών εργασίας. Η γκρίζα οικονομία και οι ελλειμματικές πολιτικές αγοράς εργασίας. Παιδική φτώχεια και κοινωνικά αποκλεισμένα παιδιά. Παιδική εργασία, υπανάπτυξη και παγκοσμιοποίηση. Ο ρόλος της οικογένειας, της κινητικότητας, της εκπαίδευσης και της κοινωνικής προστασίας. Η προστασία της παιδικής ηλικίας. Διαχρονική εξέλιξη. Σύγχρονη προβληματική. Η "Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού" και άλλα Θεμελιώδη Διεθνή και Ευρωπαϊκά Θεσμικά Κείμενα για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Εργασία Υποχρεωτική (απαλλακτική)

49. "Η έμφυλη διάσταση των εκπαιδευτικών θεσμών στη νεότερη Ελλάδα"

1. Γυναικείος αναλφαβητισμός.
2. Το έμφυλο όριο στα εκπαιδευτικά προγράμματα. Το περιεχόμενο της «γυναικείας παιδείσεως» και των παρθεναγωγείων.
3. Πηγές της ιστορίας της νεοελληνικής εκπαίδευσης: κενά και αποσιωπήσεις.
4. Νεοελληνικός Διαφωτισμός: θεωρία και πράξη.
5. Η εκπαίδευση στην Οθωμανοκρατούμενη Ελλάδα και στα Ιόνια νησιά.
6. Διοικητική οργάνωση και εκπαιδευτική λειτουργία κατά την Καποδιστριακή περίοδο. Οι δασκάλες της Διασποράς και η συμβολή της στη γυναικεία εκπαίδευση του νεοσύστατου κράτους. Τα δημόσια γυμνάσια αρρένων και τα ιδιωτικά παρθεναγωγεία. Νόμοι, διατάγματα, διοικητικές πράξεις και διακρίσεις του φύλου στο χώρο της εκπαίδευσης.
7. Η «Εφημερίς των κυριών» και ο αγώνας για τη γυναικεία εκπαίδευση του Α΄ κύκλου του ελληνικού φεμινισμού.
8. Η συμβολή των διδασκαλισσών στο χώρο της νεότερης ελληνικής κοινωνικής εκπαίδευσης.
9. Ο εκπαιδευτικός δημοτικισμός και το φύλο.
10. Ιδεολογικά επιχειρήματα των οπαδών της «γυναικείας παιδείσεως».
11. Εκπαιδευτικοί σχεδιασμοί κατά τη διάρκεια της Αντίστασης και η απόπειρα για μια μη σεξιστική εκπαίδευση.
12. Προβλήματα και προσδοκίες κατά το β΄ μισό του 20ού αιώνα.

50. "Φωνητική και φωνολογία της ελληνικής γλώσσας: θεωρία και ασκήσεις"

Αρθρωτική φωνητική της νέας ελληνικής, τόνος και επιτονισμός. Φωνητικά φαινόμενα. Διδασκαλία της προφοράς. Φωνητική μεταγραφή, Διεθνές Φωνητικό Αλφάβητο (IPA). Εφαρμογές φωνητικής μεταγραφής στον παιδικό λόγο, στις διαλέκτους, στη λεξικογραφία. Φωνολογικό σύστημα της νέας ελληνικής, φωνοτακτικοί κανόνες, συλλαβική δομή. Φωνολογική μεταγραφή. Εξέλιξη της προφοράς και της γραφής από τα αρχαία ως τα νέα ελληνικά. Ανάλυση, ερμηνεία και μέθοδοι διδασκαλίας της ιστορικής ορθογραφίας.

51. "Φιλοσοφία και πολιτισμός της κλασικής αρχαιότητας"

Παρουσίαση και ανάλυση της κλασικής εποχής της αρχαίας φιλοσοφίας και του πολιτισμού μέσα από τη διερεύνηση των θεωριών των Σοφιστών, του Πλάτωνα, του Αριστοτέλη και των εκπροσώπων των μικρότερων Σωκρατικών σχολών. Ειδικότερα, θα εξεταστούν τα προβλήματα της γνώσης, της γλώσσας, του αγαθού, της αρετής, της

ευδαιμονίας, του κοινωνικού και πολιτικού βίου ως συστατικών του πολιτισμού των αρχαίων Ελλήνων.

52. "Σχολική Θρησκευτική Αγωγή"

- Φιλοσοφική, κοινωνιολογική και ψυχολογική προσέγγιση της έννοιας της θρησκείας.
- Η γένεση του θρησκευτικού συναισθήματος (εμπειρία/βίωμα) και η ανάπτυξη της πίστης με βάση κυρίως τα σύγχρονα δεδομένα της αναπτυξιακής και εξελικτικής ψυχολογίας.
- Ανάλυση της σχέσης θρησκείας και θρησκευτικής αγωγής, με βάση τα ιδεώδη της Ευρωπαϊκής παιδείας και τις πολιτικές, φιλοσοφικές και κοινωνικές αρχές από τις οποίες εμφορείται η Ευρωπαϊκή Ένωση (δημοκρατικές αρχές, ανθρώπινα δικαιώματα, πλουραλισμός, σεβασμός στην πολυμορφία της γνώσης και της πανανθρώπινης θρησκευτικής εμπειρίας, αξία της τεχνολογικής προόδου κ.λπ.).
- Η θρησκευτική αγωγή στην ελληνική πρωτοβάθμια εκπαίδευση, σκοποί, αναλυτικά προγράμματα, διδακτικά εγχειρίδια και διδακτικές προσεγγίσεις.
- Η θρησκευτική αγωγή στις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες – σύγκριση με την ελληνική κατάσταση (με βάση θρησκευοφιλοσοφικές, κοινωνιολογικές και παιδαγωγικές αρχές).
- Ανάλυση επίκαιρων θρησκευοπαιδαγωγικών εννοιών και θεμάτων από τη σκοπιά της διδακτικής του μαθήματος των Θρησκευτικών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση όπως: αφήγηση, μύθος, σύμβολο, δόγμα, τελετουργία, παραβολή, θαύμα, αμαρτία, μετάνοια, σωτηρία, προσευχή, δικαιοσύνη, αγιότητα, πνευματικότητα, κ.α.

53. "Συγκριτική Θεατρολογία, Νεοελληνική και Παγκόσμια Δραματοουργία"

Το μάθημα περιλαμβάνει τους βασικούς σταθμούς στην εξέλιξη του Νεοελληνικού και Παγκόσμιου Θεάτρου. Αναλύονται εμβληματικά κείμενα ως προς τις αξίες, τα μηνύματα, την αισθητική και την ιστορική τους διάσταση. Επισημαίνονται οι σχέσεις του Νεοελληνικού με το Παγκόσμιο Θέατρο και τον Πολιτισμό μέσα στα πλαίσια μιας Συγκριτικής Θεατρολογικής προσέγγισης (πρότυπα, επιδράσεις, διακείμενα από το Αρχαίο Δράμα μέχρι σήμερα). Το μάθημα πλαισιώνεται από εργαστήρια δραματουργικής επεξεργασίας του δραματικού λόγου και προβολές (power point presentation) με οπτικοακουστικό υλικό, όπως απαγγελίες, μονολόγους, αποσπάσματα παραστάσεων, συνεντεύξεις με καλλιτέχνες του θεάτρου κ.ά.

54. "Μουσικοπαιδαγωγικά συστήματα"

55. "Αφηγήσεις ζωής, Λαογραφία και Εκπαίδευση"

- Βιογραφική μέθοδος και κοινωνικές επιστήμες στο διεθνή χώρο και την Ελλάδα (κοινωνική ανθρωπολογία, κοινωνιολογία, λαογραφία, κοινωνική ψυχολογία, προφορική ιστορία, πολιτισμικές σπουδές, ψυχανάλυση).
- Αφηγήσεις ζωής και Λαογραφία: 1) Οι αφηγήσεις ζωής ως είδος της λαϊκής λογοτεχνίας. 2) Οι αφηγήσεις ζωής ως μέθοδος έρευνας των σύγχρονων πολιτισμικών φαινομένων.
- *Αρχείο Αφηγήσεων Ζωής* του Π.Τ.Δ.Ε., Πανεπιστημίου Αθηνών: Σκοποί ίδρυσής του: α) εκπαιδευτικοί, β) ερευνητικοί.
- Η βιογραφική προσέγγιση ως μέθοδος βιωματικής κατανόησης των πολιτισμικών ταυτοτήτων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για το δημοτικό σχολείο με θέμα: «Όταν οι γιαγιάδες, οι παπούδες και οι γονείς μου ήταν παιδιά»: Αντικείμενο, στόχοι, μεθοδολογία, εφαρμογή, αποτελέσματα.
- **Φροντιστηριακό σεμινάριο** (με προαιρετική εργασία): Συνεντεύξεις αφηγήσεων ζωής: 1) Οι τεχνικές: α) ελεύθερη, β) ημικατευθυνόμενη, γ) κατευθυνόμενη 2) Η προεργασία για τη διεξαγωγή της βιογραφικής αφηγηματικής συνέντευξης 3) Η διαδικασία και τα τεχνολογικά μέσα υλοποίησης της συνέντευξης 4) Η στάση του ερευνητή κατά τη διενέργεια της συνέντευξης: Βασικές αρχές 5) Η διαδικασία της μεταγραφής 6) Σύνταξη έκθεσης σχετικά με τη διαδικασία της συνέντευξης.

56. "Αισθητική Αγωγή: Εικαστικές τέχνες και οι σχέσεις τους με τις άλλες τέχνες"

Με το μάθημα αυτό οι φοιτητές/τριες εισάγονται στο νόημα της Αισθητικής Αγωγής και στα Εικαστικά. Επιδιώκεται η σύνδεση της θεωρίας της Ζωγραφικής, Γλυπτικής, Χαρακτικής κ.λπ. με την πράξη. Οι φοιτητές/τριες εκφράζονται δημιουργώντας με ποικίλα υλικά και τεχνικές. Εκπαιδεύονται ώστε να μπορούν να εφαρμόσουν την Εικαστική Αγωγή στη διδακτική πράξη, με στόχο την καλλιέργεια της δημιουργικής σκέψης και έκφρασης των παιδιών.

Το μάθημα αποτελείται από δύο μέρη: θεωρητικό και πρακτικό.

1. Θεωρητικό:

- Διδακτική των Εικαστικών Τεχνών στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Υλικά και Τεχνικές. Μέθοδοι διδασκαλίας, διδακτικοί στόχοι. Αναλυτικά προγράμματα.
- Η διδασκαλία με τη βοήθεια οπτικοακουστικών μέσων και ηλεκτρονικού υπολογιστή.
- Παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού.
- Οργάνωση καλλιτεχνικών εκθέσεων με έργα μαθητών στο σχολείο.
- Εκπαιδευτικά μουσειακά προγράμματα.

- Η έρευνα στις Εικαστικές Τέχνες.
- Η Τέχνη στις αρχές του 21^{ου} αιώνα. Ερμηνευτική και κριτική προσέγγιση σύγχρονων έργων Τέχνης.
- Οι Εικαστικές Τέχνες μέσα από εκθέσεις σύγχρονων καλλιτεχνών. Επισκέψεις σε εκθέσεις Τέχνης, συνάντηση με τους καλλιτέχνες, ανάλυση έργων, συζήτηση.
- Σχέση Ζωγραφικής με άλλες Τέχνες.
- Διεπιστημονική προσέγγιση των Εικαστικών Τεχνών.

2. Πρακτικό:

Το ανάγλυφο. Τρισδιάστατες κατασκευές. Χαρακτική και τύπωμα με λινόλεουμ.

57. "Κειμενικός γραμματισμός. Δομή και είδη λόγου στα νέα σχολικά εγχειρίδια της γλώσσας"

58. "Πολυπολιτισμικότητα και Θρησκευτικό Φαινόμενο: Εκπαιδευτικές προσεγγίσεις"

59. "Πολιτισμός, Θρησκεία και Εκπαίδευση στην Εποχή της Παγκοσμιοποίησης"

Το μάθημα εξετάζει τον πολιτισμό ως σύστημα ερμηνείας της σύγχρονης πραγματικότητας, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί στον παγκόσμιο χάρτη, καθώς και τον τρόπο συγκρότησης των πολιτισμικών, αλλά και των θρησκευτικών ταυτοτήτων σε ένα πολυπολιτισμικό κοινωνικό πλαίσιο. Επιπλέον, μελετώνται εκείνες οι συνιστώσες της εκπαίδευσης, οι οποίες συμβάλλουν στη διαχείριση του πολιτισμού και της θρησκείας στο πλαίσιο μίας παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας.

Εργασία Υποχρεωτική (απαλλακτική)

**ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ**

1. "Η παιδαγωγική αξιοποίηση του Διαδικτύου ως μαθησιακού εργαλείου και εκπαίδευσης από απόσταση"

Οι φοιτητές αρχικά εισάγονται με βιωματικό τρόπο σε βασικές έννοιες και λειτουργίες που αφορούν τα υπολογιστικά δίκτυα, το Διαδίκτυο, τις κατηγορίες υπηρεσιών και χρήσεων του (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, χώροι συζήτησης, γραπτής επικοινωνίας, τηλεδιάσκεψης, παγκόσμιος ιστός έρευνας πληροφοριών και μηχανές αναζήτησης, εκπαιδευτικές πύλες, πλατφόρμες εξ αποστάσεως επικοινωνίας, συνεργασίας και εκπαίδευσης κ.α, καθώς και τα συστήματα της εξ'αποστάσεως εκπαίδευσης, τηλεδιδασκαλίας και τηλεσυνεργασίας, ενώ παράλληλα επισημαίνονται οι κίνδυνοι και η δεοντολογία της χρήσης αυτής της μορφής επικοινωνίας. Μετά από μία κριτική ανάλυση των κοινωνικών και πολιτιστικών διαστάσεων των νέων αυτών μορφών μάθησης και επικοινωνίας, δίνεται στους φοιτητές η δυνατότητα να εξοικειωθούν με το Διαδίκτυο, να γνωρίσουν τρόπους αναζήτησης αναγκαίας πληροφορίας και να ασκηθούν στη διαδικασία αξιολόγησης της πληροφορίας και των δικτυακών τόπων με βάση ορισμένα κριτήρια τόσο εκπαιδευτικού, όσο και γενικότερου ενδιαφέροντος στα πλαίσια της διερεύνησης θεμάτων που σχετίζονται με διάφορα γνωστικά αντικείμενα και διαθεματικές δραστηριότητες. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις συνεργατικές και συλλογικές μεθόδους και στις μορφές κοινοτήτων μάθησης και πρακτικής, τόσο για τους μαθητές, όσο και για τους εκπαιδευτικούς. Οι φοιτητές μελετούν ποικίλα διδακτικά μοντέλα και, εργαζόμενοι σε ομάδες, προτείνουν απλά σχέδια μαθημάτων με τη χρήση διαφόρων ειδών σύγχρονης και ασύγχρονης πολλαπλής αλληλεπίδρασης, συνεργασίας, καθώς και παραγωγής και προβολής έργου με ακαδημαϊκούς, κοινωνικούς και αναπτυξιακούς στόχους στο πλαίσιο της εποικοδομιστικής, διερευνητικής, αποκαλυπτικής και χειραφετικής/αναστοχαστικής προσέγγισης της μάθησης στο σχολείο. Εξοικειώνονται επίσης με διάφορες διαστάσεις και επίπεδα της εκπαιδευτικής καινοτομίας, η οποία αποτελεί έναν από τους στόχους του διδακτικού τους σχεδιασμού.

Αξιολόγηση: Το έργο των φοιτητών αξιολογείται εξελικτικά τόσο σε ατομικό, όσο και σε ομαδικό πλαίσιο, κατά τη διάρκεια της σταδιακής ανάπτυξης και της τελικής παρουσίασης και υποστήριξης των εργασιών και των σχεδίων μαθήματος που κατασκευάζουν.

2. "Μαθηματικά ΙΙΙ"

- Συναρτήσεις μίας ή περισσότερων μεταβλητών
- Μέγιστα και Ελάχιστα Συναρτήσεων

- Απλά και Πολλαπλά Ολοκληρώματα
- Μιγαδική Ανάλυση και Διαφορικές Εξισώσεις
- Συναρτησιακές Εξισώσεις και Διαφορική Γεωμετρία

3. "Περιγραφική Στατιστική Ι"

Η Στατιστική ως εφαρμοσμένη Επιστήμη. Στατιστικοί Πληθυσμοί. Κατηγορικές, Ποιοτικές, Ποσοτικές Μεταβλητές

4. "Περιγραφική Στατιστική ΙΙ"

Πιθανότητα μετάβασης. Διαδοχικές επιτυχίες Bernoulli. Υποδείγματα πληθυσμού. Χρόνοι πρώτης διέλευσης. Αλυσίδα Markov πρώτης τάξης. Υποδείγματα πληθυσμών. Ακολουθίες μεταβλητών δύο καταστάσεων. Στοχαστική διαδικασία. Συνάρτηση συνδιακύμανσης. Σύνολο δεικτών. Συνάρτηση μέσης τιμής. Τυχαίο άθροισμα. Συνάρτηση συσχέτισης. Απόλυτη κατανομή. Διαδικασία Poisson.

5. "Μαθηματικός Προγραμματισμός"

- Γεωμετρική Μέθοδος
- Αλγεβρική Μέθοδος
- Μέθοδος Simplex
- Αρχή Δυσασμού του John von Neumann
- Εξισώσεις και Ανισώσεις
- Καμπύλες και Επιφάνειες
- Εφαρμογές Ανάλυσης
- Μερικές Διαφορικές Εξισώσεις

6. "Ειδικά θέματα Διδακτικής Μαθηματικών Ι"

Πολιτισμοί και κοινωνικοί παράγοντες στη διδασκαλία των Μαθηματικών, Γλώσσα και Συμβολισμός στα Μαθηματικά, Εποπτικά Υλικά, Ρόλος των δύο φύλων κ.λπ.

7. "Ειδικά θέματα Διδακτικής Μαθηματικών ΙΙ"

Έρευνα σχετική με τη μάθηση και διδασκαλία ειδικών μαθηματικών εννοιών του δημοτικού σχολείου.

8. "Διοίκηση κινδύνου στην εκπαίδευση Ι"

Έννοια του κινδύνου - Αίτιο, μέγεθος και συχνότητα κινδύνου - Συνθήκη κινδύνου - Σύντομη Ιστορία του κινδύνου - Ταξινόμηση κινδύνων - Λειτουργίες Ασφαλείας - Έννοια της Διοίκησης κινδύνου - Ανακάλυψη, Μέτρηση, Ανάλυση, Εκτίμηση και Αντιμετώπιση κινδύνου - Σύνδρομο φυγής και Συμπλοκής - Ανάλυση κινδύνων - Παράγοντες Διαμόρφωσης της Αντίδρασης στον Κίνδυνο - Στόχοι της Διοίκησης κινδύνου - Πρόγραμμα Διοίκησης κινδύνου - Ταξινόμηση Κινδύνων Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων - Τεχνικές Ανακάλυψης, Μέτρησης, Ανάλυσης, Εκτίμησης, Αντιμετώπισης κινδύνων Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων, Εφαρμογές της Διοίκησης κινδύνου στην εκπαίδευση.

9. "Διοίκηση Κινδύνου στην Εκπαίδευση ΙΙ"

Έννοια του Συστήματος - Αξίες, Σκοποί, Κανόνες Συστήματος, Βάση Δεδομένων, Βάση πληροφοριών και Βάση Γνώσεων Συστήματος - Περιβάλλον, Εισροές, Εκροές - Καθοδηγητικός Μηχανισμός, Διαδικασία Μετασχηματισμού, Ανάδραση συστήματος - Η εκπαίδευση ως Σύστημα - Χαρακτηριστικά Εκπαιδευτικού Συστήματος και Έννοιες Κινδύνου - Διοίκηση Κινδύνου στο Εκπαιδευτικό Σύστημα - Ανάπτυξη προγραμμάτων Διοίκησης Κινδύνων Εκπαιδευτικών Συστημάτων.

10. "Σχεδιασμός – Ανάπτυξη και Αξιολόγηση Εκπαιδευτικού Λογισμικού"

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με θέματα που σχετίζονται με την αξιοποίηση του εκπαιδευτικού λογισμικού στη διδακτική πράξη. Αντιμετωπίζονται σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο ζητήματα που αφορούν στο σχεδιασμό και στην ανάπτυξη πολυμεσικών και υπερμεσικών εφαρμογών και προτείνονται τεχνικές, τακτικές και μέθοδοι για την αξιολόγησή τους.

A. Θεωρητικό μέρος

- Βασικά στοιχεία για τη διδασκαλία με τη χρήση υπολογιστών.
- Οι κυριότερες θεωρητικές προσεγγίσεις για τη μάθηση και οι εφαρμογές τους στο σχεδιασμό εκπαιδευτικού λογισμικού.
- Εκπαιδευτικό λογισμικό – Πολυμέσα – Υπερμέσα (γενικά ιστορικά στοιχεία, η λογική των εταιρειών παραγωγής, έρευνα της αγοράς).
- Είδη και κατηγορίες εκπαιδευτικού λογισμικού, κριτήρια ταξινόμησής του.
- Σύνδεση των εφαρμογών της πληροφορικής με τις σύγχρονες αντιλήψεις των νευροεπιστημών και της συστημικής σκέψης.
- Η λογική της συστημικής προσέγγισης για το σχεδιασμό πολυμεσικών / υπερμεσικών εφαρμογών.

B. Πρακτικό μέρος

- Μεθοδολογία για το σχεδιασμό εφαρμογών πολυμέσων.
- Ανάπτυξη εκπαιδευτικού λογισμικού με παιδαγωγικά κριτήρια.
- Παραδείγματα πρωτότυπου και επιτυχημένου εκπαιδευτικού λογισμικού.
- Πρακτικές ασκήσεις για την χρήση και την αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού (τεχνικές, τακτικές, μέθοδοι).
- Εργαλεία ανάπτυξης εκπαιδευτικού λογισμικού από το δάσκαλο και τους μαθητές του.
- Το πρόγραμμα MEDIATOR (παρουσίαση – εξοικείωση)

- Ο σχεδιασμός, η ανάπτυξη και η αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού ως προνομιακός χώρος για την εφαρμογή διεπιστημονικών προσεγγίσεων και για την εξέλιξη της συνέργειας των επιστημών.

Η μέθοδος διδασκαλίας

- Εισηγήσεις με τη χρήση πολυμέσων.
- Επισκέψεις «εργασίας» σε καταστήματα, εταιρείες, εκπαιδευτικά ιδρύματα.
- Εργασία σε συνεργατικές ερευνητικές ομάδες για το σχεδιασμό και την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού.
- Χρήση του διαδικτύου για την αναζήτηση πρόσθετων πληροφοριών και την καταγραφή της κατάστασης που επικρατεί στην αγορά του εκπαιδευτικού λογισμικού.
- Φύλλα για την ενδιάμεση διαμορφωτική και τη συνολική αξιολόγηση των λογισμικών.

11. "Οικονομικά της Εκπαίδευσης"

- Ανάλυση των βασικών οικονομικών εννοιών στην εκπαίδευση (άμεσο, έμμεσο, ιδιωτικό & κοινωνικό κόστος της εκπαίδευσης).
- Μέθοδοι οικονομικής έρευνας για την εκπαίδευση
- Ιδιωτική και κοινωνική αποδοτικότητα της εκπαίδευσης (τρόποι προσδιορισμού - παραδείγματα).
- Ανθρώπινο κεφάλαιο και συναρτήσεις εισοδήματος.
- Εισαγωγή στην οικονομική ανάπτυξη
- Η εκπαίδευση ως τομέας οικονομικής δραστηριότητας

12. "Οικονομική Μεγέθυνση και Κοινωνική Ευημερία"

- Βασικές θεωρίες οικονομικής μεγέθυνσης και αντίστοιχα μοντέλα.
- Θεωρίες οικονομικής ευημερίας.
- Η Συνάρτηση της συνολικής κοινωνικής ευημερίας.
- Δείκτες της οικονομικής πλευράς της κοινωνικής ευημερίας.
- Δείκτες ποιότητας ζωής.

13. "Μαθηματικά Θέματα"

Ακολουθίες Fibonacci. Μέθοδοι Κρυπτογραφίας. Αναλογίες. Ιστορικά στοιχεία και διδακτικές προσεγγίσεις. Λογικά διαγράμματα. Λογικές ισοδυναμίες. Συνδυαστική ανάλυση.

14. "Στατιστική και Θεωρία Πιθανοτήτων"

- Στοιχεία Συνδυαστικής Ανάλυσης.
  - Κλασική Πιθανότητα.
  - Δεσμευμένη Πιθανότητα.
  - Κατανομή Gauss.
  - Προχωρημένα Αόριστα Ολοκληρώματα.
- Ακολουθίες και σειρές.

15. "Μουσείο των Μαθηματικών"

Τετραγωνικές Διοφαντικές εξισώσεις. Μη γραμμικές ισοτιμίες. Κρυπτογραφία. Ανάλυση στη θεωρία αριθμών. Ανάλυση στη Γεωμετρία. Χρυσή τομή. Αρμονία. Συμμετρία. Μαθηματικά στην τέχνη και τη ζωή. Ιστορία Μαθηματικών από το Θαλή έως τον Κ. Καραθεοδωρή.

**ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

1. "Ειδικά Θέματα Βιολογίας: Ανατομία και Φυσιολογία Ανθρώπου "

Από το κύτταρο στον οργανισμό. Δομή, λειτουργία και ρόλος των συστημάτων του ανθρώπινου οργανισμού: νευρικό, αισθητηρίων οργάνων, αναπνευστικό, κυκλοφορικό, πεπτικό, ουροποιητικό, γεννητικό, ερειστικό, μυϊκό, ενδοκρινών αδένων.

2. "Αγωγή Υγείας Ι"

Εννοιολογικός προσδιορισμός, στόχοι και μέθοδοι της Αγωγής Υγείας – Τα «σχολεία που προάγουν την Υγεία» και ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη σχολική Αγωγή Υγείας – Θεωρητική προσέγγιση και διδακτικές εφαρμογές [επιλογή, εφαρμογή και αξιολόγηση σχεδίων εργασίας (*project*) - παιχνίδια ρόλων - δημόσιες αντιπαραθέσεις (*debate*) κ.ά.] στις θεματικές ενότητες: αυτοεκτίμηση, αυτοπεποίθηση, διατροφή, σωματική άσκηση, χρήση και κατάχρηση ουσιών, αγωγή στοματικής υγείας, άγχος.

3. "Σύγχρονη Φυσική και Εκπαιδευτικό Πείραμα Ι, ΙΙ"

Εργαστηριακό μάθημα που συνίσταται από τρεις εργαστηριακές πρακτικές ενότητες, με αντίστοιχη θεωρητική υποστήριξη:

α. Πείραμα με απλά υλικά / αυτοσχέδιες κατασκευές και ένταξη στο Παρατηρησιακό - Εξερευνητικό - Ανακαλυπτικό μοντέλο μάθησης Γνωστικά Στάδια. Μεθοδολογία των Φυσικών Επιστημών - Παρατήρηση. Ένταξη του πειράματος με απλά υλικά στην ανακαλυπτική διαδικασία. Ανάλυση συγκριτικών πλεονεκτημάτων ως προς το συμβατικό πείραμα. Επέκταση του Εργαστηρίου στο σπίτι. Προτάσεις συγκεκριμένων πειραμάτων κάλυψη των ισχυόντων αναλυτικών προγραμμάτων της Α/βάθμιας Εκπαίδευσης).

β. Εκτέλεση προ-Δομημένων Εργαστηριακών Ασκήσεων - Πειραμάτων (Λήψη επαναληπτικών μετρήσεων. Επεξεργασία μετρήσεων. Υπολογισμός σφαλμάτων. Απεικόνιση αποτελεσμάτων σε γραφήματα).

γ. Ελεύθερο Εργαστήριο (επιλογή και αξιολόγηση πειραματικής μεθόδου, υλικών, συσκευών και οργάνων. Σύνθεση πειραματικής διάταξης. Αξιολόγηση μεθόδου και αποτελεσμάτων.

Το μάθημα καλύπτει τις ενότητες που διδάσκονται στη Φυσική Ι και ΙΙ.

4. "Εκπαιδευτική Τεχνολογία - Οπτικοακουστικά Μέσα: Αρχές Λειτουργίας και Εφαρμογές στη διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών Ι "

Σκοπός του μαθήματος αποτελεί η εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τη λειτουργία και χρήση των κυριότερων οπτικοακουστικών μέσων "κλασικών" και "σύγχρονων" για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της διδασκαλίας και μάθησης.

Το μάθημα είναι εργαστηριακής / πρακτικής μορφής.

ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ

A. Αναπαραγωγή Εικόνας και Ήχου

1. Ανακλαστικός Προβολέας
2. Προβολέας Slides
3. Τηλεόραση (Λυχνίας, LCD, Πλάσματος)
4. Video (μαγνητικής ταινίας, DVD player)
5. Video Προβολέας
6. Ηλεκτρονικός Υπολογιστής

B. Λήψη – Εγγραφή Εικόνας και Ήχου

1. Φωτογραφική Μηχανή
2. Μικρόφωνο
3. Κάμερα
4. Ψηφιακή Φωτογραφική Μηχανή
5. Ψηφιακή Κάμερα

Γ. Μέσα Αποθήκευσης Εικόνας και Ήχου

1. Μέσα Χημικής Αλλοίωσης (Φιλμ, Διαφάνειες)
2. Μαγνητικά Μέσα (Μαγνητικές Ταινίες, Μαγνητικοί Δίσκοι)
3. Ψηφιακά Οπτικά Μέσα (CD, DVD)
4. Μέσα Ηλεκτρονικής Αποθήκευσης (ROMs, Memory Sticks)
5. Είδη Αρχείων Ηλεκτρονικής Αποθήκευσης (TIFF, PEG,

MP3, WAV, VOB κτλ)

Δ. Βασικές Αρχές Επεξεργασίας Αρχείων – Εγγραφών Εικόνας – Ήχου

1. Επεξεργασία Ήχου
2. Επεξεργασία Εικόνας – Φωτογραφίας
3. Χειρισμός Κινηματογραφικών Εγγραφών

Ε. Ψηφιοποίηση, Μετάπτωση Αρχείων – Εγγραφών Εικόνας – Ήχου

1. Μαγνητικές Ταινίες Ήχου → Ψηφιακή Αποθήκευση
2. Φιλμ – Φωτογραφίες → Ψηφιακή Αποθήκευση
3. Ψηφιοποίηση Εγγράφων

ΟΠΤΙΚΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

A. Παραγωγή Φωτός

1. Λυχνίες
2. LEDs
3. LASER

B. Ανίχνευση Φωτός

1. Φιλμ
2. Φωτοδίοδος
3. CCD

Γ. Χειρισμός - Μεταφορά Φωτός

1. Κάτοπτρα

2. Φακοί

3. Οπτικές Ίνες

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

A. Μικρόφωνα

B. Ολοκληρωμένα Κυκλώματα

Γ. Πηγές Σταθερής Ηλεκτρικής Τάσης – Τροφοδοτικά

Δ. Ενσύρματη Επικοινωνία Συσκευών

E. Ασύρματη Επικοινωνία Συσκευών

5."Εκπαιδευτική Τεχνολογία – Οπτικοακουστικά Μέσα: Αρχές λειτουργίας και Εφαρμογές στη διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών II"

Σκοπός του μαθήματος αποτελεί η απόκτηση γνώσεων για δυνατότητες χρήσης και αξιοποίησης οπτικοακουστικών μέσων στην εκπαιδευτική πράξη και ειδικότερα στη διδασκαλία και μάθηση των Φυσικών Επιστημών. Παρουσιάζονται μια σειρά οπτικοακουστικών μέσων και διερευνώνται τρόποι ένταξή τους στη διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών.

A. ΧΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Παρουσιάζονται τα παρακάτω οπτικοακουστικά μέσα και διαπραγματεύονται τρόποι χρήσης τους στην εκπαιδευτική πράξη και ειδικότερα στη διδασκαλία των Φ.Ε. αναδεικνύοντας δυνατότητες και περιορισμούς:

- Πίνακας
- Βιβλία
- Πείραμα
- Ανακλαστικός προβολέας – Διαφάνειες
- Προβολέας Slides
- Εκπαιδευτική Τηλεόραση
- Βίντεο / Βιντεοκάμερα
- Ψηφιακή Φωτογραφική Μηχανή
- Ηλεκτρονικός Υπολογιστή (χρήση διαδικτύου για αναζήτηση πληροφοριών και διδακτικού υλικού σχετικά με τη διδασκαλία των Φ.Ε.)

B. ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Εξετάζονται τρόποι ενσωμάτωσης οπτικοακουστικών μέσων στη διδασκαλία των Φ.Ε. με βάση:

- α) τις αντιλήψεις για τη διδασκαλία και τη μάθηση στις Φ.Ε. (μετάδοση, ανακάλυψη ή εποικοδόμηση της γνώσης)
- β) τις ανάγκες και δυσκολίες που παρουσιάζουν οι μαθητές/-τριες στις Φ.Ε., όπως αυτές καταγράφονται σε έρευνες στο πεδίο της Διδακτικής των Φ.Ε.

- γ) τη συγκρότηση του διδακτικά μετασηματισμένου επιστημονικού περιεχομένου
δ) τις απαιτήσεις για επιστημονικό γραμματισμό και
ε) τα ερευνητικά δεδομένα από το πεδίο της παιδαγωγικής και ψυχολογίας σχετικά με τη χρήση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας

Το μάθημα είναι εργαστηριακής / πρακτικής μορφής.

6. "Ειδικά Θέματα Χημείας"

7. "Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες"

Εργαστηριακό μάθημα (εαρινού εξαμήνου) το οποίο υποστηρίζει τη γνώση αλλά και την εκπαιδευτική εφαρμογή / αξιοποίηση όλων των σύγχρονων ψηφιακών τεχνολογιών (παραγωγή, συλλογή, ψηφιοποίηση, επεξεργασία, αποθήκευση, διακίνηση, αξιοποίηση και παρουσίαση της πληροφορίας) σε όλες τις εκφάνσεις της εκπαιδευτικής διαδικασίας (θεωρητική διδασκαλία και εργαστηριακή πρακτική) των Φυσικών Επιστημών.

Οι Τεχνολογίες Πληροφόρησης, εκτός της αναζήτησης της πληροφορίας μέσω του διαδικτύου, αξιοποιούνται για τη δημιουργία εκπαιδευτικών βάσεων δεδομένων και εκπαιδευτικών πληροφοριών κάθε μορφής (κειμένων, γραφημάτων, στατικών και κινούμενων εικόνων, ήχων, ...).

Οι Τεχνολογίες Επικοινωνιών, εκτός των συνήθων -κυρίως- διαδικτυακών εφαρμογών τους, αξιοποιούνται για τη δημιουργία και βέλτιστη χρήση δικτύων μεταξύ εκπαιδευτικών φορέων, ιδρυμάτων, σχολείων, εργαστηριακών διατάξεων και -εκτός του εργαστηρίου- μετρητικών συσκευών.

Οι Τεχνολογίες Προγραμματισμού και Λογισμού χρησιμοποιούνται για τον προγραμματισμό, την επίλυση μαθηματικών συναρτήσεων και την εφαρμογή αλγορίθμων και εκπαιδευτικών προτύπων.

Οι Τεχνολογίες Πειραματισμού και Αυτοματισμού, με τη χρήση αισθητήρων και απτήρων, οι οποίοι διασυνδέουν τις πειραματικές διατάξεις με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή, αξιοποιούνται στη λειτουργία, έλεγχο και λήψη μετρήσεων στο σημερινό και μελλοντικό εκπαιδευτικό εργαστήριο.

Οι Τεχνολογίες Προσομοίωσης και Οπτικοποίησης αξιοποιούνται στην αναπαράσταση των στοχαστικών διαδικασιών του μικροκόσμου, με χρήση τυχαίων αριθμών και εφαρμογή των τεχνικών Monte Carlo.

Τέλος, οι Τεχνολογίες Επεξεργασίας / Απεικόνισης της (οπτικής, ηχητικής) Πληροφορίας και των Δυναμικών / Αναδραστικών Αναπαραστάσεων του Φυσικού (μικρο-, μακρο-, mega-, bio-) Κόσμου αξιοποιούνται στη χρήση Εκπαιδευτικών Παρουσιάσεων τόσο στις φυσικές επιστήμες όσο και στα άλλα γνωστικά αντικείμενα.

8. "Το Μουσείο ως χώρος εκπαίδευσης στις Φυσικές Επιστήμες"

Μπροστά στο μουσείο του μέλλοντος-η διευρυμένη έννοια του μουσείου.

- εκπαιδευτικός ρόλος του μουσείου γενικά και ιδιαίτερα στις Φυσικές Επιστήμες.

-Τα μουσεία σε σχέση με τις καινούργιες ανάγκες των σχολικών Αναλυτικών Προγραμμάτων των Φυσικών Επιστημών.

-Το αλληλεπιδραστικό μοντέλο μάθησης μέσα στο μουσείο. Είδη επικοινωνίας που μπορούν να πραγματοποιηθούν στο χώρο του μουσείου.

-Η υπόθεση της εποικοδόμησης της γνώσης μέσα στο μουσείο. Ενεργητικές προσεγγίσεις μάθησης στο χώρο του μουσείου.

-Γνωριμία με τους χώρους και τους ανθρώπους του μουσείου (εκθέματα, αίθουσες προβολών, κέντρα τεκμηρίωσης, εμψυχωτές, ερμηνευτές...)

-Μουσεία και χώροι της χώρας όπου υπάρχουν πηγές σχετικές με τις Φυσικές Επιστήμες.

-Μια σωστά οργανωμένη επίσκεψη σε μουσείο στα πλαίσια του Αναλυτικού Προγράμματος των Φυσικών Επιστημών.

-Πώς τα εκθέματα επικοινωνούν με τους επισκέπτες τους.

-Στρατηγικές ερωτήσεων στο χώρο του μουσείου.

-Τεχνικές ανάδειξης ενός εκθέματος-διαλέξεις από έμπειρους εμψυχωτές και διερμηνείς.

-Εκπαιδευτικά μουσειακά προγράμματα. Οι σημαντικότεροι σκοποί τους.

-Γνωριμία με το εκπαιδευτικό υλικό και τα εκπαιδευτικά προγράμματα των μουσείων των σχετικών με τις Φυσικές Επιστήμες.

-Πρακτική εξάσκηση στην εφαρμογή έτοιμων εκπαιδευτικών προγραμμάτων σχετικών με τις Φυσικές Επιστήμες.

-Σχεδιασμός και δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού σχετικού με τις Φυσικές Επιστήμες που θα χρησιμοποιεί τα εκθέματα των μουσείων. Συνεργασία με τα κέντρα τεκμηρίωσης των μουσείων.

-Εφαρμογή του εκπαιδευτικού υλικού που έφτιαξαν οι ίδιοι οι φοιτητές.

-Μουσειακή εκπαίδευση από απόσταση. Επικοινωνία μέσω του διακτύου με μουσεία Φυσικών Επιστημών του εξωτερικού.

9. "Περιβαλλοντική Εκπαίδευση"

Οι Βασικές Θεωρίες της Περιβαλλοντικής Ηθικής: Ανθρωποκεντρισμός. Βιοκεντρική - Φυσιοκεντρική Αντίληψη. Οικοκεντρισμός. Η Μετάβαση από τον Ανθρωποκεντρισμό στο Βιοκεντρισμό. Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και η Διαμάχη για τον Ανθρωποκεντρισμό. Το Πρόβλημα της Αντικειμενικότητας των Αξιών. Η Φιλοσοφία της Βαθιάς Οικολογίας. Κοινωνική Οικολογία – Οικοφεμινισμός – Οικοσοσιαλισμός.

Θεωρητικές Προσεγγίσεις της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης: Βασικές Αρχές και Στόχοι της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Τα βασικά χαρακτηριστικά της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Η Ιστορία της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Πρόδρομες εκπαιδευτικές κινήσεις. Περιβαλλοντικό κίνημα. Διεθνείς Διασκέψεις. Σημαντικά κείμενα. Η έννοια του Περιβάλλοντος. Το ανθρώπινο Περιβάλλον. Περιβαλλοντικά Προβλήματα. Η έννοια της αειφορίας.

Διδακτικές Προσεγγίσεις: Προγράμματα και Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Θεσμικοί φορείς στην Ελλάδα. Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Προγράμματα Σπουδών. Διαθεματικότητα. Σχέση Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Διδασκαλίας Φυσικών Επιστημών. Σχέδια Περιβαλλοντικών Δραστηριοτήτων. Εκπαιδευτικό υλικό. Περιβαλλοντική πληροφορία στο διαδίκτυο.

Μεθοδολογία της Μεθοδολογία της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης: Μέθοδος project. Μέθοδος επίλυσης προβλήματος. Επιμέρους στρατηγικές. Συστημική προσέγγιση. Κριτική προσέγγιση. Στρατηγικές ενσωμάτωσης στο εκπαιδευτικό σύστημα.

10. "Αγωγή Υγείας II"

Εννοιολογικός προσδιορισμός, στόχοι και μέθοδοι της Αγωγής Υγείας (σύντομη ανασκόπηση). Θεωρητική προσέγγιση και διδακτικές εφαρμογές [επιλογή, εφαρμογή και αξιολόγηση σχεδίων εργασίας (*project*) - παιχνίδια ρόλων - δημόσιες αντιπαραθέσεις (*debate*) κ.ά.] στις θεματικές ενότητες: σεξουαλική αγωγή, πρόληψη ατυχημάτων - κυκλοφοριακή αγωγή, περιβάλλον και υγεία, αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων.

11. "Διδασκαλία Φυσικών Επιστημών με Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών"

Το μάθημα έχει εργαστηριακό χαρακτήρα. Παράλληλα με τις διαλέξεις και την εργαστηριακή άσκηση οι φοιτητές ασκούνται σε εφαρμοσμένο διδακτικό σχεδιασμό με αξιοποίηση των ΤΠΕ και εκπονούν ατομική ή ομαδική εργασία.

Διδακτικά πεδία:

Οι τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών και η εκπαιδευτική αξιοποίησή τους.

ΤΠΕ και θεωρίες μάθησης. Εξέλιξη και ταξινομήσεις εκπαιδευτικού λογισμικού με έμφαση και πεδίο εφαρμογών στις Φυσικές και Περιβαλλοντικές Επιστήμες. Σημασία των ΤΠΕ για τη διδασκαλία και μάθηση των Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών.

Αρχές και μέθοδοι διδασκαλίας των Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών. Σχεδιασμός και οργάνωση της διδασκαλίας στο μάθημα των Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών.

Αλλαγές στη σχολική πρακτική από τη χρήση των ΤΠΕ. Ο ρόλος του δασκάλου των Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών σε σχέση με

την εκπαιδευτική χρήση των ΤΠΕ. Ο εκπαιδευτικός ως δημιουργός εκπαιδευτικού υλικού.

Αρχές σχεδιασμού και ανάπτυξης εκπαιδευτικού λογισμικού. Αξιολόγηση εκπαιδευτικών περιβαλλόντων υποστηριζόμενων από ΤΠΕ. Σύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης στηριζόμενα στις ΤΠΕ για τη διδασκαλία των Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών.

Εκπαιδευτική αξιοποίηση λογισμικού γενικής χρήσης. Εκπαιδευτική αξιοποίηση λογισμικού εννοιολογικής χαρτογράφησης. Εκπαιδευτικό λογισμικό πολυμέσων, υπερμέσων.

Αναζήτηση, αξιολόγηση και επιλογή εκπαιδευτικού υλικού από το διαδίκτυο για τη διδασκαλία των Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών.

Οι ιστοεξερευνήσεις (webquests) ως διδακτική πρακτική. Οι εφαρμογές web2.0 (ιστολόγια, wikis, εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης ...) ως εργαλεία διδασκαλίας για τις Φυσικές Επιστήμες

Κοινότητες μάθησης και πρακτικής, συστήματα εκπαίδευσης από απόσταση, ψηφιακά αποθετήρια (repositories) εκπαιδευτικού υλικού για τις Φυσικές Επιστήμες.

Οπτικοποιήσεις, προσομοιώσεις και μοντελοποιήσεις από το χώρο των Φυσικών και Περιβαλλοντικών Επιστημών.

Χαρτογραφικές εφαρμογές και Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών. Εκπαιδευτική αξιοποίηση δορυφορικών εικόνων και υλικού τηλεπισκόπησης.

Εικονική τοπογραφία και περιβάλλοντα εικονικής πραγματικότητας.

Εικονικά Εργαστήρια Φυσικής και Χημείας.

Αλλαγές στην εργαστηριακή πρακτική. Εργαστήριο υποστηριζόμενο από μικροϋπολογιστές.

12. "Συγκριτική Θεώρηση της Διδασκαλίας Φυσικών Επιστημών- Εκπαιδευτική Τεχνολογία"

13. "Εισαγωγή στις θεωρίες της Φυσικής του 20^{ου} αιώνα"

Η Διαμάχη για τον Αιθέρα και το πείραμα Michelson – Morley. Η Αρχή της Σχετικότητας. Το υπόβαθρο και τα βασικά χαρακτηριστικά της Ειδικής Σχετικότητας. Η Γενική Σχετικότητα και το διαστελλόμενο σύμπαν.

Η Διαμάχη για την Κβαντική Θεωρία. Η Κβαντομηχανική της σχολής της Κοπεγχάγης. Ο Κβαντικός Κόσμος και η Πληρότητα της Κβαντικής Μηχανικής. Η δημοσίευση των EPR και το θεώρημα του Bell. Εναλλακτικές εκδοχές της Κβαντομηχανικής.

14. "Ιστορία των Φυσικών Επιστημών. Αρχαία και Μεσαιωνική Επιστήμη"

1. Η επιστήμη και οι πηγές της (τι είναι επιστήμη, ορολογία, ιστοριογραφία της επιστήμης. Προϊστορικές αντιλήψεις για τη φύση, απαρχές της επιστήμης στην Αίγυπτο και τη Μεσοποταμία).

2. Οι αρχαίοι Έλληνες, ο κόσμος και η φύση (Η ποιητική παράδοση, Μιλήσιοι και Ελεάτες φυσικοί φιλόσοφοι: ερωτήματα έσχατης

πραγματικότητας, μεταβολής, γνώσης. Πλάτων και κοσμολογία. Τα επιτεύγματα της πρώιμης ελληνικής επιστήμης).

3. Η φυσική φιλοσοφία του Αριστοτέλη (Φύση και μεταβολή, κοσμολογία, κίνηση, βιολογία, γνωσιολογία, ο ρόλος του Αριστοτέλη στην ιστορία των επιστημών).

4. Η ελληνιστική φυσική φιλοσοφία (Σχολές και εκπαίδευση, Επικούρειοι και Στωικοί).

5. Ελληνιστική αστρονομία (Η πρώιμη αστρονομία, ελληνιστική πλανητική αστρονομία, Πτολεμαίος, αστρονομία και αστρολογία).

6. Αρχαία και ελληνιστική ιατρική (πρώιμη ελληνική ιατρική, Ιπποκράτης και ιπποκρατική συλλογή, ελληνιστική ανατομία και φυσιολογία, Γαληνός και το αποκορύφωμα της ελληνιστικής ιατρικής).

7. Χριστιανισμός και επιστήμες (Χριστιανική θεολογία και αρχαία επιστημονική παράδοση, οσμώσεις και διαμάχες).

8. Βυζαντινή φυσική φιλοσοφία (Αντιλήψεις των Βυζαντινών για τη φύση, λόγιοι και έργα, σχολές και επιδράσεις).

9. Αλχημεία (το πρόβλημα της ύλης, τεχνικές και αρχές).

10. Οι επιστήμες στη μεσαιωνική Δύση (Η διαμόρφωση του μεσαιωνικού κοσμοειδώλου, σημεία τριβής και διαμάχης, ο ακραίος αριστοτελισμός, σχολές και εκπαίδευση).

11. Κληρονομιά αρχαίας και μεσαιωνικής επιστήμης.

12. Γαλιλαίος και νέο κοσμοείδωλο (διαμάχες, καταδίκες και νέα επιστήμη).

13. Κοινωνικοί προσδιορισμοί της αρχαίας και μεσαιωνικής επιστήμης (Κοινωνική προέλευση και θέση των λογίων σε Ανατολή και Δύση, Η θέση της γυναίκας στην αρχαία και μεσαιωνική επιστήμη).

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Σύμφωνα με απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος της 2ας Μαΐου 1996 οι φοιτητές που προέρχονται από κατατακτήριες εξετάσεις και μετεγγραφές οφείλουν να υποβάλουν **μία και μόνον αίτηση** για αναγνώριση μαθημάτων, όχι αργότερα από τις 30 Απριλίου του ακαδημαϊκού έτους που έγινε η εγγραφή τους στο Τμήμα και το σύνολο των αναγνωριζόμενων μαθημάτων δεν πρέπει να υπερβαίνει τον αριθμό των δεκαπέντε (15).

**ΧΙ. ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΣΩΡΕΥΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ
(ΠΜ) ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΚΑΙ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

Η Γ.Σ. του Τμήματος στις συνεδριάσεις της 8-3-2012 και της 11-10-2012, αποφάσισε σχετικά με την εφαρμογή του συστήματος μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων (ΠΜ) για τα προγράμματα προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών του, τα εξής:

Α. ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Διάρκεια: 4 έτη (8 εξάμηνα)

Μέγιστο Σύνολο Πιστωτικών μονάδων (ΠΜ): 240

Απαιτούμενα για τη λήψη του Πτυχίου: 49 μαθήματα
(Υ= Υποχρεωτικά, Κ=Κυμαινόμενα, Ε=Επιλεγόμενα.
ΠΜ=Πιστωτικές μονάδες)

Κατανομή Πιστωτικών μονάδων

1) Υποχρεωτικά και Κυμαινόμενα Μαθήματα

$$(30 \text{ Y} + 7 \text{ K}) \times 5 \text{ ΠΜ} = 185 \text{ ΠΜ}$$

2) Επιλεγόμενα Μαθήματα

$$12 \text{ E} \times 4 \text{ ΠΜ} = 48 \text{ ΠΜ}$$

Σύνολο: 233 ΠΜ

3) Τα Υποχρεωτικά μαθήματα που έχουν Πρακτική Άσκηση και Εργαστήρια λαμβάνουν επιπλέον ΠΜ ως εξής:

3.1 Μαθήματα που έχουν πρακτική άσκηση μίας ημέρας (5 ώρες) + την εβδομαδιαία πρακτική άσκηση (4^ο έτος):

- Διδακτική Μεθοδολογία και Πράξη Ι: 2 ΠΜ

- Διδακτική Μεθοδολογία και Πράξη ΙΙ: 2 ΠΜ

3.2 Μαθήματα που έχουν Πρακτική Άσκηση λίγων ωρών (2 ώρες):

- Διδακτική Γλώσσας: Διδασκαλία Πρώτης Ανάγνωσης και Γραφής: 1 ΠΜ

- Διδακτική Μαθηματικών Ι: 1 ΠΜ

- Διδακτική Μαθηματικών ΙΙ: 1 ΠΜ

- Διδακτική Φυσικών Επιστημών: 1 ΠΜ

3.3 Μαθηματικά που έχουν υποχρεωτικά Εργαστήρια (εκτός των ωρών του μαθήματος):

- Φυσική Ι: 1 ΠΜ

- Φυσική ΙΙ: 1 ΠΜ

Γενικό Σύνολο = 243 ΠΜ

B. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Διάρκεια: 2 έτη (4 εξάμηνα)

Μέγιστο σύνολο Πιστωτικών μονάδων (ΠΜ): 120

Απαιτούμενα για τη λήψη του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης:

1. Σύνολο μαθημάτων: 11
2. Διπλωματική Εργασία: 1

Κατανομή Πιστωτικών μονάδων

1. Μαθήματα: $11 \times 9 \text{ ΠΜ} = 99 \text{ ΠΜ}$
2. Διπλωματική εργασία: $1 \times 21 \text{ ΠΜ} = 21 \text{ ΠΜ}$

Σύνολο: 120 ΠΜ

Γ.ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΕ ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΜΕ ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ

Διάρκεια: 2 έτη (4 εξάμηνα)

Μέγιστο σύνολο πιστωτικών μονάδων (ΠΜ): 120

Απαιτούμενα για τη λήψη του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης:

1. Σύνολο μαθημάτων: 12
2. Διπλωματική Εργασία: 1

Κατανομή πιστωτικών μονάδων

1. Μαθήματα: $12 \times 8 \text{ ΠΜ} = 96 \text{ ΠΜ}$
2. Διπλωματική εργασία: $1 \times 24 \text{ ΠΜ} = 24 \text{ ΠΜ}$

Σύνολο: 120 ΠΜ

**XII. ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΑΝ/ΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2012-2013**

Α' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	(Κ.Μ.)	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	160	Θεωρίες της Αγωγής	3	4	5	Ι. Βρεττός
2.	311	Μαθηματικά Ι	6	4	5	Γ. Δημάκος/ Γ.Μπαραλής (δύο τμήματα)
3.	B012	Νεοελληνική Λογοτεχνία: Ποίηση και Πεζογραφία (19 ^{ος} -20 ^{ος} αι.)	4	4	5	Α.Κατσίκη- Γκίβαλου/ Β.Πάτσιου
4.	332	Νεοελληνική Γλώσσα. Το λεξιλόγιο	3	4	5	Α.Νάκας/ Ε.Μαγουλά
5.	B030	Εικαστική Αγωγή Ι	3	4	5	Λ.Κακίση

ii) Κυμαινόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα κυμαινόμενα μαθήματα

iii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα επιλεγόμενα μαθήματα

Β' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	(Κ.Μ)	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	B014	Θεατρική Παιδεία	3	4	5	Θ. Γραμματάς Μ. Δημάκη -Ζώρα Τ.Τζαμαργιάς
2.	321	Μαθηματικά ΙΙ	6	4	5	Γ. Δημάκος/ Γ.Μπαραλής (δύο τμήματα)
3.	Γ003	Οι τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση	1+3	4	5	Α. Βουδούρη
4.	B003	Νεότερη Ελληνική Ιστορία (10 ^{ος} αιώνας - 1830)	3	4	5	Χ.Μπαμπούνης
5.	A003	Εισαγωγή στην Παιδαγωγική	3	4	5	Κ.Δ.Μαλαφάντης Η.Ματσαγούρας
6.	A020	Αναλυτικά προγράμματα και Σχολικά Εγχειρίδια	3	4	5	Ι.Βρεττός

ii) Κυμαινόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα κυμαινόμενα

iii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Δύο (2) από τα επιλεγόμενα

Γ' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	Κ.Μ	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	330	Φυσική Ι	4+2	4	6	Γ. Καλκάνης
2.	130	Αναπτυξιακή Ψυχολογία	3+1	4	5	Ε. Γαλανάκη
3.	152	Συγκριτική Παιδαγωγική	4	4	5	Εμμ. Φυριππής

ii) Κυμαινόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα κυμαινόμενα

iii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα επιλεγόμενα

Δ' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	131	Παιδαγωγική Ψυχολογία	3+1	4	5	Ε. Γαλανάκη
2.	360	Φυσική ΙΙ	4+2	4	6	Γ. Καλκάνης
3.	A015	Νευροψυχολογία	3	4	5	Α.Σ. Αντωνίου

ii) Κυμαινόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα κυμαινόμενα

iii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Δύο (2) από τα επιλεγόμενα

Ε' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	250	Διδακτική Μεθοδολογία και Πράξη Ι	3+5	4	7	Η. Ματσαγγούρας Θ.Μπαμπάλης
2.	140	Κοινωνιολογία της Παιδείας	4	4	5	Η.Μυλωνάκου-Κεκέ
3.	B022	Λογοτεχνία για παιδιά και νέους.	6+1	4	5	Α. Κατσίκη-Γκίβαλου/ Β.Πάτσιου

ii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα επιλεγόμενα

ΣΤ' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ	Διδάσκων
1.	260	Διδακτική Μεθοδολογία και Πράξη II	3+5	4	7	Η.Ματσαγγούρας Θ. Μπαμπάλης
2.	Γ018	Επιστημολογία των Φυσικών Επιστημών: βασικές έννοιες και θεωρίες της Φυσικής Επιστήμης	4+2	4	5	Κ. Σκορδούλης
3.	A012	Ειδική Αγωγή	3	4	5	Στ. Πολυχρονοπούλου
4.	B024	Πολιτική Κοινωνικοποίηση και Εκπαιδευτικό Περιβάλλον	3	4	5	Δ. Δασκαλάκης

ii) Κυμαινόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα κυμαινόμενα

iii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Δύο (2) από τα επιλεγόμενα

Ζ' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	270	Διδακτική Μαθηματικών I	3+3	4	6	Α.Μπούφη
2.	271	Διδακτική Φυσικών Επιστημών (επαναλαμβάνεται)	3+3	4	6	Κ. Χαλκιά
3.	B026	Εισαγωγή στην Κοινωνιολογία	3	4	5	Δ.Δασκαλάκης
4.	B028	Διδακτική Γλώσσας. Διδασκαλία πρώτης ανάγνωσης και γραφής	4	4	6	Α. Νάκας/ Ε.Μαγουλά

ii) Κυμαινόμενα μαθήματα

iii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα επιλεγόμενα

Η' Εξάμηνο

i) Υποχρεωτικά μαθήματα

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	281	Διδακτική Μαθηματικών II	3+3	4	6	Α. Μπούφη
2.	271	Διδακτική Φυσικών Επιστημών (επαναλαμβάνεται)	3+3	4	6	Κ. Χαλκιά
3.	A022	Διαταραχές του λόγου και της ομιλίας στη γλωσσική εξέλιξη του παιδιού	3	4	5	Γ.Δράκος

ii) Κυμαινόμενα μαθήματα

1. Ένα (1) από τα κυμαινόμενα

iii) Επιλεγόμενα μαθήματα

1. Δύο (2) από τα επιλεγόμενα

ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Α' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	B013	Διδακτική της Λογοτεχνίας	3+1	4	5	Γ. Καλογήρου
2.	Γ019	Εκπαιδευτική Τεχνολογία στις Φυσικές Επιστήμες	4	4	5	Κ. Σκορδούλης
3.	Γ008	Εξέλιξη της Μαθηματικής Επιστήμης (Ιστορικές ρίζες των στοιχειωδών Μαθηματικών I)	3	4	5	Γ.Μπαραλής
4.	A030	Αίτια, διάγνωση και ψυχολογική αντιμετώπιση της δυσλεξίας	3	4	5	Σ.Πολυχρονοπούλου
5.	B031	Λαϊκός πολιτισμός και εκπαίδευση	3	4	5	Ρ.Κακάμπουρα

Β' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	Γ017	Δημιουργικές εφαρμογές των Νέων Τεχνολογιών στην Εκπαίδευση	1+2	4	5	Α. Βουδούρη/ Γ. Δημάκος
2.	A031	Προαγωγή της ψυχικής υγείας και της μάθησης	3	4	5	Ε. Γαλανάκη
3.	Γ009	Εξέλιξη της Μαθηματικής Επιστήμης. Ιστορικές ρίζες των στοιχειωδών Μαθηματικών II	3	4	5	Γ.Μπαραλής
4.	146	Φιλοσοφία της Παιδείας	3	4	5	Ι. Βρεττός

Γ' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	A033	Νοητική υστέρηση	3	4	5	Σ.Πολυχρονοπούλου
2.	136	Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης	3	4	5	Κ.Φασούλης
3.	A010	Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας	3	4	5	Θ.Μπαμπάλης
4.	345	Νεοελληνική γλώσσα. Γραμματική και σύνταξη	3	4	5	Αθ.Νάκας
5.	Γ124	Βιολογία	3	4	5	Ε.Μαυρικάκη

Δ' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	136	Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης (επαναλαμβάνεται)	3	4	5	Κ.Φασούλης
2.	A013	Ιστορία του Νεοελληνικού Εκπαιδευτικού Συστήματος	4	4	5	Λ.Σκούρα
3.	317	Θεωρία Αριθμών	3+1	4	5	Γ. Μπαραλής
4.	Γ006	Ο Κόσμος μας: διδασκαλία βασικών εννοιών Αστρονομίας & Επιστημών της Γης	3+1	4	5	Κ. Χαλκιά
5.	B027	Σύγχρονες γλωσσολογικές έννοιες και διδακτικές εφαρμογές	3+3	4	5	Ε.Μαγουλά
6.	A035	Ψυχολογία προσωπικότητας, ατομικών διαφορών και αποκλίσεων - Ψυχομετρία	3	4	5	Α.Σ. Αντωνίου
7.	A037	Αναπτυξιακή Ψυχοπαθολογία	3	4	5	Ε. Γαλανάκη

Ε' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ..	Διδάσκοντες
1.	B139	Θέατρο για παιδιά και νέους. Από το κείμενο στην παράσταση.	3+1	4	5	Μ. Δημάκη-Ζώρα Τ.Τζαμαργιάς
2.	147	Κοινωνική και Εκπ/κή Ψυχολογία	3	4	5	Α.Σ. Αντωνίου

ΣΤ' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	139	Εκπαιδευτικά προβλήματα και εκπαιδευτική πολιτική	3	4	5	Ε.Φυριππής
2.	137	Μαθησιακές δυσκολίες-Δυσλεξία: Αξιολόγηση και παιδαγωγική αντιμετώπιση	3	4	5	Γ. Δράκος
3.	A156	Οργανωσιακή Ψυχολογία και Συμπεριφορά στην Εκπαίδευση	3	4	5	Α.Σ.Αντωνίου

Ζ' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	B008	Νεότερη Ελληνική Ιστορία (19 ^{ος} -21 ^{ος} αι)	3	4	5	Χ.Μπαμπούνης
2.	A032	Ψυχικές διαταραχές και μαθησιακές δυσκολίες παιδιών και εφήβων – Ψυχολογία ΑμΕΕΑ	3	4	5	Α.Σ. Αντωνίου

Η' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	A034	Παιδαγωγική Συμβουλευτική και Συμβουλευτική ΑμΕΕα	3	4	5	ανάθεση

ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Α' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1.	B144	Παιδαγωγικά της Λαογραφίας	3	3	4	Δεν προσφέρεται
2.	A113	Η ιστορία της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών (1828- 1933)	3	3	4	Λ. Σκούρα
3.	Γ110	Διοίκηση κινδύνου στην εκπαίδευση Ι	3	3	4	Α. Βουδούρη

4.	B132	Σύγχρονη Πεζογραφία	3	3	4	Δεν προσφέρεται
5.	A133	Ανάπτυξη και Διοίκηση του ανθρώπινου δυναμικού της Εκπαίδευσης	3	3	4	Κ. Φασούλης
6.	A140	Επικοινωνία Σχολείου, Οικογένειας και Κοινότητας	3	3	4	Η.Μυλωνάκου-Κεκέ
7.	B148	Ηθική Φιλοσοφία	3	3	4	Δεν προσφέρεται
8.	B157	Θέατρο και Πολιτισμός	3	3	4	Θ.Γραμματάς
9.	A153	Το παραμύθι και ο μύθος στην Εκπαίδευση	3	3	4	Κ.Μαλαφάντης
10.	A149	Εκπαίδευση ενηλίκων από απόσταση με τη χρήση τεχνικών τηλεεκπαίδευσης	3	3	4	Δεν προσφέρεται
11.	A148	Ανθρώπινη οντολογία και κοινωνική τελεολογία	3	3	4	Ι. Βρεττός
12.	A145	Οργάνωση και Λειτουργία σχολικών μονάδων	3	3	4	Κ. Φασούλης
13.	A110	Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών: Μικροδιδασκαλία	3	3	4	Ι. Βρεττός

Β' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.		Διδάσκοντες
1.	423	Μουσική Παιδεία II	3+1	3	4	Δεν προσφέρεται
2.	482	Λαογραφία: Ήθη και Έθιμα	3	3	4	Δεν προσφέρεται
3.	B134	Λαϊκός Πολιτισμός και Θεατρικός Αυτοσχεδιασμός II	3	3	4	Δεν προσφέρεται
4.	B171	Εικαστική Αγωγή II	3	3	4	Λ. Κακίση
5.	A124	Πολιτική Ιστορία της Ευρωπαϊκής Εκπαίδευσης	3	3	4	Ε. Φυριπής
6.	B111	Παράδοση και νεωτερικότητα στην ποίηση	3+1	3	4	Α. Κατσίκη-Γκίβαλου
7.	Γ114	Διοίκηση κινδύνου στην εκπαίδευση II	3	3	4	407
8.	A117	Η ιστορία της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών (1934-έως σήμερα)	3	3	4	Λ. Σκούρα
9.	A122	Τα βιβλία πρώτης ανάγνωσης (Αλφαβητάρια) και τα Αναγνωστικά: Παιδαγωγική διάσταση	3	3	4	Δεν προσφέρεται
10.	A133	Ανάπτυξη και Διοίκηση του ανθρώπινου δυναμικού της Εκπαίδευσης	3	3	4	Κ. Φασούλης
11.	A134	Ιδεολογικό και θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της Ανώτατης Εκπαίδευσης στη σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή πραγματικότητα	3	3	4	Δεν προσφέρεται

12.	A142	Το παιδικό σχέδιο και η παιδαγωγική του αξιοποίηση	3	3	4	Η. Μυλωνάκου – Κεκέ
13.	B166	Μουσικοπαιδαγωγικά συστήματα	3	3	4	Ανάθεση
14.	B144	Παιδαγωγικά της Λαογραφίας	3	3	4	Δεν προσφέρεται
15.	B131	Ιστορία της ελληνικής γλώσσας και προεκτάσεις στη διδασκαλία της νέας ελληνικής	3	3	4	Ε.Μαγουλά
16.	A155	Πρακτικές ασκήσεις: Ερευνητική επεξεργασία και διδακτική αξιοποίηση	3	3	4	Η. Ματσαγγούρας
17.	B175	Αφηγήσεις ζωής, Λαογραφία και Εκπαίδευση	3	3	4	Ρ.Κακάμπουρα
18.	A145	Οργάνωση και Λειτουργία σχολικών μονάδων	3	3	4	Κ. Φασούλης

Γ' Εξάμηνο

a/a	K.M.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	4	Διδάσκοντες
1.	436	Περιγραφική Στατιστική Ι	3	3	4	Α.Βουδούρη
2.	444	Μαθηματικά ΙΙΙ	3	3	4	Γ. Μπαρλής
3.	A108	Ευρωπαϊκή και διεθνής διάσταση στην Εκπαίδευση με έμφαση στο Δημοτικό Σχολείο	3	3	4	Δεν προσφέρεται
4.	B140	Λαϊκή ποίηση και νεωτερισμός	3	3	4	Δεν προσφέρεται
5.	B137	Συγκριτική Θεατρολογία, Νεοελληνική και Παγκόσμια Δραματολογία	3	3	4	Μ. Δημάκη-Ζώρα
6.	B127	Ιστορία και η Διδακτική της	3	3	4	Χ.Μπαμπούνης
7.	A143	Η γυναικεία εκπαίδευση στην Ελλάδα (19 ^{ος} -20 ^{ος} αι)	3	3	4	Λ. Σκούρα
8.	B158	Σύγχρονα πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα	3	3	4	Δεν προσφέρεται
9.	B163	Σχολική Θρησκευτική Αγωγή	3	3	4	Ε.Περσελής
10.	A105	Σχολική Παιδαγωγική: Κοινωνικοποίηση και Εκπαίδευση- Ψυχοκοινωνιολογικές Έρευνες	3	3	4	Θ.Μπαμπάλης

Δ' Εξάμηνο

a/a	K.M.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.	π.μ.	Διδάσκοντες
1	Γ102	Περιγραφική Στατιστική ΙΙ	3	3	4	Α. Βουδούρη
2	Γ106	Ειδικά θέματα Χημείας		3	4	Δεν προσφέρεται
3	450	Ψυχολογία της θρησκείας	3	3	4	Δεν προσφέρεται

4	Γ112	Μαθηματικός Προγραμματισμός	3	3	4	Γ. Δημάκος
5	B117	Μεσαιωνική Ελληνική Ιστορία. Βυζάντιο, Ευρώπη, σλαβικός και ανατολικός κόσμος	3	3	4	Δεν προσφέρεται
6	486	Η Γλώσσα στα Κείμενα (Κειμενογλωσσολογία – Υφολογία – Ρητορική)	3	3	4	Αθ. Νάκας
7	B143	Προφορικότητα και Γραμματοσύνη	3	3	4	Δεν προσφέρεται
8	B120	Γενική-τοπική Ιστορία, οι πηγές και η μελέτη τους	3	3	4	Χ.Μπαμπούνης
9	B150	Έθνος, Εθνικισμός, Ταυτότητα και φύλο	3	3	4	Δεν προσφέρεται
10	B105	Αρχαία Ελληνική Μυθολογία, Ιστορία και Φιλοσοφία	3	3	4	Δεν προσφέρεται
11	B185	Πολιτισμός, Θρησκεία και Εκπαίδευση στην Εποχή της Παγκοσμιοποίησης	3	3	4	Δ. Δασκαλάκης
12	A144	Η μετεκπαίδευση και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της Α/βαθμιας Εκπαίδευσης	3	3	4	Α. Σκούρα
13	B131	Ιστορία της ελληνικής γλώσσας και προεκτάσεις στη διδασκαλία της νέας ελληνικής	3	3	4	Ε. Μαγουλά
14	A146	Ψυχοκοινωνιολογία της Σχολικής Τάξης: Θεωρία και Πράξη	3	4	4	Θ.Μπαμπάλης
15	B146	Αστική Λαογραφία	3	3	4	Μ.Αλεξιάδης
16	Γ120	Ειδικά θέματα Βιολογίας: Ανατομία και Φυσιολογία ανθρώπου	3	3	4	Ε. Μαυρικάκη
17	A128	Κοινωνική και Συναισθηματική Ανάπτυξη	3	3	4	Ε. Γαλανάκη
18	Γ126	Διδασκαλία Φυσικών Επιστημών με Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών	3	3	4	Κ. Σκορδούλης
19	B186	Νεοελληνικό Θέατρο και κοινωνία	3	3	4	Θ. Γραμματάς Μ. Δημάκη-Ζώρα

Ε' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.		Διδάσκοντες
2.	A118	Προσωπογραφία της ελληνικής παιδαγωγικής επιστήμης	3	3	4	Δεν προσφέρεται
3.	472	Λαογραφία: Κοινωνική συγκρότηση	3	3	4	Δεν προσφέρεται

4.	A119	Παιδαγωγική της λογοτεχνίας	3	3	4	Κ. Μαλαφάντης
5.	Γ116	Το μουσείο ως χώρος εκπαίδευσης στις Φυσικές Επιστήμες	3	3	4	Δεν προσφέρεται
6.	B180	Αισθητική Αγωγή : Εικαστικές Τέχνες και σύνδεσή τους με την Τέχνη του σήμερα	3	3	4	Λ. Κακίση
7.	B149	Εισαγωγή στην έμφυλη διάσταση των επιστημών του ανθρώπου και του πολιτισμού με έμφαση στην ανθρωπολογία των φύλων	3	3	4	Δεν προσφέρεται
8.	B162	Η έμφυλη διάσταση των εκπαιδευτικών θεσμών στη νεότερη Ελλάδα	3	3	4	Δεν προσφέρεται
9.	B119	Ιστορία της τοπικής αυτοδιοίκησης στο Ελληνικό κράτος	3	3	4	Χ. Μπαμπούνης
10.	B164	Φιλοσοφία και πολιτισμός της κλασικής αρχαιότητας	3	3	4	407
11.	A124	Πολιτική Ιστορία της Ευρωπαϊκής Εκπαίδευσης	3	3	4	Ε.Φυριππής
12.	B133	Εργασιακές σχέσεις	3	3	4	Δ.Δασκαλάκης
13.	447	Αγωγή Υγείας Ι	3	3	4	Ε. Μαυρικάκη
14.	B118	Η διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης ή ως δεύτερης γλώσσας	3	3	4	Ε.Μαγουλά

ΣΤ' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ.		Διδάσκοντες
1.	B135	Το βιβλίο στην Εκπαίδευση	3	3	4	Γ. Καλογήρου
2.	Γ141	Αγωγή Υγείας ΙΙ	3	3	4	Ε.Μαυρικάκη
3.	A111	Διαπολιτισμική Παιδαγωγική και Διδακτική	3+3	3	4	Εμμ. Φυριππής
4.	A127	Η Παιδαγωγική του Νεοελληνικού Διαφωτισμού	3	3	4	Κ. Μαλαφάντης
5.	B136	Ρεαλισμός και Μυθοπλασία	3	3	4	Β.Πάτσιου
6.	B164	Φιλοσοφία και Πολιτισμός της κλασικής αρχαιότητας	3	3	4	Δεν προσφέρεται
8.	B159	Νέες Τεχνολογίες και νέες μορφές μεταμοντέρνας επικοινωνίας και εργασίας	3	3	4	Δεν προσφέρεται
9.	B149	Εισαγωγή στην έμφυλη διάσταση των Επιστημών του Ανθρώπου και του Πολιτισμού με έμφαση στην ανθρωπολογία των φύλων	3	3	4	Δεν προσφέρεται

10.	A135	Κοινωνική Παιδαγωγική	3	3	4	Η.Μυλωνάκου-Κεκέ
11.	470	Εκπαιδευτική αξιολόγηση: αξιολόγηση της επίδοσης του μαθητή	3	3	4	Ι. Βρεττός
12.	457	Λογοτεχνία και Εκπαίδευση	3	3	4	Γ.Καλογήρου
13.	B168	Κειμενικός γραμματισμός στα νέα σχολικά εγχειρίδια της γλώσσας. Δομή και είδη λόγου	3	3	4	Αθ. Νάκας

Ζ' Εξάμηνο

a/a	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ		Διδάσκοντες
1.	479	Αγωγή του λόγου και της ομιλίας	3	3	4	Γ. Δράκος
2.	457	Λογοτεχνία και Εκπαίδευση	3	3	4	Γ. Καλογήρου
3.	Γ103	Η παιδαγωγική αξιοποίηση του Διαδικτύου ως μαθησιακού εργαλείου και Εκπαίδευση από απόσταση	3	3	4	Α. Βουδούρη Γ. Δημάκος
4.	Γ109	Ειδικά θέματα Διδακτικής Μαθηματικών Ι	3	3	4	Α. Μπούφη
5.	Γ121	Οικονομική Μεγέθυνση και Κοινωνική Ευημερία	3	3	4	407
6.	A151	Σχέση μαθητή – δασκάλου	3	3	4	Δεν προσφέρεται
7.	Γ118	Στατιστική και Θεωρία Πιθανοτήτων	3	3	4	Α. Βουδούρη
9.	A160	Ψυχολογία Ατόμων με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες	3	3	4	Α. Σ. Αντωνίου
10.	B153	Εισαγωγή στην Ψυχολογία. Προεκτάσεις για τη Διδακτική της Γλώσσας	3	3	4	
11.	Γ111	Σχεδιασμός-Ανάπτυξη και Αξιολόγηση Εκπαιδευτικού Λογισμικού	3	3	4	Α. Βουδούρη Γ. Δημάκος
12.	B141	Σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας με την αξιοποίηση του δράματος και του θεάτρου	3	3	4	Θ.Γραμματάς Τ. Τζαμαργιάς
13.	Γ137	Εκπαιδευτική Τεχνολογία-Οπτικοακουστικά Μέσα: Αρχές Λειτουργίας και Εφαρμογές στη διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών Ι	3	3	4	Κ.Σκορδούλης
14.	Γ135	Σύγχρονη Φυσική και Εκπαιδευτικό Πείραμα Ι	3	3	4	Γ. Καλκάνης
15.	A154	Εκπαίδευση και περιφερειακή ανάπτυξη:Ευρωπαϊκές πολιτικές και η ελληνική εμπειρία	3	3	4	Κ. Φασούλης

16.	B176	Πολυπολιτισμικότητα και Θρησκευτικό Φαινόμενο: Εκπαιδευτικές προσεγγίσεις	3	3	4	
17.	Γ123	Ιστορία των Φυσικών Επιστημών. Αρχαία και Μεσαιωνική Επιστήμη	3	3	4	Κ. Σκορδούλης
18.	A157	Σχεδιασμός, Εφαρμογή και Αξιολόγηση Σεναρίων Διδασκαλίας με την Αξιοποίηση των ΤΠΕ	3	3	4	Δεν προσφέρεται

Η' Εξάμηνο

α/α	Κ.Μ.	Μάθημα	Ώρες Διδ/λίας	δ.μ		Διδάσκοντες
1.	B126	Φιλολογική Λαογραφία	3	3	4	Δεν προσφέρεται
2.	Γ107	Συγκριτική θεώρηση της διδασκαλίας Φυσικών Επιστημών-Εκπαιδευτική Τεχνολογία	3	3	4	Γ. Καλκάνης
3.	416	Νεότερη και Σύγχρονη Φιλοσοφία	3	3	4	Δεν προσφέρεται
4.	Γ113	Ειδικά θέματα Διδακτικής Μαθηματικών ΙΙ	3	3	4	Α. Μπούφη
5.	Γ119	Οικονομικά της Εκπαίδευσης	3	3	4	Γ. Δημάκος
6.	Γ138	Εκπαιδευτική Τεχνολογία-Οπτικοακουστικά Μέσα: Αρχές Λειτουργίας και Εφαρμογές στη διδασκαλία των Φυσικών Επιστημών ΙΙ	3	3	4	Κ. Σκορδούλης
7.	B142	Κοινωνικές ανισότητες και κοινωνική αλλαγή	3	3	4	Δεν προσφέρεται
8.		Έμφυλες αναπαραστάσεις στην Παιδική Λογοτεχνία	3	3	4	Δεν προσφέρεται
9.	Γ130	Περιβαλλοντική εκπαίδευση	3	3	4	Κ.Σκορδούλης
10.	B155	Διδακτική και Παιδαγωγική του Θεάτρου	3	3	4	Τ. Τζαμαργιάς
11.	B156	Εισαγωγή στους κώδικες του θεάτρου. Θεωρία και πράξη	3	3	4	Τ. Τζαμαργιάς

12.	B160	Κοινωνικές Διακρίσεις, Προστασία της Παιδικής Ηλικίας και η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού	3	3	4	Δ. Δασκαλάκης
13.	Γ129	Μαθηματικά θέματα	3	3	4	Γ. Μπαραλής
14.	Γ139	Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες	3	3	4	Γ. Καλκάνης
15.	B165	Φωνητική και φωνολογία της ελληνικής γλώσσας: θεωρία και ασκήσεις	3	3	4	Ε.Μαγουλά
16.	Γ131	Εισαγωγή στις θεωρίες της Φυσικής του 20 ^{ου} αιώνα	3	3	4	Κ.Σκορδούλης
17.	422	Βασικές έννοιες της Γεωμετρίας	3	3	4	Γ. Δημάκος Γ. Μπαραλής
18.	A159	Ειδική Παιδαγωγική για χαρισματικά παιδιά	3	3	4	Στ. Πολυχρονοπούλου

**ΧΙΙΙ. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ**

Σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών είναι η κατάρτιση πτυχιούχων των παιδαγωγικών τμημάτων και άλλων τμημάτων των Α.Ε.Ι. της χώρας ή της αλλοδαπής, σχετικών με τα γνωστικά αντικείμενα του Προγράμματος, σε εξειδικευμένα γνωστικά πεδία και στην έρευνα, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται τόσο η ειδίκευση όσο και η συμβολή τους στην καλλιέργεια και ανάπτυξη της πρωτογενούς επιστημονικής έρευνας αλλά και στη διαμόρφωση και προαγωγή της επιστημονικής σκέψης.

Αντικείμενα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Π.Τ.Δ.Ε. είναι τα επιμέρους επιστημονικά πεδία που συνθέτουν την κατάρτιση που παρέχεται στα παιδαγωγικά τμήματα και έχουν ως κύριο χαρακτηριστικό την έρευνα και την επιστημονική μελέτη των αντίστοιχων πεδίων.

Τα γνωστικά αντικείμενα του Π.Μ.Σ. διακρίνονται στους εξής τομείς με τις ακόλουθες κατευθύνσεις ανά τομέα:

Α. Τομέας Επιστημών της Αγωγής:

- «Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική» (Διδακτική - Προγράμματα Σπουδών, Εκπαίδευση ενηλίκων - Συνεχιζόμενη εκπαίδευση και δια βίου μάθηση) .
- «Συγκριτική Παιδαγωγική» με ειδίκευση σε ζητήματα ποιότητας της εκπαίδευσης.
- «Κοινωνιοβιολογία, Νευροεπιστήμες και Εκπαίδευση»

Β. Τομέας Ειδικής Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας:

- «Ειδική Αγωγή, Λογοθεραπεία - Συμβουλευτική».

Γ. Τομέας Ανθρωπιστικών Σπουδών:

- «Διδακτική της Γλώσσας - Λογοτεχνία - Θέατρο και Εκπαίδευση».
- «Ιστορία και διδακτική της ιστορίας.. Λαογραφία και πολιτισμός»
- «Κοινωνιολογία της Εργασίας: Πολιτικές Αγοράς Εργασίας-Μειονότητες-Παιδική Ηλικία»

Δ. Τομέας Μαθηματικών και Πληροφορικής:

- «Μαθηματικά στην Εκπαίδευση (Ιστορία, Φιλοσοφία και Διδακτική των Μαθηματικών)».
- «Πληροφορική στην Εκπαίδευση»

Ε. Τομέας Φυσικών Επιστημών, Τεχνολογίας και Περιβάλλοντος:

- «Φυσικές Επιστήμες στην Εκπαίδευση».

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Ι. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική (Διδακτική – Προγράμματα Σπουδών, Εκπαίδευση ενηλίκων-Συνεχιζόμενη εκπαίδευση και διά βίου μάθηση).

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (5)**Εξάμηνο**

1. Εφαρμογές Η/Υ στην Εκπαίδευση	α΄
2. Μεθοδολογία Έρευνας και Στατιστική	α΄
3. Επιστημολογία και Γνωσιοθεωρία	α΄
4. Σύγχρονες παιδαγωγικές κατευθύνσεις	β΄
5. Σύγχρονες διδακτικές κατευθύνσεις	γ΄

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (6)

Επιλέγονται 6 μαθήματα από τα παρακάτω:

1. Curricula και σχολικά εγχειρίδια
2. Ψυχοκοινωνιολογία της σχολικής τάξης
3. Κοινωνιολογία του νεοελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος
4. Η διδασκαλία ως θεωρία και πράξη
5. Διδακτική μαθημάτων του δημοτικού σχολείου
6. Διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας με έμφαση στην πρώτη γραφή και ανάγνωση στο δημοτικό σχολείο
7. Διαπολιτισμική Παιδαγωγική - Διδακτική
8. Παρώθηση του μαθητή και διδασκαλία
9. Σχεδιασμός και αξιολόγηση προγραμμάτων διδασκαλίας
10. Εκπαίδευση εκπαιδευτικών
11. Θέματα Ιστορίας της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης
12. Θεωρίες και μεθοδολογία εκπαίδευσης ενηλίκων
13. Παιδαγωγική των ανθρώπινων σχέσεων
14. Συνεχιζόμενη ή διαβίου εκπαίδευση
15. Σχολές γονέων και κοινωνία
16. Πολυπολιτισμική εκπαίδευση και κοινωνία
17. Λαϊκή επιμόρφωση - Αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου
18. Εκπαίδευση ενηλίκων και λειτουργία επιμορφωτικών κέντρων
19. Βασικές αρχές της ανοιχτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης
20. Ενήλικοι με ειδικές ανάγκες και διαβίου μάθηση
21. Φιλοσοφία της εκπαίδευσης ενηλίκων

II. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Συγκριτική Παιδαγωγική**ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (5)****Εξάμηνο**

1. Εφαρμογές Η/Υ στην εκπαίδευση	α΄
2. Μεθοδολογία έρευνας και Στατιστική	α΄
3. Επιστημολογία και Γνωσιοθεωρία	α΄
4. Η εκπαίδευση στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και της κοινωνίας της γνώσης: Θέματα μεθοδολογίας και προτεραιοτήτων στη συγκριτική σπουδή των εκπαιδευτικών προβλημάτων	β΄
5. Εκπαιδευτική πολιτική και διαχείριση των εκπαιδευτικών αλλαγών. Αρχές, μεθοδολογία και τεχνικές της συγκριτικής τους σπουδής	γ΄

ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (6)

Επιλέγονται 6 μαθήματα από τα παρακάτω:

1. Ιστορία της ευρωπαϊκής και διεθνούς Εκπαίδευσης
2. Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και Εκπαίδευση
3. Εκπαίδευση και ανάπτυξη στα Βαλκάνια και τη Νοτιοανατολική Μεσόγειο
4. Η πανεπιστημιακή εκπαίδευση στην εποχή του διαδικτύου
5. Πολιτικές διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στην Ευρώπη και τον κόσμο
6. Ανάπτυξη, διεθνείς οργανισμοί και Εκπαίδευση
7. Ειδικά θέματα εκπαιδευτικής πολιτικής στην Ευρώπη
8. Πολιτισμική ταυτότητα και ετερότητα στην Ενωμένη Ευρώπη
9. Κατάρτιση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών. Συγκριτική σπουδή του ιδεολογικού και θεσμικού πλαισίου στις ευρωπαϊκές χώρες
10. Θεωρία και πράξη της διά βίου εκπαίδευσης στις χώρες - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης
11. Οικονομική της Εκπαίδευσης
12. Εκπαιδευτικό management και διαχείριση ανθρώπινων πόρων στην Εκπαίδευση
13. Το περιεχόμενο της Εκπαίδευσης στην παγκόσμια κοινωνία της γνώσης
14. Εκπαιδευτικός σχεδιασμός και λήψη αποφάσεων στην Εκπαίδευση
15. Δυναμική των ομάδων στον εκπαιδευτικό χώρο και πολιτικές διαχείρισης των κρίσεων στο σχολικό περιβάλλον στην Ευρώπη και τον κόσμο
16. Σχολική αποτελεσματικότητα και αγορά. Προβληματισμοί και πολιτικές στο διεθνές περιβάλλον
17. Διαχείριση ευρωπαϊκών προγραμμάτων και έρευνας
18. Συστήματα εξ αποστάσεως διαχείρισης της γνώσης στην Ευρώπη και τον κόσμο
19. Διοίκηση και οργάνωση εκπαιδευτικών μονάδων και οργανισμών
20. Ανάπτυξη, αξιολόγηση και πιστοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων
21. Αξιολόγηση και διασφάλιση ποιότητας στην Εκπαίδευση
22. Επικοινωνιακές στρατηγικές εκπαιδευτικών οργανισμών

III. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Κοινωνιοβιολογία, Νευροεπιστήμες και Εκπαίδευση

	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	Εξάμηνο
1.	Εφαρμογές Η/Υ στην Εκπαίδευση	α΄
2.	Μεθοδολογία Έρευνας και Στατιστική - Ποιοτική Έρευνα στις Κοινωνικές Επιστήμες	α΄
3.	Επιστημολογία – Γνωσιοθεωρία	α΄
4.	Εισαγωγή στις Νευροεπιστήμες	β΄
5.	Κοινωνιοβιολογία	γ΄

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Επιλέγονται έξι από τα παρακάτω

1. Εισαγωγή στη Νευροβιολογία
2. Γλώσσα (NLP – Νευρογλωσσολογία)
3. Βιολογική Πληροφορική
4. Βιολογικοί μηχανισμοί και Βιοηθική
5. Κοινωνική Ανθρωπολογία
6. Κοινωνική Ψυχολογία
7. Μαθηματική σκέψη και Φιλοσοφία
8. Συστημική σκέψη και Κυβερνητική
9. Διεπιστημονική Επικοινωνία
10. Βιοφυσικό Περιβάλλον και Μάθηση
11. Αγωγή της Φύσης και ανθρώπινη πραγμάτωση
12. Φιλοσοφία του ανθρώπου
13. Φιλοσοφία Παιδείας
14. Κοινωνική Παιδαγωγική
15. Κοινωνιολογία Παιδείας
16. Δημιουργικότητα και ευ-επιχειρείν
17. Επικοινωνία – Διαχείριση ανθρώπινου κεφαλαίου
18. Εφαρμογές του Κοινωνικού Marketing στην Εκπαίδευση
19. Διοίκηση Ολικής ποιότητας
20. Δυναμική των ομάδων
21. Συνεργατικές δράσεις στο σχολείο και στην οικογένεια
22. Αξιοποίηση του διαλόγου στην Αγωγή και Εκπαίδευση
23. Τέχνη ενηλίκων και παιδιών (εκπαιδευτικές προεκτάσεις)
24. Πολιτισμική Αγωγή
25. Αισθητική και δημιουργία στη Φύση και την Τέχνη
26. Πολιτική Αγωγή

27. Σχεδιασμός και στρατηγικές Μάθησης
28. Μορφές εξουσίας και Εκπαιδευτικά Συστήματα
29. Διαχείριση αβεβαιοτήτων

B. ΤΟΜΕΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ:
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Ειδική Αγωγή, Λογοθεραπεία - Συμβουλευτική

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (5)	Εξάμηνο
1. Εφαρμογές Η/Υ στην Εκπαίδευση	α΄
2. Μεθοδολογία Έρευνας και Στατιστική	α΄
3. Επιστημολογία και Γνωσιοθεωρία	α΄
4. Θέματα Ειδικής Αγωγής - Ψυχολογία Μάθησης και ΑΜΕΑ	β΄
5. Αγωγή Λόγου - Λογοθεραπεία (Αναπτυξιακές γλωσσικές διαταραχές - Φωνολογική ανάπτυξη και διαταραχές - Ψυχολογία Γλώσσας – Αναπτυξιακή Ψυχολογία ΑΜΕΑ)	γ΄

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (6)

Επιλέγονται 6 μαθήματα από τα παρακάτω:

1. Κοινωνιολογία ΑΜΕΑ
2. Ψυχοκοινωνικά και συναισθηματικά προβλήματα
3. Ψυχοδιαγνωστική - Αξιολόγηση ΑΜΕΑ - Πρακτική άσκηση Ι
4. Νοητική καθυστέρηση
5. Συμβουλευτική ΑΜΕΑ - Επαγγελματικός προσανατολισμός
6. Μαθησιακές δυσκολίες (Γενικές και ειδικές)
7. Ψυχοπαιδαγωγική αντιμετώπιση των προβλημάτων λόγου και ομιλίας.
8. Εφαρμογές υποστηρικτικών - διδακτικοθεραπευτικών προγραμμάτων - Πρακτική άσκηση ΙΙ.
9. Οργάνωση και διοίκηση εκπαιδευτικών μονάδων Ειδικής Αγωγής.
10. Αισθητηριακά προβλήματα - Ανεπάρκειες - Κινητικά προβλήματα
11. Αυτισμός
12. Εφαρμογή λογισμικού για ΑΜΕΑ
13. Σχεδιασμός Αναλυτικών Προγραμμάτων και διδασκαλίας για ΑΜΕΑ
14. Αντιμετώπιση ψυχικών και νοητικών διαταραχών παιδιών και εφήβων και Παιδοψυχιατρική - Ψυχοπαθολογία του παιδιού
15. Νευροφυσιολογία και Ανατομία των φωνοπλαστικών οργάνων και των οργάνων της ακοής.
16. Γλωσσολογία (Κοινωνιογλωσσολογία, Ψυχογλωσσολογία και Παθολογολογία)

17. Πρόσληψη και παραγωγή ομιλίας - Φωνητική (Πορεία εξέλιξης της γλώσσας)
18. Ακοολογία (μέθοδοι διάγνωσης - Συμβουλευτική στις επικοινωνιακές διαταραχές) - Αποκαταστατική Ακοολογία και ανάπτυξη του λόγου σε παιδιά με προβλήματα ακοής
19. Ψυχοδιαγνωστική (Διαγνωστικές μέθοδοι και εργαλεία προσέγγισης των προβλημάτων του λόγου και της ομιλίας - τεστ νοημοσύνης, γλωσσικής εξέλιξης, κινητικότητας, οπτικοαντιληπτικής δυνατότητας κ.ά.)
20. Αφασία και συναφείς διαταραχές (παιδική αφασία - δυσφασία, αφασίες ενηλίκων και επιπτώσεις στο λόγο)
21. Μαθησιακά προβλήματα (Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες).
22. Συμβουλευτική και Επαγγελματικός προσανατολισμός (με την αντίστοιχη πρακτική άσκηση)
23. Πρακτική άσκηση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων - δυσλειτουργιών - διαταραχών της γλώσσας με έμφαση στη γλωσσική εξέλιξη του παιδιού και του εφήβου
24. Ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση και αντιμετώπιση του τραυλισμού και της ταχυλαλίας
25. Αντιμετώπιση ψυχικών και νοητικών διαταραχών παιδιών και εφήβων
26. Παιδοψυχιατρική και Ψυχοπαθολογία του παιδιού

Γ΄ ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

I. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Διδακτική Γλώσσας - Λογοτεχνία - Θέατρο και Εκπαίδευση.

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (6)

Εξάμηνο

1. Εφαρμογές Η/Υ στην Εκπαίδευση	α΄
2. Μεθοδολογία Έρευνας και Στατιστική	α΄
3. Επιστημολογία και Γνωσιοθεωρία	α΄
4. Αισθητικά ρεύματα και θεωρητικές προσεγγίσεις της Λογοτεχνίας	α΄
5. Ζητήματα της Ελληνικής Γλώσσας I	β΄
6. Θέατρο στην Εκπαίδευση	γ΄

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (5)

Επιλέγονται 5 μαθήματα από τα παρακάτω:

1. Μεθοδολογία της έρευνας
2. Θεωρία και κριτική της Παιδικής Λογοτεχνίας
3. Λογοτεχνία για παιδιά και εφήβους
4. Ιστορία της παιδικής Λογοτεχνίας

5. Διδακτική της Λογοτεχνίας
6. Λογοτεχνία στην Εκπαίδευση
7. Κριτική της νεοελληνικής Λογοτεχνίας
8. Ιστορία της νεοελληνικής Λογοτεχνίας
9. Νεοελληνική Ποίηση (19^{ος} - 20^{ος} αι.)
10. Νεοελληνική Πεζογραφία (19^{ος} - 20^{ος} αι.)
11. Παράδοση και νεωτερικότητα στη Λογοτεχνία
12. Ρεαλισμός και μυθοπλασία
13. Θεωρίες ανάγνωσης
14. Ζητήματα ελληνικής γλώσσας II
15. Παιδαγωγική Γλωσσολογία
16. Εκπαιδευτική Ρητορική. Προφορικός λόγος και ρητορική υπόκριση
17. Κειμενογλωσσολογία
18. Ψυχολογολογία
19. Θέατρο για παιδικό και νεανικό κοινό
20. Δραματοποίηση και θεατρικό παιχνίδι
21. Ιστορία ελληνικού Θεάτρου
22. Εισαγωγή στο Θέατρο και στη Θεατρολογία
23. Αρχαίο Δράμα και παγκόσμια Δραματοουργία
24. Λαϊκό και έντεχνο Θέατρο
25. Κουκλοθέατρο και μαριονέτες
26. Τεχνική του Θεάτρου (σκηνοθεσία, υποκριτική, σκηνογραφία, ενδυματολογία)
27. Αρχαίο Δράμα
28. Ευρωπαϊκό και παγκόσμιο Θέατρο
29. Θεατρική εμπνύχωση και πολιτιστικές εκδηλώσεις στο σχολείο
30. Θεωρία Θεάτρου

**II. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Ιστορία και διδακτική της ιστορίας –
Λαογραφία και πολιτισμός.**

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (5)

1. Εφαρμογές Η/Υ στην Εκπαίδευση
2. Μεθοδολογία Έρευνας και Στατιστική
3. Επιστημολογία και Γνωσιοθεωρία
4. Θεωρητικά ζητήματα Λαογραφίας
5. Νεότερη ελληνική Ιστορία I

Εξάμηνο

- α'
α'
α'
β'
γ'

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (6)

Επιλέγονται 6 μαθήματα από τα παρακάτω:

1. Διδακτική της Ιστορίας I
2. Εκκλησιαστική τέχνη και Εκπαίδευση I
3. Πολιτική φιλοσοφία και Εκπαίδευση I
4. Διδακτική της Ιστορίας II

5. Φιλολογική Λαογραφία και Εκπαίδευση
6. Πολιτική Φιλοσοφία και Εκπαίδευση II
7. Εκκλησιαστική τέχνη και Εκπαίδευση II
8. Τύπος και Λαογραφία
9. Ιστορική έρευνα και Εκπαίδευση
10. Νεότερη ελληνική Ιστορία II
11. Νεότερη ευρωπαϊκή Ιστορία
12. Ζητήματα θεωρίας και μεθοδολογίας της Ιστορίας. Προσεγγίσεις από τη σκοπιά της Ιστοριογραφίας
13. Γενική Κοινωνιολογία
14. Λαογραφία και Αγία Γραφή
15. Η παιδαγωγική του Λαογραφικού Μουσείου
16. Γενική - τοπική και μελέτη του περιβάλλοντος
17. Το παραμύθι ως αντικείμενο λαογραφικής και παιδαγωγικής έρευνας
18. Λαϊκή Τέχνη
19. Αυτοβιογραφία και Λαογραφία
20. Ιστορία της τοπικής αυτοδιοίκησης στο ελληνικό κράτος
21. Έλληνες Πατέρες στην Εκπαίδευση
22. Κοινωνική Λαογραφία και Ιστορία
23. Η Λαογραφία στην Ευρώπη και στις Η.Π.Α.
24. Ελληνική και διεθνής λαογραφική βιβλιογραφία.

III. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Κοινωνιολογία της Εργασίας: Πολιτικές Αγοράς Εργασίας – Μειονότητες – Παιδική Ηλικία

	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (5 μαθήματα)	Εξάμηνο
1.	Εφαρμογές Η/Υ στην Εκπαίδευση	α
2.	Μεθοδολογία Έρευνας και Στατιστική - Ποιοτική Έρευνα στις Κοινωνικές Επιστήμες	α
3.	Επιστημολογία Γνωσιοθεωρία	α
4.	Κοινωνικές Διακρίσεις στην Αγορά Εργασίας- Φύλο και Μειονότητες	β'
5.	Αγορά Εργασίας, Παιδική Εργασία-Εκμετάλλευση και Κοινωνικός αποκλεισμός	γ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Επιλέγονται 6 μαθήματα από τα παρακάτω:

1. Κοινωνική Ανισότητα και Κοινωνικός αποκλεισμός :
Θεωρητικές προσεγγίσεις
2. Κοινωνικές Ανισότητες και Κοινωνική Μεταβολή
3. Κοινωνική Μορφολογία των Σύγχρονων Διακρίσεων
4. Κοινωνική Κατασκευή των Σύγχρονων Διακρίσεων
5. Πολιτικές Αγοράς Εργασίας, Μειονότητες και Κοινωνικός αποκλεισμός στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία
6. Εργασιακές σχέσεις, Ευελιξία, Καταναλωτισμός και Αποκλεισμός
7. Μειονότητες και Παρεκκλίνουσα παιδική συμπεριφορά
8. Κοινωνική εργασία και Παιδικός κοινωνικός αποκλεισμός
9. Σύγχρονες πολιτικές εργασιακής και κοινωνικής ένταξης
10. Η αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού στην παιδική ηλικία
11. Μετά-νεωτερικότητα και σύγχρονα προβλήματα κοινωνικοποίησης στο εκπαιδευτικό περιβάλλον
12. Μειονότητες, Ανθρώπινα Δικαιώματα και Παιδική Ηλικία
13. Οι εξελίξεις στο περιβάλλον της παγκοσμιοποίησης
14. Σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες
15. Κοινοτισμός και Πολυπολιτισμικότητα
16. Εμείς και οι άλλοι : Προσωπική και συλλογική ταυτότητα
17. Πολυπολιτισμικότητα και Διδακτική της Ιστορίας
18. Λαογραφία , άλλες κοινωνικές επιστήμες και πολυπολιτισμικότητα
19. Προτάσεις αισθητικής και εικαστικής έκφρασης για κοινωνικά αποκλεισμένα παιδιά
20. Θέατρο και Έμφυλες Διακρίσεις
21. Θέατρο και Ταυτότητα
22. Λογοτεχνία και Μειονότητες

Δ' ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

I. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: *Μαθηματικά στην Εκπαίδευση (Ιστορία, Φιλοσοφία και Διδακτική των Μαθηματικών)*

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (5)	Εξάμηνο
1. Εφαρμογές Η/Υ στην Εκπαίδευση	α'
2. Μεθοδολογία έρευνας και Στατιστική	α'
3. Επιστημολογία και Γνωσιοθεωρία	α'
4. Άλγεβρα	β'
5. Ανάλυση	γ'

ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (6)

Επιλέγονται 6 μαθήματα από τα παρακάτω:

1. Φιλοσοφία των Μαθηματικών
2. Τα Μαθηματικά των λαών της Ανατολής (Μεσοποτάμιοι, Αιγύπτιοι, Ινδοί και Κινέζοι)
3. Τα Μαθηματικά στην αρχαία ελληνική εποχή. Από το Θαλή μέχρι και τους Σχολιαστές (6^{ος} π.Χ. - 5^{ος} μ.Χ. αιώνας)
4. Ιστορική εξέλιξη βασικών μαθηματικών εννοιών.
5. Διδασκαλία των βασικών μαθηματικών εννοιών. Θεωρία Συνόλων, Απεικονίσεις, Αριθμητικά Συστήματα κ.λπ. στο δημοτικό σχολείο
6. Αλληλεπίδραση των Μαθηματικών με τις άλλες επιστήμες
7. Διδασκαλία των βασικών γεωμετρικών εννοιών και διαδικασιών στο δημοτικό σχολείο. Ανάλυση και μαθηματική θεμελίωση των εννοιών αυτών. Έρευνα σχετική με τη μάθηση και τη διδασκαλία τους
8. Η μαθηματική εκπαίδευση από την Αναγέννηση μέχρι σήμερα. Φιλοσοφία και αρχές των προγραμμάτων μαθηματικής εκπαίδευσης
9. Συνδυαστική Ανάλυση. Υπολογιστικά Μαθηματικά
10. Διδακτική των Μαθηματικών (Σκοπός διδασκαλίας - Αναλυτικά προγράμματα - Διδακτικά βιβλία - Μέθοδος διδασκαλίας - Αξιολόγηση κ.λπ.)
11. Λύση προβλημάτων: Ο ρόλος της στη μάθηση και τη διδασκαλία των Μαθηματικών.
12. Πληροφορική και διδασκαλία των Μαθηματικών στην Εκπαίδευση
13. Σχεδιασμός και ανάπτυξη προγραμμάτων μαθηματικής εκπαίδευσης
14. Διδασκαλία της Άλγεβρας στην Εκπαίδευση. Ανάλυση και μαθηματική θεμελίωση των αλγεβρικών εννοιών. Έρευνα σχετική με τη μάθηση και τη διδασκαλία αυτών.

15. Διδασκαλία της Ανάλυσης στην Εκπαίδευση. Ανάλυση και θεμελίωση των εννοιών της Ανάλυσης. Έρευνα σχετική με τη μάθηση και τη διδασκαλία τους
16. Ιστορική εξέλιξη της Άλγεβρας από την αρχαιότητα μέχρι τον 20^ο αιώνα.
17. Ιστορική εξέλιξη της Ανάλυσης από την αρχαιότητα μέχρι τον 20^ο αιώνα.
18. Ειδικά θέματα έρευνας στη Διδακτική των Μαθηματικών στην Εκπαίδευση. Πρόσφατη βιβλιογραφία. Σχεδιασμός και προετοιμασία ερευνών με ειδικά προβλήματα της μαθηματικής εκπαίδευσης.
19. Πρακτική εμπειρία και επίβλεψη στη διδασκαλία των Μαθηματικών στην Εκπαίδευση.
20. Μαθηματικά Μοντέλα.

II. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Πληροφορική στην Εκπαίδευση

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (5)

Εξάμηνο

1. 1. Εφαρμογές Η/Υ στην Εκπαίδευση	α΄
2. Μεθοδολογία έρευνας και Στατιστική	α΄
3. Επιστημολογία και Γνωσιοθεωρία	α΄
4. Χρήση και αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού για διδακτικούς σκοπούς	β΄
5. Διαδίκτυο, Τηλεκπαίδευση και μάθηση από απόσταση	γ΄

ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (6)

Επιλέγονται 6 μαθήματα από τα παρακάτω:

1. Συστήματα βάσεων δεδομένων και Εκπαίδευση
2. Θεωρητικές προσεγγίσεις της μάθησης και της ανάπτυξης με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων του υπολογιστή
3. Ψηφιακές τεχνολογίες πληροφόρησης και γενικές εκπαιδευτικές εφαρμογές τους
4. Γλώσσες Προγραμματισμού
5. Ανάπτυξη και σχεδιασμός εκπαιδευτικού λογισμικού για διάφορα γνωστικά αντικείμενα με έμφαση σε όρους Ψυχοπαιδαγωγικής και Κοινωνιολογίας
6. Στατιστικές μέθοδοι και εκπαιδευτική έρευνα
7. Αριθμητικές μέθοδοι με τη χρήση υπολογιστή
8. Εκπαιδευτική αξιοποίηση των διαδικτύων
9. Μαθησιακές δυσκολίες και υπολογιστές
10. Τεχνητή νοημοσύνη στη Γνωστική Επιστήμη
11. Εκπαίδευση και παγκόσμια κοινωνία
12. Διεπιστημονικές προσεγγίσεις για την αξιοποίηση της συστημικής και κυβερνητικής σκέψης στη διδασκαλία

13. Επικοινωνία ανθρώπου - υπολογιστή
14. Εργαλεία συγγραφής εφαρμογών πολυμέσων
15. Οπτικός αλφαριθμητισμός - Virtual reality
16. Αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών για τη διαχείριση σχολείων
17. Τεχνολογία και Διδακτική
18. Επικοινωνία και μάθηση στο διαδίκτυο
19. Συνεργατική έρευνα στο διαδίκτυο
20. Εκπαίδευση και εικονική πραγματικότητα
21. Πληροφορικά συστήματα και ποιοτική έρευνα

Ε΄ ΤΟΜΕΑΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: Φυσικές Επιστήμες στην Εκπαίδευση

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (5)	Εξάμηνο
1. Εφαρμογές Η/Υ στην Εκπαίδευση	α΄
2. Μεθοδολογία έρευνας και Στατιστική	α΄
3. Επιστημολογία και Γνωσιοθεωρία	α΄
4. Ενοποιημένη θεώρηση των Φυσικών Επιστημών	β΄
5. Διδακτική Φυσικών Επιστημών II	γ΄

ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ (6)

Επιλέγονται 6 μαθήματα από τα παρακάτω:

1. Διδακτική των Φυσικών Επιστημών I
2. Διδακτική των Φυσικών Επιστημών και Πολυμέσα
3. Ενοποιημένη θεώρηση των Φυσικών Επιστημών II
4. Ενοποιημένη θεώρηση των Φυσικών Επιστημών III
5. Ιστορία και Φιλοσοφία της Φυσικής
6. Επιστήμη, Τεχνολογία και Πολιτισμός
7. Εκπαιδευτική Τεχνολογία I
8. Εκπαιδευτική Τεχνολογία II
9. Εκπαιδευτικός σχεδιασμός και αξιολόγηση του εκπαιδευτικού λογισμικού
10. Συγκριτική θεώρηση της διδασκαλίας των Φυσικών Επιστημών στην Ελλάδα και το εξωτερικό
11. Ψηφιακές Τεχνολογίες Πληροφόρησης και προγραμματισμός - Εκπαιδευτικές εφαρμογές
12. Περιβαλλοντική επιστήμη και Οικολογία
13. Διδακτική της Τεχνολογίας
14. Πειραματική Φυσική

Σημείωση: Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία των μεταπτυχιακών σπουδών βλ. *Κανονισμό Λειτουργίας Μεταπτυχιακών Σπουδών*

Στο Π.Τ.Δ.Ε λειτουργεί επίσης το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών « Εκπαιδευτική Τεχνολογία και Ανάπτυξη Ανθρώπινων Πόρων» σε σύμπραξη με το Γενικό Τμήμα Μαθηματικών του ΤΕΙ Πειραιά.

**ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΠΟΡΩΝ»**

ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Το πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) «Εκπαιδευτική Τεχνολογία και Ανάπτυξη Ανθρώπινων Πόρων», το οποίο λειτουργεί σε σύμπραξη με το Γενικό Τμήμα Μαθηματικών του ΤΕΙ Πειραιά, ιδρύθηκε με Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 117/1.2.2006) και διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 10 έως και 12 του Ν. 2083/92, του άρθρου 16, παρ.2 του Ν. 2327/1995 και του άρθρου 5, παρ. 12γ του Ν. 2916/2001, την υπ' αριθμ. 31364/Β7/27.3.2002 Υπουργική Απόφαση («Σύμπραξη Τμημάτων ΤΕΙ στα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών των Πανεπιστημίων) και τις λοιπές διατάξεις που περιλαμβάνονται στο προαναφερθέν ΦΕΚ 117/1.2.2006. Η λειτουργία του ΠΜΣ εγκρίθηκε με απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Αθηνών (συνεδρίαση 24.11.2005), της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύθεσης του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών (συνεδρίαση 20.9.2005) και με βάση τα αποσπάσματα πρακτικών του Συμβουλίου του Γενικού Τμήματος Μαθηματικών της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών του ΤΕΙ Πειραιά (πράξη 9/1.6.2005) και το απόσπασμα πρακτικού του Συμβουλίου του ΤΕΙ Πειραιά (πράξη 28/28.6.2005).

Άρθρο 1

Γενικές Διατάξεις

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών σε σύμπραξη με το Γενικό Τμήμα Μαθηματικών του ΤΕΙ Πειραιά οργανώνει και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ).

Άρθρο 2

Αντικείμενο-Σκοπός

Αντικείμενο του ΠΜΣ είναι η εκπαίδευση, προαγωγή της γνώσης και η έρευνα στους τομείς της Τεχνολογίας της Εκπαίδευσης και της Ανάπτυξης Ανθρώπινων Πόρων. Ειδικότερα το συγκεκριμένο ΠΜΣ αποσκοπεί στην εξειδικευμένη εκπαίδευση αποφοίτων Πανεπιστημίων και ΤΕΙ στην επιστήμη και στην τεχνολογία της εκπαίδευσης και της ανάπτυξης ανθρώπινων πόρων καθώς και στον συνδυασμό της Τεχνολογίας της Εκπαίδευσης με την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και γενικότερα των ανθρώπινων πόρων.

Οι θεματικές ενότητες του αντικειμένου του ΠΜΣ διακρίνονται σε τέσσερις επιμέρους θεματικές ενότητες:

- στην Παιδαγωγική με έμφαση στην τεχνολογική εκπαίδευση και στην εκπαίδευση ενηλίκων,
- στην σύγχρονη καινοτόμο τεχνολογία, η οποία χρησιμοποιείται στην εκπαιδευτική διαδικασία και στην ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού,
- στις μεθόδους και τεχνικές ανάπτυξης ανθρώπινων πόρων και στη διοίκηση και διαχείριση εκπαιδευτικών μονάδων και της εκπαίδευσης γενικότερα.

Σκοπός του ΠΜΣ είναι η απόκτηση εξειδικευμένης γνώσης και δεξιοτήτων από τους αποφοίτους στα προαναφερθέντα αντικείμενα, ώστε να επιτύχουν τη συγκρότηση επαρκούς γνωστικής υποδομής προς περαιτέρω έρευνα.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

Το ΠΜΣ οδηγεί στην απονομή Μεταπτυχιακού διπλώματος Εξειδίκευσης στην «Εκπαιδευτική Τεχνολογία και Ανάπτυξη Ανθρώπινων Πόρων».

Άρθρο 4

Κατηγορίες Πτυχιούχων

Στο ΠΜΣ γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι τμημάτων Πανεπιστημίων και ΤΕΙ της ημεδαπής ή αντίστοιχων τμημάτων αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

Άρθρο 5

Χρονική Διάρκεια

Η χρονική διάρκεια για την απονομή του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Εξειδίκευσης ορίζεται σε τέσσερα διδακτικά εξάμηνα τουλάχιστον. Για τους κατόχους σχετικών μεταπτυχιακών τίτλων θα υπάρχει δυνατότητα σύντμησης του χρόνου σπουδών. Η μέγιστη χρονική διάρκεια μέσα στην οποία οφείλει να ολοκληρώσει επιτυχώς τις σπουδές κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής θα καθορίζεται με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ.

Άρθρο 6

Πρόγραμμα Μαθημάτων

Τα μαθήματα του ΠΜΣ είναι εξαμηνιαία. Στα μαθήματα προβλέπονται τόσο θεωρία όσο και φροντιστηριακές και εργαστηριακές ασκήσεις. Τα προσφερόμενα μαθήματα του ΠΜΣ είναι:

Α' Εξάμηνο

1. Ποιοτικές και ποσοτικές μέθοδοι και προσεγγίσεις επιστημονικής έρευνας
2. Συστημικές προσεγγίσεις στην Εκπαίδευση
3. Παιδαγωγικές θεωρίες και η εφαρμογή τους στην Εκπαίδευση
4. Εφαρμογές της ψηφιακής τεχνολογίας στην Εκπαίδευση

Β' Εξάμηνο

1. Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική της τεχνολογικής εκπαίδευσης
2. Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων
3. Διοίκηση και διαχείριση πόρων εκπαιδευτικών μονάδων
4. Εφαρμογές πολυμέσων και συστήματα της ηλεκτρονικής εκπαίδευσης

Γ' Εξάμηνο

1. Μέθοδοι και συστήματα αξιολόγησης της εκπαίδευσης
2. Στρατηγική διοίκησης και διαχείρισης της εκπαίδευσης

Στο Γ' Εξάμηνο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα επιλέξουν δύο από τα παρακάτω κατ' επιλογήν μαθήματα:

- α. Σχεσιακές βάσεις δεδομένων και συστήματα διαχείρισης βάσεων δεδομένων
- β. Σχεδιασμός και ανάπτυξη εφαρμογών στο Διαδίκτυο
- γ. Συστήματα διαχείρισης γνώσης
- δ. Δημιουργικότητα στην Εκπαίδευση
- ε. Εκπαίδευση Ενηλίκων και Δια Βίου Επιμόρφωση

Δ' Εξάμηνο

Εκπόνηση μεταπτυχιακής εργασίας

XIV. ΜΕΤΑΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

(απόφαση Γενικής Συνέλευσης 11-7-2011)

Η Μεταδιδακτορική Έρευνα είναι ακαδημαϊκή έρευνα, που διεξάγεται από ερευνητή, ο οποίος είναι κάτοχος διδακτορικού διπλώματος, ελληνικού ή ξένου πανεπιστημίου.

Σκοπός της είναι να διευρύνει την εμπειρία του υποψηφίου σε εξειδικευμένο θέμα και να συμβάλλει στην καλλιέργεια των απαραίτητων δεξιοτήτων και μεθόδων. Η Μεταδιδακτορική Έρευνα ανταποκρίνεται ουσιαστικά στο στόχο του Τμήματος για προαγωγή της επιστημονικής έρευνας και αναμένεται να οδηγήσει σε πρωτότυπες επιστημονικές δημοσιεύσεις.

Το Π.Τ.Δ.Ε. μετά την υποβολή προτάσεων μελών ΔΕΠ του Τμήματος, Καθηγητών ή Αναπληρωτών Καθηγητών, προκηρύσσει κάθε χρόνο θέσεις για Μεταδιδακτορική Έρευνα σε συγκεκριμένες ερευνητικές περιοχές. Οι προτάσεις υποβάλλονται από τα ενδιαφερόμενα μέλη ΔΕΠ στη Γραμματεία του Τμήματος **το Φεβρουάριο** κάθε έτους. Οι προτάσεις συζητούνται και εγκρίνονται από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος. Μετά την έγκρισή τους δημοσιεύεται σχετική πρόσκληση ενδιαφέροντος στον τύπο.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλλουν αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος **από την 1^η έως την 31^η Μαρτίου**. Οι κρίσεις των υποψηφίων θα διενεργούνται **από την 1^η Απριλίου** έως **την 31^η Μαΐου** από τριμελή εισηγητική επιτροπή.

1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ

- Ο υποψήφιος μπορεί να είναι διδάκτορας οποιουδήποτε αναγνωρισμένου ελληνικού ή ξένου ΑΕΙ ή ισότιμου ιδρύματος που παρέχει διδακτορικό τίτλο σύμφωνα με το Νόμο και τις Διατάξεις που ισχύουν. Προτεραιότητα θα δίνεται στους Διδάκτορες άλλων Τμημάτων και Πανεπιστημίων.
- Ο υποψήφιος καταθέτει έκθεση στην οποία τεκμηριώνει επιστημονικά το ενδιαφέρον του για τη συγκεκριμένη ερευνητική περιοχή για την οποία υποβάλλει αίτηση. Παράλληλα καταθέτει σχέδιο εργασίας για το ερευνητικό θέμα που έχει προταθεί από το μέλος ΔΕΠ.
- Η πρόταση κατατίθεται στον οικείο Τομέα του ΠΤΔΕ στον οποίο ανήκει το μέλος ΔΕΠ που θα αναλάβει την εποπτεία της έρευνας. Ο Τομέας, σε Γενική Συνέλευση, αποφαινεται αν την αποδέχεται ή όχι. Στη συνέχεια η πρόταση του Τομέα διαβιβάζεται στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος, η οποία

.παίρνει την τελική απόφαση.

- Ο ανώτατος αριθμός μεταδιδακτορικών φοιτητών ανά μέλος ΔΕΠ (Καθηγητή και Αναπληρωτή Καθηγητή) του Τμήματος ορίζεται σε δύο (2). Ο επιβλέπων τη μεταδιδακτορική έρευνα μπορεί να είναι ο κύριος επιβλέπων της διδακτορικής διατριβής του υποψηφίου.
- Η επίβλεψη της μεταδιδακτορικής έρευνας θα γίνεται από τριμελή συμβουλευτική επιτροπή η οποία θα αποτελείται από τον επιβλέποντα Καθηγητή, που έχει υποβάλει τη σχετική ερευνητική πρόταση στη Γραμματεία, καθώς και από δύο μέλη ΔΕΠ, άλλων Τμημάτων ή Πανεπιστημίων εσωτερικού ή εξωτερικού, στη βαθμίδα του Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή, με σχετικό προς την έρευνα επιστημονικό ενδιαφέρον.
- .Ο χρόνος ολοκλήρωσης της έρευνας είναι **12 μήνες**, με δυνατότητα να αυξηθεί σε **18 μήνες** ύστερα από τεκμηριωμένη πρόταση του υποψήφιου και σχετική εισήγηση της επιτροπής που την υποβάλλει προς έγκριση στη Γ.Σ. του Τμήματος.
- .Το Παιδαγωγικό Τμήμα θα χορηγεί βεβαίωση στον υποψήφιο περάτωσης της μεταδιδακτορικής έρευνας υπό την προϋπόθεση ότι ο υποψήφιος θα έχει δημοσιεύσει μέρος ή συνοπτικά την έρευνά του σε διεθνές επιστημονικό περιοδικό με κριτές.
- .Θα υπάρξουν μεταβατικές διατάξεις στην περίπτωση που υπάρχουν υποψηφιότητες για μεταδιδακτορικές έρευνες που έχουν κατατεθεί νωρίτερα, πριν την ψήφιση και εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, από άτομα που μετέχουν σε συγκεκριμένα ευρωπαϊκά ή εθνικά Προγράμματα Έρευνας (Θαλής, Αριστεία, Ηράκλειτος κ.ά.).

2. ΠΡΟΣΩΝΤΑ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥ

Ο υποψήφιος, προκειμένου να γίνει δεκτός για μεταδιδακτορική έρευνα, οφείλει:

- .να έχει αποκτήσει διδακτορικό δίπλωμα ελληνικού Πανεπιστημίου ή ομοταγούς του εξωτερικού, αναγνωρισμένο από το Ελληνικό Κράτος, τουλάχιστον ένα χρόνο πριν από την κατάθεση της αίτησης για μεταδιδακτορικό, καθώς και να μην έχει παρέλθει δεκαετία από την .υποστήριξή του.
- να υποβάλει σχετική έντυπη αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος, καθώς και βιογραφικό και υπόμνημα, που θα περιλαμβάνει βιογραφικά στοιχεία, σπουδές, αποκτηθέντες τίτλους σπουδών, επιστημονικές και επαγγελματικές δραστηριότητες (αναγνωρισμένο διδακτικό έργο σε ανώτατα

εκπαιδευτικά ιδρύματα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής), ακαδημαϊκές διακρίσεις, δημοσιεύσεις σε έγκυρα επιστημονικά περιοδικά, στην Ελλάδα ή το εξωτερικό ή αποδεκτές προς δημοσίευση εργασίες (θα κατατίθεται το πλήρες σώμα των εργασιών), επιμέλειες βιβλίων, συμμετοχή με ανακοίνωση σε συνέδρια κ.λπ. Με την αίτηση και το βιογραφικό, καθώς και το υπόμνημα ο υποψήφιος υποβάλλει επίσης παραστατικά πανεπιστημιακών τίτλων, βεβαιώσεων και πιστοποιητικών.

3. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥ-ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

- .Ο υποψήφιος καταθέτει ολοκληρωμένη την έρευνα προς έγκριση στην επιτροπή που έχει ορισθεί μέσα στον αποκλειστικό και καθορισμένο χρόνο (δώδεκα (12) μήνες). Παράταση χρόνου θα δίνεται μόνο με τεκμηριωμένη εισήγηση της επιτροπής ύστερα από σχετική αίτηση του υποψηφίου. Αυτή σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το μισό του αρχικού χρόνου.
- Με την τελική κατάθεση της έρευνας, θα κατατίθενται και επιμέρους εργασίες (άρθρα, έρευνες) που θα έχουν προκύψει από αυτή, οι οποίες θα έχουν τυχόν δημοσιευθεί σε έγκυρα επιστημονικά περιοδικά στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, ή τουλάχιστον θα έχουν κατατεθεί προς δημοσίευση και θα έχουν γίνει αποδεκτές.
- Μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος ο υποψήφιος μεταδιδακτορικός ερευνητής θα μπορεί, κατά τη διάρκεια εκπόνησης της μεταδιδακτορικής του έρευνας, να αναλάβει από κοινού με κάποιο μέλος ΔΕΠ διδακτικές υποχρεώσεις. Θα μπορεί ακόμη να προσφέρει σεμινάρια σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές, σχετικά με την έρευνα που διεξάγει.
- .Ο υποψήφιος μεταδιδακτορικός ερευνητής οφείλει να δηλώσει αν η μεταδιδακτορική του έρευνα χρηματοδοτείται από άλλο φορέα προσκομίζοντας τα απαραίτητα δικαιολογητικά και να αναφέρει τις υποχρεώσεις του έναντι αυτού του φορέα.
- .Στο τέλος και πριν την έγκριση της εργασίας του, ο υποψήφιος θα παρουσιάσει και θα υποστηρίξει δημόσια ενώπιον της επιτροπής, αλλά και σε ακροατές τα αποτελέσματα της έρευνάς του.

XV. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΕΛΜΟΥΖΟΣ»

Ο Σύλλογος Μεταπτυχιακών Φοιτητών του Π.Τ.Δ.Ε συστάθηκε τον Ιούνιο του 1995 από τους πρώτους εισακτέους στο Π.Μ.Σ.

Σύμφωνα με το καταστατικό του ο Σύλλογος Μεταπτυχιακών Φοιτητών “Αλέξανδρος Δελμούζος” είναι επιστημονικό, πολιτιστικό, μη κερδοσκοπικό Σωματείο. Σκοποί του Σωματείου είναι:

1. “Η ενθάρρυνση και προώθηση ερευνών και σπουδών γύρω από τις παιδαγωγικές επιστήμες.
2. Η ανάδειξη και ανύψωση του μεταπτυχιακού ερευνητικού έργου των μελών του.
3. Η συνεργασία και η αλληλεγγύη μεταξύ των μελών του, οι κοινές ενέργειες και προσπάθειες αυτών για προστασία, διεκδίκηση και προαγωγή των δικαιωμάτων των μεταπτυχιακών φοιτητών, η διεκδίκηση θέσεων υποτροφιών, καθώς και κάθε άλλη νόμιμη διεκδίκηση.
4. Η εκπροσώπηση των μεταπτυχιακών φοιτητών στα όργανα συνδιοίκησης του Π.Τ.Δ.Ε. όπως οι σχετικοί νόμοι προβλέπουν.
5. Η πολιτιστική δραστηριότητα των μελών του.
6. Η κατάκτηση και περιφρούρηση των ακαδημαϊκών και πολιτικών δικαιωμάτων και ελευθεριών των μεταπτυχιακών φοιτητών και της ελεύθερης διακίνησης ιδεών.

Την εκπλήρωση των παραπάνω σκοπών επιδιώκει το Σωματείο:

1. Με την συνεργασία με ημεδαπά και αλλοδαπά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, ερευνητικά κέντρα, ινστιτούτα ή οργανισμούς του ίδιου ή συγγενούς επιστημονικού ενδιαφέροντος.
2. Με την ανάπτυξη συμμετοχικής συνείδησης, συλλογικής προσπάθειας και αγωνιστικότητας από τα μέλη του.
3. Με την οργάνωση και διεξαγωγή διαλέξεων, σεμιναρίων, συνεδρίων, ημερίδων, παρουσιάσεων μελετών καθώς και τη συμμετοχή σε παρόμοιες δραστηριότητες οργανωμένες από άλλους συλλόγους, επιστημονικά σωματεία και οργανισμούς.

4. Με την συμμετοχή σε ερευνητικά εκπαιδευτικά προγράμματα της Ελλάδας ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετικά με τις κατευθύνσεις των μεταπτυχιακών παιδαγωγικών σπουδών.
5. Με την ίδρυση βιβλιοθήκης, τη δημιουργία Τράπεζας Δεδομένων, την οργάνωση προγραμμάτων καθώς και την έκδοση επιστημονικού εντύπου”.

Ο Σύλλογος διοικείται από επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ) το οποίο φέρει την ευθύνη εκπροσώπησης των μεταπτυχιακών φοιτητών στα όργανα Διοίκησης του Τμήματος - Γενική Συνέλευση, Γ.Σ. Ειδικής Σύνθεσης, Διοικητικό Συμβούλιο, Τομείς του Τμήματος.

**ΧVI. ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΜΕΛΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ:

ΠΡ	=	Πρόεδρος
ΑΝ.Π.	=	Αναπλ.Πρόεδρος
ΔΤ	=	Διευθυντής Τομέα
Ο.Κ.	=	Ομότιμος Καθηγητής
Κ.	=	Καθηγητής
Α.Κ.	=	Αναπληρωτής Καθηγητής
Ε.Κ.	=	Επίκουρος Καθηγητής
Λ.	=	Λέκτορας
ΑΦΥΠΗΡ.		Αφυπηρετήσας
Ε.Τ.Ε.Π.	=	Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό
Δ. Π.	=	Διοικητικό Προσωπικό
Ε.Ε.ΔΙ.Π	=	Ειδικό Επιστημονικό Διδακτικό Προσωπικό

α/α	Όνοματεπώνυμο	Ιδιότ.	Διεύθυνση Γραφείου	Τηλέφωνο
1	Αντωνίου Αλέξανδρος-Σταμάτιος	Λ.	Ιπποκράτους 33, 1 ^{ος} όροφος	3688380 3688381
2	Βουδούρη Αγγελική	Κ. Δ.Τ.	Ιπποκράτους 20, 3 ^{ος} όροφος	3688499
3	Βρεττός Ιωάννης	Κ. Δ.Τ.	Ιπποκράτους 20, 2 ^{ος} όροφος	3688496 3688497 3688498
4	Γεωργακοπούλου Κων/να Νεκταρία	Δ.Π.	Ναυαρίνου 13 Α, ισόγειο	3688092
5	Γεωργίου – Καραβάνα Ευγενία	Δ.Π.	Ναυαρίνου 13 Α, ισόγειο	3688010
6	Γαλανάκη Ευαγγελία	Α.Κ.	Ναυαρίνου 13 Α, 1 ^{ος} όροφος	3688088 3688089
7	Γκίβαλος Μενέλαος	ΑΦΥΠΗΡ	Ναυαρίνου 13Α, 1 ^{ος} όροφος	3688004
8	Γραμματάς Θεόδωρος	Κ.	Ιπποκράτους 20, 2 ^{ος} όροφος	3688470 3688474
9	Δασκαλάκης Δημοσθένης	Κ.	Ιπποκράτους 20, 1 ^{ος} όροφος	3688480 3640719
10	Δημάκη-Ζώρα Μαρία	Λ.	Ιπποκράτους 31, 1 ^{ος} όροφος	3688537 3688470
11	Δημάκος Γεώργιος	Κ.	Ναυαρίνου 13Α, 1 ^{ος} όροφος	3688065 3688068
12	Δράκος Γεώργιος	Κ. Δ.Τ.	Ιπποκράτους 33, 1 ^{ος} όροφος	3688374 3688386
13	Εξαρχάκος Λεωνίδας	Δ.Π.	Ιπποκράτους 31 Ισόγειο	3688561
14	Εξαρχάκου-Γεννιτσαρίδη Μαρίνα	Ε.Τ.Ε.Π.	Ναυαρίνου 13 Α, ισόγειο	3688016 3688197
15	Εξαρχάκος Θεόδωρος	Ο.Κ.	Ιπποκράτους 20, 4 ^{ος} όροφος	3688491 3688495

16	Θάνου Ειρήνη	Ε.Τ.Ε.Π.	Χαριλάου Τρικούπη 24, 3 ^{ος} όροφος	3602715
17	Κακάμπουρα Ρέα	Ε.Κ.	Τηλεμάχου 11, 3 ^{ος} όροφος	3600123 3688168 3688172
18	Κακίση - Παναγοπούλου Λουίζα	Κ.	Ναυαρίνου 13Α, 1 ^{ος} όροφος	3688052 fax 3688048
19	Καλκάνης Γεώργιος	Κ.	Ναυαρίνου 13Α, 4 ^{ος} όροφος	3688027 3688028 3688008
20	Καλογήρου Γεωργία	Α.Κ.	Ναυαρίνου 13Α, 1 ^{ος} όροφος	3688059
21	Κατσίκη-Γκίβαλου Αναστασία	Κ. Δ.Τ.	Ιπποκράτους 20, 3 ^{ος} όροφος	3688485 3688486
22	Κατσώρχης Σταμάτιος	Ε.Ε.ΔΙ.Π	Ιπποκράτους 20, ισόγειο	3688464 3688463
23	Κλειδέρη-Ροϊνού Ελένη	Ε.Τ.Ε.Π.	Ιπποκράτους 20, 4 ^{ος} όροφος	3688491 3624727
24	Κόκκοτας Παναγιώτης	Ο.Κ.		
25	Κολατσού Βασιλική	Δ.Π.	Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο	3688006
26	Κολιάδης Εμμανουήλ	Ο.Κ.		
27	Κωστακοπούλου Ελένη	Ε.Τ.Ε.Π.	Χαριλάου Τρικούπη 24, 3 ^{ος} όροφος	3602715
28	Κωστόπουλος Δημήτριος	Ο.Κ.		
29	Λεοντσίνης Γεώργιος	Ο.Κ.		
30	Τσιώλη Κωνσταντίνα	Δ.Π.	Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο	3688014
31	Λυρίτση Ευδοκία	Δ. Π.	Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο	3688022
32	Μαγουλά Ευγενία	Ε.Κ.	Ιπποκράτους 20, 1 ^{ος} όροφος	3688469
33	Μαλαφάντης Δ. Κων/νος	Α.Κ.	Ναυαρίνου 13Α, 1 ^{ος} όροφος	3688082 3688078
34	Μάνος Κων/νος	Ο. Κ.		
35	Μαργαρίτου Μαρία	Ε.Ε.ΔΙ.Π	Εργαστήριο Λογοθεραπείας	
36	Ματθαίου Δημήτριος	ΑΦΥΠΗΡ	Ιπποκράτους 20, 3 ^{ος} όροφος	3688478 3688479 3688481
37	Ματσαγγούρας Ηλίας	Κ.	Ιπποκράτους 20, 2 ^{ος} όροφος	3688471 3688472 3688473
38	Μαυρικάκη Ευαγγελία	Ε.Κ.	Ναυαρίνου 13Α, 4 ^{ος} όροφος	3688033
39	Μερακλής Μιχάλης	Ο. Κ.	Τηλεμάχου 11, 3 ^{ος} όροφος	3600123
40	Μπαλτσιώτη Ζωή	Δ.Π.	Ιπποκράτους 20, 1 ^{ος} όροφος	3688466
41	Μπαμπάλης Θωμάς	Ε.Κ.	Ιπποκράτους 33, 1 ^{ος} όροφος	3688390 3688391
42	Μπαμπούνης Χαράλαμπος	Α.Κ.	Τηλεμάχου 11, 4 ^{ος} όροφος	3688170

43	Μπαραλής Γεώργιος	Ε.Κ.	Ιπποκράτους 20, 4 ^{ος} όροφος	3688491
44	Μπούφη Ανδρονίκη	Κ.	Ιπποκράτους 20, 3 ^{ος} όροφος	3688476 3688477
45	Μπρόβα Χριστίνα	Δ.Π.	Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο	3688081
46	Μυλωνάκου – Κεκέ Ηρώ	Ε.Κ.	Ναυαρίνου 13Α, 1 ^{ος} όροφος	3688032 3688085
47	Νάκας Αθανάσιος	Κ. ΠΡ.	Ναυαρίνου 13Α, 1 ^{ος} όροφος	3688060
48	Νασιώκα Βασιλική	Δ.Π.	Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο	3688069 3688198
49	Παπαδάτος Ιωάννης	Ο.Κ.	Χαριλάου Τρικούπη 24, 3 ^{ος} όροφος	3626445
50	Παπάς Αθανάσιος	Ο.Κ.		
51	Πάτσιου Βίκυ	Κ.	Ιπποκράτους 20, 2 ^{ος} όροφος	3688542 3688544
52	Πασσάκος Κων/νος	Ο. Κ.		
53	Περιβολάρη Δέσποινα	Δ. Π.	Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο	3688013 3688197
54	Πλατάνου Αγλαΐα	Ε.Τ.Ε.Π.	Χαριλάου Τρικούπη 24, 3 ^{ος} όροφος	3602715
55	Πολυχρονοπούλου Σταυρούλα	Κ.	Ναυαρίνου 13Α, 1 ^{ος} όροφος	3688071 3688076
56	Ράπτης Αριστοτέλης	Ο.Κ.		
57	Ρασιιάς Ιωάννης	ΑΦΥΠΗΡ	Ιπποκράτους 20, 3 ^{ος} όροφος	3688500
58	Ρηγόπουλος Γεώργιος	Ο. Κ.		
59	Σαΐτης Χρίστος	Ο.Κ.		
60	Σαλβαράς Ιωάννης	Ο.Κ.		
61	Σιώτου Μαριέττα	Δ.Π.	Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο	3688003
62	Σκορδούλης Κων/νος	Κ.	Ναυαρίνου 13Α , 4 ^{ος} όροφος	3688033 3688036
63	Σκούρα Λαμπρινή	Ε.Κ.	Ναυαρίνου 13Α, 1 ^{ος} όροφος	3688074
64	Σοϊλέδη Μαρίνα	Δ. Π.	Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο	3688198 3688007
65	Τζαμαργιάς Παναγιώτης	Ε.Ε.Δ.Π. Ι	Ιπποκράτους 31, 1 ^{ος} όροφος	3688555
66	Τζάνη Μαρία	ΑΦΥΠΗΡ	Ναυαρίνου 13Α, 1 ^{ος} όροφος	3688061 3688062 3688070
67	Τρλιανός Αθανάσιος	ΑΦΥΠΗΡ	Ιπποκράτους 33, 1 ^{ος} όροφος	3688394 3688395
68	Τσιπλητάρης Αθανάσιος	Ο.Κ.		
69	Φασούλης Κωνσταντίνος	Α.Κ.	Ιπποκράτους 20, 4 ^{ος} όροφος.	3688457
70	Φυριππής Εμμανουήλ	Α.Κ.	Ιπποκράτους 33, 1 ^{ος} όροφος	3688455
71	Χαλκιά Κρυσταλλία	Κ.	Ναυαρίνου 13Α, 4 ^{ος} όροφος	3688035

72	Χολέβας Λεωνίδας	Ε.Τ.Ε.Π.	Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο	3688197 3688012
73	Χονδροθανάσης Παναγιώτης	Δ.Π	Ναυαρίνου 13Α, ισόγειο	3688198 3688021

XVII. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Ο Π.Ο.Φ.Π.Α. είναι η εξέλιξη του Φοιτητικού Θεατρικού Ομίλου που ιδρύθηκε το 1923 έχοντας κυρίως μέλη πρόσφυγες φοιτητές. Αργότερα μετονομάστηκε σε Θεατρικό Τμήμα και συνέχισε την αξιόλογη πορεία του έχοντας συνεργάτες γνωστά ονόματα του Θεάτρου.

Μετά το 1976 δημιουργούνται ακόμα τρεις τομείς: ο Χορευτικός, ο Κινηματογραφικός και ο Φωτογραφικός Τομέας. Ταυτόχρονα αλλάζει την ονομασία του και βαπτίζεται Πολιτιστικός Όμιλος Φοιτητών Πανεπιστημίου Αθηνών (Π.Ο.Φ.Π.Α.).

ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Ο Θεατρικός Τομέας διοργανώνει μαθήματα αυτονομίας του ηθοποιού, φωνητικής και κινησιολογίας όπως και θεατρικές και άλλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις με προσκεκλημένους ηθοποιούς και πανεπιστημιακούς. Ο Θεατρικός Τομέας θέλει να αναδείξει μέσα από τη δουλειά των μελών του τις διαστάσεις της ερασιτεχνικής θεατρικής πράξης: σύγχρονο πειραματικό θέατρο, προσέγγιση νέων συγγραφέων, νεοελληνικό θέατρο, κλασικό ρεπερτόριο και μελέτη του αρχαίου δράματος με βάση τα λαϊκά δρώμενα του παραδοσιακού πολιτισμού.

ΧΟΡΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Σκοπός του Χορευτικού Τομέα είναι η ευαισθητοποίηση των φοιτητών σε θέματα του λαϊκού μας πολιτισμού. Ο χορός χρησιμοποιείται ως μέσο για την πραγμάτωση αυτού του σκοπού. Φυσικά οι φοιτητές δεν μένουν στη στείρα αναπαράσταση βημάτων αλλά ούτε και στη μουσειακή παρουσίαση των χορών της πατρίδας μας. Παράλληλα καταγράφουν και επεξεργάζονται όλα εκείνα τα στοιχεία που συνθέτουν τον ελληνικό πολιτισμό βιώνοντας έτσι την παραδοσιακή μας κληρονομιά.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Η δραστηριότητά του περιλαμβάνει παραγωγή ταινιών 16mm και μικρών ταινιών Σούπερ 8 όπως επίσης και προβολές ταινιών ρεπερτορίου για τα μέλη του. Καθημερινά προσφέρονται σεμινάρια θεωρητικά και τεχνικά από παλαιότερα μέλη του Τομέα και επαγγελματίες του χώρου. Στόχος του Κινηματογραφικού Τομέα είναι η καλλιέργεια της Κινηματογραφικής παιδείας στους φοιτητές ώστε να γίνουν καλοί θεατές της τέχνης του κινηματογράφου. Επίσης να

ενεργοποιήσει τους φοιτητές που έχουν διάθεση να δημιουργήσουν ώστε να γίνουν ταινίες που θα εξυψώσουν κοινωνικά τόσο τους ίδιους όσο και την Πανεπιστημιακή Κοινότητα στην οποία ανήκουν.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Διοργανώνει σεμινάρια που αποσκοπούν στην εκμάθηση της φωτογραφικής μηχανής καθώς και των κανόνων και τεχνικών που διέπουν τη φωτογραφική πρακτική. Με την προβολή και το σχολιασμό του έργου αναγνωρισμένων δημιουργών προάγεται η αισθητική καλλιέργεια των μελών του ώστε να μπορούν να αναγνώσουν δημιουργικά ένα φωτογραφικό έργο. Παράλληλα γνωρίζουν οι φοιτητές το γοητευτικό στάδιο της εκτύπωσης ασπρόμαυρων φωτογραφιών. Η επαφή τους επίσης με τη φωτογραφία - στούντιο τους βάζει σε άλλα κανάλια καλλιτεχνικής δημιουργίας. Το ζητούμενο είναι να αγαπήσουν οι φοιτητές τη μορφή αυτή της καλλιτεχνικής δημιουργίας και να αναπτύξουν τις δυνατότητες και το ταλέντο τους.

**XVIII. ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ Π.Μ.Σ.
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ**

Πρόεδρος της Επιτροπής:

Ο εκάστοτε Πρόεδρος του Τμήματος με αναπληρωτή τον αναπληρωτή

Πρόεδρο

Μέλη:

οι εκάστοτε Διευθυντές Τομέων και οι υπεύθυνοι των κατευθύνσεων

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Ειδική Αγωγή, Λογοθεραπεία- Συμβουλευτική	Καθηγητής Γ. ΔΡΑΚΟΣ
Συγκριτική Παιδαγωγική	Αναπλ. Καθηγητής Κ. ΦΑΣΟΥΛΗΣ
Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική	Καθηγητής Ιω. ΒΡΕΤΤΟΣ
Κοινωνιοβιολογία, Νευροεπιστήμες και Εκπαίδευση	Καθηγητής Ηλ. ΜΑΤΣΑΓΓΟΥΡΑΣ
Μαθηματικά στην Εκπαίδευση	Καθηγήτρια Α. ΒΟΥΔΟΥΡΗ
Πληροφορική στην Εκπαίδευση	Καθηγητής Γ. ΔΗΜΑΚΟΣ
Φυσικές Επιστήμες στην Εκπαίδευση	Καθηγητής Γ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ
Διδακτική της Γλώσσας- Λογοτεχνίας - Θέατρο και Εκπ/ση	Καθηγήτρια Α. ΓΚΙΒΑΛΟΥ
Ιστορία και Διδακτική της Ιστορίας – Λαογραφία και Πολιτισμός	Αναπλ.Καθηγητής Χ. ΜΠΑΜΠΟΥΝΗΣ
Κοινωνιολογία της Εργασίας: Πολιτικές αγοράς εργασίας – Μειονότητες – Παιδική Ηλικία	Καθηγητής Δ. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Καθηγητής Γεώργιος ΚΑΛΚΑΝΗΣ
Καθηγητής Ηλίας ΜΑΤΣΑΓΓΟΥΡΑΣ
Καθηγήτρια Αγγελική ΒΟΥΔΟΥΡΗ
Καθηγήτρια Σταυρούλα ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ
Καθηγήτρια Βίκυ ΠΑΤΣΙΟΥ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Συντονιστής : Καθηγητής Ιωάννης Ε. ΒΡΕΤΤΟΣ
Μέλη : Καθηγητής Γεώργιος ΚΑΛΚΑΝΗΣ
Καθηγήτρια Άντα ΜΠΟΥΦΗ
Καθηγητής Γεώργιος ΔΡΑΚΟΣ

Τέσσερις εκπρόσωποι των φοιτητών και ένας εκπρόσωπος των μεταπτυχιακών σπουδαστών